

Budapest,
2003. október 28.,
kedd

123. szám

Ára: 2100,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK		Oldal
172/2003. (X. 28.) Korm. r.	A Magyar Köztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a bűnözés, különösen a szervezett bűnözés megelőzésében és az ellene történő fellépésben való együttműködésről szóló, Budapesten, 2002. október 24. napján aláírt Megállapodás kihirdetéséről	9236
173/2003. (X. 28.) Korm. r.	A nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatásról	9238
174/2003. (X. 28.) Korm. r.	A közműves szennyvízelvezető és -tisztító művel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjáról	9255
175/2003. (X. 28.) Korm. r.	A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről	9261
176/2003. (X. 28.) Korm. r.	A befogadó nemzeti támogatás egyes kérdéseiről	9262
177/2003. (X. 28.) Korm. r.	Az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjra jogosultságáról szóló 5/1992. (I. 13.) Korm. rendelet módosításáról	9267
63/2003. (X. 28.) ESZCSM r.	Az élelmiszerek vegyi szennyezettségének megengedhető mértékéről szóló 17/1999. (VI. 16.) EüM rendelet módosításáról ..	9268
68/2003. (X. 28.) GKM r.	A belföldi helyközi (távolsági) menetrend szerinti autóbusz-közlekedés, valamint a nevelési-oktatási intézmények által rendelt belföldi autóbusz különjáratok legmagasabb díjairól szóló 39/1999. (XII. 20.) KHVM rendelet módosításáról	9269
69/2003. (X. 28.) GKM r.	A földgáz árszabályozásának kereteiről	9277
70/2003. (X. 28.) GKM r.	A földgáz rendszerhasználati díjak megállapításáról	9281
115/2003. (X. 28.) OGY h.	A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról	9294
116/2003. (X. 28.) OGY h.	A nemzeti lovas programot előkészítő eseti bizottság tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 104/2003. (X. 10.) OGY határozat módosításáról	9349
1105/2003. (X. 28.) Korm. h.	A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény hatálya alá tartozó szervek jegyzékéről szóló 1034/1992. (VII. 1.) Korm. határozat módosításáról	9349
	A pénzügyminiszter közleménye a belső ellenőrzési társulások 2003. évi II. ütemű támogatásáról	9349
	A Külügyminisztérium pályázati felhívása „Felkészülten az Unióba — EU-integrációval összefüggő információs és kommunikációs kezdeményezések támogatása” címmel	9350
	A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség közleményei	9357
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Győr-Moson-Sopron Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	9361

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 172/2003. (X. 28.) Korm. rendelete

a Magyar Köztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a bűnözés, különösen a szervezett bűnözés megelőzésében és az ellene történő fellépésben való együttműködésről szóló, Budapesten, 2002. október 24. napján aláírt Megállapodás kihirdetéséről

[A Megállapodás jóváhagyásáról szóló jegyzékváltás 2003. szeptember 22. napján megtörtént. A Megállapodás, annak 10. Cikk (2) bekezdése értelmében, 2003. év október hó 22. napján hatályba lép.]

1. §

A Kormány a Magyar Köztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a bűnözés, különösen a szervezett bűnözés megelőzésében és az ellene történő fellépésben való együttműködésről szóló, Budapesten, 2002. október 24. napján aláírt Megállapodást e rendelettel kihirdeti.

2. §

A Megállapodás magyar nyelvű szövege a következő:

**„Megállapodás
a Magyar Köztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a bűnözés, különösen a szervezett bűnözés megelőzésében és az ellene történő fellépésben való együttműködésről**

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: a Felek)

attól az óhajtól vezérelve, hogy hozzájáruljanak kétoldali kapcsolataik fejlődéséhez,

meggyőződve a bűncselekmények, különösen az illegális kábítószer-kereskedelem, a pénzmosás, a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem és a terrorizmus megelőzésében, illetve az ellenük való fellépésben történő együttműködés fontosságáról,

figyelemmel a fenti tárgyakra létrejött azon nemzetközi szerződésekre, amelyeknek a Felek részesei, az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

Az együttműködés területei

A jelen Megállapodás a bűnözés, különösen az illegális kábítószer-kereskedelem, a pénzmosás, a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem, a terrorizmus és más súlyos bűncselekmények megelőzésére és az ellenük való fellépésre terjed ki.

2. Cikk

Információcsere

(1) A jelen Megállapodásban szabályozott információk cseréje a Felek belső jogszabályaival összhangban történik.

(2) A Felek illetékes hatóságai a lehető legszélesebb körben együttműködnek a jelen Megállapodás tárgyát képező bűncselekmények megelőzésére, felderítésére és nyomozására vonatkozó információk cseréjében.

(3) Az információcsere a jelen Cikk értelmében a következőkre terjed ki:

— olyan személyekről és szervezetekről szóló, vagy hozzájuk kapcsolható információkra, amelyek a jelen Megállapodás 1. Cikkében meghatározott bűncselekmények elkövetésével gyanúsíthatók;

— a fenti bűncselekmények elkövetéséről, illetve előkészületéről szóló információkra;

— a fenti bűncselekményekben való részvétellel gyanúsítható személyek vagy szervezetek módszereiről szóló információkra.

3. Cikk

Illetékes hatóságok

(1) A jelen Megállapodás végrehajtásában illetékes hatóságok:

a) a Magyar Köztársaság részéről:

— az Országos Rendőr-főkapitányság,
— a Határőrség Országos Parancsnoksága,
— a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága;

b) a Finn Köztársaság részéről:

— az Országos Rendőr-főkapitányság,
— a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága,
— a Határőrség Országos Parancsnoksága.

(2) A jelen Megállapodás szerinti minden információkérést, illetve egyéb intézkedést a Magyar Köztársaságban közvetlenül a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központhoz, a Finn Köztársaságban pedig közvetlenül a Nemzeti Nyomozó Hivatalhoz kell megküldeni.

(3) A Felek illetékes hatóságai államaik hatályos jogszabályai, valamint a jelen Megállapodás rendelkezései szerint, közvetlenül együttműködhetnek, illetve meghatározhatják ezen együttműködés pontos módszereit és részletes szabályait.

(4) A jelen Megállapodás alapján együttműködő illetékes hatóságokban bekövetkezett változásról a Felek diplomáciai úton tájékoztatják egymást.

(5) Eltérő megállapodás hiányában, a Felek illetékes hatóságai közötti kapcsolattartás angol nyelven történik.

4. Cikk

Személyes adatok védelme

(1) A Felek szavatolják belső jogszabályaikkal, valamint az alkalmazandó nemzetközi egyezményekkel, megállapodásokkal és egyéb vonatkozó rendelkezésekkel összhangban — különös tekintettel az Európa Tanács keretében az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során, Strasbourgban, 1981. január 28. napján kelt Egyezmény rendelkezéseire — a jelen Megállapodás keretében egymásnak átadandó személyes adatok hatékony védelmét.

(2) Az adatok átadásakor az átadó Félnek fel kell tüntetni az adatok törlési határidejét belső jogszabályainak megfelelően.

(3) Az átadó Fél köteles tájékoztatni az átvevőt — az adatalany jogait érintő — saját joga szerinti tájékoztatási korlátozásáról.

5. Cikk

Az információk bizalmassága

(1) Az egyik Fél illetékes hatósága által átvett megkereséseket, információkat és dokumentumokat a megkereső vagy az átadó hatóság kérésére minősítettnek kell tekinteni. A jelen Megállapodás keretében az egyik Fél által a másik Félnek átadott információt oly mértékben kell minősítettnek tekinteni, ahogy azt az átadó Fél kéri.

(2) A Felek vállalják a jelen Megállapodás alapján átvett minősített adatok és információk védelmét érintő, belső jogszabályaikban meghatározott, a személyi biztonságra, az adatbiztonságra, az adatok fizikai védelmére, az őrzésbiztonságra, valamint a kommunikációs biztonságra vonatkozó előírások betartását.

6. Cikk

A segítségnyújtás megtagadása

(1) Ha a jelen Megállapodás értelmében előterjesztett együttműködési vagy segítségnyújtási kérelem teljesítése a megkeresett Fél szerint

a) sértené államának szuverenitását, biztonságát vagy alapvető érdekeit, illetve

b) ha az a belső jogszabályokba ütközik

az adott Fél visszautasíthatja a kérelem teljesítését vagy azt feltételekhez kötheti.

(2) Amennyiben a segítségnyújtást felfüggesztik vagy megtagadják, az arról szóló döntésről, illetve annak okairól haladéktalanul értesíteni kell a kérelmet előterjesztő Felet.

(3) Amennyiben a segítségnyújtási kérelmet előterjesztő hatóság önmaga nem lenne képes a megkeresésnek eleget tenni hasonló felkérés esetén, a megkeresésben erre a tényre köteles felhívni a figyelmet. Ezt követően a megkeresett hatóság jogosult eldönteni, hogy az ilyen kérelemre miként válaszol.

7. Cikk

Képzés

A Felek együttműködnek olyan képzési programok kialakításában, amelyek a jelen Megállapodás körébe tartozó bűncselekmények megelőzésére, felderítésére és nyomozására vonatkozó szakképzést célozzák, beleértve a bűnüldöző szerveknél foglalkoztatott szakemberek cseréjét.

8. Cikk

Költségek viselése

(1) A megkeresett Fél viseli a megkeresés teljesítésének minden szokásos költségét, az esetleges rendkívüli költségek megfizetéséről pedig az érintett illetékes Felek külön állapodnak meg.

(2) A megkereső Fél viseli a képviselőik utazásával és tartózkodásával kapcsolatos összes költséget, kivéve, ha eltérően nem állapodnak meg.

9. Cikk

A Megállapodás végrehajtása

A jelen Megállapodás végrehajtását a Felek Belügyminisztériumai kísérik figyelemmel.

10. Cikk

Záró rendelkezések

(1) A jelen Megállapodás nem érinti a Feleknek a más nemzetközi szerződések által meghatározott jogait és kötelezettségeit.

(2) Mindkét Fél írásban, diplomáciai úton értesíti a másik Felet arról, hogy eleget tett a jelen Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges belső jogi előírásoknak. A Megállapodás a második értesítést követő harmincadik napon lép hatályba.

(3) A jelen Megállapodást bármelyik Fél diplomáciai úton, írásban felmondhatja. A Megállapodás a felmondásról szóló értesítés kézhezvételétől számított hat hónap elteltével veszti hatályát.

(4) A Felek a Megállapodás értelmezése és végrehajtása során felmerülő vitás kérdéseiket a 3. Cikk (1) bekezdésében kijelölt hatóságok, saját hatáskörükben, közvetlen tárgyalások útján rendezik. Ennek eredménytelensége esetén a Felek vitás kérdéseiket diplomáciai úton rendezik.

Készült Budapesten, 2002. október 24. napján, két eredeti példányban, magyar, finn és angol nyelven, mindhárom nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Vita esetén az angol nyelvű szöveg az irányadó.

A Magyar Köztársaság
Kormánya nevében

A Finn Köztársaság
Kormánya nevében''

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A Megállapodás rendelkezéseit 2003. év október hó 22. napjától kell alkalmazni.

(3) E rendelet végrehajtásáról a belügyminiszter és a pénzügyminiszter gondoskodik.

A miniszterelnök helyett:

Kiss Péter s. k.,
a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

A Kormány 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelete

a nem üzleti célú közösségi, szabadidős
szálláshely-szolgáltatásról

A rendelet célja

1. §

A rendelet célja, hogy a pihenés alkotmányos jogának érvényesítése érdekében meghatározza a nem üzleti célú

közösségi, szabadidős szálláshelyek típusait, minősítési követelményeit és üzemeltetési feltételeit.

A rendelet hatálya

2. §

(1) A rendelet hatálya — a (2) bekezdésben foglalt kivétellel — kiterjed

a) a 3. § szerinti közösségi elhelyezést biztosító, legalább 6 férőhellyel rendelkező létesítményekre (a továbbiakban: szálláshely),

b) a szálláshelyek tulajdonosaira, vagyongazdálkodóira, bérletre, üzemeltetőire (a továbbiakban: szolgáltató),

c) a szolgáltatást igényjogosultként és hozzátartozóként, valamint bel- és külföldi turistaként igénybe vevőkre (a továbbiakban együtt: vendég).

(2) E rendelet hatálya nem terjed ki

a) a kereskedelmi szálláshely-szolgáltatásra,

b) a magán-szálláshelyek idegenforgalmi célú hasznosítására,

c) az állami vezetők üdültetését biztosító üdültetési intézmények hasznosítására, a 14. § szerinti nyilvántartásba vétel és a 21. § (3) bekezdése szerinti statisztikai adatszolgáltatási kötelezettség kivételével,

d) a szálláshelyek különleges célú igénybevételére.

(3) A diákotthonok és kollégiumok nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatást a létesítéssükről rendelkező alapító okiratukban meghatározottak szerint, alaptevékenységen kívüli kiegészítő vagy vállalkozási melléktevékenységként nyújthatnak.

(4) Nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatás csak az e rendeletben foglaltak szerint nyújtható.

(5) Az e rendeletben meghatározott önkormányzati feladat- és hatásköröket a szálláshely szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője (a továbbiakban: jegyző) gyakorolja.

Értelmező rendelkezések

3. §

(1) E rendelet alkalmazásában

a) nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely az erre a célra épített vagy átalakított és a szolgáltató által ekként minősített üdültetési és ifjúsági turisztikai célú, továbbá hegyi menedék céljára szolgáló szálláshely,

b) nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelynek minősül a szolgáltató által ekként minősített,

ba) sportlétesítményben üzemelő, szálláshely céljára szolgáló önálló rendeltetési részegység,

bb) szálláshely-szolgáltatásának időszakában kiegészítő/melléktevékenység formájában üzemeltetett hivatali, közintézményi és egyházi intézményi szállás.

A nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyek típusait (altípusait) az *1. számú melléklet*, az e típusoknak (altípusoknak) minősülő további szálláshelyeket, valamint a szálláshelyek besorolását és minősítési követelményeit a *2. számú melléklet* tartalmazza.

(2) Az igénybevétel időtartama szerint

a) egy éjszakás tartózkodást biztosító (a továbbiakban: alkalmi) szálláshelynek minősül

1. a bivakszállás,
2. a hegyi menedékházban kialakított szükségsszállás;

b) 2—4 éjszakás (a továbbiakban: rövid idejű) tartózkodást biztosító szálláshelynek minősül

1. a nomád táborhely,
2. a hegyi menedékházból a kulcsosház és a matracszállás,
3. a pihenőházból a vendégszállás;

c) 5—28 éjszakás (a továbbiakban: átmeneti) tartózkodást biztosító szálláshelynek minősül

1. az üdülő,
2. a gyermek- és ifjúsági tábor,
3. a hegyi menedékházból a turistaház,
4. a pihenőházból a munkásszállás,
5. a diákotthon, kollégium.

(3) Az üzemeltetés módja szerint

a) állandó felügyelet nélkül üzemelő szálláshelynek minősül

1. a nomád táborhely,
2. a bivakszállás,
3. a hegyi menedékházból a kulcsosház,
4. a pihenőházból a vendégszállás;

b) állandó felügyelettel üzemelő szálláshelynek minősülnek az *a)* pontba nem tartozó szálláshelyek.

(4) E rendelet alkalmazásában nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatás a társadalom közös szükségleteinek kielégítését nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyen nyereség- és vagyonszerzési cél nélkül megvalósító szolgáltatási tevékenység, tekintet nélkül a szolgáltató jellegére.

4. §

E rendelet alkalmazásában

1. állandó felügyelet: a szolgáltatónak, illetve megbízottjának a szálláshelyen való folyamatos jelenléte, ide nem értve a szolgáltatást segítő háttértevékenységek miatti rövid távolléteket;

2. belföldi: a személyazonosító igazolvánnyal rendelkező magyar állampolgár, bevándorolt, illetve menekült jogállású személy;

3. csoportos elhelyezésre alkalmas szálláshely (közösségi szálláshely): 5 főnél nagyobb befogadó képességű szálláshely;

4. csoportvezető: több vendég (formális vagy tényleges csoport) képviselője;

5. hozzátartozó: a Ptk. 685/B. §-ában meghatározott személyi kör;

6. idényjellegű (szezonális) üzemelés: a naptári év szolgáltató által meghatározott, legalább egy hónapos időszakra kiterjedő folyamatos működés;

7. igényjogosult: jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a szolgáltatóval közszolgálati jogviszonyban, munkaviszonyban vagy tagsági jogviszonyban álló, illetve a szolgáltatótól nyugdíjazott személy;

8. összkapacitás: a férőhelyek és a hozzárendelt tárgyévi működési napok számának szorzatösszege;

9. kedvezményes üdültetés: az igényjogosultak és hozzátartozóik részére kedvezményes áron biztosított üdülési lehetőség, ideértve a hétközi, hétvégi pihenést és a jutalomüdültetést is;

10. külföldi: az Európai Gazdasági Térség (EGT) állampolgára, harmadik ország állampolgára, valamint a honatan személy;

11. különleges célú igénybevétel: a szálláshely-szolgáltatás körén kívüli, a szálláshely üzemeltetésével és rekonstrukciójával összefüggő, valamint a külön jogszabályban meghatározottak szerinti szolgálati és elhelyezési célú igénybevétel;

12. létesítmény: az egy ingatlanon álló építmények és szabadterek összessége;

13. rendkívüli helyzet: pl. szélsőséges időjárás-változás, hegyomlás, erdőtűz, sötétben vagy ködben való eltévedés, baleset, kihűlés veszélye, stb.;

14. sportlétesítmény: olyan létesítmény, amely sporttevékenység céljára rendszeresített berendezéssel, felszereléssel, a csoportos és egyéni felszerelések tárolására, illetve a sporttevékenységhez kapcsolódó háttértevékenységek céljára szolgáló helyiséggel, továbbá szálláshely céljára szolgáló helyiséggel is rendelkezik, így különösen az edzőtábor, valamint egyes hegyi (síház, barlangász és hegymászó bázis, vadászház) és vízi (csónakház, vízi telep, vitorlástelep, búvárbázis, horgásztanya) létesítmények;

15. turista: szünidős, rekreációs, szabadidős vagy szakmai célból a szokásos környezetén kívülre távozó és a felkeresett helyen legalább egy éjszakát eltöltő személy;

16. üres férőhely: általánosan a kontingens-elosztáson alapuló tervszerű, szervezett üdültetés, továbbá az igényjogosultak és hozzátartozóik által nem szervezett üdültetés, pihenés keretében igénybe vett férőhelyeken kívül fennmaradó, nem tervezhető mennyiségű és eloszlású férőhely, mely a turisták rendelkezésére áll.

A SZÁLLÁSHELY

A létesítmény és a szálláshely kialakításának
alapfeltételei

5. §

(1) Az alkalmi szálláshely

- a) legyen alkalmas 24 órás emberi tartózkodásra, így
1. ne veszélyeztesse az egészséget [6. § (1) bekezdés],
 2. biztosítsa az emberi mozgástér szükséges minimumát;
- b) elégítse ki az alapvető komfortszükségleteket, így
1. biztosítson — átlagos testméretű személy számára elegendő — fekvő felületet,
 2. biztosítson a szálláshely környezetében ivóvizet, tisztálkodási lehetőséget és illemhelyet.

(2) A rövid idejű tartózkodást biztosító szálláshely legyen alkalmas néhány napos tartózkodásra és elégítse ki a hétvégi jellegű komfortszükségleteket.

(3) Az átmeneti tartózkodást biztosító szálláshely legyen alkalmas egyhetes vagy azt meghaladó időtartamú tartózkodásra és elégítse ki az üdülési jellegű komfortszükségleteket.

A létesítmény és a szálláshely kialakítása

6. §

(1) Az építmény egyes (rész)egységeit úgy kell kivitelezni, hogy azok a rendeltetésszerű használat tekintetében együttesen feleljenek meg az életbiztonság, így

- a) az állékonyság és a szilárdság,
- b) a tűzbiztonság,
- c) a használati biztonság

az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben (OTÉK-ban) rögzített követelményeinek.

(2) A szálláshely a 2. számú mellékletben foglalt minősítési követelmények szerint feleljen meg

- a) a higiénia és az egészségvédelem,
- b) a környezetvédelem,
- c) az energiatakarékosság és a hővédelem,
- d) a nedvesség elleni védelem,
- e) a vagyónvédelem

feltételeinek.

(3) Az egyes helyiségek méretei, kialakítása a 2. számú mellékletben foglalt minősítési követelmények szerint feleljen meg

- a) az átlagos belmagasság,
- b) a légtérfogat,

c) a hasznos alapterület,
d) a tisztálkodó helyiség és az illemhely feltételeinek.

(4) A közúton megközelíthetetlen szálláshely mentesül

- a) a járműtároló- és parkolóhely-létesítés,
- b) az akadálymentesítés

OTÉK-ban foglalt kötelezettsége alól.

Névfeltüntetés

7. §

(1) A szolgáltató köteles a szálláshelyet magyar nyelven,

- a) az egyediség,
- b) a szálláshely típusa (altípusa)

szempontjainak figyelembevételével elnevezni.

(2) A szálláshely elnevezése

- a) nem sértheti a jó ízlést,
- b) nem lehet megegyező vagy összetéveszthető a környezetében található más hasznosítási célú (pl. kereskedelmi, illetve magán-) szálláshely elnevezésével.

(3) Az átmeneti és rövid idejű szálláshely szolgáltatója köteles

a) a bejáraton kívül jól látható módon feltüntetni a szálláshely nevét,

b) a szálláshelyen belül jól látható módon feltüntetni saját és a szálláshely nevét, hatósági nyilvántartásba vételi számát, a szálláshely típusát (altípusát), minősítését, valamint a szállásdíjra vonatkozó információkat.

(4) Az állandó felügyelet nélkül üzemelő szálláshely szolgáltatója a (3) bekezdés b) pontja szerinti adatokkal együtt köteles feltüntetni az ingatlan adatai közül a település nevét, az ingatlan fekvését (belterület, külterület), valamint helyrajzi számát.

(5) A gyermek- és ifjúsági táborban telepített sáortábor szolgáltatója a (3) bekezdés szerinti adatokat a tábor recepció épületében köteles feltüntetni.

(6) A nomád táborhely szolgáltatója a (3) bekezdés a) pontja szerinti névfeltüntetésre köteles.

Minősítés

8. §

(1) A minősítés a vendég alapvető tájékoztatását szolgálja.

(2) A szolgáltatás kezdetét megelőzően a szálláshelyet minősíteni kell. A minősítést — a szálláshely kialakítására, felszereltségére és szolgáltatásaira vonatkozó előírások alapján — a szolgáltató végzi (önminősítés).

(3) Egy létesítményen belüli több szállástípus esetén a szolgáltató választása szerint

a) a létesítményt szállástípusonként (altípusonként) önálló létesítményekre osztva külön-külön kell minősíteni, vagy

b) a fő szállástípus szerint kell a szálláshelyet minősíteni, amennyiben a fő szállástípustól különböző szállástípusok (altípusok) összkapacitása nem éri el az éves összkapacitás 10%-át.

(4) A szolgáltató — a tárgyévi összkapacitás 5%-át meg nem haladóan — a 4. § 16. pontjában meghatározott üres férőhelyet a 9. § (1) bekezdés alapján megállapított árhoz képest az általa évente előre meghatározott haszonkulccsal növelt áron értékesítheti. A haszonkulcs mértéke nem haladhatja meg a 30%-ot. A szolgáltató fenti tevékenységét külön engedély nélkül végezheti.

(5) A szolgáltató köteles a tárgyévet követően a 20. § (1) bekezdés c) pontja szerint a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatók hatósági nyilvántartásából való törlését kezdeményezni, amennyiben a tárgyévben értékesített üres férőhelyek száma meghaladja a (4) bekezdés szerinti mértéket.

Ármegállapítás

9. §

(1) Az e rendelet szerinti szolgáltatás díját a szolgáltató nyereség- és vagyonszerzést kizáró módon, illetőleg mértékben köteles megállapítani, a Magyar Köztársaság törvényes fizetőeszközében.

(2) Bivakzálás igénybevételéért ellenérték nem állapítható meg.

A SZOLGÁLTATÁSI JOGVISZONY

A szolgáltatási szerződés

10. §

(1) A szolgáltatás igénybevételére irányuló szerződést — a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — a szolgáltatásnyújtás megkezdése előtt, írásban kell megkötöni.

(2) Írásbeli szerződéskötésnek minősül különösen

a) a vendég megrendelésének elfogadását tartalmazó visszaigazolás,

b) a férőhely helyszíni értékesítése esetén a bejelentőlap vendég, illetve csoportvezető általi aláírása.

(3) Bivakzálás igénybevételére — jellegéből következően — szolgáltatási szerződés nem köthető.

(4) A szolgáltatási szerződésben a 9. és 11. §-okban foglaltakat érvényre kell juttatni.

(5) A szálláshely-szolgáltatásra egyebekben a Ptk. bérletre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

11. §

(1) A vendég jogait és kötelezettségeit a szolgáltatási szerződés és az annak kötelező mellékletét képező szabályozások (házirend, üzemeltetési utasítás) tartalmazzák.

(2) A szolgáltató jogosult

a) állandó felügyelet nélküli szálláshely esetén a szolgáltatáshoz való hozzáférés módját és a vendégre háruló többletkötelezettséget megállapítani,

b) állandó felügyelettel üzemelő szálláshely esetén a szolgáltatás további igénybevételéből

1. a mások pihenését súlyosan megzavaró,

2. a külön jogszabályban megállapított, fertőző betegségben szenvedő és fertőzőképes

vendéget kizárni.

(3) A szolgáltató köteles

a) a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos szabályozásokat, így

1. a rendeltetésszerű működésre vonatkozó házirendet,

2. a szállásdíjról szóló tájékoztatót,

3. állandó felügyelet nélkül üzemelő szálláshelyeseten az üzemeltetési utasítást

a vendég számára hozzáférhetővé tenni;

b) a szálláshely rendeltetésszerű használhatóságáról,

c) a minősítésnek megfelelő előírások betartásáról,

d) a berendezési és felszerelési tárgyak karbantartásáról,

e) állandó felügyelettel üzemelő szálláshely esetén

1. a szálláshely és

2. a vendégek megőrzésre átadott értékei felelős őrzéséről,

3. a vendég nyugalmáról

gondoskodni;

f) a vendég szolgáltatásból való kizárásának — (2) bekezdés b) pontja szerinti — jogcímét jegyzőkönyvben rögzíteni.

Házirend

12. §

(1) A házirend a szálláshely rendeltetésszerű üzemelése időszakában a vendégre vonatkozó szabályok gyűjteménye.

(2) A házirendnek tartalmaznia kell

a) a be- és kijelentkezéskor történő átadás-átvételt,

b) a létesítmény, valamint a berendezési és felszerelési tárgyak rendeltetésszerű használatára,

c) a dohányzásra,

d) a látogatók fogadására,

e) a biztonsági előírások betartására,

f) a szálláshelyen és közvetlen környezetében tilalmozott tevékenységekre,

g) a kárfelelősségre, továbbá

h) a menekülésre,
i) a személy- és vagyonmentésre,
j) a vendégekért felelős személyés a rendkívüli esemény elhárítására hivatott szerv rövid úton való értesítésére vonatkozó előírásokat.

(3) A házirendet a szerződés mellékleteként vagy kifüggesztés útján kell a vendégek tudomására hozni.

Üzemeltetési utasítás

13. §

(1) Állandó felügyelet nélkül üzemelő szálláshelynél a távollévő szolgáltató miatt a vendégre háruló többletkötelezettségeket egységes dokumentumba (a továbbiakban: üzemeltetési utasítás) kell foglalni.

(2) Az üzemeltetési utasításnak tartalmaznia kell a létesítmény

- a) közműveinek,
- b) gépészeti berendezéseinek,
- c) higiénias egységeinek,
- d) eszközeinek

üzembe helyezésére, biztonságos működtetésére és üzemmen kívül helyezésére vonatkozó előírásokat.

(3) Az üzemeltetési utasítás tartalmazza a létesítmény üzemmen kívül helyezése során elvégzendő

- a) hulladék — valamint ágynemű-szolgáltatás esetén használt ágynemű — elhelyezési,
- b) végtakarítási,
- c) zárási feladatokat.

(4) A létesítmény kulcsát és üzemeltetési utasítását — az (5) bekezdésben foglaltak kivételével — egyidejűleg kell átadni, illetve átvenni.

(5) A bivakszállás üzemeltetési utasítása általános és speciális részre tagozódik. Az üzemeltetési utasítás általános részét az 5. számú melléklet tartalmazza. A speciális rész tartalmazza az alkalmazott fűtőberendezés használatára vonatkozó sajátos előírásokat, valamint a legközelebbi ivóvízvételi hely megjelölését. Az üzemeltetési utasítás speciális részét a szálláshelyen belül, tartós kiviteli formában kell közzétenni.

ELJÁRÁSI RENDELKEZÉSEK

A szolgáltató nyilvántartásba vétele

14. §

(1) A jegyző a szolgáltatót — kérelmére — az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint a 3. számú mellékletben meghatározott közhitei hatósági nyilvántartásba veszi.

(2) A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a szolgáltató nevét, címét, statisztikai számjelét, a szálláshely megnevezését, címét, típusát (altípusát), a szolgáltató által bejelentett minősítését, a hasznosított férőhelyek (hálólhelyiségek és fekvőhelyek) számát.

(3) A tulajdonostól (vagyonkezelőtől, bérletől) eltérő üzemeltető esetén az üzemeltetőt kell szolgáltatónak tekinteni.

(4) A jegyző a nyilvántartásba vételről igazolást (a továbbiakban: üzemeltetési engedély) ad ki a szolgáltatónak. Ebben fel kell tüntetni a szolgáltató nevét, címét, nyilvántartásba vételi számát, valamint a szálláshely címét, típusát (altípusát) és minősítését.

(5) A jegyző — a 24. § (2) bekezdésében foglaltak kivételével — a (6)—(7) bekezdésekben foglalt feltételek teljesülése esetén államigazgatási határozattal köteles kiadni az 1. számú mellékletben meghatározott szállástípusra (altípusra) vonatkozó, 4. számú melléklet szerinti üzemeltetési engedélyt.

(6) Az üzemeltetési engedély iránti kérelemhez a szolgáltatónak csatolnia kell

- a) a szolgáltató tevékenység végzésére jogosító okiratot (így különösen: alapító okirat, cégkivonat),
- b) a szálláshely használatára való jogosultságot igazoló okiratot (így különösen: adásvételi, illetve bérleti szerződés),

továbbá a szálláshely szerint illetékes

- c) Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) illetékes intézete,
- d) tűzvédelmi szakhatóság,
- e) építésügyi hatóság,
- f) országos jelentőségű védett természeti terület esetében az illetékes nemzeti park igazgatóság előzetes (szak)hatósági hozzájárulását.

(7) Egy szálláshely egyidejűleg nem rendelkezhet

- a) nem üzleti célú közösségi szabadidős szálláshelyszolgáltatás nyújtására jogosító üzemeltetési engedéllyel és kereskedelmi szálláshely-szolgáltatás nyújtására jogosító működési engedéllyel vagy magánszálláshely idegenforgalmi célú hasznosítására jogosító igazolással is;

b) a (3) bekezdés szerinti esetben két különböző — a tulajdonos, illetőleg az üzemeltető nevére kiállított — működési engedéllyel.

(8) Nem kell hatósági nyilvántartásba venni a nomád táborhely és — e jogcímen — a hegyi menedékházban kialakított szükségszállás szolgáltatóját.

A vendégek nyilvántartása

15. §

(1) Az átmeneti és rövid idejű szálláshely szolgáltatója — ide nem értve a nomád táborhely szolgáltatóját — a

szálláshely-szolgáltatással összefüggő (így különösen adó- és idegenrendészeti) törvényi kötelezettségei körében köteles elkülönítetten vezetni

a) a külföldi vendégek adatairól a külföldi egyéni bejelentőlap szerinti nyilvántartást (a továbbiakban: vendégekönyv),

b) a belföldi vendégek adatairól a belföldi egyéni, illetve csoportos bejelentőlap szerinti nyilvántartást (a továbbiakban: egyszerűsített vendégekönyv).

(2) A bejelentőlapot kitöltésével egyidejűleg sorszámmal kell ellátni és a továbbiakban szoros számadású iratként kell kezelni.

(3) A vendégekönyv, egyszerűsített vendégekönyv manuális módszerrel (könyv formájában) vagy számítógéppel egyaránt vezethető. A vendégekönyvben fel kell tüntetni a megnyitás időpontját.

(4) A bejelentőlapot és a vendégekönyvet, egyszerűsített vendégekönyvet a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályoknak megfelelően kell kezelni, abba a jelen rendeletben foglaltakon túl más adatot bejegyezni nem lehet.

(5) A vendégekönyvbe, egyszerűsített vendégekönyvbe — törvényi felhatalmazás alapján — betekinhetnek és abból a jogosultságuknak megfelelő körben adatokat igényelhetnek:

- a) az állami és önkormányzati adóhatóságok,
- b) a menekültügyi és idegenrendészeti hatóságok,
- c) a bűnüldöző, igazságszolgáltatási és nemzetbiztonsági szervek.

Külföldi vendégnyilvántartás

16. §

(1) A külföldi egyéni bejelentőlapnak a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a) a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény 88. §-ának (1) bekezdése szerinti adatokat,
- b) a szálláshely nevét és a szoba számát,
- c) az igénybe vett kedvezmény jellegét,
- d) a kiállítás időpontját és a vendég aláírását,
- e) a fizetésre és a bejelentőlap kezelésére vonatkozó feljegyzést.

(2) A szolgáltató a külföldi egyéni bejelentőlapok adatait annak kézhezvételét követően — de legkésőbb három munkanapon belül — köteles a vendégekönyvbe átvezetni.

(3) A szolgáltató a külföldi egyéni bejelentőlapot a szállás igénybevételétől számított három munkanapon belül köteles a területi idegenrendészeti hatósághoz eljuttatni.

(4) A vendégekönyvnek a területi idegenrendészeti hatóság részére történő végleges leadásáról a szolgáltató évente, a tárgyévét követő év március 31-éig köteles gondoskodni.

(5) A területi idegenrendészeti hatóság a külföldi egyéni bejelentőlap és a vendégekönyv adatait a tárgyév utolsó napjától számított öt évig kezeli, ezt követően az iratokat megsemmisíti.

(6) A (4) és (5) bekezdésekben rögzített határnapok közötti időszakban 15. § (5) bekezdése szerinti iratbeteiktést és adatszolgáltatást a területi idegenrendészeti hatóság biztosítja.

Belföldi vendégnyilvántartás

17. §

(1) A belföldi egyéni bejelentőlapnak a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a) a vendég vezeték- és utónevét, születési idejét, lakcímét és személyazonosító igazolvány számát,
- b) a szálláshely nevét, címét és a szoba számát,
- c) a szálláshelyen való tartózkodás kezdő és befejező időpontját,
- d) az igénybe vett kedvezmény jellegét,
- e) a kiállítás időpontját és a vendég aláírását,
- f) a fizetésre és a bejelentőlap kezelésére vonatkozó feljegyzést.

(2) A belföldi csoportos bejelentőlapnak a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a) a csoportvezető vezeték- és utónevét, lakcímét, személyazonosító igazolvány számát, telefonszámát és aláírását,
- b) a csoport megnevezését, létszámát, levelezési címét és telefonszámát,
- c) a csoport tagjainak nevét és születési idejét,
- d) a szálláshelyen való tartózkodás kezdő és befejező időpontját,
- e) az igénybe vett kedvezmény jellegét,
- f) a fizetésre és a csoportos bejelentőlap kezelésére vonatkozó feljegyzést.

A belföldi csoportos bejelentőlapot az egyszerűsített vendégekönyvhöz kell csatolni.

(3) Egyszerűsített vendégekönyvnek minősül a kitöltött belföldi egyéni és csoportos bejelentőlapok oldhatatlan kötéssel összeszerelt tömbje is, ha azt a szolgáltató fedlappal és azon a megnyitás időpontjára vonatkozó feljegyzéssel látta el. Az ekként összeszerelt egyszerűsített vendégekönyvet évente le kell zární.

(4) A szolgáltatónak a bejelentőlapokat — a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — a tárgyévét követő év március 31-éig, az egyszerűsített vendégekönyvet a lezárástól számított öt évig meg kell őriznie, ezt követően az iratokat meg kell megsemmisítenie.

Vásárlók könyve

18. §

(1) A vendég — szolgáltatással kapcsolatos — írásbeli észrevételeinek, panaszának közlésére a vendégekönyv, egy-

szerűsített vendégekönnyv vezetésére kötelezett szolgáltató köteles vásárlók könyvét rendszeresíteni.

(2) A vásárlók könyvét a használatbavétel előtt a jegyző hitelesíti. A vásárlók könyvében — annak használatbavétele előtt — fel kell tüntetni a megnyitás időpontját.

(3) A vásárlók könyvébe bárki betekinthez, abból az arra feljogosított hatóság a külön jogszabályban meghatározott módon és körben adatokat igényelhet.

(4) A szolgáltatónak a vásárlók könyvét — jogszabály eltérő rendelkezése hiányában — az utolsó bejegyzéstől számított két évig meg kell őrizni.

Hatósági ellenőrzés

19. §

(1) A szolgáltató — állandó felügyelet nélkül üzemelő szálláshely esetén előzetes írásbeli értesítés alapján, megfelelő időpont tűzése esetén — köteles a jegyző és az illetékes (szak)hatóságok (a továbbiakban együtt: ellenőrzésre jogosult) részére a szálláshelyre való belépést és az ellenőrzés lebonyolítását biztosítani.

(2) A szolgáltató jogosult az ellenőrzésen jelen lenni.

(3) Ha az ellenőrzésre jogosult megállapítja, hogy a szolgáltatás nem felel meg az e rendeletben előírt feltételeknek, a létesítmény, illetőleg berendezési és felszerelési tárgyai állapota, minősége, tisztasága jogszabályba ütközik, a szolgáltatót írásban a kifogásolt állapot megszüntetésére hívja fel.

(4) A szolgáltató köteles a felhívás kézhezvételétől számított 30 munkanapon belül a kifogásolt állapotot megszüntetni, vagy ha az nem lehetséges, a szálláshelyet átminősíteni, és erről az ellenőrzésre jogosultat, valamint a jegyzőt írásban értesíteni.

(5) Ha a szolgáltató a felhívás kézhezvételétől számított 30 munkanapon belül a kifogásolt állapotot nem szüntette meg, illetőleg a szálláshely átminősítéséről nem gondoskodott, a jegyző — a 20. §-ban foglaltak kivételével, a szolgáltató egyidejű tájékoztatásával — a szálláshelyet átminősíti.

Törlés

20. §

(1) Törölni kell a hatósági nyilvántartásból a szálláshelyszolgáltatót, ha

a) e rendelet rendelkezéseinek a hatóság felszólítása ellenére ismételtelen nem tesz eleget,

b) a szálláshely típusa (altípusa) szerinti minősítési követelmények minimumának tartósan vagy ismétlődően nem képes megfelelni és más szálláshelytípusba (-altípusba) való átminősítésére sem nyílik mód, illetve azt a szolgáltató nem fogadja el,

c) a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyszolgáltatók hatósági nyilvántartásából való törlését kereskedelmi-, illetve magánszálláshely-szolgáltatóként történő hatósági nyilvántartásba vétele céljából kérelmezi,

d) a hatósági nyilvántartásból való törlését egyéb okból kérelmezi.

(2) Az a szolgáltató, amelyet a nyilvántartásból az (1) bekezdés a)–b) pontja alapján töröltek, újabb nyilvántartásba vételét a törlést elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül nem kérheti.

(3) Az a szolgáltató, amelyet a nyilvántartásból az (1) bekezdés c)–d) pontja alapján töröltek, újabb nyilvántartásba vételét a törlést elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül nem kérheti.

Adatszolgáltatás

21. §

(1) A vendégekönnyv, egyszerűsített vendégekönnyv vezetésére kötelezett szolgáltató az abban szereplő adatok alapján köteles évente, a tárgyévét követően az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) „Jelentés a nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi, szabadidős szálláshelyekről” című kérdőívén, az abban meghatározottak szerint adatokat szolgáltatni.

(2) A szolgáltató az adatszolgáltatással egyidejűleg köteles a kérdőív egy példányát a jegyző számára megküldeni.

(3) Az állami vezetők üdültetését biztosító üdültetési intézmény a külön jogszabályban meghatározottak figyelembevételével köteles az (1) bekezdésben foglalt adatszolgáltatásnak eleget tenni, egyidejűleg mentesül a (2) bekezdésben foglalt kötelezettség alól.

Az Európai Közösség felé történő adattovábbítás

22. §

Az európai közösségi célú turizmus-statisztikai adatgyűjtés területén a Tanácsnak az idegenforgalomra vonatkozó statisztikai adatok gyűjtéséről szóló 95/57/EK irányelvben meghatározott adattovábbítást a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 6. § (1) bekezdés i) pontja szerinti feladatkörében a Központi Statisztikai Hivatal végzi.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatálybalépés

23. §

(1) Ez a rendelet — a (2)—(3) bekezdésekben foglalt kivétellel — a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet 16. § (3) bekezdése, valamint 22. §-a az Európai Unióhoz történő csatlakozásról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépése napján lép hatályba.

(3) E rendelet hatálybalépésekor egyéb jogcímen már üzemelő, ténylegesen nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatást nyújtó létesítményeket 2004. február 28-ig kell a rendelet rendelkezéseinek megfelelően minősíteni, valamint a 14. § (1) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettségnek eleget tenni.

Átmeneti rendelkezés

24. §

(1) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a hegyi menedékházak (turista- és kulcsosházak), valamint a sportlétesítmények szálláshely-részegei az „egyéb sportlétesítmények épülete” építményfajtából az „egyéb, rövid idejű tartózkodásra szolgáló épületek” építményfajta alá sorolandók át.

(2) A jegyző — a 14. § szerinti eljárásában — a jelen szakasz (1) bekezdése szerinti létesítményeket érdemi vizsgálat nélkül, a (3) bekezdésben foglaltak teljesüléséig ideiglenes jelleggel veszi nyilvántartásba.

(3) A jegyző az (1) bekezdés szerinti, építés nélküli rendeltetés-változással összefüggő hatósági eljárást 2004. szeptember 1-jét követően új eljárás keretében kezdeményezi.

(4) A hegyi menedékházak, valamint a sportlétesítmények szálláshely céljára szolgáló önálló rendeltetési részegei végleges nyilvántartásba vételére a (3) bekezdés szerinti eljárást követően kerül sor.

Felhatalmazás

25. §

(1) Felhatalmazást kap az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter és a gyermek-, ifjúsági és sportminiszter, hogy együttes rendeletben határozza meg egyes nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyek üzemeltetésének egészségügyi feltételeit.

(2) Felhatalmazást kap a gyermek-, ifjúsági és sportminiszter, hogy a belügyminiszterrel, az európai integrációs ügyek

koordinációjáért felelős tárca nélküli miniszterrel és a környezetvédelmi és vízügyi miniszterrel együttes rendeletben határozza meg egyes nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyek létesítésével és üzemeltetésével kapcsolatos építésügyi, táj- és természetvédelmi feltételeket.

(3) Felhatalmazást kap a gyermek-, ifjúsági és sportminiszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértésben rendeletben határozza meg a hegyi menedékházak, valamint a sportlétesítmények szálláshely céljára szolgáló önálló rendeltetési részegei rendeltetés-változásával összefüggő méltányossági hozzájárulás eljárási szabályait.

Módosuló rendelkezések

26. §

E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a) a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény végrehajtásáról rendelkező 170/2001. (IX. 26.) Korm. rendelet 121. §-a az alábbi (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az (1)—(2) bekezdésben foglaltaktól kormányrendelet eltérést engedélyezhet.”

b) az OTÉK 1. §-a a következő új (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyek megvalósítására vonatkozó szabályokat — az üdülő és a munkásszállás kivételével — külön jogszabály állapítja meg.”

Az Európai Közösségek jogszabályaihoz való közelítés

27. §

E rendelet — a magán szálláshelyek idegenforgalmi célú hasznosításáról szóló 110/1997. (VI. 25.) Korm. rendelettel, a kereskedelmi és a fizetővendéglátó szálláshelyek osztályba sorolásáról, valamint a falusi szálláshelyek minősítéséről szóló 45/1998. (VI. 24.) IKIM rendelettel, valamint az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló kormányrendelettel együtt — a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban a Tanács idegenforgalomra vonatkozó statisztikai adatok gyűjtéséről szóló 95/57/EK irányelvvel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

A miniszterelnök helyett:

Kiss Péter s. k.,

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

1. számú melléklet a 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez

Nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelynek minősülő létesítmények

Típus	Altípus	Jelzőszám	SZJ
Megnevezése			
I. Üdülő		(910)	----
	Üdülő	911	55.23.12.0
	Gyermeküdülő	912	55.23.12.0
II. Gyermek- és ifjúsági tábor		(920)	----
	Gyermek- és ifjúsági tábor	921	55.23.11.0
	Telepített sáortábor	922	55.22.10.0
III. Nomád táborhely		930	55.22.10.0 ¹ 70.20.12.8 ²
IV. Hegyi menedékház		(940)	-----
	Turistaház	941	55.21.10.2
	Kulcsosház	942	55.21.10.2
	Matracszállás	943	55.21.10.2
V. Bivaksszállás		950	55.23.15.0
VI. Pihenőház		(960)	-----
	Munkásszállás	961	55.23.15.0
	Vendégszállás	962	55.23.15.0
VII. Diákotthon, kollégium		970	55.23.15.0

¹ Az ingatlan tulajdonos (vagyonkezelő) által nyújtott szolgáltatás esetén.² Az ingatlan ideiglenes bérlője (üzemeltetője) által nyújtott szolgáltatás esetén.2. számú melléklet
a 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez

I. Az üdülő minősítési követelményei

Üdülő az a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely, amely legalább 3 szobával, illetve 11 férőhellyel rendelkezik, éves vendégforgalmának legalább 80%-ában igényjogosultak és hozzátartozóik számára szervezett vagy nem szervezett formában, legalább négy éjszakára kiterjedően szállást és ehhez kapcsolódó ellátást, valamint szabadidős szolgáltatást nyújt és legalább a „C” kategóriájú üdülő minősítési követelményeinek eleget tesz. Üdülő az is, amely az ellátást a szálláshely környezetében, illetve önálló formában biztosítja. Gyermeküdülő az az üdülő, amely éves forgalmának legalább 80%-ában 6—18 éves korosztályú fiatalok üdültetésére szolgál.

„C” kategóriájú üdülő

A „C” kategóriájú üdülő legalább a következő szolgáltatásokat nyújtja:

1. 7—10 és 14—19 óráig recepciószolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet. Az éjszakai bejárás lehetősége biztosított.

2. Egy szobában legfeljebb 6 fekvőhely. Fekvőhelyenként legalább 4 m² alapterületet kell biztosítani.

3. A szobák berendezése, felszereltsége: 4 földszintes ágy és 2 pótágy. Az ágyak mérete legalább 80×190 cm. Az ágyak ágybetéttel, párnával, takaróval felszereltek. Ágynemű biztosítása nem kötelező. Fekvőhelyenként legalább egy szék, legalább egy asztal és egy-egy 30×60 cm alapterületű ruhásszekrény-egység. Világítás: szobánként legalább egy központi (mennyezeti) lámpa (világítót).

4. Fűtés: fűtési időszakban legalább 20 °C hőmérséklet.

5. Vizesblokkok száma: szintenként, 15 férőhelyenként, nemenként elkülönített zuhanyozási lehetőség meleg vízzel és 10 férőhelyenként, nemenként elkülönített WC, a szobákban hideg-meleg folyó vizes kézmosási lehetőség biztosított.

6. Tájékoztató a szolgáltatásokról és a menekülési útvonalról.

7. A közös tisztító helyiség mosógéppel, vasalóval, porszívóval felszerelt.

8. A közös helyiségben tv vagy rádió áll rendelkezésre.

9. Parkolás: a szálláshely környékén e célra kialakított, illetve igénybe vehető parkolóhelyen.

10. Helyben étkezési vagy főzési lehetőség.

11. Tárolási lehetőség hűtőszekrényben.
12. Szabadidős szolgáltatás: legalább kétféle beltéri és kétféle kültéri játék- és sporteszköz kölcsönzési lehetőség.
Gyermeküdülőnél többletkövetelmény:
13. A szobák berendezése, felszereltsége: ágynemű-biztosítás.
14. Textilváltás:
 - ágynemű: új vendég esetén kötelező az ágyneműcsere,
 - fürdőszobai textíliák: legalább egyszer hetente.
15. Takarítás: legalább kétszer hetente.
16. Betegszoba kialakítása 50 férőhelyenként egy ágygal, kis létszámú elhelyezés biztosításával.
17. Gyermekeknek játszószoza áll rendelkezésre.

„B” kategóriájú üdülő

A „B” kategóriájú üdülő megfelel a „C” kategóriában meghatározott és a következő feltételeknek:

1. 7—22 óráig recepciószolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet.
2. Egy szobában legfeljebb 4 fekvőhely. Fekvőhelyenként legalább 5 m² alapterületet áll rendelkezésre.
3. A szobák berendezése, felszereltsége: 2 ágy és 2 pótágy. Ágyneműbiztosítás. A szobákban a fekvőhelyszámnak megfelelő ruhásszekrény-egység áll rendelkezésre. Világítás: ágyanként helyi világítás.
4. Vizesblokkok száma: a szobák több mint 80%-a zuhanyzóval és WC-vel felszerelt.
5. Textilváltás:
 - ágynemű: új vendég esetén kötelező az ágyneműcsere,
 - fürdőszobai textíliák: legalább egyszer hetente.
6. Takarítás: legalább kétszer hetente.
7. A recepción napilapok állnak rendelkezésre, tájékoztató a településen igénybe vehető szolgáltatásokról és kulturális programokról.
8. A közös helyiségben színes tv áll rendelkezésre.
9. Telefon: a recepción áll rendelkezésre.
10. Tárolási lehetőség szintenként hűtőszekrényben.
11. A vendégek részére legalább félpanziós ellátás, kétféle menüválasztékkal.
12. Szabadidős szolgáltatás: legalább háromféle beltéri és ötféle kültéri játék- és sporteszköz, valamint napozóágy és napernyő kölcsönzési lehetőség.

Gyermeküdülőnél többletkövetelmény:

13. Gyermekjátszótér.

„A” kategóriájú üdülő

Az „A” kategóriájú üdülő megfelel a „B” kategóriában meghatározott és a következő feltételeknek:

1. A szobák több mint 80%-a terasszal vagy erkéllyel rendelkezik.
2. A szobák berendezése, felszereltsége: rádió, színes tv.
3. Vizesblokkok száma: valamennyi szoba zuhanyzóval vagy fürdőszobával és WC-vel felszerelt.

4. Textilváltás:
 - ágynemű: legalább egyszer hetente,
 - fürdőszobai textíliák: legalább kétszer hetente.
5. Takarítás: legalább kétnaponta.
6. A recepción a vendég kérésére információs és helyfoglalási szolgáltatás.
7. Lift, parkolók: az OTÉK rendeletben előírtak szerint.
8. Tárolási lehetőség: szobánként hűtőszekrényben.
9. Étél-, italkínálat:
 - étel: a vendég választása szerint fél- vagy teljes panziós ellátás, kérésre vegetáriánus ételekkel,
 - ital: legalább a főétkezések időszakában.
10. Szabadtéri sportlétesítmény (sportpálya) áll a vendégek rendelkezésére.

II. A gyermek- és ifjúsági tábor minősítési követelményei

Gyermek- és ifjúsági tábor az a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely, amely legalább 30 férőhellyel rendelkezik, éves forgalmának legalább 80%-ában a 6—26 éves korosztályú fiatalok és kísérőik számára kifejezetten e célra kialakított vagy átalakított létesítményben szervezett vagy nem szervezett formában, legalább négy éjszakára kiterjedően szállást és ehhez kapcsolódó ellátást, valamint szabadidős szolgáltatást nyújt és legalább a „B” kategóriájú gyermek- és ifjúsági tábor minősítési követelményeinek eleget tesz. Gyermek- és ifjúsági tábor az is, amely a szállást a tábor területén telepített sátoztáborban, illetve az ellátást a szálláshely környezetében biztosítja.

„B” kategóriájú gyermek- és ifjúsági tábor

A „B” kategóriájú gyermek- és ifjúsági tábor legalább a következő szolgáltatásokat nyújtja:

1. 7—10 óráig és 14—19 óráig recepciószolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet.
2. A hálólhelyiségben ágyanként legalább 3 m² alapterületet, illetve 8 m³ térfogategységet kell biztosítani. (Az emeletes ágy a minimális alapterület, illetve térfogategység szempontjából egy ágynak számít.)
3. A hálólhelyiségek berendezése, felszereltsége: ágy/emeletes ágy (fekvőfelület mérete legalább 60×190 cm). Az ágyak ágybetéttel, párnával, takaróval felszereltek. Ágyneműbiztosítás. A szobákban a fekvőhelyszámnak megfelelő szék, legalább egy asztal és férőhelyenként egy 30×60 cm alapterületű ruhásszekrény-egység. Világítás: szobánként legalább egy központi (mennyezeti) lámpa (világítótest).
4. Fűtés: fűtési időszakban legalább 20 °C hőmérséklet.
5. Vizesblokkok száma: szintenként 10 férőhelyenként, nemenként elkülönített zuhanyozási lehetőség meleg vízzel és 20 férőhelyenként, nemenként elkülönített WC.

6. Textilváltás:
 - fürdőszobai textíliák: legalább egyszer hetente.
7. Takarítás: legalább kétszer hetente.
8. Tájékoztató a szolgáltatásokról és a menekülési útvonalról.
9. A közös helyiségben tv áll rendelkezésre.
10. Tárolási lehetőség szintenként hűtőszekrényben.
11. Étkezés: teljes ellátás, menürendszerben.
12. Csomagmegőrzési és egyéni értékmegőrzési lehetőség.
13. Betegszoba kialakítása 50 férőhelyenként egy ágyval, kis létszámú elhelyezés biztosításával.
14. Szabadidős szolgáltatás: legalább háromféle beltéri és négyféle kültéri játék- és sporteszköz kölcsönzési lehetőség. Gyermeknek játszószoa áll rendelkezésre.

„A” kategóriájú gyermek- és ifjúsági tábor

Az „A” kategóriájú gyermek- és ifjúsági tábor megfelel a „B” kategóriában meghatározott és a következő feltételeknek:

1. 7—22 óráig recepciószolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet.
2. Egy hálóhelyiségben legfeljebb 8 fekvőhely, ágyanként legalább 4 m² alapterületet, illetve 8 m³ térfogategységet kell biztosítani.
3. Világítás: szobánként a központi világításon kívül kiegészítő (helyi) világítás.
4. Textilváltás:
 - ágynemű: legalább egyszer hetente,
 - fürdőszobai textíliák: legalább kétszer hetente.
5. Takarítás: legalább kétnaponta.
6. A recepción tájékoztató a településen igénybe vehető szolgáltatásokról és kulturális programokról.
7. A közös helyiségben színes tv áll rendelkezésre.
8. Étkezés: teljes ellátás, kétféle menüválasztékkal.
9. Telefon: a recepción áll rendelkezésre.
10. Kiegészítő szolgáltatás: postai értékcsikk-árusítás, levélpostai küldemények továbbítása.
11. Szabadidős szolgáltatás: legalább négyféle beltéri és ötféle kültéri játék- és sporteszköz kölcsönzési lehetőség, valamint szabadtéri sportlétesítmény (sportpálya), gyermekeknek játszótér áll rendelkezésre.

Telepített sátoortábor

A gyermek- és ifjúsági táborban telepített sátoortábor:

a) az alkalmazott normál-, illetve könnyű sátrak hálótérületére, tiszta magasságára, légterére, szellőzésére és befogadóképességére vonatkozó előírások közül megfelel legalább az egyik előírásnak és minden más feltétel vonatkozásában a b) pont 1—3. és 7. számú feltételeinek:

1. MSZ ISO 5912: N (normál) típusú táborozó sátrak követelményei és vizsgálata,

2. MSZ ISO 5913: L (könnyű) típusú táborozó sátrak követelményei és vizsgálata;

b) minden más esetben megfelel a nomád táborhely minősítési feltételeinek és az alábbi feltételeknek:

1. A sátoortábor infrastrukturális feltételeit és szolgáltatásait a gyermek- és ifjúsági tábor minősítési feltételei szerint biztosítja.

2. Az egyes sátrak és az egészségügyi helyiségek között éjszakai megvilágítással ellátott utak (csapadégmentesített járőfelületek) kiépítettek.

3. A telepített sátoort szerkezeti kialakítása és rögzítése a helyben szokásos időjárási behatások ellen megfelelő védelmet nyújt, a sátoort anyaga átszellőző vagy szellőző nyílásokkal, illetve ablakokkal rendelkezik.

4. A sátoortban legalább 75 cm széles, éjszakai irányfényvel ellátott közlekedő (csapadégmentesített járőfelület) kialakított.

5. Fekvőhelyenként legalább 2 m² alapterületet, illetve átszellőző ponyva esetén 4 m³, minden más esetben 8 m³ térfogategységet kell biztosítani.

6. Berendezés, felszereltség: ágy/matrac (a fekvőfelület mérete legalább 60×190 cm). A matrac nem helyezhető közvetlenül a földre. A fekvőhelyek párnával, takaróval felszereltek. Ágyneműbiztosítás. Csomagtárolási lehetőség.

7. A telepített sátoort tisztán tartása, állagának megővése biztosított.

III. A nomád táborhely minősítési követelményei

Nomád táborhely az a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely, amelyet sátoorttal érkező csoport számára közművesítetlen területen jelöltek ki és állandó felépítményekkel nem rendelkeznek.

A nomád táborhely megfelel legalább a következő feltételeknek:

1. A rendelkezésre álló terület legalább 150 m² vagy a területen legalább 6 lakósátoort (20 fő) és 3 kiszolgáló sátoort helyezhető el.

2. A táborhely területe pormentes, a csapadékvíz elvezetése megoldott.

3. A táborhely ivóvíz- és mosdóvízellátása arra alkalmas vízminőségű kút vagy forrás útján megoldott. Ennek hiányában

— az ivóvízellátás vízszállítás vagy palackos ivóvíz útján,

— a mosdóvízellátás arra alkalmas vízminőségű patak vagy vízszállítás útján biztosított.

4. A keletkezett szennyvíz elhelyezése helyi elszikkasztás útján biztosított.

5. A keletkezett fekália

— ürögödörben való elhelyezése és rendszeres földelése, fertőtlenítése, illetve

— vegyszeres semlegesítése és kémiai ürítő helyre szállítása biztosított.

6. A szelektív hulladékgyűjtés és a hulladék jellege szerint — az ételmaradék emésztőgödörben való helyi elhelyezése,

— a lebomló hulladékok elföldelése,

— minden más hulladék kommunális szemétygyűjtő helyre szállítása biztosított.

7. Tisztálkodási lehetőség: mosdósátorban vagy takart területen, nemenként térben és/vagy időben elkülönítetten megoldott. Mosakodáshoz 5 férőhelyenként egy mosdótálat, zuhanyozáshoz 10 férőhelyenként egy hideg vizes zuhanyozót kell biztosítani. Zuhanyozási lehetőség hiányában hetente két alkalommal alkalmas módon, illetve helyen meleg vizes mosakodási lehetőség biztosított.

8. Az illemhelyhasználat (árnyékszék vagy mobil eszköz segítségével) személyenként elkülönítetten megoldott, 20 férőhelyenként egy illemhelyet kell biztosítani.

9. A nyersanyagok előkészítése és az ételkészítés főzősátorban, mobil eszközben vagy ponyvatetővel védett szabad területen higiénikusan megoldott.

10. Az étkeztetés étkezősátorban vagy ponyvatetővel védett szabad területen megoldott.

11. A háromfázisú (kombinált mosogatószer esetén kétfázisú) mosogató mobil eszközben vagy elkülönített mosogatótálak útján higiénikusan megoldott.

IV. A hegyi menedékház minősítési követelményei

Hegyi menedékház az a természeti környezetben álló, turista célokra szolgáló, nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely, amely igénybe vehető több éjszakának az időjárástól védett módon való eltöltésére. Hegyi menedékháznak minősül a sportlétesítmény, közintézmény, egyházi intézmény helyiségében fekvőhelyek elhelyezésével kialakított ideiglenes szálláshely is.

„C” kategóriájú hegyi menedékház (kulcsosház)

A „C” kategóriájú hegyi menedékház (kulcsosház) állandó felügyelet nélkül üzemel és a szálláshely-szolgáltatás mellett önálló formában étkezési lehetőséget biztosít.

A kulcsosház legalább a következő szolgáltatásokat nyújtja:

1. Az épület közvetlen környezete pormentes, a csapadékvíz elvezetése megoldott.

2. A szálláshely ivóvíz- és mosdóvízellátása arra alkalmas vízminőségű kút vagy forrás útján megoldott. Ennek hiányában

— az ivóvízellátás vízszállítás vagy palackos ivóvíz útján,

— a mosdóvízellátás arra alkalmas vízminőségű patak vagy vízszállítás útján biztosított.

3. A keletkezett szennyvíz elhelyezése helyi elszikkasztás útján biztosított.

4. A keletkezett fekália ürögödörben való elhelyezése és rendszeres földelése, fertőtlenítése biztosított.

5. A szelektív hulladékgyűjtés és a hulladék jellege szerint

— az ételmaradék emésztőgödörben való helyi elhelyezése,

— a lebomló hulladékok elföldelése,

— minden más hulladék kommunális szemétygyűjtő helyre szállítása biztosított.

6. A hálóhelyiségben fekvőhelyenként legalább 3 m² alapterületet vagy 8 m³ térfogategységet kell biztosítani. (Az emeletes ágy a minimális alapterület, illetve térfogategység szempontjából egy ágynek számít.)

7. A hálóhelyiség berendezése, felszereltsége: ágy/emeletes ágy (fekvőfelület legalább 80× 190 cm), illetve matracsállás (fekvőfelület legalább 50× 190 cm). Az ágyakon ágybetét van. Ágynemű biztosítása nem kötelező. Az ágy számnak megfelelő ülő alkalmatosság, legalább egy asztal és férőhelyenként egy 30× 60 cm alapterületű ruhásszekrény-egység. Világítás: hagyományos egyedi világítóeszköz.

8. Fűtés: hagyományos egyedi fűtés (a szezonálisan üzemelő kulcsosházak kivételével).

9. Tisztálkodási lehetőség: a szálláshelyen vagy takart területen megoldott. Mosakodáshoz 20 női és 30 férfi férőhelyenként egy-egy mosdótál.

10. Takarítás: távozáskor kötelező.

11. Üzemeltetési utasítás és tájékoztató a menekülési útvonalról.

12. Étkezés önellátással. A közös helyiségben teakonyha és edényzet áll rendelkezésre. Kis befogadóképességű épület esetén egy légtérű kialakítás.

13. A háromfázisú (kombinált mosogatószer esetén kétfázisú) mosogató elkülönített mosogatótálak útján higiénikusan megoldott.

„B” kategóriájú hegyi menedékház (kulcsosház)

A „B” kategóriájú kulcsosház megfelel a „C” kategóriában meghatározott és a következő feltételeknek:

1. A hálóhelyiségben fekvőhelyenként legalább 4 m² alapterületet vagy 8 m³ térfogategységet kell biztosítani. (Az emeletes ágy a minimális alapterület, illetve térfogategység szempontjából egy ágynek számít.)

2. A hálóhelyiség berendezése, felszereltsége: Az ágyak párnával, takaróval felszereltek. Szobánként a fekvőhely számnak megfelelő szék.

3. Fűtés: hagyományos vagy modern egyedi fűtés (a szezonálisan üzemelő kulcsosházak kivételével).

4. Az ivóvízellátás közkút vagy vezetékes víz útján biztosított.

5. Vizesblokkok száma: legalább 10 férőhelyenként, nemenként elkülönített mosdási lehetőség és 15 férőhelyenként, nemenként elkülönített zuhanyozási lehetőség, valamint 20 férőhelyenként, nemenként elkülönített vízöblítéses WC.

„A” kategóriájú hegyi menedékház (turistaház)

Az „A” kategóriájú hegyi menedékház (turistaház) állandó felügyelettel üzemel és a szálláshely-szolgáltatás mellett veszélyhelyzetbe került turisták elhelyezésére és csoportos elsősegélynyújtásra is felkészült.

A turistaház legalább a következő szolgáltatásokat nyújtja:

1. 7—10 óráig és 14—19 óráig recepciószolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet. Az éjszakai bejárás lehetősége biztosított.
2. A hálólhelyiségben fekvőhelyenként legalább 4 m² alapterületet vagy 8 m³ térfogategységet kell biztosítani (az emeletes ágy a minimális alapterület, illetve térfogategység szempontjából egy ágnak számít).
3. A hálólhelyiség berendezése, felszereltsége: ágy/emeletes ágy (fekvőfelület legalább 80× 190 cm). Az ágyak ágybetéttel, párnával, takaróval felszereltek. Ágynemű biztosítása nem kötelező. A fekvőhelyszámnak megfelelő szék, legalább egy asztal és férőhelyenként egy 30× 60 cm alapterületű ruhásszekrény-egység. Világítás: szobánként legalább egy központi (mennyezeti) lámpa (világítótest).
4. Fűtés: fűtési időszakban legalább 20 °C hőmérséklet.
5. Vizesblokkok száma: legalább 20 női és 30 férfi férőhelyenként mosdási lehetőség, valamint 20 női és 30 férfi férőhelyenként egy vízöblítéses WC.
6. Takarítás: legalább hetente, új vendég esetén kötelező a takarítás.
7. Tájékoztató a szolgáltatásokról és a menekülési útvonalról.
8. A közös helyiségben tv vagy rádió áll rendelkezésre.
9. A turistaházban vagy közelében legalább reggelizési lehetőség.
10. Csoportos mentőfelszerelés áll rendelkezésre.

Matracszállás

Matracszállás a hegyi menedékházban melegburkolaton vagy emelvényen kialakított, egymástól el nem választható fekvőhelyekből álló fekvőhelysor. Matracszállásnak minősül a sportlétesítmény, közintézmény, egyházi intézmény helyiségében tornaszőnyeg vagy más derékalj felhasználásával kialakított ideiglenes szálláshely is.

A matracszállás megfelel legalább a következő feltételeknek:

1. A matracszállás infrastrukturális feltételeit és szolgáltatásait a befogadó létesítmény (turistaház, kulcsosház) minősítési feltételei szerint biztosítja.
2. A matracszállás belmagassága legalább 190 cm, tetőtérben kialakított matracszállás esetén a helyiség gerincvonalában legalább 240 cm, a fekvőhely lábészénél legalább 60 cm. Emeletes fekvőhely-kialakítás legalább 240 cm belmagasságú tetőtéri részen megengedett.
3. A tetőtérben kialakított matracszállás legalább 190 cm belmagasságú és — a kéményáttöréseket kivéve —

legalább 80 cm széles homogén közlekedő felülettel rendelkezik.

4. A hálólhelyiségben férőhelyenként 1,5 m² alapterületet (fekvőfelület: legalább 50× 190 cm) vagy 8 m³ térfogategységet kell biztosítani (az emeletes fekvőhely a minimális alapterület, illetve térfogategység szempontjából egy fekvőhelynek számít). Ágyfelszerelés biztosítása nem kötelező.

Szükségsszállás

Szükségsszállás a rendkívüli helyzetbe (4. § 13. pont) került turisták számára a hegyi menedékház nem szálláshely rendeltetésű részegységében egy éjszakára kialakított ideiglenes szálláshely.

A szükségsszállás megfelel legalább a következő feltételeknek:

1. A szükségsszállás infrastrukturális feltételeit és szolgáltatásait a befogadó létesítmény (turistaház) minősítési feltételei szerint biztosítja.
2. A fekvő felület kialakítása a helyiség (étkező, társalgó) bútorzatának alkalmas elrendezésével, vagy matracszállás-jelleggel biztosítható.
3. A szükségsszálláson férőhelyenként 1,5 m² alapterületet (fekvőfelület: legalább 50× 190 cm) vagy 8 m³ térfogategységet kell biztosítani.

V. A bivaksszállás minősítési követelményei

Bivaksszállás az a természeti környezetben található, turista célokra szolgáló, állandó felügyelet nélküli egyszerű létesítmény vagy telepített mobil eszköz (pl. konténer, jármű-felépítmény), mely jellemzően rendkívüli helyzetbe (4. § 13. pont) került turisták számára alkalmas és igénybe vehető egy éjszakának a természetben, időjárástól védett módon való eltöltésére. A bivaksszállás önálló formában működik és egyéb szolgáltatást nem biztosít. Bivaksszállásnak minősül a természeti alakulat külvilágtól állandó fallal elhatárolt részében kialakított szálláshely is.

A bivaksszállás:

a) Telepített mobil eszközként megfelel a biztonsági szellőzésre, kialakításra és konstrukcióra, valamint belső berendezésre és menekülési útvonalra vonatkozó alábbi előírások közül legalább az egyik előírásnak és minden más feltétel vonatkozásában a b) pontban rögzített feltételeknek:

1. MSZ EN 1647: szabadidő-lakójárművek. Vontatható nyaralók. A lakóterületre vonatkozó egészségi és biztonsági intézkedések és MSZ EN 721: Biztonsági szellőzésre vonatkozó követelmények,

2. 11/1976. (VIII. 3.) EüM rendelet a munkásszállások egészségügyi szabályairól. Melléklet IV. A mozgásszállások egészségügyi szabályai;

b) Létesítményként megfelel legalább a következő feltételeknek:

1. A szállás és közvetlen környezete területe pormentes, a csapadékvíz elvezetése megoldott.

2. Minden oldalán zárt, ajtóval, ablakkal vagy szellőzővel és felülvilágítóval, valamint kéménykivezetéssel rendelkező építmény vagy telepített eszköz. Belmagassága közepesen legalább 180 cm.

3. Legfeljebb 15 fő egyidejű elhelyezésére szolgál. Fekvőhelyenként 1,5 m² alapterületet (fekvőfelület: legalább 50×190 cm) vagy 8 m³ térfogategységet kell biztosítani (az emeletes fekvőhely a minimális alapterület, illetve térfogategység szempontjából egy fekvőhelynek számít).

4. Berendezés, felszereltség: matracszállásnak megfelelő fekvőhelysor. Emeletes fekvőhely-kialakítás legalább 240 cm belmagasságnál megengedett. Asztal vagy étkezőpult, férőhelyenként egy fogas, takarítóeszköz, elsősegélynyújtó felszerelés.

5. Fűtés: hagyományos fűtőberendezés.

6. Egészségügyi helyiség: egy árnyékszék, távolsága a bivakszállástól legfeljebb 50 m.

VI. A pihenőház minősítési követelményei

Pihenőház az a hivatali szállás — nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatásának időszakában —, amely éves forgalmának legalább 80%-ában a munkavégzéssel kapcsolatban a távollakó, másutt bejelentett lakással rendelkező dolgozók részére e célra létesített vagy átalakított, végleges vagy ideiglenes rendeltetésű létesítményben átmeneti vagy huzamos ideig szállást, valamint konyha-, illetve étkezőhasználati lehetőséget biztosít és legalább a „C” kategóriájú pihenőház minősítési követelményeinek eleget tesz. Pihenőháznak minősül különösen a munkásszállás — ideértve a nőtlen- és a nővérszállást is.

„C” kategóriájú pihenőház (munkásszállás)

A „C” kategóriájú pihenőház legalább a következő szolgáltatásokat nyújtja:

1. Portaszolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet. Az éjszakai bejárás lehetősége biztosított.

2. Nemek szerint elkülönített hálólhelyiségek. Egy hálólhelyiségben legfeljebb 10 fekvőhely. Fekvőhelyenként legalább 5 m² alapterület vagy 8 m³ térfogategységet kell biztosítani.

3. A hálólhelyiség berendezése, felszereltsége: ágy (fekvőfelület legalább 90×200 cm). Emeletes ágy nem alkalmazható. Az ágyak ágybetéttel, párnával, takaróval felszereltek. Ágyneműbiztosítás. A fekvőhelyszámnak megfelelő szék, legalább egy asztal, férőhelyenként egy 60×60 cm

alapterületű ruhásszekrény-egység és egy éjjeliszekrény/falipolc. Világítás: szobánként legalább egy központi (mennyezeti) lámpa (világítótest).

4. Fűtés: fűtési időszakban legalább 20 °C hőmérséklet.

5. Vizesblokkok száma: nemenként 5 főre egy mosdó vagy mosdócsap, 15 főre legalább egy zuhanyozó, továbbá 20 női és 25 férfi férőhelyenként egy-egy WC és 15 férfi férőhelyenként egy piszoár.

6. Textilváltás:

— ágynemű: legalább kéthetente, új vendég esetén kötelező az ágyneműcsere.

7. Takarítás:

— a szobákban: kétnaponta, kivéve, ha a vendéggel kötött külön megállapodásból más következik,

— a közös helyiségekben: kétnaponta.

8. Tájékoztatás a szolgáltatásokról és a menekülési útvonalról.

9. Lift, parkolók: az OTÉK rendeletben előírtak szerint.

10. Tárolási lehetőség férőhelyenként legalább 0,27 m³ térfogategységű élelmiszertároló rekeszben és 50 férőhelyenként egy hűtőszekrényben.

11. Csomagtárolási lehetőség külön helyiségben.

12. A közös használatú mosóhelyiség mosógéppel, a vasalóhelyiséggel vasalóval felszerelt.

13. 50 fő feletti szálláshelyen nappali tartózkodó helyiség. Kisebb szálláshelyen a tartózkodó helyiség kivételesen elhagyható, helyette a hálólhelyiségekben — megfelelő helyet biztosítva — kell az asztalokat és a székeket elhelyezni.

14. Konyha/étkező helyiség berendezése, felszereltsége: szintenként, 25 férőhelyenként egy főzőlap és 50 férőhelyenként egy kétrészes mosogató, legalább egy asztal és egy konyhaszekrény/tárolópolc.

15. Betegszoba kialakítása 50 férőhelyenként egy ágyval, kis létszámú elhelyezés biztosításával.

„B” kategóriájú pihenőház (munkásszállás)

A „B” kategóriájú pihenőház megfelel a „C” kategóriában meghatározott és a következő feltételeknek:

1. Egy szobában legfeljebb 5 fekvőhely. Fekvőhelyenként legalább 5 m² alapterületet kell biztosítani. Családok részére elválasztott szálláshelyrész biztosított.

2. Világítás: szobánként a központi világításon kívül ágyanként helyi világítás biztosítása.

3. Vizesblokkok száma: a szobákban hideg-meleg folyóvízes kézmosási lehetőség biztosított.

4. Telefon: a portán vagy a gondnoki lakásban áll rendelkezésre.

5. A közösségi helyiségben televízió vagy rádió, könyvek, folyóiratok, játékok állnak rendelkezésre.

6. Növényzettel vagy más módon elkülönített és kertszerűen kialakított szabad tér áll rendelkezésre, a férőhelyszám 1/3-ának megfelelő mennyiségű kerti bútor biztosított.

„A” kategóriájú pihenőház (vendégszállás)

Vendégszállás az a szállás — nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatásának időszakában — amelyet éves forgalmának legalább 80%-ában a hivatalos kiküldöttek részére többnapos feladatellátásuk céljára kialakított, kis létszámú elhelyezést és konyha-, illetve étkezőhasználati lehetőséget biztosító önálló rendeltetési (rész-)egységként üzemeltetnek. Vendégszobának minősül az alkotóházban és a kutatószálláson biztosított elhelyezés is.

Az „A” kategóriájú pihenőház legalább a következő szolgáltatásokat nyújtja:

1. A szálláshely közelében a szálláshely igénybevételét biztosítani képes ügyelet. Az éjszakai bejárás lehetősége biztosított.

2. Egy szobában legfeljebb 4 fekvőhely (2 ágy és 2 pótágy). Fekvőhelyenként legalább 4 m² alapterületet kell biztosítani.

3. A hálólhelyiség berendezése, felszereltsége: ágy/pótágy. Az ágyak fekvő felülete legalább 90×200 cm, a pótágyak fekvőfelülete legalább 80×190 cm. Emeletes ágy nem alkalmazható. Az ágyak ágybetéttel, párnával, takaróval felszereltek. Ágyneműbiztosítás. A fekvőhelyszámnak megfelelő szék, legalább egy asztal, férőhelyenként egy 60×60 cm alapterületű ruhásszekrény-egység és egy éjjeliszekrény/falipolc. Rádió vagy televízió. Világítás: szobánként legalább egy központi (mennyezeti) lámpa (világítótest) és legalább ágyanként helyi világítás.

4. Fűtés: fűtési időszakban legalább 20 °C hőmérséklet.

5. Vizesblokkok száma: két szobánként közös zuhanyzó vagy fürdőszoba és WC, a szobákban hideg-meleg folyóvizes kézmosási lehetőség biztosított.

6. Textilváltás:

— ágynemű: legalább egyszer hetente, új vendég esetén kötelező az ágyneműcsere,

— fürdőszobai textíliák: legalább kétszer hetente, kivéve, ha a vendéggel kötött külön megállapodásból más következik.

7. Takarítás: legalább kétnaponta, kivéve, ha a vendéggel kötött külön megállapodásból más következik.

8. Tájékoztatás a szolgáltatásokról és a menekülési útvonalról.

9. Tárolási lehetőség: két szobánként közös hűtőszekrényben.

10. Főzési lehetőség: két szobánként közös, felszerelt konyha/főzőfülke.

VII. A diákokotthon, kollégium minősítési követelményei

Diákokotthon, kollégium az a kiegészítő-/melléktevékenységként nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatást nyújtó szálláshely, amely főtevékenységként a tanuló (hallgató, diák) tanulmányaival összefüggő lakhatását és nevelését biztosító oktatási-nevelési intézményi egységként működik és legalább a „B” kategóriájú diákokotthon, kollégium minősítési követelményeinek eleget tesz.

„B” kategóriájú diákokotthon, kollégium

A „B” kategóriájú diákokotthon, kollégium legalább a következő szolgáltatásokat nyújtja:

1. 7—10 óráig és 14—19 óráig portaszolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet. Az éjszakai bejárás lehetősége biztosított.

2. Nemek szerint elkülönített hálólhelyiségek. A hálólhelyiségben fekvőhelyenként legalább 4 m² alapterületet, illetve 8 m³ térfogategységet kell biztosítani. (Az emeletes ágy a minimális alapterület, illetve térfogategység szempontjából egy ágynak számít.)

3. A hálólhelyiségek berendezése, felszereltsége: ágy/emeletes ágy (fekvőfelület legalább 80×190 cm). Az ágyakon ágybetét van. Ágynemű biztosítása nem kötelező. A fekvőhelyszámnak megfelelő szék, legalább egy asztal, csomagtárolási lehetőség. Világítás: szobánként legalább egy központi (mennyezeti) lámpa (világítótest).

4. Fűtés: fűtési időszakban legalább 20 °C hőmérséklet.

5. Vizesblokkok száma: nemenként elkülönített mosdási vagy zuhanyozási lehetőség és 15 férőhelyenként, nemenként elkülönített WC.

6. Takarítás: legalább egyszer hetente, új vendég esetén kötelező a takarítás.

7. Tájékoztatás a szálláshelyen igénybe vehető szolgáltatásokról és a menekülési útvonalról.

8. A közös helyiségben tv vagy rádió áll rendelkezésre.

9. Tárolási lehetőség hűtőszekrényben.

10. A szálláshelyen főzési vagy a szálláshely közelében étkezési lehetőség.

11. Betegszoba kialakítása 50 férőhelyenként egy ágyval, kis létszámú elhelyezés biztosításával.

„A” kategóriájú diákokotthon, kollégium

Az „A” kategóriájú diákokotthon, kollégium megfelel a „B” kategóriában meghatározott és a következő feltételeknek:

1. 7—22 óráig portaszolgálat vagy azt ellátni képes ügyelet.

2. Egy hálólhelyiségben legfeljebb 8 fekvőhely. A hálólhelyiségben fekvőhelyenként legalább 5 m² alapterületet, illetve 8 m³ térfogategységet kell biztosítani.

3. A hálólhelyiség berendezése, felszereltsége: az ágyak párnával, takaróval felszereltek. Ágyneműbiztosítás. Férőhelyenként 30×60 cm alapterületű ruhásszekrény-egység.

4. Vizesblokkok száma: nemenként 8 főre egy mosdó és 15 főre legalább egy zuhanyozó hideg-meleg vizes zuhanyozási lehetőséggel, valamint 10 férőhelyenként, nemenként elkülönített WC.

5. Textilváltás:

— ágynemű: új vendég esetén kötelező az ágyneműcsere.

6. Takarítás: legalább kétszer hetente.

7. Tájékoztató a településen igénybe vehető szolgáltatásokról és kulturális programokról.

8. A közös helyiségben színes tv áll rendelkezésre.

9. Telefon: a portán áll rendelkezésre.

10. Csomagmegőrzési lehetőség.

11. Szabadidős szolgáltatás: legalább kétféle beltéri és kétféle kültéri játék- és sporteszköz kölcsönzési lehetőség.

3. számú melléklet a 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez

**Nyilvántartás a önkormányzat területén működést kezdő,
megszűnt, üzemeltetési kört módosított nem üzleti célú közösségi, szabadidős
szálláshelyekről**

A nyilvántartásba vétel					A szálláshely								A szálláshelyet üzemeltető szolgáltató						
in- doka ¹	időpontja			sor- száma	jele ²	tí- pusa ³	megnevezése	címe			nyit- vatar- tása ⁴	szoba- száma (db)	férő- hely- száma (db)	tí- pusa ⁵	sta- tis- tikai szám- jele	neve	címe		
	év	hó	nap					irányí- tó- szám	belterületnél út/utca/tér megnevezése	ház- szám, kül- terü- letnél hrsz.							irányí- tó- szám	település	utca, ház- szám
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	t	u
							
							
							
							
							
							
							
							
							
							
							

¹ EK = engedély kiadása, EM = engedély módosítása, EV = engedély visszavonása

² FN = állandó felügyelet nélkül üzemelő szálláshely, KI = kiegészítő- /mellékevényességként végzett szálláshely szolgáltatás

³ 2. Nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyek

2.1 Üdülő

2.11 Üdülő

2.12 Gyermeküdülő

2.2 Gyermek- és ifjúsági tábor

2.21 Gyermek- és ifjúsági tábor

2.22 Telepített sátoztábor

2.3 Nomád táborhely

2.4 Hegyi menedékház

2.41 Turistaház

2.42 Kulcsosház

2.43 Matracszállás

2.5 Bivakkszálás

2.6 Pihenőház

2.61 Munkásszállás

2.62 Vendégszállás

2.7 Diákotthon, kollégium

⁴ 1 = állandó jelleggel nyitvatartó szálláshely, 2 = idejellel nyitvatartó szálláshely, 3 = eseti jelleggel nyitvatartó szálláshely

⁵ 1 Állami (központi költségvetési) szerv

2 Települési önkormányzat

3 Megyei (fővárosi) önkormányzat

4 Egyház

5 Jogi személyiségű nonprofit szervezet

6 Jogi személyiségű vállalkozás

7 Jogi személyiség nélküli vállalkozás

8 Természetes személy

9 Egyéb

4. számú melléklet a 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez

..... Önkormányzat

...../20...../szám

Nyilvántartási szám/20.....

Üzemeltetési engedély

A 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelet alapján a szolgáltató részére helységben út (utca, tér, külterület) szám (hrsz.) alatt nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely üzemeltetését elnevezéssel engedélyezem.

A szolgáltató székhelye: város kerület utca szám.

A szolgáltató statisztikai számjele:

A szolgáltató a szolgáltatást főtevékenységként — kiegészítő- (melléktevékenységként végzi).*

A szálláshely állandó felügyelettel — állandó felügyelet nélkül üzemel.*

A szálláshely állandó jelleggel — idényjelleggel — alkalmi jelleggel üzemel.*

A szállástípus és az engedélyezett altípusok megnevezése, jelzőszáma és a szolgáltatás SZJ-száma:**

Jelzőszám	A szállástípus és az engedélyezett altípusok megnevezése	Szobák	Férőhelyek	A szolgáltatás SZJ-száma
		száma		

A következő tevékenységek folytatását — a szakhatóság hozzájárulása hiányában — nem engedélyezem:

.....

Kelt: 20..... hó nap.

P. H.

.....
 aláírás

* A nem kívánt rész törölendő.

** Egy üzemeltetési engedély több altípust is tartalmazhat.

5. számú mellékleta 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez**A bivakszállás üzemeltetési utasítása
(általános rész)**

a) A bivakszállás igénybevételére vonatkozó általános szabályok:

1. A szálláshely huzamosabb tartózkodásra nem vehető igénybe.
2. A szálláshelyen az engedélyezett férőhelyszámánál nagyobb létszámban tartózkodni tilos.
3. A fekvőhelyek elfoglalása érkezési sorrendben történik.
4. A később érkező, menedékre, elsősegélyre szoruló személyek előnyt élveznek, elhelyezésük érdekében teltház esetén a legkorábban érkezetteknek el kell hagyniuk a szálláshelyet.
5. A fekvőhelyek felszerelést (derékalj, takaró, párna) nem biztosítanak, azt egyénileg kell vinni.
6. A szálláshelyen dohányozni és — a kályha kivételével — nyílt lángot használni tilos.
7. A szálláshelyet mások számára hozzáférhetetlen módon (kulcs, lakat) bezárni tilos, rövid távollét esetén a vagyon védelmét őrzés útján kell biztosítani.

b) A szálláshely elfoglalásakor elvégzendő tevékenységek:

1. A szálláshely átszellőztetése.
2. A kémény- és szellőzőnyílások dugulásmentességének ellenőrzése.
3. A kályha kitakarítása.
4. A szálláshely kitakarítása.
5. A szálláshely közvetlen környezetének a használati biztonság szempontjai szerinti rendezése, az egészségügyi helyiséghez és a kijelölt vízvételi, illetve mosdóhelyhez vezető útvonalak járhatóvá tétele.
6. Az egészségügyi helyiség kitakarítása, a higiénéhez szükséges takaróanyag (falevél, fűrészpor, hamu, homok, föld) felhalmozása.
7. Ételmaradékok és lebomló hulladékok számára szeméthyűjtőhely kijelölése.
8. Tüzelőanyag bekészítése.
9. Kijelölt vízvételi, illetve mosdóhely esetén annak szükséges mértékű kitakarítása.

c) A szálláshely elhagyásakor elvégzendő tevékenységek:

1. A szálláshely átszellőztetése.
2. A kályha kitakarítása.
3. A szálláshely kitakarítása.
4. Az egészségügyi helyiség kitakarítása, az ürögödör takaróanyaggal való réteges fedése.
5. A keletkezett ételmaradékok és lebomló hulladékok elföldelése.
6. Elhasznált tüzelőanyag pótlása.

7. A nyílászárók biztonságos rögzítése.

8. Keletkezett egyéb hulladékok (egyszerhasználatos eszközök, göngyöleg) elszállítása.

d) A szálláshely elhagyását követően elvégzendő tevékenységek:

1. Elszállított hulladékok kijelölt szeméthyűjtőbe helyezése.
2. A bivakszállás üzemeltetésével, berendezésével, felszerelésével kapcsolatos észrevételek, hiányosságok bejelentése a szálláshely szerint illetékes jegyzőnek.

A Kormány 174/2003. (X. 28.) Korm. rendelete

a közműves szennyvízelvezető és -tisztító művel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjáról

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 36. §-ában kapott felhatalmazás alapján — a Kvtv. 6—8. §-ában, a 19—21. §-ában és a 47. §-ában, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4. §-ának (1) és (2), a 45. §-ának (7) bekezdésében foglaltakra figyelemmel — a felszíni és a felszín alatti vizek, valamint a földtani közeg minőségét veszélyeztető, a települési szennyvizekből származó szennyezőanyag-terhelések csökkentése érdekében a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. §

A rendelet hatálya

a) az Egyedi Szennyvízkezelési Nemzeti Megvalósítási Program (a továbbiakban: Nemzeti Program) végrehajtásával összefüggő egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt területeken keletkező települési szennyvizek egyedi kezelésére, így különösen a szennyvizek egyedi gyűjtésére, tisztítására és ártalommentes elhelyezésére,

b) a Települési Szennyvízkezelési Program végrehajtásával összefüggő környezetvédelmi, vízgazdálkodási és egyéb gazdaságossági szakmai követelmények meghatározására és azok alkalmazására

terjed ki.

Fogalom meghatározások

2. §

E rendelet alkalmazásában:

a) *egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt terület*: külön jogszabály¹ szerint lehatárolt, a közműves szennyvízelvezetéssel el nem látható települések és településrészek területe, ahol egyedi szennyvízkezelést kell alkalmazni, mivel a szennyvízkibocsátás nem eléggé koncentrált ahhoz, hogy a közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás megvalósítása gazdaságos legyen, és a szennyvízcsatornázást környezetvédelmi szempontok sem indokolják;

b) *egyedi szennyvízkezelés*: az egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt területeken olyan egyedi szennyvízkezelési létesítmények (építmények) alkalmazása, amelyek 1—25 lakoségyenértéknek (főnek) megfelelő települési szennyvíz tisztítását és/vagy végső elhelyezését, illetve átmeneti gyűjtését, tárolását szolgálják. Ezek a környezetvédelmi és vízgazdálkodási szempontoktól, illetve a beépítési szokásoktól függően lehetnek: az egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények, az egyedi szennyvíztisztító kisberendezések és az egyedi zárt szennyvíztárolók. Az egyedi szennyvízkezelési létesítmények (építmények) karbantartása során keletkező folyadék, iszap és építőanyag hulladékok elszállítását és kezelését külön jogszabály² szerint kell végezni

ba) *egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmény*: olyan létesítmény (építmény), amely a környezeti elemek terhelését csökkentve a települési szennyvizek nem közműves elvezetésére-tisztítására és elhelyezésére szolgál, a közműves szennyvízelvezetéssel és -tisztítással egyenértékű környezetvédelmet és életminőséget biztosít. Az egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmény a szennyezőanyagok lebontását energiabevitel nélkül végzi. Technológiai elemei: az oldómedence, a kavics/homokszűrő(k), amelyek összességében lehetővé teszik — a földtani közegbe történő végső kibocsátás esetén — a növényzet és a talaj élővilága számára a tisztított szennyvizek maradék tápanyagtartalmának hasznosítását, vagy a felszíni vizekben történő ártalommentes elhelyezést,

bb) *egyedi szennyvíztisztító kisberendezés*: olyan létesítmény (építmény), amely a települési szennyvizek nem közműves elvezetésére-tisztítására és elhelyezésére szolgál, a közműves szennyvízelvezetéssel és -tisztítással egyenértékű környezetvédelmi megoldást biztosít. A szennyezőanyagok lebontását energiabevitel segítségével végző egyedi szennyvíztisztító kisberendezésnek biztosítania kell a szennyvizek szennyezőanyag tartalmának külön jogszabályban³ előírt mértékű eltávolítását, akár felszíni víz, akár a földtani közeg a befogadó,

bc) *egyedi zárt szennyvíztároló*: olyan létesítmény (építmény), amely egy vagy több, zártan és vízzáróan kialakított medencéből áll; a szennyvizek ártalommentes gyűjtésére és a szennyvízből keletkező települési folyékony hulladék időszakos tárolására szolgál; az ebben gyűjtött települési folyékony hulladék ártalommentes elhelyezése a rendszeres elszállítás, a hulladékgazdálkodásra vonatkozó külön jogszabályok⁴ szerinti további kezelés után biztosított;

c) *szennyvizek ártalommentes elhelyezése*: a szennyvizek bevezetése a természeti környezetbe, a kibocsátásokra, a környezeti elemek védelmére vonatkozó külön jogszabálynak⁵ megfelelő mértékű tisztítást követően;

d) *egyedi szennyvízelhelyezés*: az egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítményekből elszivárgó vagy elfolyó, valamint az egyedi szennyvíztisztító kisberendezésekből elfolyó tisztított szennyvizeknek a külön jogszabály⁶ szerinti földtani közegben vagy felszíni vízben történő elhelyezése;

e) *szakszerű egyedi szennyvízkezelés*: az ingatlanokon épülő egyedi szennyvízkezelő létesítmények megvalósításának, valamint működtetésének szervezett és rendszeresen ellenőrzött módon, a Települési Szennyvízkezelési Program keretében történő biztosítása, különös tekintettel a meglévő létesítmények műszaki felülvizsgálatára, felszámolására, az új létesítmények tervezésére, kivitelezésére, az üzemeltetésre, a karbantartásra, a felújításra, a nyilvántartásra, továbbá a használattal összefüggő szakvélemény készítésre, a szerződéskötésre, adatszolgáltatásra, díjbeszedésre;

f) *magas talajvízállású terület*: az a terület, ahol a talajvíz felszínétől számított legmagasabb szintje egy adott referenciaidőszakban nem haladja meg a 2,00 métert. A referenciaidőszak, országos, áttekintő vizsgálat esetében, azokon a területeken, ahol 10 km-en belül felszín közeli vízszintészlelő törzshálózat van: 1956—1960. Egy adott lehatárolt terület eltérhet a magas talajvízállású területi minősítéstől, ha a felelős által végzett, vagy végeztetett részletes vizsgálat eredményét a vízügyi igazgatóság elfogadja.

A Nemzeti Program meghatározása

3. §

(1) A Nemzeti Programnak a külön jogszabállyal kihirdetett szennyvízelvezetési és -tisztítási programmal egyeztetett adatait a rendelet *melléklete* tartalmazza.

¹ 26/2002. (II. 27.) Korm. r.

² 2000. évi XLIII. törvény, 16/2002. (IV. 10.) EüM r.

³ 203/2001. (X. 26.) Korm. r., 9/2002. (III. 22.) KöM—KöViM e. r.; 33/2000. (III. 17.) Korm. r., 10/2000. (VI. 2.) KöM—EüM—FVM—KHVM e. r.

⁴ 2000. évi XLIII. törvény

⁵ 33/2000. (III. 17.) Korm. r., 10/2000. (VI. 2.) KöM—EüM—FVM—KHVM e. r., 203/2001. (X. 26.) Korm. r., 9/2002. (III. 22.) KöM—KöViM e. r.

⁶ 33/2000. (III. 17.) Korm. r.

(2) A Nemzeti Program végrehajtása érdekében az egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt területeken a szennyvíz keletkezésével érintett ingatlan tulajdonosa a szennyvíz szakszerű egyedi kezeléséről és ártalommentes elhelyezéséről az e rendelet és a vonatkozó jogszabályok előírásainak megfelelően köteles gondoskodni.

(3) Az egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt területek közé tartoznak, a (4) bekezdés szerinti kivétellel:

a) a szennyvízelvezetési agglomerációba külön jogszabály⁷ szerint nem tartozó települések közigazgatási területei,

b) a szennyvízelvezetési agglomerációba tartozó települések azon része, ahol szennyvízelvezető művek létesítése külön jogszabály⁸ szerint nem indokolt.

(4) Az egyedi szennyvíz-elhelyezéssel összefüggő, e rendelet szerinti létesítmény (építmény) a külön (így például vízgazdálkodási, építésügyi) jogszabályban⁹ meghatározott engedéllyel létesíthető. Az engedélyezési eljárás során az érzékeny és védett területekre tekintettel az egyedi szennyvízelhelyezés alkalmazhatóságát külön vizsgálni kell. Az alábbi

a) a felszín alatti vizek védelmével összefüggő 33/2000. (III. 17.) Korm. rendelet szerinti „A” Fokozottan érzékeny területek c) pontja szerinti karszt és d) pontja, illetve a „B” Érzékeny területek c) pontjában meghatározott, a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szerinti vízbázis védőterületeken,

b) a külön jogszabály¹⁰ szerint környezetvédelmi szempontból kijelölt érzékeny felszíni vizek partvonalától számított 250 m szélességű területein,

c) a külön jogszabályban¹¹ az egyéb védett területek között szereplő felszíni vizek partvonalától számított 250 m szélességű területein,

d) a magas talajvízállású területeken

az egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmény csak külön jogszabály¹² tiltó rendelkezése hiányában és az egyedi vizsgálat eredményétől függően alkalmazható.

(5) A (4) bekezdés szerinti környezetvédelmi szempontból védett területtel érintett településeken — egyedi szennyvíz-elhelyezési létesítmény tervezett megvalósítása esetén — külön vizsgálat keretében részletesen be kell mutatni, hogy

a) az adott területrészt nem tartozik a (4) bekezdés szerinti területekhez;

b) az egyedi szennyvízelhelyezés nem veszélyezteti a felszíni és a felszín alatti vizeket.

(6) Azokon a településeken, illetve településrészekben, ahol az egyedi szennyvízelhelyezés nem alkalmazható, ott a szennyvizek szakszerű kezeléséről, gyűjtéséről, tisztításáról és ártalommentes elhelyezéséről vagy szennyvízelvezető-hálózat és szennyvíztisztítás megvalósításával, illetőleg egyedi szennyvíztisztító kisberendezés, illetve zárt szennyvíztároló létesítésével kell gondoskodni, a Települési Szennyvízkezelési Program keretében.

(7) Az új egyedi szennyvízkezelési létesítmények (építmények) megvalósításával egyidejűleg, a Települési Szennyvízkezelési Program keretében gondoskodni kell a korábban épített szakszerűtlen egyedi létesítmények (építmények) felszámolásáról, illetőleg környezetszennyezést nem okozó hasznosításáról.

4. §

(1) A Nemzeti Program megvalósításában részt vevő helyi önkormányzatok által szervezett szakszerű egyedi szennyvízkezeléshez támogatás (így például: Környezetvédelmi Alap Célelőirányzatból, KAC) akkor adható, ha azzal a környezetvédelmi felügyelőség egyetért és az a Települési Szennyvízkezelési Program szerint történik, illetőleg biztosított a rendszeresen ellenőrzött megvalósítás és működtetés.

(2) Az alkalmazott szennyvíz-elhelyezési mód megválasztásánál a szennyvíz elhelyezése nem eredményezheti a felszíni és a felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi állapotának romlását.

A Települési Szennyvízkezelési Programok környezetvédelmi és vízgazdálkodási követelményei

5. §

(1) A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46—48. §-a szerinti települési környezetvédelmi program részeként a Települési Szennyvízkezelési Programnak tartalmaznia kell különösen:

a) a jelenlegi helyzet bemutatását

aa) a település társadalmi, gazdasági és szociális jellemzőiről,

ab) a felszíni és a felszín alatti vizek, valamint a földtani közeg állapotáról a külön jogszabály szerinti¹³ határértékek figyelembevételével,

⁷ 25/2002. (II. 27.) Korm. r.

⁸ 26/2002. (II. 27.) Korm. r.

⁹ 1995. évi LVII. törvény VIII. fejt., az 1997. évi LXXVIII. törvény III. fejt., 72/1996. (V. 22.) Korm. r. 24—25. §

¹⁰ 240/2000. (XII. 23.) Korm. r.

¹¹ 9/2002. (III. 22.) KöM—KöViM együttes r., 1. sz. melléklet 2. pont

¹² 123/1997. (VII. 18.) Korm. r.

¹³ 10/2000. (VI. 2.) KöM—EüM—FVM—KHVM együttes r. és 6/2002. (XI. 5.) KvVM r.

ac) az egyes településrészekben alkalmazott szennyvízelvezetési-tisztítási és egyéb szennyvízkezelési megoldásokról, továbbá azok környezeti és társadalmi hatásairól,

ad) a környezetvédelmi szempontból különösen védett területnek minősülő településrészekről, azok lehatárolásáról;

b) a célkitűzéseket

ba) az egyes településrészek szennyvízelvezetési és kezelési megoldására vonatkozóan, megkülönböztetve a szennyvízelvezető művel ellátott és ellátni tervezett településrészeket (a települési szennyvízelvezetési agglomeráció(ka)t), valamint a szakszerű egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt területeket, megadva az alkalmazni kívánt létesítmények (építmények) típusait és az egyes típusokkal érintett területek lehatárolását, megfelelő indoklással, megjelölve azokat a településrészeket is, ahol egyedi szennyvízkezelés nem alkalmazható,

bb) a szennyvízelvezető művel összegyűjtött szennyvizek tisztítótelepének, a tisztított szennyvizek befogadójának fő környezetvédelmi jellemzőit, valamint az előírt kibocsátási határértékeket¹⁴, illetve azok teljesítésének feltételeit,

bc) a települési szennyvízelvezetési agglomerációhoz nem tartozó területek szennyvizeinek ártalmatlanítására vonatkozóan e rendelet követelményeknek való megfelelést,

bd) az egyedi szennyvízkezelési létesítményekre (építményekre) vagy az egyéb tervezett szennyvíz-ártalmatlanítási megoldásokra vonatkozó helyi környezetvédelmi követelményeket, valamint a fő műszaki adatokat és szabályokat;

c) a célkitűzések eléréséhez alkalmazható megoldási változatok vizsgálatát, értékelését, illetve a választott megoldás indoklását, a várható környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági hatásokkal együtt;

d) a célkitűzések megvalósítását szolgáló feladatokat;

e) a feladatok ütemezését;

f) a feladatok megvalósítását szolgáló finanszírozási stratégiát.

(2) A Települési Szennyvízkezelési Programot részletes környezeti vizsgálatokra kell alapozni, különös tekintettel

a) földtani közegen, földtani közegben történő elhelyezés esetében a talajvíz terep alatti szintjének, minőségének, illetve a változások tendenciájának vizsgálatára;

b) a szikkasztási próbák eredményeire;

c) az egyedi szennyvízelhelyezés alkalmazhatóságának vizsgálatára, ha a település közigazgatási területén a 3. §. (4) bekezdés szerinti környezetvédelmi szempontból különösen védett terület fordul elő;

d) a célkitűzések teljesülésének ellenőrzési rendszerére, a felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi állapotváltozásainak nyomon követésére alkalmas települési monitoring hálózat meghatározására;

e) a felszíni vizek minőségének várható alakulását, természettudományos szempontok alapján.

(3) Települési Szennyvízkezelési Programot több települési önkormányzat együttesen is készítheti.

(4) A Települési Szennyvízkezelési Programnak összhangban kell lennie a regionális vízgazdálkodási-, illetve a környezetvédelmi és vízvédelmi követelményekkel, a megyei szennyvízkezelési koncepcióval, a Települési Szennyvizek Ártalommentes Elhelyezésének Nemzeti Programjával, a települési fejlesztési koncepcióval, valamint a külön jogszabályok előírásaival¹⁵.

Átmeneti és záró rendelkezések

6. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) Az Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programját a Kormány legalább két évente felülvizsgálja, összhangban a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programmal.

(3) Ahol a felszíni és a felszín alatti vizek külön jogszabály¹⁶ szerinti jó állapotának elérése érdekében szükséges a szennyvizek szakszerű kezelése és ártalommentes elhelyezése, ott a Nemzeti Programot legkésőbb 2015. december 22-ig meg kell valósítani.

(4) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Községek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban összeegyeztethető szabályozást tartalmaz a települési szennyvíztisztításról szóló 91/271/EGK tanácsi irányelv 17. cikkével és a 91/271/EGK tanácsi irányelv 17. cikkében előírt nemzeti programok formátumáról szóló 93/481/EGK bizottsági határozattal.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

¹⁴ 203/2001. (X. 26.) Korm. r. vagy 33/2000. (III. 17.) Korm. r.

¹⁵ 25/2002. (II. 27.) és 26/2002. (II. 27.) Korm. r.

¹⁶ 203/2001. (X. 26.) Korm. r. és 33/2000 (III. 17.) Korm. r.

Melléklet a 174/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez

Az Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Program („B” program) ütemezése
Az ütemezés a 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelettel („A” programmal) összhangban készült.

ICÉLÁLLAPOT

Szükséges egyedi szennyvízkezelési kapacitás Magyarország településein

I/1. táblázat

Kibocsátási területek Agglomerációs osztály		Normál területek A. Édesvizek és torkolatok		Érzékeny területek*** A. Édesvizek és torkolatok		Összesítve minden területre		
		Érintett agglomerációk, ill. települések száma, db	Összes LE	Érintett agglomerációk, ill. települések száma, db	Összes LE	Érintett agglomerációk ill. települések száma, db	Összes LE	
1	2 000 ≤ LE ≤ 10 000	482	638 268	14	14 638	496	652 906	
2	10 000 ≤ LE ≤ 15 000	51	131 536	3	5 714	54	137 250	
3	15 000 ≤ LE ≤ 150 000	112	602 241	4	22 454	116	624 695	
4	150 000 felett	15	289 023	1	10 467	16	299 490	
ÖSSZESEN		660	1 661 068	22	53 273	682	1 714 341*	
5	2 000 LE alatt	1 483	693 673	180	42 944	1 663	736 617	
						<i>Egyedi szennyvízkezelés összesen:</i>	2 345	2 450 958**

Magyarország települési szennyvízterhelése összesen: 14 293 070 LE
Nem közcsatornára vezető ipar terhelése (tisztítás nélkül): 600 000 LE
Magyarország összesen: 14 893 070 LE

* Magyarország összesen = 11,5%

** Magyarország összesen = 16,1%

*** A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint.

II.MEGVALÓSÍTÁSIPROGRAM

*Szakszerű egyedi szennyvízkezelési létesítmények darabszáma és kapacitása a jelzett év végén, normál területeken
2000. és 2020. év között*

II/1. táblázat

Agglomerációs osztály	2 000 ≤ LE ≤ 10 000		10 000 ≤ LE ≤ 15 000		15 000 ≤ LE ≤ 150 000		150 000 felett		Összesítve minden osztályra 2 000 LE felett		2 000 LE alatt		ÖSSZESEN	
	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE
Év														
2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005	5 000	12 732	5 000	12 732	7 000	17 825	5 000	12 732	22 000	56 022	10 000	25 465	32 000	81 487
2010	60 000	152 788	20 000	50 929	80 000	203 717	26 000	66 208	186 000	473 642	60 000	152 788	246 000	626 429
2015	140 000	356 504	30 000	76 394	150 000	381 969	84 801	215 942	404 801	1 030 810	150 000	381 969	554 801	1 412 779
2020	242 687	617 993	48 898	124 517	236 173	601 405	120 426	306 660	648 184	1 650 575	280 013	713 042	928 197	2 363 617

*Szakszerű egyedi szennyvízkezelési létesítmények darabszáma és kapacitása a jelzett év végén, érzékeny területeken
2000. és 2015. év között*

II/2. táblázat

Agglomerációs osztály	2000 ≤ LE ≤ 10000		10000 ≤ LE ≤ 15000		15000 ≤ LE ≤ 150000		150 000 felett		Összesítve minden osztályra		2 000 LE alatt		ÖSSZESEN	
	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE	darabszám	összes LE
2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005	200	509	200	509	200	509	200	509	800	2 037	500	1 273	1 300	3 310
2010	2 500	6 366	1 000	2 546	4 500	11 459	2 000	5 093	10 000	25 465	6 500	16 552	16 500	42 017
2015	5 566	14 174	2 124	5 409	8 806	22 424	4 343	11 059	20 839	53 066	13 460	34 275	34 299	87 341

III. HALMOZOTTBEFEKTETÉSEK

*Szakszerű egyedi szennyvízkezelési létesítmények beruházási költségei
2003. január 1-jétől (milliárd Ft-ban/millió euróban)*

1 euró = 250 Ft

A lefedett időszak	2 000 LE-nél nagyobb agglomerációk területén		2 000 LE-nél kisebb agglomerációk és csatornázásból kimaradó települések területén		Összesen	
	db milliárd Ft	millió euró	db milliárd Ft	millió euró	db milliárd Ft	millió euró
2003. január 1-jétől 2005 végéig	22 800		10 500		33 300	
	10	41	5	19	15	60
2006. január 1-jétől 2010 végéig	173 200		56 000		229 200	
	78	312	25	101	103	413
2011. január 1-jétől 2015 végéig	229 640		96 960		326 600	
	103	413	44	175	147	588
2016. január 1-jétől 2020 végéig	243 383		130 013		373 396	
	110	438	59	234	168	672
2003—2020. év között összesen	669 023		293 473		962 496	
	301	1 204	132	528	433	1 732

Egyedi szennyvízkezelő létesítmények összesen: 433 milliárd Ft
1732 millió euró

Megjegyzés:

A szakszerű egyedi szennyvízkezelési létesítmények fajlagos beruházási költsége 450 000 Ft/db értékkel lett figyelembe véve.

A Kormány 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelete

a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 100. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

E rendelet hatálya a *melléklet*ben felsorolt közbiztonságra különösen veszélyes eszközökre és az azokkal kapcsolatos egyes tevékenységekre terjed ki.

2. §

E rendelet alkalmazásában

1. *forgalmazás*: a közbiztonságra veszélyes eszköz továbbadására irányuló tevékenység, ideértve a kereskedelmi tevékenységet is;

2. *jármű*: a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM—BM együttes rendeletben meghatározott közúti szállító vagy vontató eszköz;

3. *közforgalmú közlekedési eszköz*: bárki által azonos feltétellel igénybe vehető közlekedési eszköz;

4. *közterület*: a közhasználatra szolgáló minden olyan magán-, állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amely mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető, ideértve a közterületnek a közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom elől el nem zárt részét;

5. *nyilvános hely*: a közterületnek nem tekinthető, mindenki számára nyitva álló hely.

3. §

(1) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában tilos a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt közterületen, nyilvános helyen — ideértve az ott lévő járművek belső tereit is —, valamint közforgalmú közlekedési eszközön birtokolni.

(2) Nem vonatkozik az (1) bekezdésben foglalt tilalom

a) a Magyar Honvédségre, a Határőrségre, a rendvédelmi szervekre, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokra, a Magyar Köztársaság területén állomásozó fegyveres szervekre, továbbá azokra a szervekre és személyekre, melyeknek a közbiztonságra különösen veszélyes eszköz birtoklását, használatát jogszabály megengedi;

b) azokra a rendeltetésszerűen munkavégzési, sport és a szokásos életvitel körében használt eszközökre, melyeknek közterületen, nyilvános helyen — ideértve az ott lévő járművek belső tereit is —, valamint közforgalmi közlekedési

eszközön való birtoklása indokolt, feltéve, ha a tényleges munkavégzésen (tevékenységen) vagy az igazolható munkavégzéshez (tevékenységhez) szükséges szállításon kívül a birtoklás (szállítás) rejtve vagy a szokásos módon becsomagolva, szétszedve vagy zárt tárolóeszközben, illetőleg egyéb biztonságos módon történik;

c) azokra az eszközökre, amelyek használata filmfelvétel, színházi előadás, illetve más hasonló rendezvény megtartásához szükséges;

d) a legfeljebb 20 gramm töltőanyag tömegű gázsprayre, kivéve a közterületen vagy nyilvános helyen szervezett rendezvényeket.

4. §

(1) Dobócsillag, rugóskés, ólmosbot, gumibot, boxer, elektromos sokkoló, 20 gramm töltőanyag tömeget meghaladó gázspray csak a 3. § (2) bekezdésének *a*) pontjában meghatározott szervek részére forgalmazható.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt eszközök nem kereskedelmi (turista) forgalomban nem vámkezelhetők.

(3) Gázspray, íj, számszeríj, szigonypuska csomagküldő szolgálat, ügynöki tevékenység, házalás és az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás útján nem forgalmazható.

5. §

Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában gázspray közterületen, nyilvános helyen — ideértve az ott lévő járművek belső tereit is —, valamint közforgalmú közlekedési eszközön csak tokban, dobozban, zárt tároló eszközben vagy ruházat alá rejtve birtokolható (szállítható).

6. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 124/1993. (IX. 22.) Korm. rendelet, valamint az azt módosító 123/2002. (V. 15.) Korm. rendelet.

(3) A kézilőfegyverekről és lőszeréről, a gáz- és riasztófegyverekről, valamint a légfegyverekről és a lőterekről szóló 115/1991. (IX. 10.) Korm. rendelet 8. §-ának (1) bekezdése a következő *e*)—*g*) pontokkal egészül ki:

(Tilos polgári használatra gyártani, belföldi kereskedelmi forgalomba hozni és tartani)

„*e*) lőfegyverre felszerelhető, a lövés hangját tompító eszközt (hangtompítót);

- f) lőfegyver éjszakai irányzékát;
g) lőfegyverre felszerelhető lézeres célzókészüléket.”

(4) Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 10. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Aki a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök birtoklására, szállítására, forgalmazására vonatkozó szabályokat megszegi,

ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez

A közbiztonságra különösen veszélyes eszköz:

a) az olyan szűrő- vagy vágóeszköz, amelynek szűrőhosszúsága vagy vágóéle a 8 cm-t meghaladja, továbbá a szűrőhosszúság vagy a vágóél méretétől függetlenül a dobócsillag, a rugóskés és a szűrő-, vágóeszközt vagy testi sérülés okozására alkalmas egyéb tárgyat kilövő készülék (különösen: íj, számszeríj, francia kés, szigonypuska, parittyá, csúzli);

b) a jellegzetesen ütés céljára használható és az ütés erejét, hatását növelő eszköz (különösen: ólmosbot, boxer);

c) a láncsal vagy egyéb hajlékony anyaggal összekapcsolt botok, nehezékek;

d) az olyan eszköz, melyből a szem és a nyálkahártyák, illetve a bőrfelület ingerlésével támadásra képtelen állapotot előidéző anyag permetezhető ki (gázspray);

e) az olyan eszköz, amely az utánzás jellege és méretarányos kivitelezése miatt megtévesztésre alkalmas módon hasonlít a lőfegyverre (lőfegyverutánzat);

f) az olyan eszköz, amely elektromos feszültség útján védekezésre képtelen állapot előidézésére alkalmas (elektromos sokkoló).

**A Kormány
176/2003. (X. 28.) Korm.
rendelete**

a befogadó nemzeti támogatás egyes kérdéseiről

A Kormány a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 8. §-ának (5) bekezdésében,

valamint a 260. §-ának *b)*, *d)* és *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a befogadó nemzeti támogatás egyes feladatainak végrehajtására a következőket rendeli el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. §

(1) A rendelet hatálya kiterjed:

a) a Miniszterelnöki Hivatalra, a minisztériumokra, az országos hatáskörű szervekre és a központi hivatalokra;

b) a Hvt. 259. §-ának *c)* pontjában meghatározott helyi védelmi igazgatási szervekre;

c) a Hvt. 66. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a honvédelmi felkészülés és az országmozgósítás egyes feladatainak ellátásában részt vevő szervekre;

d) a Hvt. 69. §-ának (3) bekezdésében meghatározott gazdasági és anyagi szolgáltatásra kötelezettek.

(2) E rendelet szabályait kell alkalmazni a NATO vagy más szövetséges erők Magyar Köztársaság területén való elhelyezését, átvonulását, illetve alkalmazását biztosító befogadó nemzeti támogatás tervezésére és végrehajtására az Országgyűlés vagy a Kormány által jóváhagyott műveletek, gyakorlatok és kiképzési rendezvények során.

2. §

E rendelet alkalmazásában:

(1) *Befogadó Nemzeti Támogatás*: egy befogadó állam által a területén elhelyezkedő, átvonuló vagy alkalmazásra kerülő szövetséges fegyveres erők vagy szervezetek számára két- vagy többoldalú kötelezettségvállalás alapján nyújtott polgári és katonai logisztikai támogatás.

(2) *Befogadó Állam*: a Magyar Köztársaság, amely befogadja a Küldő Állam(ok) fegyveres erőit, szervezeteit vagy anyagi készleteit, részükre elhelyezést biztosít, lehetővé teszi a területén való áthaladásukat vagy működésüket.

(3) *Küldő Állam*: az erőit, szervezeteit, anyagi készleteit vagy a többnemzetiségű erők nemzeti komponenseit felvonultató ország, amely a Befogadó Állam területén való elhelyezése, átvonulása vagy alkalmazása során annak polgári és katonai logisztikai támogatását igényli.

(4) *NATO parancsnok*: a NATO parancsnoki szolgálati sorrendjében az a katonai parancsnok, akinek egy meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatásának tervezésére, az ezzel kapcsolatos tárgyalásokra és végrehajtásának koordinálására felhatalmaztak.

(5) *Logisztika*: az erők mozgatójának és fenntartásának tervezése és végrehajtása, amely a következő tevékenységi területekre terjed ki:

- a) tervezés és fejlesztés, beszerzés, raktározás, elosztás, fenntartás és karbantartás, kiürítés és az anyagok kiosztása;
- b) személyek, eszközök és készletek szállítása;
- c) a létesítmények vásárlása, bérlése vagy építése, karbantartása, működtetése és elosztása;
- d) szolgáltatások megszerzésére vagy szolgáltatások nyújtására irányuló tevékenység;
- e) az orvosi, valamint az egészségügyi szolgáltatás biztosítása.

(6) *Egyetértési Nyilatkozat*: két- vagy többoldalúan elfogadott, a Befogadó és a Küldő Állam képviselője, valamint a NATO parancsnok által aláírt dokumentum, amely a szövetséges erők vagy szervezetek támogatási szándékára és felelősségére vonatkozik, egyben a Végrehajtási Tervek kölcsönösen elfogadott politikai-katonai alapját képezi.

(7) *Szükségleti Jegyzék*: a Küldő Állam(ok) vagy a NATO parancsnok által készített, egy meghatározott műveletben részt vevő erőket és eszközöket, valamint a részükre igényelt humán és anyagi erőforrást, szolgáltatást, létesítményt és infrastruktúrát részletező dokumentum.

(8) *Megállapodások*: olyan dokumentumok, amelyek útmutatást adnak egy meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatásának közös tervezéséhez, tartalmazzák az igényelt és a felkínált támogatásra vonatkozó leg részletesebb információkat, az egyezmények végrehajtásának feltételeit, az eljárási rendet, a pénzügyi és a jogi Megállapodásokat, a végrehajtás helyszíni specifikus eljárási módszereit, valamint a költségtérítés részleteit.

(9) *Technikai Megállapodás*: egy meghatározott műveletre érvényes írásos dokumentum, amely a Küldő Állam(ok) és a NATO parancsnok részére tartalmazza a Befogadó Nemzeti Támogatás rendjét, a lebonyolítás felelőseit, fő elveit, pénzügyi és jogi alapjait.

(10) *Végrehajtási Tervek*: egy meghatározott műveletre érvényes részletes tervek, amelyek a Befogadó és a Küldő Államok, valamint a NATO parancsnokok számára elegendő információt biztosítanak a Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtásához.

(11) *Központi Adatbázis*: a Befogadó Államnak a lakosság alapvető ellátása, a közigazgatási rendszere, a fegyveres erői és rendvédelmi szervei, a nemzetgazdaság és a társadalom működőképessége, valamint a szövetséges fegyveres erők alkalmazása érdekében igénybe vehető polgári és katonai erőforrásait, gazdasági és anyagi szolgáltatásait, illetve infrastruktúráját tartalmazó adatok összessége.

(12) *Képesség Katalógus*: a Befogadó Állam által a Központi Adatbázis alapján összeállított, a felajánlható polgári és a katonai képességeket tartalmazó adatok összessége, melyet a Küldő Állam(ok) és a NATO parancsnokok a meghatározott műveletek Befogadó Nemzeti Támogatásának tervezéséhez figyelembe vehetnek.

II. Fejezet

A BEFOGADÓ NEMZETI TÁMOGATÁS

3. §

A Befogadó Nemzeti Támogatás feladatrendszere magában foglalja:

- a) az 1. § (1) bekezdésében felsorolt szervek tervezési, koordinációs, irányítási és végrehajtási tevékenységét;
- b) a Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtása érdekében megkötött Megállapodásokból származó kötelezettségeket;
- c) a Befogadó Nemzeti Támogatással kapcsolatos tervek és jegyzékek kidolgozását;
- d) a polgári munkaerő, az anyagi javak, az ingatlanok és ingó dolgok, valamint gazdasági és anyagi szolgáltatások (a továbbiakban együtt: erőforrások és szolgáltatások) biztosítását.

4. §

A meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatásának tervezése és végrehajtása során a következő alapelveket kell figyelembe venni:

- a) a NATO műveletek Befogadó Nemzeti Támogatásának megszervezéséért a Befogadó Állam, a Küldő Állam(ok) és a NATO hatóságok együttesen felelősek;
- b) a Befogadó Állam által a saját belső jogrendje és nemzeti érdekei, valamint nemzetgazdasága lehetőségeinek figyelembevételével felajánlott erőforrásokat és szolgáltatásokat a Technikai Megállapodásban rögzítettek szerint, térítés ellenében kell biztosítani;
- c) a Befogadó Nemzeti Támogatás tervezéséhez, az azal összefüggő tárgyalásokhoz és a Megállapodások aláírásához a NATO parancsnok számára biztosított jogkörök nem befolyásolhatják a Küldő Állam(ok) jogait;
- d) a Befogadó Nemzeti Támogatás tervezése és végrehajtása során, a Befogadó Államnak kell biztosítani a Befogadó Állam, a Küldő Állam(ok), valamint a NATO hatóságok közötti megfelelő szintű koordinációt és együttműködést;
- e) a Befogadó Nemzeti Támogatás tervezésével biztosítani kell az erőforrások és szolgáltatások gazdaságos elosztását és hatékony felhasználását;
- f) a Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó Megállapodások megkötése és a Végrehajtási Tervek elkészítése érdekében valamennyi információt haladéktalanul a NATO parancsnok rendelkezésére kell bocsátani;
- g) a Befogadó Nemzeti Támogatással összefüggő költségek térítéséről a Befogadó Államnak, a Küldő Állam(ok)nak, valamint a NATO parancsnoknak a meghatározott művelet megkezdése előtt kell megegyezni, melynek részleteit a Technikai Megállapodásban kell rögzíteni.

III. Fejezet

A BEFOGADÓ NEMZETI TÁMOGATÁS
IRÁNYÍTÁSA

Kormányzati feladatok

5. §

A Kormány a Befogadó Nemzeti Támogatás megszervezése és irányítása érdekében:

- a) meghatározza a Befogadó Nemzeti Támogatás feladat- és szervezetrendszerét;
- b) létrehozza a Tárcaközi Tervező Bizottságot;
- c) gondoskodik a Küldő Állam(ok) fegyveres erőinek és más szervezeteinek a Magyar Köztársaság területén történő állomásozásával, alkalmazásával vagy átvonulásával kapcsolatos Megállapodások megkötéséről és a Végrehajtási Tervek kidolgozásáról.

6. §

(1) A Tárcaközi Tervező Bizottság elnöke a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkára, társelnöke a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium közigazgatási államtitkára, tagjai a Belügyminisztérium, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, a Külügyminisztérium, valamint a Pénzügyminisztérium kijelölt képviselői.

(2) A Miniszterelnöki Hivatal illetékes képviselőit a Tárcaközi Tervező Bizottság minden ülésére meg kell hívni.

(3) A Tárcaközi Tervező Bizottság ülésén tanácskozási joggal részt vesznek a fegyveres erők és rendvédelmi szervek országos parancsnokai (főnökei, vezetői) vagy az általuk kijelölt képviselők.

(4) A Tárcaközi Tervező Bizottság elnökének — az irányító szervekkel egyeztetett — meghívására, a feladatkörüket érintő döntésekben részt vesznek a Hvt. 66. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a honvédelmi felkészülés és az országmozgósítás egyes feladatainak ellátásában részt vevő szervek képviselői is.

(5) A Tárcaközi Tervező Bizottság munkáját Titkárság segíti, melynek feladatait a Honvédelmi Minisztérium Védelmi Hivatala látja el.

7. §

A Tárcaközi Tervező Bizottság:

- a) szakmailag előkészíti az Országgyűlés és a Kormány hatáskörébe tartozó, a Befogadó Nemzeti Támogatással kapcsolatos döntéseket és Megállapodásokat;

b) összehangolja a Befogadó Nemzeti Támogatás hazai vonatkozású eljárási rendjével és módszertani szabályozásával összefüggő kidolgozó munkát;

c) a Kormány döntésével összhangban előkészíti és elvégzi a NATO parancsnokkal vagy a Küldő Államokkal a Befogadó Nemzeti Támogatással összefüggő tárgyalásokat, illetve intézkedik az érintett szervezetek tárgyalásokra történő bevonására;

d) koordinálja a meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatásának tervezését;

e) javaslatot tesz a honvédelmi miniszter részére a meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatására vonatkozó Megállapodások és Végrehajtási Tervek aláírására jogosult személy(ek)re;

f) előterjeszti a honvédelmi miniszter részére a Szükségleti Jegyzék alapján pontosított, a költségtérítés és költségmegosztás rendjét is tartalmazó pénzügyi megállapodást;

g) összehangolja a polgári és a katonai erőforrások és szolgáltatások igénybevételét;

h) biztosítja a Központi Adatbázis és Képesség Katalógus naprakészségét;

i) irányítja a Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtásának feladatait.

8. §

A miniszterek, az országos hatáskörű szervek és a központi hivatalok vezetői:

a) felelősek a Befogadó Nemzeti Támogatás hatáskörükbe tartozó feladatainak tervezéséért és végrehajtásának megszervezéséért;

b) meghatározzák a Befogadó Nemzeti Támogatás ágazati feladatait és az ezzel összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségeket;

c) kijelölik az irányításuk alá tartozó önálló szervezeteket, valamint ezek területi szerveit az ágazati feladatok végrehajtására;

d) ágazati hatáskörben kijelölik az országos vagy regionális szinten a főbb szolgáltatásra kötelezetteket, meghatározzák feladataikat és erről az illetékes fővárosi, megyei védelmi bizottságokat tájékoztatják;

e) összegyűjtik és továbbítják a Befogadó Nemzeti Támogatás tervezéséhez szükséges adatokat;

f) összeállítják a Befogadó Nemzeti Támogatás ágazati terveit.

A helyi védelmi igazgatási szervek feladatai

9. §

(1) A helyi védelmi igazgatási szervek felelősek a Befogadó Nemzeti Támogatás területi és helyi feladatainak megtervezéséért és végrehajtásának megszervezéséért.

(2) A fővárosi, megyei védelmi bizottságok az illetékességi területükön:

a) összehangolják a Befogadó Nemzeti Támogatás területi szintű feladatait;

b) irányítják a helyi védelmi bizottságok és a polgármesterek Befogadó Nemzeti Támogatással kapcsolatos tevékenységét;

c) részt vesznek a Befogadó Nemzeti Támogatással összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésében, melynek során összesítik és továbbítják a területi szintű összesített adatokat;

d) kijelölik a Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtásához szükséges erőforrásokat és szolgáltatásokat, valamint a szolgáltatásra kötelezetteket;

e) összeállítják a fővárosi, megyei védelmi bizottság Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó tervét;

f) a hatáskörükbe tartozó feladatokat illetően koordinálják a közigazgatási szervek, a fegyveres erők és rendvédelmi szervek, valamint a Küldő Államok fegyveres erői területi szintű együttműködését;

g) a védelmi felkészítés és az országmozgósítás feladatrendszerén belül végzik a helyi védelmi bizottságok és a polgármesterek felkészítését.

(3) A helyi védelmi bizottságok az illetékességi területükön:

a) összehangolják a honvédelmi körzet Befogadó Nemzeti Támogatási feladatait és irányítják a polgármesterek ezzel kapcsolatos tevékenységét;

b) részt vesznek a Befogadó Nemzeti Támogatással összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésében, melynek során összesítik és a fővárosi, megyei védelmi bizottság részére továbbítják a helyi védelmi bizottság összesített adatait;

c) részt vesznek a Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtásához erőforrások és szolgáltatások, továbbá a szolgáltatásra kötelezettek kijelölésének előkészítésében;

d) összeállítják a honvédelmi körzet Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó tervezési jegyzékét;

e) a hatáskörükbe tartozó feladatokat illetően koordinálják a közigazgatási szervek, a fegyveres erők és rendvédelmi szervek, valamint a Küldő Államok fegyveres és más erői honvédelmi körzet szintű együttműködését.

(4) A polgármesterek az illetékességi területükön:

a) megszervezik a Befogadó Nemzeti Támogatás helyi feladatait és irányítják azok végrehajtását;

b) adatokat szolgáltatnak a helyi védelmi bizottság részére a Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtásához szükséges erőforrások és szolgáltatások, továbbá a szolgáltatásra kötelezettek kijelöléséhez;

c) elkészítik az adott település Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó tervezési jegyzékét;

d) a hatáskörükbe tartozó feladatokat illetően végzik a közigazgatási szervek, a fegyveres erők és rendvédelmi szervek, valamint a Küldő Államok fegyveres és más erői helyi szintű együttműködésével kapcsolatos feladatokat.

A honvédelmi felkészülés és az országmozgósítás egyes feladatainak ellátásában résztvevő szervek, valamint a gazdasági és anyagi szolgáltatásra kötelezettek feladatai

10. §

A gazdasági és anyagi szolgáltatás keretében az arra kötelezettek:

a) adatokat szolgáltatnak a Befogadó Nemzeti Támogatás tervezéséhez a helyi védelmi igazgatási szervek, valamint az őket kijelölő ágazati szervek részére;

b) elkészítik a Befogadó Nemzeti Támogatás szervezetre vonatkozó tervezési jegyzéket;

c) az illetékes miniszterrel vagy a fővárosi, megyei védelmi bizottság elnökével a nemzetgazdaság védelmi felkészítése és mozgósítása feladatai végrehajtásának szabályozásáról szóló hatályos kormányrendeletben meghatározottak szerint megkötött gazdaságmozgósítási szerződés alapján teljesítik vállalt kötelezettségeiket;

d) szükség esetén — a Hvt.-ben szabályozott eljárási rendben, hatósági döntés alapján — a Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó tervek szerint átadják a meghatározott erőforrásaikat.

IV. Fejezet

A BEFOGADÓ NEMZETI TÁMOGATÁS TERVEZÉSI ÉS ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

Általános szabályok

11. §

(1) A minisztériumok és a helyi védelmi igazgatási szervek által kidolgozott, a Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó terveket és tervezési jegyzékeket a védelmi igazgatás intézkedési tervrendszere részének kell tekinteni.

(2) A Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó terveket és tervezési jegyzékeket a meghatározott műveletre vonatkozó Szükségleti Jegyzék, ennek hiányában az ország fegyveres védelmének terve alapján kell kidolgozni.

12. §

A Befogadó Nemzeti Támogatás tervezéséhez és végrehajtásához szükséges adatokat, a Hvt. 191. §-a (1) bekezdésének d) pontjában és 194. §-ának (1) bekezdésében meghatározottak szerinti adatszolgáltatási kötelezettség elrendelésével, a gazdaságmozgósítási célú adatgyűjtésről szóló hatályos jogszabály alapján kell összegyűjteni.

13. §

A Honvédelmi Minisztérium a Képesség Katalógus átadásával tájékoztatja a NATO tagállamait és illetékes pa-

rancsnokságait a Magyar Köztársaság Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó képességeiről, illetve haladéktalanul értesíti őket a képességekben beállt jelentős változásokról.

14. §

A Képesség Katalógusnak tartalmaznia kell:

a) a fogadó létesítményeket: vasúti ki- és berakóállomásokat, folyami kikötőket, repülőtereket, ideiglenes ki- és berakóhelyeket, határátkelőhelyeket, a személyek, valamint az eszközök várakozási és gyülekezési körleteit;

b) a légi közlekedés irányítását végző bázisokat és létesítményeket;

c) a szállítási kapacitásokat és a mozgatási tevékenységeket;

d) anyagi készletek és szolgáltatások, gyártási kapacitások, polgári munkaerő, egészségügyi ellátás és szolgáltatás, létesítmények, kommunikációs és infrastrukturális rendszerek, üzemanyag-ellátás, őrzés-védelem, elszállítás és étkeztetés biztosításának lehetőségét;

e) a fegyveres erők és a rendvédelmi szervek Befogadó Nemzeti Támogatási képességeit.

A Befogadó Nemzeti Támogatás tervezésének rendje

15. §

(1) A meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatásához a nemzetgazdaságból felajánlható erőforrásokat és szolgáltatásokat a nemzetgazdaság védelmi felkészítése és mozgósítása feladatai végrehajtásának szabályozásáról szóló hatályos kormányrendeletben meghatározottak szerint kell tervezni.

(2) Az ország védelméhez kapcsolódó Befogadó Nemzeti Támogatás katonai feladatait az ország fegyveres védelme tervének részeként kell kidolgozni.

16. §

A Befogadó Nemzeti Támogatással kapcsolatos Megállapodásokat és Végrehajtási Terveket a nemzeti érdekek, a hatályos jogszabályok és a NATO szabványok figyelembevételével kell kidolgozni.

17. §

(1) A meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatásának tervezése a művelési tervek kidolgozásával egy időben, valamint a NATO parancsnok által átadott igénylő levél egyeztetésével kezdődik.

(2) A Befogadó Nemzeti Támogatás tervezésének szakaszait a Tárcaközi Tervező Bizottság elnöke és a NATO parancsnok együttesen határozza meg.

(3) A többnemzetiségű erőkre vonatkozó Befogadó Nemzeti Támogatás tervezését a Küldő Államok között a NATO parancsnok koordinálja.

(4) Ameddig a Küldő Állam nem kerül meghatározásra, a Befogadó Állam és az illetékes NATO parancsnok felelős a Befogadó Nemzeti Támogatás tervezéséért.

18. §

(1) A meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatására vonatkozó Egyetértési Nyilatkozat kidolgozása-kor figyelembe kell venni a békeidőszakban kidolgozott általános Egyetértési Nyilatkozatokat.

(2) A Magyar Köztársaság Kormánya nevében az Egyetértési Nyilatkozatot a honvédelmi miniszter írja alá.

(3) A meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatására vonatkozó részletes pénzügyi intézkedéseket és költségterítési eljárásokat az Egyetértési Nyilatkozat kiegészítő dokumentumaiban kell meghatározni.

19. §

(1) A helyszíni szemléket a Küldő Államok, a NATO egységek, valamint az érintett ágazatok, a helyi védelmi igazgatási és a katonai szervek képviselőinek részvételével, a NATO parancsnok által átadott Szükségleti Jegyzék figyelembevételével kell megszervezni.

(2) A Befogadó Állam által kijelölt nemzeti támogató erőkre és eszközökre vonatkozó információkat a Honvédelmi Minisztérium biztosítja a NATO parancsnok részére.

20. §

A Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtása időszakában a Küldő Államok, a NATO parancsnokság és az 1. § (1) bekezdésben felsorolt szervek képviselőiből koordinációs irodát kell létrehozni, melynek feladata a Küldő Államok és a NATO parancsnokok Befogadó Nemzeti Támogatásra vonatkozó új igényei teljesítésének előkészítése, valamint az érintett szervek közötti együttműködés megszervezése.

21. §

A meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatására vonatkozó Megállapodásokat és a Végrehajtási

Terveket csak a NATO parancsnokkal és az érintett Küldő Államokkal történt egyeztetés után lehet módosítani.

22. §

A Küldő Államok és NATO egységek által igényelt azon beszerzésekre és szolgáltatásokra vonatkozó szerződések megkötését, amelyeket a meghatározott művelet Befogadó Nemzeti Támogatására vonatkozó Megállapodások és Végrehajtási Tervek nem tartalmaznak a honvédelmi miniszter által kijelölt szervezet koordinálja.

V. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

23. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

24. §

(1) A Tárcaközi Tervező Bizottság alakuló ülését a rendelet hatálybalépését követő 30 napon belül kell megtartani. A Tárcaközi Tervező Bizottság ülését a Titkárság készíti elő.

(2) A Tárcaközi Tervező Bizottság a megalakulását követő 60 napon belül dönt az ügyrendjéről.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 177/2003. (X. 28.) Korm. rendelete

az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjra jogosultságáról szóló 5/1992. (I. 13.) Korm. rendelet módosításáról

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 101. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

Az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjra jogosultságáról szóló 5/1992. (I. 13.) Korm. ren-

delet (a továbbiakban: R.) 1. §-a a következő új *d*) ponttal egészül ki:

„*d*) az önálló művészeti tevékenységet folytató,

1. felsőfokú szakirányú végzettséggel, vagy
2. az 52 1822 02 OKJ számú énekes (klasszikus magánénekes vagy jazzénekes szakirány) szakképesítéssel, vagy az 54 1822 01 OKJ számú szórákkoztató zenész I. tánczene-énekes, rockzene-énekes, népi-cigányzene-énekes szakirány szakképesítéssel, vagy
3. az Országos Filharmónia vagy az Országos Rendező Iroda által énekes kategóriában 1991. március 1-je előtt kiállított egyéni, hivatásos előadóművészi működési engedéllyel, vagy
4. az Országos Filharmónia vagy a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete által 1994. július 2-a előtt kiadott egyéni, hivatásos előadóművészi végzettséget tanúsító bizonyítvánnyal rendelkező

énekes.”

2. §

Az R. 2. § (1) bekezdés *a*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„*a*) a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek nyilvántartása alapján, vagy a Tny. 43. §-a (2) bekezdésének *a*)—*b*) pontjaiban meghatározott módon, illetőleg egyéb egykorú eredeti okirattal bizonyítja, hogy az öregségi nyugdíj megállapításának kezdő időpontját közvetlenül megelőző 1825 napon belül legalább 1290 (artista esetén 913) napig is, és legalább huszonöt (a magánénekes és a magántáncos, valamint a fúvószenész húsz) éven át — ide nem értve a képzés idejét — belföldön vagy külföldön az 1. §-ban meghatározott művészeti tevékenységét főfoglalkozásszerűen folytatta, és”

3. §

Az R. a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. § E rendelet alkalmazásában:

a) *más hivatásos együttes*: művészeti produkció megvalósítása céljából hivatásos művészek egy alkalomra létrejött vagy folyamatosan, illetve időszakosan működő, jogi személyiséggel rendelkező vagy jogi személyiséggel nem rendelkező társulása;

b) *önálló művészeti tevékenység*: munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban vagy egyéni, illetve társas vállalkozási jogviszony keretében, személyesen végzett művészeti tevékenység.”

4. §

Ez a rendelet 2004. január 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány tagjainak rendeletei

Az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter 63/2003. (X. 28.) ESZCSM rendelete

az élelmiszerek vegyi szennyezettségének megengedhető mértékéről szóló 17/1999. (VI. 16.) EüM rendelet módosításáról

Az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvény 27. §-ának (11) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

Melléklet a 63/2003. (X. 28.) ESZCSM rendelethez

[3. számú melléklet a 17/1999. (VI. 16.) EüM rendelethez]

„3. 4. Dioxin megengedhető mértéke élelmiszerekben

Termékek	Maximális szintek (PCDD + PCDF) ¹ (pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír vagy termék)
Hús és húskészítmények az alábbi állatokból	
— kérődzők (szarvasmarha, juh)	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír ²
— baromfi, tenyésztett vad	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír ²
— sertés	1 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír ²
Máj és májkészítmények	6 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír ²
Hal, halászati termékek és ezek készítményei	4 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g teljes tömeg

1. §

(1) Az élelmiszerek vegyi szennyezettségének megengedhető mértékéről szóló 17/1999. (VI. 16.) EüM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-a az alábbi *i*) ponttal egészül ki:
„*i*) *Dioxin*: a poliklórozott dibenzo-para-dioxinok (PCDD-k) és poliklórozott dibenzo-furánok (PCDF-ek) együttes mennyisége az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 1997-ben meghatározott egyenértékűségi faktorkainak (WHO-TEFs) alkalmazásával számított toxikus egyenértékben (WHO-TEQ) kifejezve”

(2) Az R. 6. §-ának (2) bekezdése az alábbi *q*) ponttal egészül ki:

„*q*) a Tanács 2375/2001/EK rendelete az élelmiszerekben lévő egyes szennyező anyagok határértékeinek megállapításáról szóló 466/2001/EK rendelet módosításáról.”

2. §

Az R. 3. számú melléklete e rendelet *melléklete* szerint egészül ki.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, és a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján hatályát veszti.

Dr. Kökény Mihály s. k.,
egészségügyi, szociális és családügyi miniszter

Termékek	Maximális szintek (PCDD + PCDF) ¹ (pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír vagy termék)
Tej és tejtermékek, beleértve a vaját is	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír ²
Tyúktojás és tojástermékek	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír ²
Zsírok és olajok	
Állati zsír	
— faggyú	3 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír
— baromfi és tenyésztett vad zsírja	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír
— sertészsír	1 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír
— kevert állati zsírok	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír
Növényi olaj	0,75 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír
Halolaj emberi fogyasztásra	2 pg WHO-PCDD/F-TEQ/g zsír

A mintavétel és vizsgálat során a Magyar Élelmiszerkönyv 3—1—2002/69 számú előírása szerint kell eljárni.

A határértéket meghaladó termékeket tilos határértéknek megfelelő termékekkel keverni (hígítani) vagy élelmiszerösszetevőként más élelmiszerek gyártására felhasználni.

¹ A maximális szintek kiszámításakor a különféle kongénereknek a kimutatási határnál kisebb minden értékét a kimutatási határral azonosnak kell venni.

² A maximális szint nem alkalmazható az 1%-nál kevesebb zsírt tartalmazó termékekre.”

A gazdasági és közlekedési miniszter 68/2003. (X. 28.) GKM rendelete

a belföldi helyközi (távolsági) menetrend szerinti
autóbusz-közlekedés, valamint a nevelési-oktatási
intézmények által rendelt belföldi autóbusz
különjáratok legmagasabb díjairól szóló
39/1999. (XII. 20.) KHVM rendelet módosításáról

Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 7. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

A belföldi helyközi (távolsági) menetrend szerinti autóbusz-közlekedés, valamint a nevelési-oktatási intézmények

által rendelt belföldi autóbusz különjáratok legmagasabb díjairól szóló 39/1999. (XII. 20.) KHVM rendelet 1—3. számú melléklete helyébe e rendelet 1—3. számú melléklete lép.

2. §

Ez a rendelet 2003. november 1-jén lép hatályba, egyidejűleg a belföldi helyközi (távolsági) menetrend szerinti autóbusz-közlekedés, valamint a nevelési-oktatási intézmények által rendelt belföldi autóbusz különjáratok legmagasabb díjairól szóló 39/1999. (XII. 20.) KHVM rendelet módosítására kiadott 31/2002. (XII. 17.) GKM rendelet 2. §-a hatályát veszti.

Dr. Csillag István s. k.,
gazdasági és közlekedési miniszter

1. számú melléklet a 68/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

[1. számú melléklet a 39/1999. (XII. 20.) KHVM rendelethez]

**A menetrend szerinti távolsági (helyközi) autóbusszal végzett
személyszállításért járó menetdíj**

1. Egy útra szóló jegyek ára (forintban)

Km	a) Teljes áru menetjegy	b) 50%-os kedvezményű jegy	c) 67,5%-os kedvezményű jegy	d) 90%-os kedvezményű jegy
0—5	91	46	30	9
5,1—10	124	62	40	12
10,1—15	169	85	55	17
15,1—20	225	113	73	23
20,1—25	282	141	92	28
25,1—30	338	169	110	34
30,1—35	394	197	128	39
35,1—40	451	226	147	45
40,1—45	507	254	165	51
45,1—50	563	282	183	56
50,1—55	620	310	202	62
55,1—60	676	338	220	68
60,1—65	732	366	238	73
65,1—70	789	395	256	79
70,1—75	845	423	275	85
75,1—80	901	451	293	90
80,1—85	957	479	311	96
85,1—90	1 010	505	328	101
90,1—95	1 070	535	348	107
95,1—100	1 130	565	367	113
100,1—110	1 240	620	403	124
110,1—120	1 350	675	439	135
120,1—130	1 460	730	475	146
130,1—140	1 580	790	514	158
140,1—150	1 690	845	549	169
150,1—160	1 800	900	585	180
160,1—170	1 910	955	621	191
170,1—180	2 030	1 020	660	203
180,1—190	2 140	1 070	696	214

Km	a) Teljes áru menetjegy	b) 50%-os kedvezményű jegy	c) 67,5%-os kedvezményű jegy	d) 90%-os kedvezményű jegy
190,1—200	2 250	1 130	731	225
200,1—210	2 370	1 190	770	237
210,1—220	2 480	1 240	806	248
220,1—230	2 590	1 300	842	259
230,1—240	2 700	1 350	878	270
240,1—250	2 820	1 410	917	282
250,1—260	2 930	1 470	952	293
260,1—270	3 040	1 520	988	304
270,1—280	3 150	1 580	1 020	315
280,1—290	3 270	1 640	1 060	327
290,1—300	3 380	1 690	1 100	338
300,1—310	3 490	1 750	1 130	349
310,1—320	3 600	1 800	1 170	360
320,1—330	3 720	1 860	1 210	372
330,1—340	3 830	1 920	1 240	383
340,1—350	3 940	1 970	1 280	394
350,1—360	4 060	2 030	1 320	406
360,1—370	4 170	2 090	1 360	417
370,1—380	4 280	2 140	1 390	428
380,1—390	4 390	2 200	1 430	439
390,1—400	4 510	2 260	1 470	451

2. Munkába járást szolgáló bérletek ára (forintban)

a) Havibérlet

Km	Munkavállaló	Munkáltató	Díjszabási ár
	által fizetendő		
0—5	738	2 952	3 690
5,1—10	1 054	4 216	5 270
10,1—15	1 476	5 904	7 380
15,1—20	1 970	7 880	9 850
20,1—25	2 462	9 848	12 310
25,1—30	2 954	11 816	14 770
30,1—35	3 446	13 784	17 230
35,1—40	3 938	15 752	19 690
40,1—45	4 430	17 720	22 150

Km	Munkavállaló	Munkáltató	Díjszabási ár
	által fizetendő		
45,1—50	4 922	19 688	24 610
50,1—55	5 414	21 656	27 070
55,1—60	5 908	23 632	29 540
60,1—65	6 400	25 600	32 000
65,1—70	6 892	27 568	34 460
70,1—75	7 384	29 536	36 920
75,1—80	7 876	31 504	39 380
80,1—85	8 368	33 472	41 840
85,1—90	8 860	35 440	44 300
90,1—95	9 352	37 408	46 760
95,1—100	9 846	39 384	49 230
100,1—110	10 830	43 320	54 150
110,1—120	11 696	46 784	58 480
120,1—130	12 542	50 168	62 710
130,1—140	13 370	53 480	66 850
140,1—150	14 178	56 712	70 890

b) Félhavi bérlet

Km	Munkavállaló	Munkáltató	Díjszabási ár
	által fizetendő		
0—5	369	1 476	1 845
5,1—10	527	2 108	2 635
10,1—15	738	2 952	3 690
15,1—20	985	3 940	4 925
20,1—25	1 231	4 924	6 155
25,1—30	1 477	5 908	7 385
30,1—35	1 723	6 892	8 615
35,1—40	1 969	7 876	9 845
40,1—45	2 215	8 860	11 075
45,1—50	2 461	9 844	12 305
50,1—55	2 707	10 828	13 535
55,1—60	2 954	11 816	14 770
60,1—65	3 200	12 800	16 000
65,1—70	3 446	13 784	17 230

Km	Munkavállaló	Munkáltató	Díjszabási ár
	által fizetendő		
70,1—75	3 692	14 768	18 460
75,1—80	3 938	15 752	19 690
80,1—85	4 184	16 736	20 920
85,1—90	4 430	17 720	22 150
90,1—95	4 676	18 704	23 380
95,1—100	4 923	19 692	24 615
100,1—110	5 415	21 660	27 075
110,1—120	5 848	23 392	29 240
120,1—130	6 271	25 084	31 355
130,1—140	6 685	26 740	33 425
140,1—150	7 089	28 356	35 445

3. A tanulók iskolába járására szolgáló havi bérleteinek ára

Km	Ft
0—5	520
5,1—10	742
10,1—15	1 040
15,1—20	1 390
20,1—25	1 720
25,1—30	2 030
30,1—35	2 350
35,1—40	2 650
40,1—45	2 950
45,1—50	3 230
50,1—55	3 470
55,1—60	3 690
60,1—65	3 900
65,1—70	4 080
70,1—75	4 380
75,1—80	4 670
80,1—85	4 960
85,1—90	5 250
90,1—95	5 540
95,1—100	5 840
100,1—110	6 420
110,1—120	6 910
120,1—130	7 480
130,1—140	8 060
140,1—150	8 630

4. A felmutatóra érvényes bérletek ára (forintban)

a) országos	
— éves	789 000
— havi	78 900
b) keleti vagy nyugati országrészre szóló	
— éves	631 000
— havi	63 100
c) megyei	
— éves	541 000
— havi	54 100

5. A felmutatóra érvényes viszonylati érvényességű bérletek ára (forintban)

Km	havi	éves
0—5	4 900	49 000
5,1—10	7 270	72 700
10,1—15	10 140	101 400
15,1—20	13 500	135 000
20,1—25	16 900	169 000
25,1—30	20 300	203 000
30,1—35	23 700	237 000
35,1—40	27 000	270 000
40,1—45	30 400	304 000
45,1—50	33 800	338 000
50,1—55	37 200	372 000
55,1—60	40 600	406 000
60,1—65	43 900	439 000
65,1—70	47 300	473 000
70,1—75	50 700	507 000
75,1—80	54 100	541 000
80,1—85	57 400	574 000
85,1—90	60 800	608 000
90,1—95	64 200	642 000
95,1—100	67 600	676 000
100,1—	74 300	743 000

2. számú melléklet a 68/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

[2. számú melléklet a 39/1999. (XII. 20.) KHVM rendelethez]

Útipoggyász fuvarozásának díja

Km	Ft
1—50	100
51—100	140
100 felett	180

Kutyaszállításért az útipoggyász fuvarozására meghatározott díjat kell fizetni.
Díjmentes a vakvezető, mozgáskorlátozottakat segítő és a rendőrségi kutya szállítása.

3. számú melléklet a 68/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

[3. számú melléklet a 39/1999. (XII. 20.) KHVM rendelethez]

A nevelési-oktatási intézmények által rendelt autóbusz különjáratának díja

1. A díjak az autóbuszok típusától függően a következők (forintban):

Díjcsoport	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
a) Ft/km	50	119	147	186	259	304	394	450
b) Ft/óra	500	1 190	1 470	1 860	2 590	3 040	3 940	4 500
c) Legcsekélyebb díj	2 500	5 950	7 350	9 300	12 950	15 200	19 700	22 500

Díjcsoport	A díjcsoportba tartozó autóbusztípusok
I.	Mikrobuszok
II.	DAF 435 Ford-Transit Mercedes Vito, 614 D Renault Master Otosan Robur
III.	Csepel Lyra EAG E 91 HBK Mercedes O 612 D Hyundai Chorus Ikarus 211, 543 IVECO Turbo Daily 45.10 Mercedes 709 D, 815 D, Sprinter 416 Renault B 120 Volkswagen LT 35, LC 4, LT 46
IV.	EAG E 13, E 14 Ikarus 244, 250, 255, 256, 258, 260, 263, 266, 55 nosztalgia MAN 9510

Díjcsoport	A díjcsoporthoz tartozó autóbustípusok
V.	Credo 9.5, 11 Ikarus 280 (csuklós), 282 (csuklós), 284 (csuklós), 250 air cond., 256 air cond., 415, C 53, C 56, 256.99 (Alfa) Karosa C 934 Kravola LC 9.5 MAN SL Rába 091, 092
VI.	Haargas 415 EAG E 94, E 95 Ikarus 253, 350, 365, 386, 395, 396, 412 (alacsony padlós) Irizar Capacity, Inter Century MAN NL, SÜ Mercedes O 350 Turismo, O 404, O 560 Inturo Neoplan N 208 (alacsony padlós) Setra 315 M, 315 UL Solaris Urbino 12 (alacsony padlós) Volvo B—10
VII.	EAG 94 G, E 98 Ikarus 398, 435 (csuklós), C 80 (csuklós) MAN SG (csuklós) Mercedes O 345 G, O 580 (háromtengelyes) Rába 291, 292, 302 (háromtengelyes) Scania Irizar Century Setra 319 NF, 319 UL Volvo B 10—400, B—12, E 95 HV (háromtengelyes)
VIII.	Légkondicionáló berendezéssel, büfével, WC-vel ellátott emelt szintű és emeletes autóbuszok.

2. A díjszámítás módját az határozza meg, hogy a különjárat időtartama legfeljebb 72 óra vagy azt meghaladja.

a) A 72 óra vagy ennél rövidebb időtartamú különjáratért a díjat vagylagos számítással úgy kell megállapítani, hogy az autóbusz típusára érvényes óra- vagy kilométerdíjat meg kell szorozni a díjszámítási idővel, illetőleg a díjszámítási távolsággal.

A két eredmény közül a magasabb díjat kell felszámítani. A fizetendő díj autóbuszonként legalább a legcsekélyebb díj. (Ha a különjáratot — ugyanazon személyekből álló csoport szállítása céljából — egy nap folyamán többször kell kiállítani, a legcsekélyebb díjat a napi szállítások befejezése után, egyszer lehet felszámítani.) A díjszámítási idő: a garázsból (telephelyről) indulástól, a garázsba (telephelyre) visszaérkezésig eltelt idő. Minden megkezdett órát teljes órára kell felkerekíteni.

A díjszámítási távolság: a garázsból (telephelyről) indulástól, a garázsba (telephelyre) visszaérkezésig megtett kilométer. Minden megkezdett kilométert teljes kilométerre kell felkerekíteni.

b) A 72 órát meghaladó különjáratok díját — az autóbusz típusára is figyelemmel — a megtett távolság alapján kell megállapítani.

A díjszámítási távolságot az e pontban előírtak szerint kell meghatározni, azzal azonban, hogy az naponta 100 kilométernél kevesebb nem lehet. Minden megkezdett 24 óra teljes napnak számít.

c) A különjárat által megtett kilométer-távolságot az autóbusz kilométer-számláló szerkezete állása alapján kell megállapítani. Ha a kilométer-számláló szerkezet útközben meghibásodik, a kilométer távolságot a mindenkori legújabb kiadású úthálózati térkép alapján kell kiszámítani.

3. A díjak alkalmazására vonatkozó jogosultságot a megrendelő köteles igazolni.

4. A különjárat teljesítése során felmerülő autópálya-használati, parkolási és kompdíjak a megrendelőt terhelik.

A gazdasági és közlekedési miniszter 69/2003. (X. 28.) GKM rendelete

a földgáz árszabályozásának kereteiről

A földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény (a továbbiakban: GET) 56. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában, valamint az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 8. §-ának (1)—(2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

E rendelet hatálya

a) a közüzemi nagykereskedő és a közüzemi szolgáltató közötti kereskedelemben értékesített földgáz hatósági legmagasabb árához,

b) a közüzemi fogyasztó részére értékesített földgáz hatósági legmagasabb árához,

c) a földgázszállítás hatósági legmagasabb díjához (a földgáztranzit kivételével),

d) a földgázelosztás hatósági legmagasabb díjához,

e) a közüzemi ellátás érdekében történő földgáztárolás hatósági legmagasabb díjához

kapcsolódó árszabályozási keretek megállapítására terjed ki.

2. §

(1) Az árszabályozás kiindulópontját jelentő induló árak (a továbbiakban: induló árak) megállapításának alapját a 2001-ben az engedélyesi körbe tartozó jogi személyeknél (a továbbiakban együtt: földgázipari társaságok) lefolytatott eszköz- és költség-felülvizsgálatok jelentik. Ezen vizsgálatok kereteit, valamint az induló árak megállapítására vonatkozó egyéb keretszabályokat e rendelet *1. számú melléklete* tartalmazza.

(2) Az induló árak megállapítása és a 2005. december 31. közötti hatósági ármegállapítások árszabályozási kereteit e rendelet *2. számú melléklete* tartalmazza.

(3) A közüzemi szolgáltató országosan egységes közüzemi viszonteladói tarifarendszer keretében vásárolja a földgázt. A közüzemi nagykereskedő és a közüzemi szolgáltató országosan egységes közüzemi végfelhasználói tarifarendszer keretében értékesíti a földgázt.

3. §

(1) Ez a rendelet 2004. január 1-jén lép hatályba, és 2005. december 31-én hatályát veszti.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a földgáz árának szabályozásáról szóló 59/1995. (XI. 14.) IKM rendelet, valamint az azt módosító 41/1998. (VI. 24.) IKIM rendelet, 36/1999. (VI. 21.) GM rendelet és a 39/2001. (XII. 22.) GM rendelet.

Dr. Csillag István s. k.,
gazdasági és közlekedési miniszter

1. számú melléklet

a 69/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

Az induló árak megállapítására vonatkozó keretszabályok

1. Az induló árak megállapításánál figyelembe veendő:

a) a földgázipari társaságok 2000. évi auditált mérlegei és eredménykimutatásai, valamint az azok elkészítésénél alapul vett adatok, számítások, statisztikák,

b) a 2001-ben és 2002-ben bekövetkezett és 2003-ban várható lényegesebb változások (infláció, árfolyam, jogszabályváltozások, egyedileg értékelendő eszköz- és költségváltozások, mennyiségi változások [fogyasztói létszám, teljesítmény-lekötés, gázmérők névleges összteljesítménye]),

c) a rendelet hatálybalépése utáni időszakra vonatkozó, megbízhatóan tekintett előrejelzések (kapacitásváltozások, új jogszabályok hatálybalépése, infláció),

d) az árelőkészítésért felelős Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) és az általa megbízott szakértők által 2001-ben — az *a*)—*b*) pontok alapján — végzett eszköz- és költség-felülvizsgálatok eredményei,

e) a rendelet hatálybalépése előtt kialakult árak (díjak) szintje és szerkezete.

2. A Hivatal az egyes költségelemeket — a földgázszállítási és rendszerirányítási, földgázelosztási, földgáz közüzemi nagykereskedelmi, földgáz közüzemi szolgáltatási, földgáztárolási működési engedélyeseknél (a továbbiakban együtt: hatósági áras engedélyesek) külön-külön — a következő módon veszi figyelembe:

a) Tőkeköltség: A hatósági áras engedélyeseknél külön-külön megállapítandó kalkulált tőkeköltségelem kiszámításának módja:

$$TK = TIE \times IXTE \times TH$$

ahol:

TK: az adott hatósági áras engedélyes adott tevékenységére kalkulált tőkeköltségelem,

TIE: az adott hatósági áras engedélyes azon 2000. évi végi (2001. évi aktiválásokkal módosított) tárgyi eszközeinek és immateriális javainak 2002. évi

árszintre — éves átlagos beruházási árindexekkel — átszámított (átértékelt) nettó értéke, amelyeket az eszköz- és költség-felülvizsgálat alapján a Hivatal indokoltan minősített [meghatározásánál a hatósági áras engedélyes általános működését lehetővé tevő eszközök (pl. irodaház) értékének arányos részét is figyelembe vette],

IXTE: „az induló ár megállapításának hónapja / 2002. január” típusú ipari belföldi értékesítési árindex a beruházási javakat gyártó ágazatokra számítva (ahol tény index nem áll rendelkezésre, ott az azonos időszakra vonatkozó legutolsó tény indexet kell figyelembe venni),

TH: a tőkeköltség hozamtevézője (százalék): földgázszállítás és rendszerirányítás, földgázelosztás, földgáz közüzemi nagykereskedelem és szolgáltatás: 8,5%, földgáztárolás: 10,0%.

b) Értékcsökkenés: A Hivatal az értékcsökkenés meghatározásához a 2000. évi auditált zárómérlegben szereplő eszközöket veszi alapul. A szakmai indokoltság szempontjából végrehajtott korrekciók után — az éves átlagos beruházási árindexek segítségével — kiszámítja ezek 2002. évi árszintű (átértékelt) bruttó értékét és ebből a várható hasznos élettartam szerinti kulcsokkal számítja ki a 2002. évi árszintű éves értékcsökkenést (a számítások során figyelembe vette a 2001. évi eszközaktiválásokat, selejtezéseket és értékesítéseket is). A tőkeköltség-számítással megegyező módon a 2002. évi árszintű értékcsökkenés az a) pontban meghatározott „IXTE” értékkel korrigálandó az ármegállapítás tárgyidőszakára.

c) Külön metodika alapján számított költségek:

- elszámolási különbözet,
- termelésfinanszírozási hitel normatív kamatköltsége,
- importált földgáz költsége.

d) Az a)–c) pontokban nem említett költségek esetében a 2000. évi árszintű indokolt költségeket a következő — korrigált inflációs — indexszel (IXA) kell felszorozni:

$$IXA = (CPIX1 \times CPIX2 \times CPIX3 \times CPIX4^{3/4} - 1) \times k + 1$$

ahol:

$$CPIX1: CPIX2 = \frac{F - X \times HE}{1 - X}$$

és

IXA: korrigált inflációs index,

CPIX1: a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) által közzétett 2001. évi éves átlagos fogyasztói árindexből a háztartási energia sor elhagyásával számított árindex,

CPIX2: a KSH által közzétett 2002. évi éves átlagos fogyasztói árindexből a háztartási energia sor elhagyásával számított árindex,

CPIX3: az induló ár tárgyidőszakát megelőző naptári évre (2003-ra) vonatkozó, Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett aktuális (legutolsó) „Jelentés az infláció alakulásáról” c. kiadványban szereplő átlagos fogyasztói árindex előrejelzés,

CPIX4: az induló ár tárgyidőszakának naptári évére (2004-re) vonatkozó, MNB által közzétett aktuális (legutolsó) „Jelentés az infláció alakulásáról” c. kiadványban szereplő átlagos fogyasztói árindex előrejelzés,

k: inflációkorrekciós tényező, a $0,75 \leq k \leq 0,95$ sávban,

F: a KSH által közzétett éves átlagos fogyasztói árindex,

X: a háztartási energia súlya a fogyasztói kosárban.

HE: a háztartási energia KSH által közzétett éves átlagos árindexe.

3. Az árképzésnél figyelembe veendő költségek számításához és árákká történő alakításához a Hivatal az általa — az iparágon belül egyeztetett alábbi földgázmérlegek figyelembevételével — elfogadott mennyiségi adatokat használja fel:

- a) 2001. (tény),
- b) 2002. (tény),
- c) 2003. (várható),
- d) 2004. (terv).

2. számú melléklet

a 69/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

Az induló árak megállapítása és a 2005. december 31. közötti hatósági ármegállapítások árszabályozásának keretei

1. Árkalkalmazási eljárások

1.1. Rendszeres árkorrekció

A 2004. január 1-jétől 2005. december 31-ig tartó árszabályozási időszak során, a rendszeres árkorrekció:

- július 1-jére vonatkozóan (az árképletek és az import költségeket befolyásoló tényezők alapján) és
- január 1-jére vonatkozóan (az import költségeket befolyásoló tényezők alapján) történik.

1.2. Rendkívüli ármódosítás

A Hivatal akkor tesz rá javaslatot, ha a földgázpiaci események azt egyértelműen szükségessé teszik.

1.3. Az infláció figyelembevétele a júliusi rendszeres árkorrekciók során

A MNB által közzétett aktuális (legutolsó) éves átlagos fogyasztói árindex-előrejelzést (az árelőkészítés lezárása előtti utolsó „Jelentés az infláció alakulásáról”) a „k” inflációkorrekciós tényezővel (lásd 1.4. pont) korrigálni kell, és az így kapott „becslési hibával korrigált inflációkövetési tényezőt” (lásd 2.1. pont) kell a rendszeres árkorrekciók során használni.

Az előrejelzés hibáját utólag, az árkorrekciós javaslatok között eltelt időszakra vetített KSH tény — háztartási energia nélküli — árindex alapján kell figyelembe venni e rendelet 1. számú mellékletének 2. d) pontjában, a (CPIX1 és a CPIX2) indexeknél leírtak szerint.

1.4. Inflációkorrekciós tényező („k”)

Az inflációkorrekciós tényező értékére a rendszeres árkorrekciók alkalmával — az árjavaslatoknak az ár megállapítója számára történő benyújtása kapcsán — a Hivatal tesz javaslatot a 0,75—0,95 közötti sávban. Javaslatra megtehető a Hivatal elemzi a hatósági áras engedélyesek működését és a várható folyamatokat. Indokolt esetben a Hivatal hatósági áras engedélyesenként, illetve tevékenységenként egymástól eltérő mértékű inflációkorrekciós tényezőre is javaslatot tehet.

1.5. Az átlagárak és a tarifák

A rendszeres árkorrekció vagy rendkívüli ármódosítás során érvényesítendő átlagárak (árszint) meghatározásával együtt kell az átlagárakat lebontani tarifákra (díjtételekre). Mennyiségarányos tarifák esetében az induló árak (tarifák) megállapításánál figyelembe vett (hőmérséklet-korrigált) mennyiségi adatokat és súlyarányokat kell alapul venni. Ezen adatokon akkor indokolt változtatni, ha az induló áraknál figyelembe vett mennyiségi adatok és arányok alapvetően helytelenek vagy alkalmatlannak bizonyulnak. Az alap- és teljesítménydíjakat az indexált árbevétel-tömeg és a legutolsó rendelkezésre álló adatok alapján kell meghatározni.

A 2.3. és 2.5. pontok szerinti fajlagos értékek és átlagárak számszerűsítése és további felhasználása során különös figyelmet kell fordítani a piaci szerkezet alakulására, a közüzemi és a versenypiac közötti arányra, illetve ennek változására. Az átlagáraknak a csupán mennyiségi összetétel módosulása miatt bekövetkező változása önmagában nem jelzi, illetve teszi szükségessé a közüzemi a díjtételek változ(tat)ását.

1.6. Nyereségkorlát és nyereség-visszajuttatás

a) A földgázszállítási és földgázelosztási működési engedélyesek engedélyköteles tevékenysége(i) által szabadon elérhető nyereség felső korlátjának (NYK) kiszámítása adott társaságra:

$$\begin{aligned} 2004\text{-re } NYK &= 1,2 \times TK \times CPIX4 \\ 2005\text{-re } NYK &= 1,2 \times TK \times CPIX4 \times CPX5 \end{aligned}$$

ahol:

NYK: szabadon elérhető nyereség felső korlátja,
TK: a földgázszállítási és földgázelosztási működési engedélyes földgázszállítási és elosztási enge-

délyköteles tevékenysége(i) részére az induló árak megállapításánál kalkulált tőkeköltség-elem,

CPIX4: a KSH által közzétett 2004. évi éves átlagos fogyasztói árindexből a háztartási energia sor elhagyásával számított árindex,

CPIX5: a KSH által közzétett 2005. évi éves átlagos fogyasztói árindexből a háztartási energia sor elhagyásával számított árindex.

b) Ha az engedélyköteles tevékenység(ek)re vonatkozó — a tárgyév auditált Éves Beszámolójának kiegészítő mellékletében szereplő — üzemi (üzleti) tevékenységi eredmény (ÜNY) túllépi a nyereségkorlátot (NYK), azaz ÜNY > NYK, az adott földgázszállítási vagy földgázelosztási működési engedélyes köteles közvetlenül vagy közvetve a nyereségét megosztani a fogyasztókkal. Az érintett földgázszállítási vagy földgázelosztási működési engedélyes a többlet nyereség megosztásáról a Hivatallal egyeztetett formában köteles gondoskodni. A fogyasztókat illető többlet nyereség: $NYV = (\text{ÜNY} - \text{NYK}) / 2$.

2. Ármeghatározások és jelölések

A rendszeres árkorrekciók során a földgáz legmagasabb hatósági árának megállapításánál (az indokolt import költségek megállapítását kivéve) a következő évre vonatkozóan (tárgydőszak), az előző év alapján (bázisidőszak) az alábbi képleteket kell figyelembe venni. (A jelöléseket a 2.6. pont tartalmazza.)

2.1. A becslési hibával korrigált inflációkövetési tényező meghatározása:

$$zh = z \times h \quad (1)$$

$$z = 1 + k \times Y \quad (2)$$

$$h = \frac{1 + k_e \times YR_e}{1 + k_e \times Y_e} \quad (3)$$

2.2. Az együttműködő földgázrendszerhez kapcsolódó ármeghatározás

2.2.1. A belföldi felhasználású földgáznak a belföldi gázszállító rendszeren történő továbbítása és a rendszerirányítás érdekében felmerülő költségelemek árban elismerésre kerülő fajlagos értéke (júliusi rendszeres árkorrekciónál):

$$a = a_e \times zh \quad (4)$$

2.2.2. A belföldi felhasználású földgáz tárolása érdekében felmerülő költségelemek árban elismerésre kerülő fajlagos értéke (júliusi rendszeres árkorrekciónál):

$$b = b_e \times zh \quad (5)$$

2.2.3. A belföldi felhasználású földgáz elosztása érdekében felmerülő költségelemek árban elismerésre kerülő fajlagos értéke (júliusi rendszeres árkorrekciónál):

$$c = c_e \times zh \quad (6)$$

2.3. A közüzemi piac kereskedelmi tevékenységeinek armeghatározása

2.3.1. A belföldi közüzemi gázértékesítés érdekében felmerülő közüzemi nagykereskedelmi költségelemek árban elismerésre kerülő fajlagos értéke (júliusi rendszeres árkorrekciónál):

$$d = d_e \times zh \quad (7)$$

2.3.2. A belföldi közüzemi gázértékesítés érdekében felmerülő közüzemi szolgáltatói költségelemek árban elismerésre kerülő fajlagos értéke (júliusi rendszeres árkorrekciónál):

$$e = e_e \times zh \quad (8)$$

2.4. A rendszeres árkorrekció során elismert fajlagos importköltség meghatározása a tárgyidőszakra:

Az import költség megállapításánál:

- a januári rendszeres árkorrekciók során az előző naptári év II. félévében és az adott naptári év I. félévében,
- a júliusi rendszeres árkorrekciók során az adott naptári évben rendelkezésre álló import árakat az alábbi képletek szerint kell figyelembe venni:

a) januári rendszeres árkorrekciónál:

$$i = i_e \quad (9)$$

b) júliusi rendszeres árkorrekciónál:

$$i = i_e + ik \quad (10)$$

ahol:

$$ik = (i_r - i_e) \times \frac{MOR}{MN} \quad (11)$$

2.5. A közüzemi árak meghatározása

2.5.1. A közüzemi nagykereskedő értékesítési átlagára:

$$f = i + af + bf + d \quad (12)$$

2.5.2. A közüzemi nagykereskedő viszonteladói átlagára:

$$v = (f \times MF - s \times MS) / MV \quad (13)$$

2.5.3. A közüzemi szolgáltatói végfelhasználói átlagár:

$$g = v + c + e \quad (14)$$

2.6. Jelölések

- a: a belföldi felhasználású földgáz belföldi földgázszállító rendszeren történő továbbításának és a rendszerirányításnak az árakban elismerésre kerülő fajlagos költsége a tárgyidőszakban, Ft/m³
- ae: a belföldi felhasználású földgáz a belföldi földgázszállító rendszeren történő továbbításának és a rendszerirányításnak az árakban elismert (figyelembe vett) fajlagos költsége a bázisidőszakban, Ft/m³
- af: a belföldi felhasználású földgáz belföldi földgázszállító rendszeren történő továbbításának és a rendszerirányításnak a közüzemi nagykereskedőt terhelő, árakban elismerésre kerülő fajlagos költsége a tárgyidőszakban, Ft/m³
- b: a belföldi felhasználású földgáz tárolása érdekében felmerülő költségelemek árakban elismerésre kerülő fajlagos értéke a tárgyidőszakban, Ft/m³
- be: a belföldi felhasználású földgáz tárolása érdekében felmerülő költségelemek árakban elismert (figyelembe vett) fajlagos értéke a bázisidőszakban, Ft/m³
- bf: a belföldi felhasználású földgáz tárolása érdekében felmerülő költségelemeknek a közüzemi nagykereskedőt terhelő, árakban elismerésre kerülő fajlagos értéke a tárgyidőszakban, Ft/m³
- c: a belföldi felhasználású földgáz elosztása érdekében felmerülő költségelemek árakban elismerésre kerülő fajlagos értéke a tárgyidőszakban, Ft/m³
- ce: a belföldi felhasználású földgáz elosztása érdekében felmerülő költségelemek árakban elismert (figyelembe vett) fajlagos értéke, a bázisidőszakban, Ft/m³
- d: a belföldi közüzemi gázértékesítés érdekében felmerülő nagykereskedelmi költségelemek árakban elismerendő fajlagos értéke a tárgyidőszakban, Ft/m³
- de: a belföldi közüzemi gázértékesítés érdekében felmerülő nagykereskedelmi költségelemek árakban elismert (figyelembe vett) fajlagos értéke a bázisidőszakban, Ft/m³
- e: a belföldi közüzemi gázértékesítés érdekében felmerülő szolgáltatói költségelemek árakban elismerendő fajlagos értéke a tárgyidőszakban, Ft/m³
- ee: a belföldi közüzemi gázértékesítés érdekében felmerülő szolgáltatói költségelemek fajlagos értéke a bázisidőszakban, Ft/m³

- f: közüzemi nagykereskedő értékesítési átlagára az árkorrekciós javaslat tárgyidőszakában, Ft/m³
- g: a közüzemi szolgáltatói végfelhasználói átlagár az árkorrekciós javaslat tárgyidőszakában, Ft/m³
- h: a korábbi inflációs célkitűzés becslési hibáját korrigáló hibakorrekciós tényező.
- i: az árkorrekciós javaslat során a közüzemi nagykereskedő értékesítési átlagárában elismert (figyelembe vett) fajlagos importköltség, Ft/m³
- i_e: a rendelkezésre álló tény importárakat és a kőolajtermékekre vonatkozó világszertei árjelöléseket figyelembe vevő tárgyidőszaki importár előrejelzések alapján számított átlagos importár a rendszeres árkorrekciós javaslatokban, Ft/m³
- i_e: a júliusi (rendszeres) árkorrekciós javaslatot megelőző naptári év ármegállapítási időpontjaiban számított átlagos fajlagos importár (korrekciós tényező nélkül), Ft/m³
- ik: import költség korrekciós tényező, a júliusi rendszeres árkorrekciós javaslat tárgyidőszakára, Ft/m³
- ir: a közüzemi nagykereskedőre vonatkozó tényleges átlagos fajlagos importár a júliusi (rendszeres) árkorrekciós javaslatot megelőző naptári évben, Ft/m³
- k: a rendszeres árkorrekciós javaslat tárgyidőszakára figyelembe veendő inflációkorrekciós tényező
- k_e: a tárgyidőszaki (rendszeres) árkorrekciós javaslatot megelőző (rendszeres) árkorrekciós javaslatban — illetve az első (rendszeres) árkorrekciónál a 2004. január 1-jei hatósági földgáz árakra tett javaslatban — figyelembe vett inflációkorrekciós tényező
- MF: az induló ár megállapításánál figyelembe vett, a közüzemi nagykereskedő által belföldön, közüzemi fogyasztók számára értékesített földgáz éves mennyisége, Mm³
- MN: közüzemi nagykereskedő által megvásárolt, belföldön — közüzemi fogyasztók számára — értékesített földgáz tervezett mennyisége a júliusi (rendszeres) árkorrekciós javaslat naptári évére, Mm³
- MOR: közüzemi nagykereskedő által megvásárolt, belföldön — közüzemi fogyasztók számára — értékesített földgáz tényleges mennyisége a júliusi (rendszeres) árkorrekciós javaslatot megelőző naptári évben, Mm³
- MS: az induló ár megállapításánál figyelembe vett, belföldön a közüzemi szállítóvezetési fogyasztóknak értékesített földgáz éves mennyisége, Mm³
- MV: az induló ár megállapításánál figyelembe vett, belföldön a közüzemi szolgáltatóknak értékesített földgáz éves mennyisége, Mm³
- s: a közüzemi szállítóvezetési fogyasztók átlagára az árkorrekciós javaslat tárgyidőszakában, Ft/m³
- Y: az MNB által közétett aktuális (legutolsó) éves átlagos fogyasztói árindex-előrejelzés (az árelőkészítés lezárása előtti utolsó „Jelentés az infláció alakulásáról”) alapján képzett (előretekintő) átlagos fogyasztói árváltozás a tárgyidőszaki (rendszeres) árkorrekciós javaslat és a következő (rendszeres) árkorrekciós javaslat időpontja között, százalék
- Y_e: a tárgyidőszaki (rendszeres) árkorrekciós javaslatot megelőző (rendszeres) árkorrekciós javaslatnál — illetve az első (rendszeres) árkorrekciónál a 2002. július 1-jei hatósági földgáz árakra tett javaslatban — figyelembe vett fogyasztói árváltozás, százalék
- YR_e: az éves átlagos KSH tény — háztartási energia sor elhagyásával — fogyasztói árváltozásból az Y_e által lefedett időszakra képzett fogyasztói árváltozás, százalék („A fogyasztói árak alakulása” KSH kiadvány alapján)
- v: közüzemi nagykereskedő viszonteladói átlagár az árkorrekciós javaslat tárgyidőszakában, Ft/m³
- z: a tárgyidőszaki (rendszeres) árkorrekciós javaslatban számított inflációkövetési tényező (hibakorrekciós tényező nélkül)
- zh: a tárgyidőszaki (rendszeres) árkorrekciós javaslatban figyelembe veendő, hibakorrekciós tényezővel korrigált inflációkövetési tényező.

A gazdasági és közlekedési miniszter 70/2003. (X. 28.) GKM rendelete

a földgáz rendszerhasználati díjak megállapításáról

A földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény (a továbbiakban: GET) 56. §-a (1) bekezdésének a) pontjában, valamint az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 7. §-ának (1)—(2) bekezdéseiben és mellékletének „B) Szolgáltatások” pontjában kapott felhatalmazás alapján — a díjak tekintetében a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

A rendelet hatálya

1. §

(1) E rendelet hatálya

a) a földgázszállítás, -elosztás és -tárolás (e rendelet alkalmazásában együtt: rendszerhasználat) legmagasabb hatósági árainak (e rendelet alkalmazásában: rendszerhasználati díjak) megállapítására, ezen díjak alkalmazási feltételeire, valamint a kapcsolódó fizetési feltételekre,

b) a földgázszállítási, a földgázelosztási és a földgáztárolási működési engedélyesekre (a továbbiakban rendre: szállító, elosztó, tárolói engedélyes) és a hozzáférésre jogosultakra

(2) E rendelet hatálya nem terjed ki

a) a földgáz hálózati csatlakozás létesítésével kapcsolatos egyszeri költségterítésre,

b) a célvezeték földgázforgalmával kapcsolatos díjakra,

c) a földgáz tranzit díjára,

a) az idegen tulajdonú eszközök üzemeltetése után fizetendő díjakra,

e) a földgáz nem közüzemi tárolása után fizetendő díjakra,

f) a közüzemi fogyasztók által fizetendő díjakra a 3. § (6) bekezdése és a 2. számú melléklet kivételével,

g) a földgáz közüzemi szolgáltatási működési engedélyes (a továbbiakban: közüzemi szolgáltató) által a földgáz közüzemi nagykereskedelmi működési engedélyes (a továbbiakban: közüzemi nagykereskedő) részére fizetendő díjakra,

h) az a)–g) pontok hatálya alá nem tartozó, egyéb jogcímenek szedni kívánt díjakra (pl. szagosítási díj, a rendszerirányításhoz nem tartozó, de hozzá kapcsolódó adat-szolgáltatás díja),

i) azon gázkereskedelmi ügyletekre, amelyek a szállító, elosztó vagy tároló kapacitásainak tényleges igénybevételeivel, illetve lekötésével nem járnak.

Értelmező rendelkezések

2. §

(1) E rendelet meg nem határozott fogalmaira a GET, valamint annak végrehajtására kiadott jogszabályok meghatározásai az irányadóak.

(2) E rendelet alkalmazásában

a) *átadási-átvételi pont:*

aa) a szállítóvezetékhez

aaa) tartozó mérési rendszerrel ellátott gázátadó állomás kilépő csonkja,

aab) közvetlenül csatlakozó közüzemi fogyasztó, nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó közvetlen ellátásához létesített mérési rendszerrel ellátott gázátadó állomás kilépő csonkja,

aac) közvetlenül csatlakozó közüzemi fogyasztó, nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó közvetlen ellátásához létesített — gázátadó állomás hiányában — mérési rendszer kilépő csonkja,

aad) közvetlenül csatlakozó földgáztermelő által a kitermelt földgáz betáplálásához közvetlenül igénybe vett betáplálási pont,

aae) hozzáféréssel rendelkező rendszerirányítási működési engedélyes (a továbbiakban: rendszerirányító) által a szállítóvezetékbe való betápláláshoz közvetlenül igénybe vett belépési pont vagy a határt keresztező belépési pont,

ab) az elosztóvezetékhez

aba) csatlakozó közüzemi, vagy nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó földgázellátásához létesített mérési rendszer(ek) kilépő csonkja(i),

abb) csatlakozó földgáztermelő által a kitermelt földgáz betáplálása érdekében közvetlenül igénybe vett elosztóvezetékhez csatlakozó, azonos telephelyen lévő összes gázmérő kilépő csonkja,

abc) hozzáféréssel rendelkező rendszerirányító által a tárolóból való betápláláshoz közvetlenül igénybe vett elosztóvezetékhez csatlakozó, azonos telephelyen lévő összes gázmérő kilépő csonkja,

ac) a tároló

aca) belépési pontja betárolás esetén,

acb) kilépési pontja kitárolás esetén;

b) *átalánydíjas fogyasztó:* olyan háztartási fogyasztó, aki csak főzési célra vételez, akinél nincs felszerelve gázmérő, és ezért a földgázfogyasztása a lakás és a gáztűzhely méretétől függően kerül megállapításra;

c) *betárolási díj:* az a díj, mely a föld alatti gáztárolóba (a továbbiakban: tároló) betárolt földgáz mennyisége (m^3) után fizetendő;

d) *betárolási időszak:* a tároló engedélyes által a tárolói engedélyes honlapján közzétett időszak;

e) *betárolási kapacitás:* szerződésben rögzített, a tárolási kapacitást lekötő számára a gáznapon maximálisan betárolható gázmennyiség;

f) *elosztási alapidj:* az a díj, amely a $20 m^3/h$ -nál kisebb névleges teljesítményű gázmérővel rendelkező fogyasztók és a 20 – $100 m^3/h$ közötti névleges (össz)teljesítményű mérővel rendelkező fogyasztók által a szerződési időszakra vonatkozóan — az elosztási szolgáltatás rendelkezésre állásáért — fizetendő;

g) *elosztási átalánydíj:* az a díj, amely a gázmérővel nem rendelkező fogyasztók által a szerződési időszakra vonatkozóan az elosztási szolgáltatás rendelkezésre állásáért és az elosztóvezeték használatáért az e rendelet 2. számú melléklete szerinti földgáz mennyisége (MJ) után fizetendő;

h) elosztási forgalmi díj: az a díj, mely az elosztóvezetékhez csatlakozó rendszerhasználó gázmérőjén mért, átvett vagy — a földgáztermelő és a rendszerirányító esetében — az átadott földgáz mennyisége (MJ) után fizetendő;

i) elosztási teljesítménydíj: az a díj, amely a 101—500 m³/h teljesítmény lekötésű fogyasztók és az 500 m³/h feletti teljesítmény lekötésű fogyasztók által a lekötött legnagyobb teljesítmény (MJ/h) után — annak rendelkezésre állásáért — a szerződési időszakokra vonatkozóan fizetendő;

j) gáznap: Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatban (a továbbiakban: ÜKSZ) meghatározott 24 órás időszak;

k) hálózati veszteség: a földgázszállítás, -elosztás és -tárolás során bekövetkező technológiai jellegű veszteség;

l) időszakos fogyasztó: a szállító, elosztó, kereskedő, közüzemi nagykereskedő vagy közüzemi szolgáltató által a szerződésben előre meghatározott számú napon vagy egyéb feltételek alapján rendelkezésre bocsátott mindenkori teljesítmény szerint vételező földgázfogyasztó, akitől a szerződése szerinti teljesítmény csak a téli fogyasztási időszakban vonható el;

m) kiegyenlítő fogyasztó: a szállító, elosztó, kereskedő, közüzemi nagykereskedő vagy a közüzemi szolgáltató által a szerződésben meghatározott feltételek alapján rendelkezésre bocsátott mindenkori teljesítmény szerint vételező földgázfogyasztó;

n) kitérési díj: az a díj, mely a tárolóból kitérített földgáz m³-ben mért mennyisége után fizetendő;

o) kitérési kapacitás: szerződésben rögzített, a tárolási kapacitást lekötő számára a gáznapon maximálisan kitérhető gázmennyiség. A kitérési kapacitás órai maximuma nem haladhatja meg a napi érték 1/24-ed részét;

p) kitérési időszak: a tároló engedélyes által az Interneten közzétett időszak;

q) szállítási és rendszerirányítási forgalmi díj (a továbbiakban: szállítási forgalmi díj): az a díj, amely az átadási-átvételi ponton mért földgáz mennyisége (m³) után fizetendő;

r) szállítási és rendszerirányítási teljesítménydíj (a továbbiakban: szállítási teljesítménydíj): az a díj, mely a lekötött legnagyobb teljesítmény után (m³/nap, illetve m³/óra) — annak rendelkezésre állásáért — fizetendő;

s) szerződési időszak: éves teljesítmény-lekötés (-igénybevétel) esetében a szerződéses év, havi teljesítmény-lekötés (-igénybevétel) esetében a teljes naptári hónap(ok)ból álló időszak, napi teljesítmény-lekötés (-igénybevétel) esetében a teljes gáznap(ok)ból álló időszak;

t) tárolási év: adott naptári év április 1-jétől a következő naptári év március 31-éig tartó időszak;

u) tárolói mobildíj: éves díj, mely a tároló befogadóképességének legnagyobb — m³-ben mért — igénybe vett része alapján fizetendő;

v) tárolói csúcscím: éves díj, mely a legnagyobb igénybe vett kitérési kapacitás (m³/nap) alapján fizetendő;

w) téli fogyasztási időszak: a november 1-jétől március 31-ig terjedő időszak.

Általános rendelkezések

3. §

- (1) A rendszerhasználati díjakat
- szállítási és rendszerirányítási díjak (a továbbiakban: szállítási díjak),
 - elosztási díjak,
 - tárolási díjak
- szerinti csoportosításban kell megállapítani.

(2) A szállító, elosztó, tárolói engedélyes a részére fizetett rendszerhasználati díjakat elkülönítve, díjtételenként köteles nyilvántartani, elszámolni és a hozzáférésre jogosult — fizetési kötelezettnek kibocsátott — számláján megjeleníteni.

(3) A szállítási, elosztási és tárolási díjakat az ÜKSZ-ben előírt — szállító, elosztó és tárolási engedélyes által biztosított — alapszolgáltatások ellenértékéeként kell megfizetni.

(4) Az (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja szerinti díjakat a közüzemi nagykereskedő, a *b)* pont szerinti díjat a közüzemi szolgáltató fizeti meg a szállítói, elosztói, tárolói, illetve rendszerirányítói engedélyes részére.

(5) A közüzemi szolgáltató által a közüzemi nagykereskedőnek fizetett közüzemi hatósági árak tartalmazzák a közüzemi nagykereskedő által a (4) bekezdés szerint fizetendő rendszerhasználati díjak fedezetét is.

(6) A közüzemi fogyasztó által a közüzemi szolgáltatónak fizetett közüzemi hatósági árak tartalmazzák a közüzemi szolgáltató által a (4)–(5) bekezdés szerint — az együttműködő földgázrendszer közüzemi fogyasztók általi terhelése mértékében — fizetendő rendszerhasználati díjak fedezetét is.

(7) A rendszerhasználati díjakat az *1. számú melléklet* tartalmazza.

(8) A rendszerhasználati díjakat — egyéb megállapodás hiányában — átadási-átvételi pontonként havonta egy alkalommal kell megfizetni az igénybe vett szolgáltatás után.

(9) A részletes áralkalmazási feltételeket a *3. számú melléklet* tartalmazza.

Szállítási díjrendszer

4. §

- (1) A szállítási díjrendszer keretein belül
- szállítási teljesítménydíjat,
 - szállítási forgalmi díjat
- (a továbbiakban együtt: szállítási díjak) kell fizetni.

(2) A szállítási díjak hivatottak fedezetet nyújtani a rendszerirányítás indokolt költségeire, valamint a szállítóvezeték — tranzitra igénybe nem vett részének — indokolt értékcsökkenésére, működési és tőkeköltségére, valamint a szállítóvezeték indokolt hálózati veszteségére.

(3) A szállítási díjak és ezek alkalmazási feltételei a 2. § (2) bekezdésének *aa)* és *aca)* alpontjában felsorolt átadási-átvételi (mérési) pontokra vonatkoznak.

(4) A szállítóvezeték igénybevétele esetén a szállító részére a szállítási díjakat

- a) a közüzemi nagykereskedő,
- b) a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó,
- c) a földgáztermelő,
- d) a rendszerirányító,
- e) a földgázkereskedő

köteles megfizetni.

(5) A (4) bekezdés szerint díjfizetésre kötelezettek az (1) bekezdésben meghatározott díjakon felül — a 3. számú mellékletben megfogalmazott áralkalmazási feltételeken kívül — más szállítási díjfizetési kötelezettség nem terheli.

(6) A szállítási díjrendszer díjtételeit e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontja, áralkalmazási feltételeit a 3. számú melléklet 1. fejezete tartalmazza.

(7) A szállítási teljesítménydíjak számításánál az aktualizált (modellezett) teljesítmény lekötések és a rendelet hatálybalépése előtti lekötött megszakítható teljesítmények azon része kerül figyelembevételre, amely után szállítási teljesítménydíjat kell fizetni.

(8) A szállítási díjak a szagosítás ellenértékét nem tartalmazzák. A Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) által kalkulált szagosítás díjak változásáról a szállító értesíti a hozzáférésre jogosultakat.

(9) A szállító szállítási teljesítménydíjból származó árbevételének 10,5%-a a rendszerirányítót illeti.

Elosztási díjrendszer

5. §

(1) Az elosztási díjrendszer keretein belül

- a) elosztási átalánydíjat,
- b) elosztási alapidíjat,
- c) elosztási teljesítménydíjat,
- d) elosztási forgalmi díjat

(a továbbiakban együtt: elosztási díjak) kell fizetni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti díjak nyújtanak fedezetet az elosztóvezeték indokolt értékcsökkenésére, működési és tőkeköltségére, valamint az elosztóvezeték indokolt hálózati veszteségére.

(3) Az elosztási díjak és ezek alkalmazási feltételei bel-földi földgáz forgalom esetén a 2. § (2) bekezdés *ab)* pontja szerinti átadási-átvételi pontra vonatkoznak.

(4) Egy átadási-átvételi pont után a hozzáférésre jogosult csak egyszer kötelezhető az elosztási díjak megfizetésére, függetlenül az ellátórendszer szerkezetétől.

(5) Amennyiben egy átadási-átvételi pont több elosztóvezetéken keresztül látható el, az elosztóvezeték tulajdonosoknak meg kell állapodniuk az átadási-átvételi pont után kapott elosztási díj megosztásáról.

(6) Az elosztóvezeték igénybevétele esetén az elosztó részére a rendszerhasználati díjrendszer keretében a fenti elosztási díjakat

- a) a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó,
- b) a földgáztermelő,
- c) a közüzemi szolgáltató,
- d) a földgázkereskedő,
- e) a rendszerirányító

köteles megfizetni.

(7) A (6) bekezdésben felsorolt hozzáférésre jogosultakat az (1) bekezdésben meghatározott díjakon felül — a 3. számú mellékletben megfogalmazott áralkalmazási feltételeken kívül — más elosztási díjfizetési kötelezettség nem terheli.

(8) Az elosztási díjrendszer díjtételeit — fogyasztói kategóriánként — e rendelet 1. számú mellékletének 2. pontja és a 2. számú melléklet, áralkalmazási feltételeit a 3. számú melléklet 2. fejezete tartalmazza.

(9) Az elosztási teljesítménydíjak számszerűsítése az aktualizált (modellezett) teljesítmény lekötések és a rendelet hatálybalépése előtti lekötött megszakítható teljesítmények azon részének figyelembevételével történik, amely után elosztási teljesítménydíjat kell fizetni.

Tárolási díjrendszer

6. §

(1) A tárolási díjrendszer keretein belül az alábbi díjakat

- a) kitárolási díjat,
- b) betárolási díjat,
- c) tárolói mobildíjat,
- d) tárolói csúcsdíjat

(a továbbiakban együtt: tárolási díjak) kell fizetni.

(2) A tárolási díjak hivatottak fedezetet nyújtani a tárolók indokolt értékcsökkenésére, működési és tőkeköltségére, valamint indokolt tárolói veszteségére.

(3) A tárolási díjak és ezek alkalmazási feltételei közüzemi fogyasztók ellátása esetén a 2. § (2) bekezdés ac) pontja szerinti átadási-átvételi pontra vonatkoznak.

(4) A tároló igénybevétele esetén a fenti tárolási díjakat a tárolói engedélyes részére

- a) a közüzemi nagykereskedő,
- b) a rendszerirányító

köteles fizetni.

(5) A közüzemi nagykereskedőt és a rendszerirányítót az (1) bekezdésben meghatározott díjakon felül — a 3. számú mellékletben megfogalmazott áralkalmazási feltételeken kívül — más tárolási díjfizetési kötelezettség nem terheli.

(6) A tárolási díjrendszer díjtételeit e rendelet 1. számú mellékletének 3. pontja, áralkalmazási feltételeit a 3. számú melléklet 3. fejezete tartalmazza.

Hálózati veszteség

7. §

(1) A szállítóvezetéken keletkező hálózati veszteség pótlása (beszerzése) a szállító kötelezettsége.

(2) Az elosztóvezetéken keletkező hálózati veszteség pótlása (beszerzése) az elosztó kötelezettsége.

(3) A tárolókon keletkező tárolói veszteség pótlása (beszerzése) a tárolói engedélyes kötelezettsége.

(4) A hálózati veszteséget fedező földgáz mennyiséget az arra kötelezett a közüzemi nagykereskedőtől szerzi be.

(5) A szállító, az elosztó, a tárolói engedélyes, valamint a rendszerirányító kötelesek együttműködni annak érdekében, hogy az együttműködő földgázrendszeren ne keletkezzen az indokoltnál nagyobb mértékű hálózati veszteség.

Minőségi árengedmény

8. §

(1) A Hivatal a GET 4. § 1. bekezdés s) pontja alapján kiadott határozatban állapítja meg a fogyasztók ellátási színvonalának mérésére szolgáló legfeljebb négy minőségi mutatószámot, valamint azok kiszámításának módszerét.

(2) Amennyiben adott naptári évben a fogyasztókat közvetlenül kiszolgáló szállító és elosztó engedélyes — (1) bekezdés szerinti — bármely minőségi mutatószáma a (3) bekezdésben meghatározott mértékben romlik, a következő naptári év július 1-jétől kezdve egy éven keresztül a (3) bekezdés szerinti minőségi árengedményt köteles adni az

1. számú mellékletben szereplő díjtételekből a hozzáférésre jogosult számára.

(3) A kötelezően adandó minőségi árengedmény mértéke

a) 0,5%, ha az adott minőségi mutatószám legalább 5%-kal, de 10%-nál kisebb mértékben romlik,

b) 1%, ha az adott minőségi mutatószám romlása eléri, vagy meghaladja a 10%-ot.

(4) Amennyiben több mutatószám esetében is bekövetkezik a (3) bekezdésben meghatározott mértékű romlás, akkor az árengedmény mértékét minden mutatószám figyelembevételével, összegzéssel kell megállapítani. A minőségi árengedmény alkalmazása az engedélyes számára külön felszólítás nélkül kötelező.

(5) Amennyiben a közüzemi szolgáltató a (2)—(4) bekezdések szerint meghatározott árengedményben részesül, akkor köteles annak teljes összegét — a Hivatallal egyeztetett módon — közvetlenül vagy közvetve a közüzemi fogyasztóknak továbbadni.

(6) Amennyiben adott naptári évben a fogyasztókat közvetlenül kiszolgáló engedélyes — (1) bekezdésben meghatározott — bármely minőségi mutatószáma legalább 10%-kal javul, valamint a többi mutatószám egyikénél sincs 5%-ot elérő romlás, akkor a külön jogszabályban meghatározott nyereségkorlátot 10%-kal magasabb értéken kell figyelembe venni.

Átmeneti és záró rendelkezések

9. §

(1) A 8. §-ban foglaltakat először a 2005. évben, a 2004. évi teljesítés alapján kell alkalmazni.

(2) A közüzemi nagykereskedő 2004. július 1-jétől a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztókkal azonos módon meghatározott díjakat fizet a rendszerhasználatért.

(3) Ha a közüzemi fogyasztó a közüzemi szerződését — a 3. számú melléklet 1.2.9., 1.2.10. és 2.2.7., 2.2.8. pontjaival összefüggésben — 2004. június 30-i vagy az előtti hatállyal mondja fel, a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztóként legalább a közüzemi fogyasztóként igénybe vett legnagyobb teljesítményét köteles lekötni az elosztónál és a szállítónál.

10. §

Ez a rendelet 2004. január 1. napján lép hatályba.

Dr. Csillag István s. k.,
gazdasági és közlekedési miniszter

1. számú melléklet a 70/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

A földgáz rendszerhasználat (legmagasabb) hatósági díjai

(áfa nélkül)

1. Szállítási díjrendszer

Szállítási díjak		
Szállítási teljesítménydíj		Szállítási forgalmi díj
Közüzemi nagykereskedő által fizetendő	Feljogosított fogyasztók által fizetendő	
Ft/m ³ /nap/év	Ft/m ³ /h/év	Ft/m ³
485,2	10 221	0,52

2. Elosztási díjrendszer

Díjfizetésre kötelezett rendszerhasználók		Elosztási átalánydíj	Elosztási alapdíj	Elosztási alapdíj	Elosztási teljesítménydíj	Elosztási forgalmi díj
		Ft/MJ	Ft/év	Ft/m ³ /h/év	Ft/MJ/h/év	Ft/MJ
a)	Gázmérővel nem rendelkező fogyasztók	0,286				
b)	20 m ³ /h-nál kisebb névleges teljesítményű gázmérővel rendelkező fogyasztók		3144			0,229
c)	20—100 m ³ /h közötti névleges (össz)teljesítményű mérővel rendelkező fogyasztók			2033		0,345
d)	101—500 m ³ /h teljesítmény lekötésű fogyasztók				350	0,147
e)	500 m ³ /h feletti teljesítmény lekötésű fogyasztók				350	0,01

3. Tárolási díjrendszer

a)

Betárolási díj	Kitárolási díj
Ft/m ³	Ft/m ³
1,221	0,561

b) A tárolói mobildíj és a tárolói csúcsdíj kiszámítása a következő képletek alapján történik:

$$(i) TM = 3,24 \times cm^{0,48} Ft/m^3$$

$$(ii) TCS = 145,5 \times cm^{0,48} Ft/m^3/nap/év$$

ahol

TM: tárolói mobildíj (Ft/m³)

TCS: tárolói csúcsdíj (Ft/m³/nap/év)

cm = 100 × cs/m

cm: a hozzáférésre jogosult 100 Mm³-re vetített csúcs/mobil lekötése

cs: a hozzáférésre jogosult tárolói csúcs lekötése (m³/nap)

m: a hozzáférésre jogosult tárolói mobil lekötése (m³)

2. számú melléklet a 70/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

Gázmérővel nem rendelkező lakások földgáz fogyasztása az elosztási átalánydíj meghatározásához

MJ/hó

Lakás típusa	2 lángú gáztűzhely	3—4 lángú gáztűzhely	4 lángú gáztűzhely elektromos sütővel	Garzon gáztűzhely	Gáz hűtőszekrény
1 szobás	210	300	240	250	454
1,5 szobás	300	370	310	310	454
2 szobás*	350	450	390	390	454
2,5 szobás**	410	520	460	450	454
3 szobás***	470	600	540	520	454
3,5 szobás	530	690	630	600	454
4 szobás	610	750	690	660	454

* Az 1+ két 1/2 szobás lakás is ide tartozik.

** Az 1+ három 1/2 szobás lakás is ide tartozik.

*** A 2+ két 1/2 szobás lakás is ide tartozik.

Az ebédülő az átalánydíj-fizetés szempontjából félszobának minősül.

3. számú melléklet
a 70/2003. (X. 28.) GKM rendelethez

A földgáz rendszerhasználati díjak áralkalmazási feltételei

1. Szállítási és rendszerirányítási díjrendszer

1.1. Általános szabályok

1.1.1. A szállítási forgalmi díjat a 2. § (2) bekezdés *aa)* és *aca)* pontok szerinti átadási-átvételi pontokon mért és allokált földgáz mennyisége után kell megfizetni a tárgyhót követő hónapban.

1.1.2. A hozzáférésre jogosultak által fizetendő szállítási teljesítménydíj összegét

a) az általuk átadási-átvételi pontonkénti bontásban lekötött legnagyobb napi vagy órai teljesítmények, és

b) az egységnyi teljesítményre vonatkozó szállítási teljesítménydíj

összeszorzásával kell megállapítani. A szállítási teljesítménydíj szerződésben meghatározott időközönként, de legalább havonta havi egyenlő részletekben a hónap első napján fizetendő.

1.1.3. Amennyiben a díjfizetésre kötelezett és a díjfizetés kedvezményezettje ugyanazon jogi személy (társaság) részét képezi, akkor az elszámolások — számla helyett — a társaság számviteli szabályozása szerint kötött belső meg-

állapodás, illetve az ennek megfelelő, mérésen alapuló belső bizonylatok alapján történnek.

1.1.4. Ha a földgázellátás a szállítónak felróható okból egy naptári napnál hosszabb üzemzavar miatt szünetel, a szállítási teljesítménydíjat a kieső napok arányában nem kell megfizetni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a tervszerű karbantartás miatti kiesésre.

1.1.5. A hozzáférési jogosult a szállító üzletszabályzatában rögzített esetekben a gázátadó-állomások teljesítmény-lekötéseit összevonhatja. Ekkor az összevont gázátadók teljesítmény-lekötési és nominálási szempontból egy gázátadónak számítanak, ezért rögzíteni kell az összevont teljesítményekre vonatkozó nominálástól való eltérés és teljesítménytúllépés elszámolási rendjét.

1.1.6. Az időszakos fogyasztó olyan egyedi vagy általános közüzemi szerződést köthet, amelynek alapján a hozzáférésre jogosult a téli fogyasztási időszakban csak azokra a napokra fizet szállítási teljesítménydíjat, amely napokon földgázt vételez. A szállítási teljesítménydíj összegét

a) az időszakos fogyasztó által a téli fogyasztási időszakban lekötött legnagyobb teljesítmény alapján számított szállítási teljesítménydíj 1/365 részének és

b) a téli fogyasztási időszak tényleges fogyasztási napjainak

az összeszorzásával kell megállapítani.

1.1.7. A kiegyenlítő fogyasztó a megszakíthatóságot (is) tartalmazó szerződésben szereplő, megszakítható teljesít-

ménye után a hozzáférésre jogosult szállítási teljesítménydíjat nem fizet.

1.1.8. A kiegyenlítő és időszakos fogyasztó köteles a szerződésben szabályozott folyamatos és azonnali információt biztosítani aktuális és várható gázátvételi szintjéről a megszakításra jogosult számára.

1.1.9. Amennyiben a fogyasztó által önkéntesen vállalt megszakíthatóság nem a 1.1.6. és 1.1.7. pontok szerinti szerződések alapján jön létre, a felek egyéb — a vonatkozó jogszabályokkal összhangban álló — módon is megállapodhatnak a feltételekben.

1.1.10. A megszakítási helyzet fennállásáról kapott értesítést követően a fogyasztó a megszakítási joggal rendelkező felszólítására, a szerződésben meghatározott időn belül megkezdi a megszakítható vételezés előírt szintre való beállítását, és azt a szerződésben meghatározott időn belül befejezi. Amennyiben a megjelölt határidőn belül az időszakos vagy a kiegyenlítő fogyasztó a kért teljesítmény beállítást nem hajtja végre — azaz megszakítási hibát követ el —, a megszakítási joggal rendelkező jogosult az előírt teljesítményszinttől eltérő teljesítmény alapján számított éves szállítási teljesítménydíj 1/365 részét felszámítani minden, a megjelölt határidő után megkezdett órára.

1.2. Az éves szállítási teljesítmény-lekötés szabályai az átadási-átvételi pontokon

1.2.1. Ha az átadási-átvételi ponton a szerződési időszakon belül, a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek, a szállítási teljesítménydíjat a hozzáférésre jogosultnak téli időszakra lekötött legnagyobb teljesítménye alapján kell megfizetnie.

1.2.2. Amennyiben az átadási-átvételi ponton a szerződési időszakban, a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt, a téli hónapokon kívüli lekötésére az 1. számú melléklet 1. pontjában meghatározott teljesítménydíj 15%-át kell megfizetnie a hozzáférésre jogosultnak. Az ilyen átadási-átvételi pont vonatkozásában a hozzáférésre jogosult megállapodhat a téli fogyasztási időszak első hónapjában való fogyasztásra is, ha a téli fogyasztási időszakban igénybe vett legnagyobb órai teljesítménye nem haladja meg a téli időszakon kívül bármikor igénybe vett legnagyobb órai teljesítményét. Ebben az esetben téli fogyasztási időszak első hónapjára érvényes lekötésre a szállítási teljesítménydíjat meg kell fizetni azokra a napokra, amelyeken az átadási-átvételi ponton földgázt vételeznek.

1.2.3. Ha az 1.2.2. pont szerint lekötött teljesítmény alapján az átadási-átvételi ponton a téli fogyasztási időszak első hónapja után is vételeznek földgázt a szállító jogosult a téli időszakban igénybe vett legnagyobb teljesítmény után a szállítási teljesítménydíjat — az 1.2.1. pont szerint — egész évre érvényesíteni.

1.2.4. Az átadási-átvételi pontonként lekötött legnagyobb napi vagy órai teljesítmények joghatályos bejelentését az ÜKSZ-ben meghatározott időpontig kell megtenni.

1.2.5. A lekötött teljesítmény bejelentésének késedelmére (elmulasztása) esetén a szállító a soron következő szerződési időszakot megelőző szerződési időszakra lekötött teljesítményeket jogosult érvényes lekötött teljesítménynek tekinteni mindaddig, amíg a hozzáférésre jogosult a lekötött teljesítmény bejelentésének nem tesz eleget. Ilyen késedelem esetén a hozzáférésre jogosult — a bejelentett teljesítmény után a teljes szerződési időszakra felszámolt szállítási teljesítménydíjon felül — köteles a szállító részére pótdíjként megfizetni az adott átadási-átvételi pont(ok)ra a késedelem időtartama alatt figyelembe vett teljesítmény éves szállítási teljesítménydíjának 1/365 részét a késedelem minden napjára.

1.2.6. A pótdíjra vonatkozó számlát a szállító a szállítási teljesítménydíj számlájával együtt jogosult kiállítani a hozzáférésre jogosult számára, aki a pótdíj számláját a szállítási teljesítménydíj számlájával együtt köteles kiegyenlíteni.

1.2.7. A hozzáférésre jogosult a lekötéskor megadott havi ütemezés — mely nem azonos az 1.3. pont szerinti havi teljesítmény-lekötéssel — szerint fel nem használt lekötött szállítási éves teljesítményt részben vagy egészben köteles felajánlani a szállítónak azokra a hónapokra vonatkozóan, amelyekben az átadási-átvételi pont legnagyobb fogyasztása nem éri el a lekötött teljesítményt.

1.2.8. A kötelezően felajánlott teljesítmény legmagasabb hatósági ára

— a szerződéses év teljes időtartamára vonatkozóan e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontjában meghatározott szállítási teljesítménydíj 80%-a,

— az adott teljes naptári hónapra vonatkozóan az e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontjában meghatározott szállítási teljesítménydíj 1/12-ének 80%-a az értékesíteni kívánt teljesítmény egész hónapokra megadott időtartamára számítva.

1.2.9. Amennyiben a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó közüzemi szerződésének felmondása adott gázéven belül lép hatályba, és a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó a gázév kezdete előtt — még közüzemi fogyasztóként — éves teljesítmény-igényt jelentett be és a közüzemi teljesítménydíjat ezen teljesítmény-lekötés alapján fizette a gázév kezdetétől a közüzemi szerződés felmondásának hatálybalépéséig, akkor — a lekötés típusától függően — az 1.2.1. vagy az 1.2.2. pont szerint kiszámított szállítási teljesítménydíj időarányos részét kell megfizetni a gázév hátralévő részére.

1.2.10. A szállító köteles a közüzemi nagykereskedőnek a közüzemi szerződését felmondó feljogosított fogyasztók (a továbbiakban: kilépő fogyasztók) miatt szükséges szerződésmódosítást — ellenszolgáltatás-mentesen — lehető-

vé tenni a szerződéses év kezdete és a közüzemi szerződés felmondásának hatálybalépése közötti időszakban.

1.2.11. A hozzáférésre jogosult az átadási-átvételi pontonként lekötött órai, illetve napi teljesítmény 1%-nál nagyobb mértékű túllépése esetén — átadási-átvételi pontonként — köteles pótdíjat fizetni a szállítónak. A pótdíj az adott hónapon belül jogosulatlanul igénybe vett legnagyobb többlet teljesítmény éves szállítási teljesítménydíjának 1,5-szerese. Ismételt teljesítmény túllépés esetén a pótdíj havonta ismételt felszámításra kerül.

1.3. A havi szállítási teljesítmény-lekötés szabályai az átadási-átvételi pontokon

1.3.1. Az átadási-átvételi pontonként lekötött legnagyobb órai teljesítmények joghatályos bejelentését a tervezett igénybevételt legalább 30 naptári nappal megelőzően kell megtenni.

1.3.2. A lekötött teljesítmény bejelentésének késedelmese esetén a hozzáférésre jogosult — a bejelentett teljesítmény után a teljes szerződési időszakra felszámolt szállítási teljesítménydíjon felül — köteles a szállító részére pótdíjként megfizetni az adott átadási-átvételi pont(ok)ra a bejelentett teljesítmény éves szállítási teljesítménydíjának 1/365 részét a késedelem minden napjára.

1.3.3. Az 1.3.2. pont szerinti pótdíjra vonatkozó számlát a szállító a szállítási teljesítménydíj számlájával együtt jogosult kiállítani a hozzáférésre jogosult számára, aki a pótdíj számláját a szállítási teljesítménydíj számlájával együtt köteles kiegyenlíteni.

1.3.4. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek a lekötés időtartamának első hónapjára az e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontjában meghatározott éves szállítási teljesítménydíj 90%-át és minden további megkezdett hónap után még 10%-át köteles megfizetni a hozzáférésre jogosult. Minden új lekötés esetén a szállítási teljesítménydíjat a fenti módon kell kiszámítani.

1.3.5. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt a lekötés időtartamának első hónapjára az e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontjában meghatározott éves szállítási teljesítménydíj 20%-át és minden további megkezdett hónap után még 5%-át köteles megfizetni a hozzáférésre jogosult. Minden új lekötés esetén a szállítási teljesítménydíjat a fenti módon kell kiszámítani.

1.3.6. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek, és amely után a hozzáférésre jogosult egy időpontban legalább 3 hónapra köt le teljesítményt, a lekötött teljesítmény a szerződéses év hátralévő részében térítésmentesen vehető igénybe.

1.3.7. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt, és amely után a hozzáférésre jogosult egy időpontban legalább 3 hónapra köt le teljesítményt, a lekötött teljesítmény a szerződéses év hátralévő — téli fogyasztási időszakon kívüli — részében térítésmentesen vehető igénybe.

1.3.8. A hozzáférésre jogosult a lekötött szállítói havi teljesítményt részben vagy egészben köteles felajánlani a szállítónak azokra a hónapokra vonatkozóan, amelyekben az átadási-átvételi ponton a legnagyobb fogyasztás nem éri el a lekötött teljesítményt. Az értékesíteni kívánt teljesítmény legmagasabb hatósági ára az e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontjában meghatározott szállítási teljesítménydíj 80%-a, az értékesíteni kívánt teljesítmény egész hónapokra megadott időtartamára számítva.

1.3.9. A hozzáférésre jogosult az átadási-átvételi pontonként lekötött órai, illetve napi teljesítmény 1%-nál nagyobb mértékű túllépése esetén — átadási-átvételi pontonként — köteles pótdíjat fizetni a szállítónak. A pótdíj az adott hónapon belül jogosulatlanul igénybe vett legnagyobb többlet teljesítmény éves szállítási teljesítménydíjának 1,5-szerese. Ismételt teljesítmény túllépés esetén a pótdíj havonta ismételt felszámításra kerül.

1.4. A napi szállítási teljesítmény-lekötés szabályai az átadási-átvételi pontokon

1.4.1. Az átadási-átvételi pontonként lekötött legnagyobb órai teljesítmények joghatályos bejelentését a tervezett igénybevételt legalább 5 naptári nappal megelőzően kell megtenni.

1.4.2. A lekötött teljesítmény bejelentésének késedelmese esetén a hozzáférésre jogosult — a bejelentett teljesítmény után a teljes szerződési időszakra felszámolt szállítási teljesítménydíjon felül — köteles a szállító részére pótdíjként megfizetni az adott átadási-átvételi pont(ok)ra a bejelentett teljesítmény éves szállítási teljesítménydíjának 1/365 részét a késedelem minden napjára.

1.4.3. Az 1.4.2. pont szerinti pótdíjra vonatkozó számlát a szállító a szállítási teljesítménydíj számlájával együtt jogosult kiállítani a hozzáférésre jogosult számára, aki a pótdíj számláját a szállítási teljesítménydíj számlájával együtt köteles kiegyenlíteni.

1.4.4. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek, a lekötés időtartamának minden napjára az e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontjában meghatározott éves szállítási teljesítménydíj 110%-ának 1/30-ad részét köteles megfizetni a hozzáférésre jogosult.

1.4.5. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen nem a téli fogyasztási időszakban vételeznek földgázt, a lekötés időtartamának minden napjára az e rendelet 1. számú mel-

lékületének 1. pontjában meghatározott éves szállítási teljesítménydíj 50%-ának 1/30-ad részét köteles megfizetni a hozzáférésre jogosult.

1.4.6. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek és a hozzáférésre jogosult egy időpontban legalább 40 napra köt le teljesítményt, a lekötött teljesítmény a szerződéses év hátralévő részében térítésmentesen vehető igénybe.

1.4.7. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt és a hozzáférésre jogosult egy időpontban legalább 40 napra köt le teljesítményt, akkor a lekötött teljesítmény a szerződéses év hátralévő — téli fogyasztási időszakon kívüli — részében térítésmentesen vehető igénybe.

1.4.8. A hozzáférésre jogosult köteles felajánlani a lekötött teljesítményt részben vagy egészben a szállítónak azokra a napokra vonatkozóan, amelyekben a várható nominálása nem éri el a lekötött teljesítményt. Az értékesíteni kívánt teljesítmény legmagasabb hatósági ára az e rendelet 1. számú mellékletének 1. pontjában meghatározott szállítási teljesítménydíj 80%-a, az értékesíteni kívánt teljesítmény egész napokra megadott időtartamára számítva.

1.4.9. A hozzáférésre jogosult az átadási-átvételi pontonként lekötött órai, illetve napi teljesítmény 1%-nál nagyobb mértékű túllépése esetén — átadási-átvételi pontonként — köteles pótdíjat fizetni a szállítónak. A pótdíj az adott hónapon belül jogosulatlanul igénybe vett legnagyobb többlet teljesítmény éves szállítási teljesítménydíjának 1,5-szerese. Ismételt teljesítmény túllépés esetén a pótdíj havonta ismételten felszámításra kerül.

1.5. Nominálás

1.5.1. A gáznapra nem nominált teljesítményt a szállító megszakítható teljesítményként bármely arra igényt tartó hozzáférésre jogosultnak rendelkezésre bocsáthatja.

1.5.2. Abban az esetben, ha a hozzáférésre jogosult az ÜKSZ-ben foglaltak szerint nominált, a nominálástól nem tért el és a szállító ezt — saját hibájából — mégsem tudja teljesíteni, a szállító szállítási pótdíjat köteles fizetni az érintett hozzáférésre jogosultnak. A szállítási pótdíj az átadási-átvételi ponton nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti teljesítményre számított éves szállítási teljesítménydíj 1,5-szöröse a havi legnagyobb teljesítménykülönbségre számítva. A szállítási pótdíj havonta újra felszámítható.

1.6. Az éves és havi szállítási teljesítmény-lekötés szabályai a belépő és kilépő pontokon

1.6.1. Kapacitáshiány esetén az adott belépési ponton meghirdetett aukción az ajánlattevő kapacitás hozzáférési jogot szerez. Az ajánlatot a többletre az éves teljesítmény-

díj %-ában kell megtenni. A licitálás alapértéke 0%. Az aukció nyertesei aukciós díjként a legnagyobb éves teljesítmény-lekötésre vetítve megfizetik a vállalt összeget, majd a megszerzett hozzáférési jog alapján megfizetik az átadási-átvételi pontra az éves legnagyobb teljesítmény-lekötésre számított szállítási teljesítménydíjat.

1.6.2. A hozzáférésre jogosult a lekötött szállítói havi teljesítményt részben vagy egészben a szerződéses évre vonatkozóan értékesítheti a szállítónak, amennyiben a szállító arra igényt tart. Az értékesíteni kívánt teljesítmény legmagasabb hatósági ára az aukciós díj 80%-a, az értékesíteni kívánt teljesítmény egész hónapokra megadott időtartamára számítva.

2. Elosztási díjrendszer

2.1. Általános szabályok

2.1.1. Az elosztási forgalmi díjat a 2. § (2) bekezdés *ab*) pont alatti átadási-átvételi pontokon mért földgáz mennyisége után kell megfizetni.

2.1.2. A tárgyó első napján esedékes elosztási teljesítménydíjat

a) azon — nyilvántartásba vett — feljogosított fogyasztóknak (fogyasztók után), vagy

b) azon közüzemi fogyasztók után

kell fizetni, amelyeknek a 2. § (2) bekezdés *ab*) pontja szerinti átadási-átvételi pontján a gázmérők névleges összteljesítménye nagyobb 100 m³/h-nál.

2.1.3. A tárgyó első napján esedékes elosztási alapidíjat azon fogyasztók után kell fizetni, amelyeknek a 2. § (2) bekezdés *ab*) pontja szerinti átadási-átvételi pontján a gázmérők névleges összteljesítménye 100 m³/h vagy annál kisebb. Amennyiben a gázmérők névleges összteljesítménye 20 m³/h vagy annál kisebb az alapidíjat a fogyasztók után a fogyasztók száma szerint, amennyiben a gázmérők névleges összteljesítménye 20 m³/h-nál nagyobb, azon gázmérők névleges összteljesítménye szerint kell az éves díjat megfizetni, amelyeken keresztül a fogyasztó a szerződési időszakban földgázt vételez.

2.1.4. Amennyiben a díjfizetésre kötelezett és a díjfizetés kedvezményezettje ugyanazon jogi személy (társaság) részét képezi, akkor az elszámolások — számla helyett — a társaság számviteli szabályozása szerint kötött belső megállapodás, illetve az ennek megfelelő, mérésen alapuló belső bizonylatok alapján történnek.

2.1.5. Ha a földgázellátás az elosztónak felróható okból 24 óránál hosszabb üzemzavar miatt szünetel, az elosztási teljesítménydíjat a kieső órák arányában nem kell megfizetni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a tervszerű karbantartás miatti kiesésre.

2.1.6. Ha a földgázellátás az elosztónak felróható okból egy naptári napnál hosszabb üzemzavar miatt szünetel, az elosztási alapidíjat a kieső napok arányában nem kell megfizetni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a tervszerű karbantartás miatti kiesésre.

2.1.7. Az időszakos fogyasztó olyan egyedi vagy általános közüzemi szerződést köthet, amelynek alapján a hozzáférésre jogosult téli fogyasztási időszakban csak azokra a napokra kell elosztási teljesítménydíjat fizetni, amely napokon földgázt vételez. Az elosztási teljesítménydíj összegét

a) az időszakos fogyasztó által a téli fogyasztási időszakban lekötött legnagyobb teljesítmény alapján számított elosztási teljesítménydíj 1/365 részének, és

b) a téli fogyasztási időszak tényleges fogyasztási napjainak az összeszorozásával kell megállapítani.

2.1.8. A kiegyenlítő fogyasztó a megszakíthatóságot (is) tartalmazó szerződésben szereplő, megszakítható teljesítménye után a hozzáférésre jogosult elosztási teljesítménydíjat nem fizet.

2.1.9. A kiegyenlítő és időszakos fogyasztó köteles a szerződésben szabályozott folyamatos és azonnali információt biztosítani aktuális és várható gázátvételi szintjéről a megszakításra jogosult számára.

2.1.10. Amennyiben a fogyasztó által önkéntesen vállalt megszakíthatóság nem a 2.1.7. és 2.1.8. pontok szerinti szerződések alapján jön létre, a felek egyéb — a vonatkozó jogszabályokkal összhangban álló — módon is megállapodhatnak a feltételekben.

2.1.11. A megszakítási helyzet fennállásáról kapott értesítést követően a fogyasztó a megszakítási joggal rendelkező felszólítására, a szerződésben meghatározott időn belül megkezdje a megszakítható vételezés előírt szintre való beállítását, és azt a szerződésben meghatározott időn belül befejezi. Amennyiben a megjelölt határidőn belül az időszakos vagy a kiegyenlítő fogyasztó a kért teljesítmény beállítását nem hajtja végre — azaz megszakítási hibát követ el —, a megszakítási joggal rendelkező jogosult az előírt teljesítményszinttől eltérő teljesítmény alapján számított éves elosztási teljesítménydíj 1/365 részét felszámítani minden, a megjelölt határidő után megkezdett órára.

2.2. Az éves elosztási teljesítmény-igénybevétel szabályai az átadási-átvételi pontokon

2.2.1. Ha az átadási-átvételi ponton a szerződési időszakban, a téli fogyasztási időszakban is vételeznek földgázt, az elosztási teljesítménydíjat vagy alapidíjat a téli fogyasztási időszakra igénybe vett legnagyobb teljesítmény alapján kell a hozzáférésre jogosultnak megfizetni.

2.2.2. Amennyiben az átadási-átvételi ponton a szerződési időszakban, a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt, a téli fogyasztási időszakon kívüli teljesítmény-igénybevételre az 1. számú melléklet 2. pontjában

meghatározott teljesítménydíj vagy alapidíj 15%-át kell a hozzáférésre jogosultnak megfizetnie. Az ilyen átadási-átvételi pont vonatkozásában a hozzáférésre jogosult megállapodhat a téli fogyasztási időszak első hónapjában való fogyasztásra is, ha a téli fogyasztási időszakban igénybe vett legnagyobb órai teljesítménye nem haladja meg a téli időszakon kívül bármikor igénybe vett legnagyobb órai teljesítményét. Ebben az esetben a téli fogyasztási időszak első hónapjára érvényes teljesítmény-igénybevételre az 1. számú melléklet 2. pontjában meghatározott elosztási teljesítménydíjat vagy alapidíjat meg kell fizetni azokra a napokra, amelyek az átadási-átvételi ponton földgázt vételeznek.

2.2.3. Ha a 2.2.2. pont szerinti teljesítmény-igénybevétel alapján az átadási-átvételi ponton a téli fogyasztási időszak első hónapja után is vételeznek földgázt az elosztó jogosult a téli időszakban igénybe vett legnagyobb teljesítmény után a elosztási teljesítménydíjat — a 2.2.1. pont szerint — egész évre érvényesíteni.

2.2.4. Az átadási-átvételi pontonként igénybe vett legnagyobb órai teljesítmények joghatályos bejelentését az ÜKSZ-ben meghatározott időpontig kell megtenni.

2.2.5. Az igénybe vett teljesítménybejelentésének késedelme (elmulasztása) esetén az elosztó a soron következő szerződési időszakot megelőző szerződési időszakra igénybe vett teljesítményeket jogosult érvényes igénybe vett teljesítménynek tekinteni mindaddig, amíg a hozzáférésre jogosult a teljesítmény bejelentésének nem tesz eleget. Ilyen késedelem esetén a hozzáférésre jogosult — a bejelentett teljesítmény után a teljes szerződési időszakra felszámolt elosztási teljesítménydíjon felül — köteles az elosztó részére pótdíjként megfizetni az adott átadási-átvételi pont(ok)ra a késedelem időtartama alatt figyelembe vett teljesítmény éves elosztási teljesítménydíjának vagy alapidíjának 1/365 részét a késedelem minden napjára.

2.2.6. A pótdíjra vonatkozó számlát az elosztó az elosztási teljesítménydíj vagy alapidíj számlájával együtt jogosult kiállítani a hozzáférésre jogosult számára, aki a pótdíj számláját az elosztási teljesítménydíj vagy alapidíj számlájával együtt köteles kiegyenlíteni.

2.2.7. Amennyiben a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó közüzemi szerződésének felmondása adott gázéven belül lép hatályba, és a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó a gázév kezdete előtt — még közüzemi fogyasztóként — éves teljesítmény igényt jelentett be és a közüzemi teljesítménydíjat vagy alapidíjat ezen teljesítmény-igénybevétel alapján fizette a gázév kezdetétől a közüzemi szerződés felmondásának hatálybalépéséig, akkor — az igénybevétel típusától függően — a 2.2.1. vagy a 2.2.2. pont szerint kiszámított elosztási teljesítménydíj, vagy alapidíj időarányos részét kell megfizetni a gázév hátralévő részére.

2.2.8. Az elosztó köteles a közüzemi szolgáltatónak a kilépő fogyasztók miatt szükséges szerződésmódosítást — ellenszolgáltatás-mentesen — lehetővé tenni a szerződéses év kezdete és a közüzemi szerződés felmondásának hatálybalépése közötti időszakban.

2.2.9. A hozzáférésre jogosult az átadási-átvételi pontként lekötött órai teljesítmény 1%-nál nagyobb mértékű túllépése esetén — átadási-átvételi pontonként — köteles pótdíjat fizetni az elosztónak. A pótdíj az adott hónapon belül jogosulatlanul igénybe vett legnagyobb többlet-teljesítmény éves elosztási teljesítménydíjának 1,5-szerese. Ismételt teljesítmény túllépés esetén a pótdíj havonta ismételt felszámításra kerül.

2.3. A havi elosztási teljesítmény-lekötés szabályai az átadási-átvételi pontokon

2.3.1. Az átadási-átvételi pontonként lekötött legnagyobb órai teljesítmények joghatályos bejelentését a tervezett igénybevételt legalább 30 naptári nappal megelőzően kell megtenni.

2.3.2. A lekötött teljesítmény bejelentésének késedelmé (elmulasztása) esetén a hozzáférésre jogosult — a bejelentett teljesítmény után a teljes szerződési időszakra felszámolt elosztási teljesítménydíjon felül — köteles a elosztó részére pótdíjként megfizetni az adott átadási-átvételi pont(ok)ra a késedelem időtartamára a bejelentett teljesítmény éves elosztási teljesítménydíjának 1/365 részét a késedelem minden napjára.

2.3.3. A pótdíjra vonatkozó számlát az elosztó az elosztási teljesítménydíj számlájával együtt jogosult kiállítani a hozzáférésre jogosult számára, aki a pótdíj számláját az elosztási teljesítménydíj számlájával együtt köteles ki-egyenlíteni.

2.3.4. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek a lekötés időtartamának első hónapjára az e rendelet 1. számú mellékletének 2. pontjában meghatározott éves elosztási teljesítménydíj vagy alapdíj 90%-át, valamint és minden további megkezdett hónap után még 10%-át köteles a hozzáférésre jogosult megfizetni. Minden új lekötés esetén az elosztási teljesítménydíjat a fenti módon kell kiszámítani.

2.3.5. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt a lekötés időtartamának első hónapjára, az e rendelet 1. számú mellékletének 2. pontjában meghatározott éves elosztási teljesítménydíj vagy alapdíj 20%-át, valamint minden további megkezdett hónap után még 5%-át köteles a hozzáférésre jogosult megfizetni. Minden új lekötés esetén az elosztási teljesítménydíjat a fenti módon kell kiszámítani.

2.3.6. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek és egy időpontban legalább 3 hónapra köt le a hozzáférésre jogosult

elosztói teljesítményt, akkor az a szerződéses év hátralévő részében térítésmentesen vehető igénybe.

2.3.7. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt és egy időpontban legalább 3 hónapra köt le a hozzáférésre jogosult elosztói teljesítményt, akkor az a szerződéses év hátralévő — téli fogyasztási időszakon kívüli — részében térítésmentesen vehető igénybe.

2.3.8. A hozzáférésre jogosult az átadási-átvételi pontként lekötött órai teljesítmény 1%-nál nagyobb mértékű túllépése esetén — átadási-átvételi pontonként — köteles pótdíjat fizetni az elosztónak. A pótdíj az adott hónapon belül jogosulatlanul igénybe vett legnagyobb többlet-teljesítmény éves elosztási teljesítménydíjának 1,5-szerese. Ismételt teljesítmény túllépés esetén a pótdíj havonta ismételt felszámításra kerül.

2.4. A napi elosztási teljesítmény-lekötés szabályai az átadási-átvételi pontokon

2.4.1. Az átadási-átvételi pontonként lekötött legnagyobb órai teljesítmények joghatályos bejelentését a tervezett igénybevételt legalább 5 naptári nappal megelőzően kell megtenni.

2.4.2. A lekötött teljesítmény bejelentésének késedelmé (elmulasztása) esetén a hozzáférésre jogosult — a bejelentett teljesítmény után a teljes szerződési időszakra felszámolt elosztási teljesítménydíjon felül — köteles az elosztó részére pótdíjként megfizetni az adott átadási-átvételi pont(ok)ra a késedelem időtartamára a bejelentett teljesítmény éves elosztási teljesítménydíjának 1/365 részét a késedelem minden napjára.

2.4.3. A pótdíjra vonatkozó számlát az elosztó az elosztási teljesítménydíj számlájával együtt jogosult kiállítani a hozzáférésre jogosult számára, aki a pótdíj számláját az elosztási teljesítménydíj számlájával együtt köteles ki-egyenlíteni.

2.4.4. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek, a lekötés időtartamának minden napjára az e rendelet 1. számú mellékletének 2. pontjában meghatározott éves elosztási teljesítménydíj vagy alapdíj 110%-ának 1/30-ad részét köteles megfizetni a hozzáférésre jogosult.

2.4.5. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt a lekötés időtartamának minden napjára, az e rendelet 1. számú mellékletének 2. pontjában meghatározott éves elosztási teljesítménydíj vagy alapdíj 50%-ának 1/30-ad részét köteles megfizetni a hozzáférésre jogosult.

2.4.6. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban földgázt vételeznek és a hozzáférésre jogosult egy időpontban legalább 40 napra köt le elosztói teljesítményt, akkor az a szerződéses év hátralévő részében térítésmentesen vehető igénybe.

2.4.7. Azon átadási-átvételi pont után, amelyen a téli fogyasztási időszakban nem vételeznek földgázt és a hozzáférésre jogosult egy időpontban legalább 40 napra köt le elosztói teljesítményt, akkor az a szerződéses év hátralévő — téli fogyasztási időszakon kívüli — részében térítésmentesen vehető igénybe.

2.4.8. A hozzáférésre jogosult az átadási-átvételi pontonként lekötött órai teljesítmény 1%-nál nagyobb mértékű túllépése esetén — átadási-átvételi pontonként — köteles pótdíjat fizetni az elosztónak. A pótdíj az adott hónapban belül jogosulatlanul igénybe vett legnagyobb többlet teljesítmény éves elosztási teljesítménydíjának 1,5-szerese. Ismételt teljesítmény túllépés esetén a pótdíj havonta ismételt felszámításra kerül.

2.5. Nominálás

2.5.1. A gáznapra nem nominált teljesítményt az elosztó megszakítható teljesítményként bármely arra igényt tartó hozzáférésre jogosultnak rendelkezésre bocsáthatja.

2.5.2. Abban az esetben, ha a hozzáférésre jogosult az ÜKSZ-ben foglaltak szerint nominált, a nominálástól nem tért el és az elosztó ezt — saját hibájából — mégsem tudja teljesíteni, az elosztó elosztási pótdíjat köteles fizetni az érintett hozzáférésre jogosultnak. Az elosztási pótdíj az átadási-átvételi ponton nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti teljesítményre számított éves elosztási teljesítménydíj 1,5-szöröse a havi legnagyobb teljesítménykülönbségre számítva. Az elosztási pótdíj havonta újra felszámítható.

2.6. Egyéb szabályok

2.6.1. A közvilágítási célú fogyasztás elszámolása esetén a közterületeket megvilágító berendezések karbantartási és fenntartási költségeinek megfizetése tekintetében külön megállapodást kell kötni (beleértve a világítótestek pótlásának és cseréjének a költségeit is).

2.6.2. Az elosztóvezetékre csatlakozó fogyasztók esetében az elosztó által rendszeres időközönként leolvasott — ennek hiányában egyéb jogszabály vagy az üzletszabályzatok szerint meghatározott — földgáz mennyisége jelenti az elosztási forgalmi díj — fizetésének alapját.

2.6.3. Áramlástanilag azonos elosztóvezetéken lévő átadóállomásokra a mérlegkört alkotó, nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztók az átadás-átvételi pontok teljesítmény-lekötéseinek összevonásában is megállapodhatnak az elosztóval.

3. Tárolási dírendszer

3.1. A rendelet 1. számú mellékletében megállapított tárolási tarifák az ÜKSZ-ben felsorolt tárolói rendszer-szintű alapszolgáltatásokra nyújtanak fedezetet, az alábbi korlátok figyelembevételével, melyek részletes leírását a

tárolói engedélyes a szerződő partnerek részére a szerződéskötési folyamatot megelőzően biztosítja:

a) A tárolói igény szerinti fel- és leterhelésének (terhelésváltásának) maximumát ($\text{m}^3/\text{óra}/\text{óra}$) a tárolói engedélyes évente közzéteszi. A tárolási kapacitást lekötő által igénybe vehető terhelésváltási paramétereket a felek közötti szerződés tartalmazza.

b) A lekötött tárolói csúscapacitás a tároló töltöttségének függvényében áll a tárolási szolgáltatást igénybe vevő részére. A mindenkori igénybe vehető csúscapacitást a felek közötti szerződés tartalmazza. A tárolói engedélyes évente közzéteszi a tároló töltöttségének függvényében rendelkezésre álló csúscapacitást.

c) tárolói kiadási pontokon gázminőség romlás következhet be a betárolt gáz és a rosszabb minőségű tárolói párnagáz keveredése, azaz a kényszerű párnagáz termelés miatt. A tárolói engedélyes a betárolt és kitárolt hőmennyiség különbséget ellenértékét megfizeti a tároltónak.

3.2. Ha a tárolói szolgáltatást igénybe vevő a betárolási ciklusban a szerződésben rögzítettél több mobilkapacitást igényel, akkor a többlet mobilkapacitás-igényre a korábban megállapított tárolói mobildíjjal számított többlet tárolói mobil díjat kell megfizetnie a hátralévő tárolási időszakban, havi egyenletes részletekben.

3.3. Ha a tárolói szolgáltatást igénybe vevő a betárolási ciklusban a szerződésben rögzítettél egyidejűleg több csúcs- és több mobilkapacitást igényel, akkor a hátralévő tárolási időszakban, havi egyenletes részletekben meg kell fizetnie

a) az új csúcs-mobil aránynak megfelelő tárolói csúcsdíjjal a teljes csúscapacitás igényre számolt tárolói csúcsdíjat, és a már megfizetett tárolói csúcsdíj közötti különbséget, valamint

b) a hátralévő tárolási időszakban, havi egyenletes részletekben, az új csúcs-mobil aránynak megfelelő tárolói mobildíjjal a teljes mobilkapacitás igényre számolt tárolói mobildíj és a már megfizetett tárolói mobildíj közötti különbséget.

c) Amennyiben az új csúcs-mobil arány szerint számított mobildíj és/vagy csúcsdíj kevesebb, mint a korábban igényelt mobilkapacitásra és csúscapacitásra megfizetett mobildíj és/vagy csúcsdíj, a tárolói engedélyesnek díjviszszafizetési kötelezettsége nincs.

3.4. Amennyiben a tárolói szolgáltatást igénybe vevő a kitárolási ciklusban a szerződésben rögzített csúscapacitáznál többet igényel, meg kell fizetnie a hátralévő tárolási időszakban, havi egyenletes részletekben

a) az új csúcs-mobil aránynak megfelelő tárolói csúcsdíjjal a teljes csúscapacitás igényre számolt tárolói csúcsdíj és a már megfizetett tárolói csúcsdíj közötti különbséget, valamint

b) az új csúcs-mobil aránynak megfelelő tárolói mobildíjjal a teljes mobilkapacitás igényre számolt tárolói mo-

bildíj és a betárolási időszakban megfizetett tárolói mobildíj közötti különbözetet.

Ezt követően a többlet csúcskapacitás — a 3.1. pontnak megfelelően — a teljes kitarolási periódusban a hozzáférésre jogosult rendelkezésére áll.

3.5. A 3.2., 3.3. és 3.4. pontok szerinti többlet kapacitás igényeket a tárolói engedélyes visszautasíthatja.

3.6. Amennyiben a tárolói szolgáltatást igénybe vevő a szerződésben rögzített értéktől eltérő napi betárolási kapacitással kíván betároltatni, azt a tárolói engedélyes betárolási pótdíj megfizetése ellenében engedélyezheti.

3.7. A betárolási pótdíj a szerződésben meghatározott betárolási ütemnél

a) 5—20%-kal nagyobb betárolás esetén 10%-a,

b) több mint 20%-kal nagyobb betárolás esetén 20%-a az adott hónapban betárolt teljes mennyiségre vetített betárolási díjnak.

3.8. A betárolási pótdíj a szerződésben meghatározott betárolási ütemnél

a) 20—50%-kal kisebb ütemű betárolás esetén 10%-a,

b) 50%-nál kisebb ütemű betárolás esetén 20%-a az adott hónapban betárolt teljes mennyiségre vetített betárolási díjnak.

3.9. A betárolási pótdíjat havonta, a tárgyhót követő hónapban, a tárgyhónapban előfordult legnagyobb pótdíjtényezővel számítva kell megfizetni.

3.10. A tároló hibájából bekövetkezett napi betárolási kapacitás csökkenésért a tárolói szolgáltatást igénybevevőt nem terheli felelőség. A tárolói engedélyes a napi betárolási kapacitási ütem

a) 5—20%-os csökkenés esetén a betárolási díj 50%-át,

b) 20%-nál nagyobb csökkenés esetén betárolási 100%-át

fizeti meg pótdíjként a csökkent betárolási kapacitású időszakra, a szerződött betárolandó és a ténylegesen betárolt gázmennyiségek különbözetére vetítve. Amennyiben az igénybevevő bizonyítottan a betárolási kapacitás csökkenése miatt nem tudja feltölteni a lekötött mobil térfogatot, a tárolói engedélyes a nem használt térfogat és a szerződéses tárolói mobildíj szorzatának megfelelő összeget is megfizeti az igénybevevőnek.

3.11. Amennyiben a tárolóban a kitarolási időszak végén tárolt gáz marad, a szolgáltatást igénybe vevő a következő tárolási időszak elején a tárolóban maradt gázra, az új szerződésben lekötött tárolói mobil és csúcs arány alapján számított tárolói mobil díjat köteles fizetni, valamint a tárgyévi kitarolási időszakát követően a tárolóban maradt gáz elmaradt kitarolási díjának 30%-át és betárolási díjának 30%-át köteles megfizetni. A tárolóban maradt gáz kitarolásakor az aktuális kitarolási díjat kell megfizetni.

3.12. Amennyiben a tárolási szolgáltatást igénybe vevő a betárolási időszak végéig nem tároltatja be a szerződött mobilkapacitásnak megfelelő gázmennyiséget, úgy a betá-

rolási időszakot követően a nem betárolt gázmennyiség elmaradt betárolási díjának 30%-át és kitarolási díjának 30%-át köteles megfizetni. Ez alól kivétel a tároló hibájából eredő betárolási kapacitás csökkenés miatt be nem tárolt gázmennyiség, amennyiben a tárolási szolgáltatást igénybe vevő bizonyítottan mindent megtett a szerződött mobilkapacitás feltöltésére.

3.13. A közüzemi szerződés felmondásának tárolási éven belül történő hatálybalépéséig, a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó — még közüzemi fogyasztóként — a közüzemi díjakban fizeti meg a tároló igénybevételét.

3.14. A tárolói engedélyes köteles a közüzemi nagykereskedőnek a kilépő fogyasztók miatt szükséges szerződésmódosítást — ellenszolgáltatás-mentesen — lehetővé tenni a szerződéses év kezdete és a közüzemi szerződés hatálybalépése közötti időszakban.

3.15. A tárolói mobildíj és a tárolói csúcsdíj a tárolási év folyamán havi egyenlő részletekben fizetendő.

3.16. A betárolási díj és a kitarolási díj havonta a havi betárolt és a kitarolt mennyiség után, a tárgyhót követő hónapban fizetendő.

3.17. Amennyiben a díjfizetésre kötelezett és a díjfizetés kedvezményezettje ugyanazon jogi személy (társaság) részét képezi, akkor az elszámolások — számla helyett — a társaság számviteli szabályozása szerint kötött belső megállapodás, illetve az ennek megfelelő, mérésen alapuló belső bizonylatok alapján történnek.

4. Egyensúlyozás

A nominálástól való eltéréssel kapcsolatos szabályokat és kötelezettségeket az ÜKSZ rögzíti.

III. rész HATÁROZATOK

Az Országgyűlés határozatai

Az Országgyűlés 115/2003. (X. 28.) OGY határozata

a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról*

Az Országgyűlés, tekintettel arra, hogy a bűnözés megelőzése és visszaszorítása, a közbiztonság javítása a társadalom közös érdeke és feladata, a következő határozatot hozza:

* A határozatot az Országgyűlés a 2003. október 20-i ülésnapján fogadta el.

1. Az Országgyűlés elfogadja az e határozat *mellékletét* képező társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiáját.

2. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy

a) legkésőbb 2003. december 31-ig készítse el a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája végrehajtásának részletes cselekvési programját, ebben teremtse meg a szükséges jogszabályi, szakmai, szervezeti megoldásokat, valamint határozza meg az irányítása alá tartozó szervek feladatait, illetve a közreműködőkre vonatkozó felkéréseket, a végrehajtás felelőseit és a határidőket;

b) megfelelő előkészítés után, minél előbb terjessze az Országgyűlés elé a bűnmegelőzésről és az áldozatok védelméről szóló törvények tervezetét, valamint teremtse meg az azok végrehajtásának anyagi feltételeit.

3. A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája és a cselekvési program végrehajtásáról első alkalommal az országgyűlési határozat hatálybalépést követő egy év elteltével, azt követően pedig évente tájékoztassa az Országgyűlést.

4. E határozat a közzétételének napján lép hatályba.

Mandur László s. k.,
az Országgyűlés alelnöke

Nagy Nóra s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Vincze László s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Melléklet

a 115/2003. (X. 28.) OGY határozathoz

**ATÁRSADALMIBŰNMEGELŐZÉS NEMZETI
STRATÉGIÁJA**

TARTALOM

1. A BŰNMEGELŐZÉS A TÁRSADALOM KÖZÜGYE

2. HELYZETELEMZÉS — A bűnözés helyzete Magyarországon

2.1. A bűnözés alakulása

2.2. A vagyon elleni bűncselekmények

2.3. Az erőszakos és a közterületi bűnözés

2.4. Az alkohollal összefüggő és a kábítószerekkel kapcsolatos bűncselekmények

2.4.1. Az alkohol szerepe a bűnelkövetésekben

2.4.2. A kábítószerekkel kapcsolatos bűncselekmények

2.5. Az ismertté vált bűnelkövetők

2.6. Az ismertté vált bűnözés területi jellemzői

2.7. A bűnözés társadalmi ára

3. SWOT-ELEMZÉS

4. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉS ELŐZMÉNYEI, A JELENLEGI HELYZET ÉS A NEMZETKÖZI ELVÁRÁSOK

4.1. Hazai előzmények és a jelenlegi helyzet

4.2. Nemzetközi előzmények, nemzetközi kötelezettségek, elvárások

5. ALAPELVEK ÉS MŰKÖDÉSI ELVEK

5.1. A bűnmegelőzés alkotmányos követelményei

5.2. A bűnmegelőzés és a büntető igazságszolgáltatás

5.3. A társadalmi bűnmegelőzés a társadalompolitika integrált része

5.4. A társadalmi bűnmegelőzési rendszer működtetése kormányzati felelősség

5.5. A helyi bűnmegelőzés helyi közügy

5.6. A társadalom együttműködése a jobb közbiztonság érdekében

5.7. A társadalmi bűnmegelőzés folyamatjellegű tevékenység

6. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉSI STRATÉGIA CÉLRENDSZERE

6.1. A bűnmegelőzés célrendszere

6.2. A bűnmegelőzés alrendszerei

7. PRIORITÁSOK ÉS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

7.1. A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, csökkentése

7.2. A városok biztonságának fokozása

7.3. Családon belüli erőszak megelőzése

7.4. Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja

7.5. A bűnismétlés megelőzése

8. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉS NEMZETI STRATÉGIÁJÁNAK SZERVEZETE, FINANSZÍROZÁSA

8.1. A Kormány feladatai

8.2. A finanszírozás

1. A BŰNMEGELŐZÉS A TÁRSADALOM KÖZÜGYE

Szükség van a bűnözés elleni társadalmi védelmi mechanizmusok reformjára

A bűnözés Magyarországon a rendszerváltozás óta robbanásszerűen növekedett. Az ismertté vált bűncselekmények többsége a lakosság vagyoni- és személyi biztonságát közvetlenül sérti, az életminőséget kedvezőtlenül befolyásolja. E folyamatot nem követte a társadalom és az állampolgárok önvédelmi mechanizmusainak kifejlesztése. A nyugat-európai államokban a bűnmegelőzési stratégiával és az ehhez igazodó cselekvési programokkal jó eredményeket érnek el a közbiztonság javításában. A bűnmegelőzés 1995 óta működő — többször módosított — hazai rendszerét az Európai Unió tagállamaira vonatkozó követelményeknek és az ENSZ, valamint az Európa Tanács ajánlásainak megfelelően úgy kell átalakítani, hogy az integrálódjon a magyar társadalom védelmi mechanizmusába.

A bűnmegelőzés nem valósítható meg kizárólag a bűnüldözés és büntető igazságszolgáltatás rendszerében

A jó közbiztonság nem valósítható meg kizárólag a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás hagyományos, garanciákban gazdag rendszerében. A közbiztonságot ugyan javítja a bűnüldözés teljesítményének és a büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának növelése, szükség van azonban olyan, a társadalmat ösztönző és mozgósító programok, technikák intézményesítésére is, amelyek a nagy- és kisközösségek, az intézmények, a gazdasági szereplők és az állampolgárok önvédelmi képességét, bűnözéssel szembeni védettségét fokozzák. A társadalmi bűnmegelőzési stratégia tehát a társadalompolitika részeként kapcsolódik a bűnüldözéshez és a büntető igazságszolgáltatáshoz.

Az életminőséget javító közbiztonság megteremtése, a bűnözés csökkentése

A korszerű társadalmi bűnmegelőzési stratégia a társadalom önvédelmi képességeit fokozó, államilag vezérelt illetve támogatott szakmai és civil mozgalom. Olyan célkitűzések összessége, amelyekkel mérsékelni kell a bűncselekményeket előidéző okok hatását, csökkenteni kell a sértetté válás veszélyét, növelni az egész közösség biztonságát, ezáltal javítani az élet minőségét és egyben az emberi jogok érvényesülését. Ezzel a társadalmi bűnmegelőzési stratégia hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez, a piac biztonságos működéséhez, a bűnözés okozta erkölcsi és anyagi károk csökkentéséhez. A bűnmegelőzési intézkedések költségeit olyan befektetésnek kell tekinteni, amelynek hozama a közbiztonság érzékelhető javulása.

A társadalmi bűnmegelőzés együttműködői, együttműködés a bűnmegelőzésben

A társadalompolitika integrált részeként megvalósuló bűnmegelőzés alapvető működési — szervezeti, szakmai, pénzügyi — feltételeinek megteremtése állami, ezen belül elsősorban kormányzati feladat. Ehhez meg kell teremteni a tárcák közötti felelősségteljes, egyenrangú, a tudományos és szakmai érdekeket és értékeket érvényesítő együttműködést és annak szervezeti feltételeit. A társadalmi bűnmegelőzési stratégia akkor hatékony, ha a helyi társadalompolitika részeként valósul meg. Meg kell találni a regionális, a kistérségi és a települési bűnözés kihívásaira a helyben hatékony megoldásokat. A társadalmat differenciált módon ösztönző és mozgósító bűnmegelőzés eredményes megvalósítása érdekében a Kormánynak, a helyi önkormányzatoknak, a központi és helyi hatóságoknak és intézményeknek folyamatosan együtt kell működniük a civil szervezetekkel, az egyházakkal, az üzleti és gazdasági élet szereplőivel és az állampolgárok kisközösségeivel. A társadalmi bűnmegelőzés rendszerének nyitottnak és befogadónak kell lennie a tudományos, a szakmai és a civil kezdeményezésekre. A rendszer működtetéséhez a kormánynak kell biztosítani a bűnözéssel kapcsolatos legfontosabb adatokat, a tudományos eredmények hasznosítását és a szakképzés feltételeit.

A bűnmegelőzés nemzetközileg elfogadott fogalma

Az Európai Unió Tanácsa 2001. május 28-án hozott döntése értelmében a bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A bűnmegelőzés három pillérének harmóniája

A cselekvési programoktól tartós és kedvező eredmény csak akkor várható, ha minden közösségben egyidejűleg alkalmazzák a bűnokok hatását csökkentő, a sértetté válást befolyásoló és a bűnalkalmak számát redukáló intézkedéseket. A háromféle cselekvési mód harmóniájától, a közöttük lévő kényes egyensúlytól való eltérés ugyanis csak rövid távú és megtévesztő eredményekhez vezet. (A közterületeken például kizárólag bűnalkalmak csökkentésére irányuló programok rövid időn belül látványos sikereket hoznak ugyan, de a tapasztalatok szerint ezek a bűnelkövetés más területre való áttételére alkalmasak.) Az EU és az Európa Tanács dokumentumai az elmúlt években ennek ismeretében hangsúlyozták a komplex bűnmegelőzés jelentőségét.

A társadalmi bűnmegelőzés lehetőségei és korlátai

A társadalmi bűnmegelőzés mindenekelőtt az állampolgárokat és közösségeiket közvetlenül sértő vagy veszélyeztető bűncselekmények csökkentésére irányul. Emellett magában foglal a bűnözés egyes megjelenési formáival (szervezett bűnözés, nemzetközi migrációval összefüggő bűncselekmények egyes típusai) szemben minden olyan összehangolt vagy célzott tevékenységet, amelyekbe az állampolgárok, azok természetes közösségei, a civil szervezetek, az egyházak bevonhatóak és aktivitásukkal a közbiztonság javítható, ennek érdekében a közösségi kohézió erősíthető. 2000. október 29-én a Hippocratesről elnevezett, az Európai Bizottság által javasolt bűnmegelőzési program fogalmazta meg először a differenciált bűnmegelőzési rendszer megteremtésének követelményét. Eszerint a társadalmi, a közösségi jellegű bűnmegelőzési reakciók a „hagyományos”, a lakosság közbiztonsági közérzetét közvetlenül befolyásoló jelenségekkel kapcsolatban bizonyultak hatékonyak. A szervezett bűnözés, a nemzetközi szervezett bűnözés, a terrorizmus új kihívásaival szemben elsősorban a bűnüldöző szervek szakmai fejlesztése, hazai és nemzetközi kooperációja biztosíthat hatékonyabb védelmet.

2. HELYZETELEMZÉS — A bűnözés helyzete Magyarországon*A korrekt helyzetelemzés akadályai*

A bűnügyi statisztika csak a hatóság tudomására jutott bűncselekményekről és a felderített bűnelkövetőkről tájékoztat. A lakosság közbiztonsággal kapcsolatos véleményét azonban számtalan más tényező is befolyásolja, többek között a bűnüldöző hatóságok iránti bizalom, a munkájuk eredményességéről való vélekedés. Egy-egy feljelentést az is motivál, hogy a büntetőeljárás a sértett számára mennyi (idő- és anyagi) befektetéssel jár, arányban áll-e ez a várható eredménnyel. Figyelembe kell venni azt is, hogy a társadalom közösségeinek igen eltérő a bűncselekményekkel kapcsolatos tűrőképessége. Ez bűncselekménytípusonként is változik. Van olyan közösség, amelyben az utca rendezetlensége, az engedély nélkül árusítók, a hajléktalanok jelenléte a biztonság kockázati tényezőjének számít. Máshol a konfliktusok erőszakos megoldása az ott élők életmódjának része, a hétköznapi velejárája.

A közbiztonsági helyzet megismerésének fejlődése

A modern európai felfogás szerint a közbiztonság olyan kollektív társadalmi termék, amely az egyének és közösségeik tevékenységéből, az állami szervek hatósági intézkedéseiből, a polgárok önvédelmi képességei és a vállalkozói piac nyújtotta szolgáltatások együtteséből alakul ki. Ennek mérésére, elemzésére a fejlett demokráciákban egyre bonyolultabb és pontosabb módszereket alkalmaznak. Ilyenek például az áldozatok megkérdezésén vagy a lakosság széles köreiből végzett vizsgálatok eredményein alapuló elemzések. Nálunk ezek még nem részei az intézményesen szervezett tájékoztatásnak, ilyen típusú információk nem állnak a jogalkotó rendelkezésére.

A megismerhető helyzet

A közbiztonsági közérzetet befolyásoló helyzetkép egyik reális jelzője a bűnüldözési munka hatékonyságának mérésére szánt felderítési mutató. Jelenleg ez a viszonyszám mutatja, hogy a hatóság tudomására jutott bűncselekmények elkövetőinek mekkora hányadát sikerült azonosítani. A hivatalos bűnügyi statisztika legfontosabb mérőszámaként történő alkalmazását és hitelességét sokan vitatják. Most készül a hazai bűnözés mérésének többféle forrásból és többféle módszerrel nyert adatai összehangolt rendszerének kialakítása. Döntés született a látens bűnözés és a szubjektív biztonság mérésére alkalmas közvélemény-kutatás elvégzéséről is.

2.1. A bűnözés alakulása*A nyugat-európai államokban csökken a hagyományos bűncselekmények száma*

A 20. század második harmadát világszerte a kriminalitás növekedése jellemezte. A nyugat-európai államokban az 1990-es évek közepétől azonban az úgynevezett hagyományos bűnözés — lakásbetörés, gépjárműlopás, emberölés — csökkent. (Például Nagy-Britanniában is, ahol a bűnelkövetés gyakorisága viszonylag magas maradt, 1993—1995 között 8 százalékos, 1995—1997 között újabb 10 százalékos csökkenés következett be, 1997 óta pedig ismét 10 százalékos mérséklődés volt tapasztalható.¹ A bűnözés országos adatainak csökkenése ellenére az angliai nagyvárosokban romlott a közbiztonság: 1997 óta a betöréses lopás áldozatává válásának veszélye 50 százalékkal, a gépkocsival kapcsolatos bűncselekmények viktimizációs veszélye pedig harmadával növekedett a városokban.²) Azokban az országokban, amelyekben rendszeresen

¹ EC Committee on the Environment and Agriculture (2001, July): Security and crime prevention in cities: setting up a European observatory. Report, Doc. 9173. www.stars.coe.fr/doc/doc01/EDOC9173.htm.

² Office of the Deputy Prime Minister (2002): {PRIVATEO} Our Towns and Cities: The Future Delivering an Urban Renaissance. White Paper.

végeznek a latens bűnözés feltárására irányuló vizsgálatokat, a hagyományos bűnözés csökkenő tendenciáját a rendőrségi statisztikák mellett az áldozatok megkérdezésén alapuló elemzések is alátámasztják. A nyugat-európai államok többségében egyértelműen csökken a betöréses lopások, valamint a gépjárműlopások száma, és összességében úgy tűnik, hogy a vagyon elleni súlyos bűncselekményeknél is csökkenő trend érvényesül. Ezzel szemben az európai emberek biztonságérzete romlik, a bűnözéstől való félelem, pedig még azokban az országokban is növekszik, ahol a bűnözési gyakoriság mérséklődött. Jól ismert tény ugyanis, hogy a biztonságérzet alakulását — a bűnözés számadatai mellett — olyan tényezők is befolyásolják, mint a romló életkörülmények, a növekvő munkanélküliség vagy a jövőkép hiánya.

A növekedő bűncselekmény-típusok

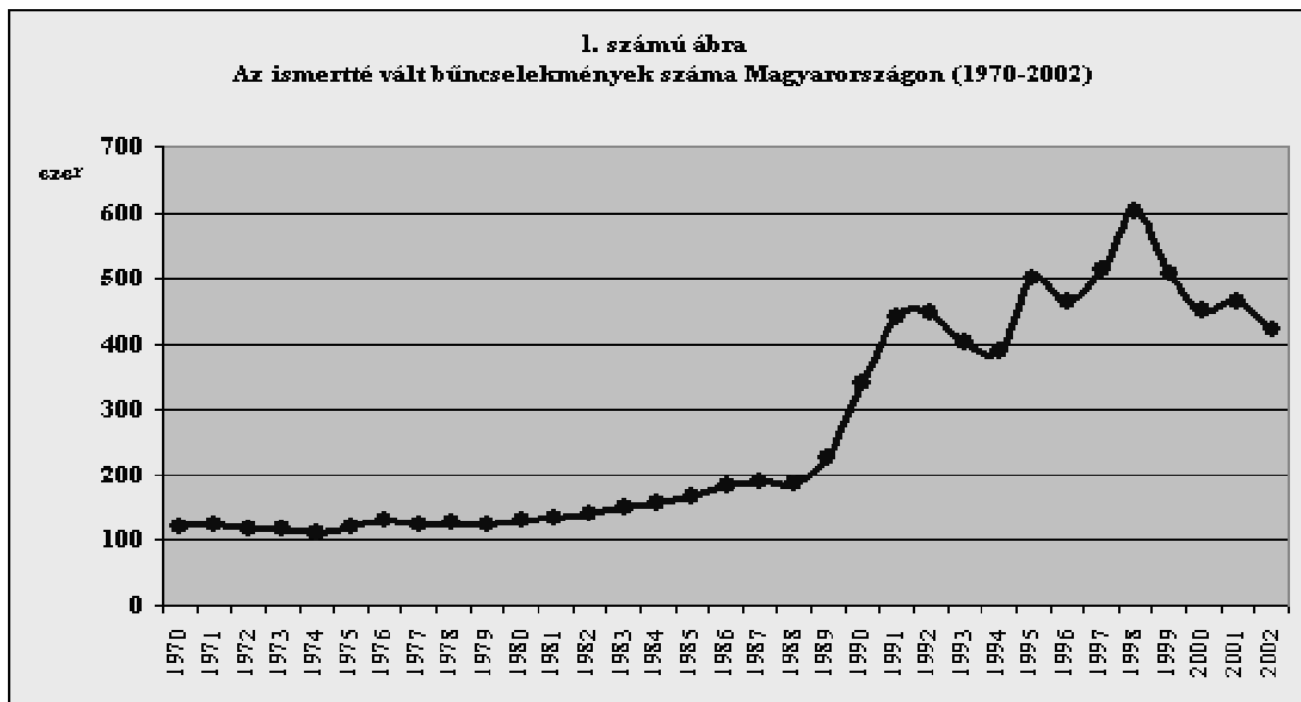
A vagyon elleni bűncselekmények csökkenésének általános tendenciájával szemben minden nyugat-európai országban növekednek a kábítószerrel kapcsolatos, a szexuális és a testi sérüléssel járó bűncselekmények. Emellett a nyugat-európai társadalmakat, különösen a nyolcvanas évek vége óta, egyre intenzívebben foglalkoztatják a bevándorlásnak és a szervezett bűnözésnek a társadalmi és gazdasági stabilitásra gyakorolt, illetve feltételezett hatásai. A közfigyelem és a kriminálpolitikai reakció középpontjában egyre inkább a bűnözés olyan jelenségei állnak, amelyek kevésbé mennyiségi mutatóik alakulása és az abból adódó trend miatt, sokkal inkább gazdasági potenciáljuk, szociális feszítőerejük és a társadalom kiemelkedő érdeklődése miatt kerültek a figyelem középpontjába.

A hazai bűnözés 1970 óta négyszeresére nőtt

Magyarországon az 1970—1995 közötti 25 év alatt az ismertté vált bűncselekmények száma négyszeresére nőtt. A hazai bűnügyi statisztika adatainak idősrát két jól elkülönülő trend jellemzi:³

1970—1988 között — a bűncselekmények összetételének viszonylagos stabilitása mellett — a bűnözés lassú emelkedése volt tapasztalható. 1970-ben 122 ezer, 1988-ban 185 ezer bűncselekmény vált ismertté.

Az 1990-es évek elején a bűnözés új növekedési pályára állt. 1989-ben addig soha nem tapasztalt méretűre 225 ezerre növekedett a hatóságok tudomására jutott bűncselekmények száma. 1990-ben már 341 ezer ismertté vált bűncselekményt regisztrált a bűnügyi statisztika. A következő növekedési hullám 1995-ben volt, amikor már 502 ezer bűncselekményt tartottak nyilván. (Lásd az 1. számú ábrát).

A bűnözés az 1990-es évek utolsó harmadától kezdődően magas szinten stagnál (1996-ban 466, 1998-ban 597, 2000-ben 450, 2001-ben 465, 2002-ben pedig 420 ezer bűncselekmény elkövetése vált ismertté). Magyarországon a változások kezdő évében, 1988-ban minden tízezer lakosra 174,8, 1992-ben 432,6, 2001-ben 456,5, 2002-ben 413,6 bűncselekmény jutott.

³ Kó, J. (1999): A bűnügyi statisztika és a bűnügyi helyzet változása. KKT, 36.k. Országos Kriminológiai Intézet. Budapest. 13—34. old.

A bűnözés szerkezeti változása is sokkolta a magyar közvéleményt

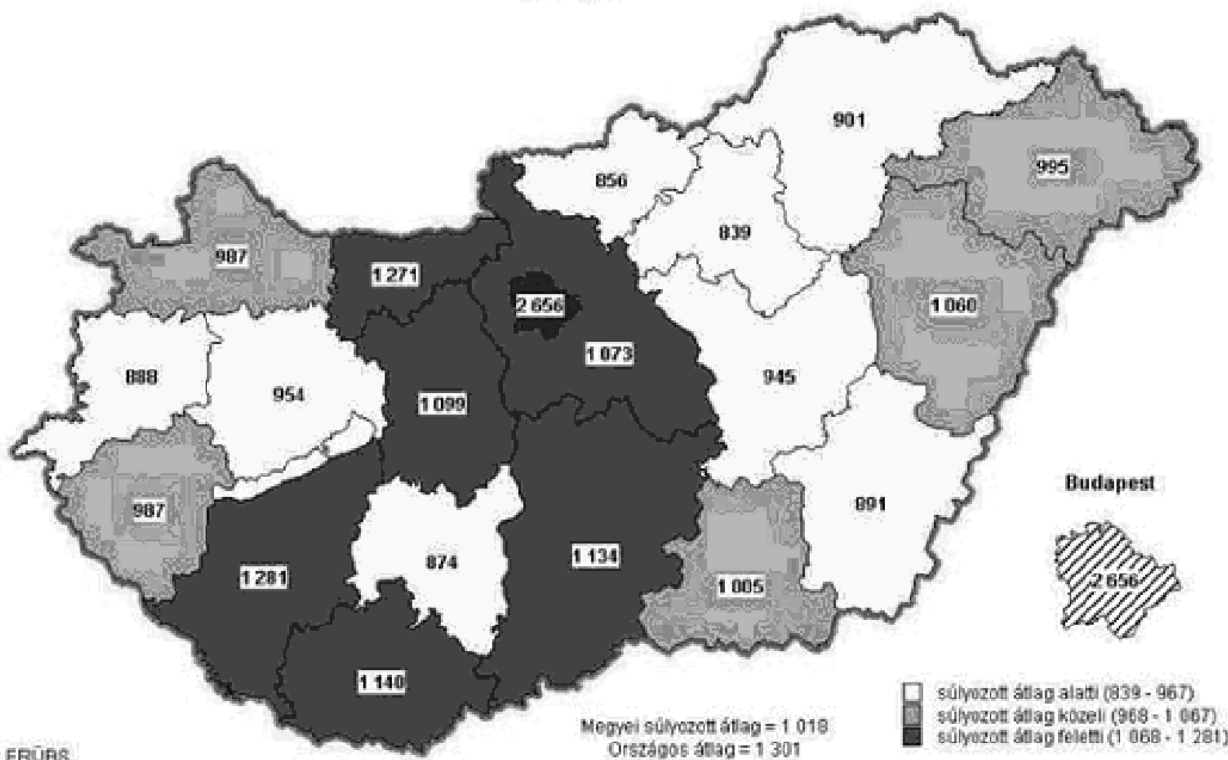
A magyar közvéleményt ez a változás sokkolta. Az emberek 1989 és 1992 között, mindössze három év alatt szembesültek azzal a robbanásszerű növekedéssel, amelyhez a nyugat-európai lakosok két évtized alatt „szokhattak hozzá”. Hasonló helyzet alakult ki a környező országokban is. Valamennyi rendszerváltó országban legalább megduplázódott a bűnözés.⁴

A növekedés jelentős részét a vagyon elleni bűncselekmények — különösen a lopások, a betöréses lopások és a rablások — számának emelkedése okozta. Az 1990-es évek elejétől kezdve új típusú fenyegetettséget jelentett a gépkocsilopások szaporodása, az ingatlanokkal kapcsolatos visszaélések elterjedése, a maffia típusú leszámolásokat sejtető élet elleni bűncselekmények megjelenése, a csalás és az okirattal kapcsolatos bűncselekmények soha nem látott növekedése, az ezredforduló végén pedig a droggal kapcsolatos cselekmények terjedése. Az állampolgárok biztonságérzetét jelentősen befolyásolja, hogy az utóbbi években az ismertté vált bűncselekmények közel egyharmada közterületen történt. Ennek területi megoszlását tartalmazza a 2. számú ábra.

2. számú ábra

BM Statisztikai Osztály

**A közterületen elkövetett ismertté vált bűncselekmények
százezer lakosra jutó száma az egyes megyékben
2002. év**

Mindezek ellenére Magyarország bűnözése — a tízezer lakosra jutó 410—450 bűncselekménnyel — nem tekinthető magasnak, az európai középmezőny alsó felében található. Ugyanez az adat Svédországban 1362, Hollandiában 1020, Németországban 833, és Ausztriában 626.⁵

⁴ Az egykori Szovjetunióban az ismertté vált bűncselekmények száma az 1987-ben mért 1 millió 798 ezerről 1990-re 2 millió 786 ezerre emelkedett. Az egykori Csehszlovákiában az 1989. évi bársnyos forradalmat követően egy év alatt 200 százalékkal emelkedett a bűncselekmények száma. A még egységes Csehszlovákián belüli Szlovákiában az 1989-ben regisztrált 41 ezer bűncselekményhez képest az önálló Szlovák Köztársaságban 1992-re 99 ezerre nőtt a bűncselekmények száma.

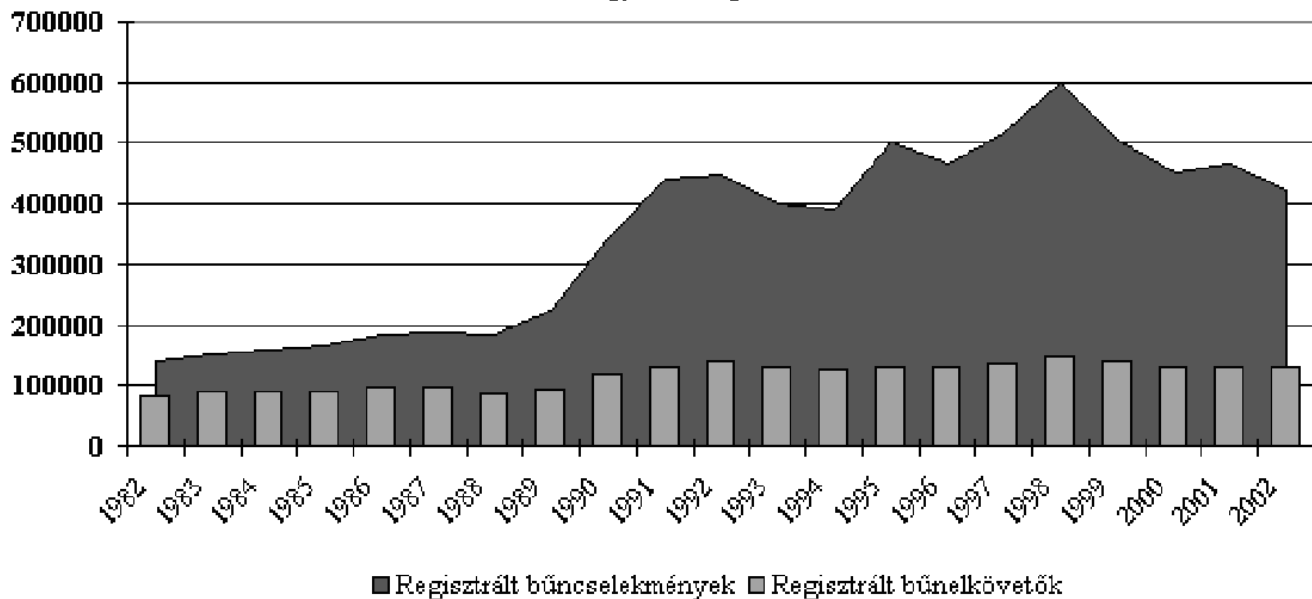
⁵ A különbségek csak részben vezethetők vissza a bűnözés mennyiségi és szerkezeti eltéréseire. Emellett figyelembe kell venni a bűncselekménynek tekintett magatartások körének eltérő szabályozását (például mi tekinthető kihágásnak, szabálysértésnek vagy bűncselekménynek az adott országban), az eljárási rendszerek eltéréseit (például milyen az elterelés gyakorlata), valamint a statisztikai adatgyűjtés rendszerének különbözőségeit is. Az EU tagállamok bűnözési statisztikái a kisebb súlyú jogsértéseket is tartalmazzák, míg a kelet-európai országok többségének bűnügyi statisztikái — Magyarországhoz hasonlóan — nem ölelik fel az ismertté vált szabálysértések adatait.

Csökken a felderítési hatékonyság

A növekvő bűnözés Közép- és Kelet-Európa átalakulóban lévő országaihoz hasonlóan Magyarországon is jelentősen próbára tette a bűnüldöző szerveket. A bűnözés növekedésével párhuzamosan eddig nem látott mértékben csökkentek a bűncselekmények felderítési mutatói. 1980-ban a 130 ezer ismertté vált bűncselekmény egynegyedében nem sikerült megtalálni az elkövetőt. Két évtizeddel később, 1999-ben, az 505 ezer ismertté vált bűncselekmény majdnem felében (48,7 százalékában), 2002-ben 48,8 százalékában maradt a tettes ismeretlen. (Lásd a 3. számú ábrát). A nyomozás hatékonyságának értékelésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy jelentősen növekedett a bűnhalmazatok gyakorisága. Míg a korábbi évtizedekben a halmazatok száma évente 15–20 ezer körül alakult, addig a kilencvenes években már 100 ezer fölé emelkedett. Az elkövetők jelentős része hosszabb bűnözői pályafutás után kerül a hatóságok látókörébe. A befejezett emberölések, emberölési kísérletek, szándékos súlyos testi sértések, halált okozó testi sértések esetében az átlagos nyomozási eredményesség általában elérte a 80 százalékot. Ezzel szemben rendkívül alacsony — 10–25 százalék körüli — a betöréses lopások, a lakásbetörések és a személygépkocsival kapcsolatos lopások felderítési eredményessége.

3. számú ábra

Az ismertté vált bűncselekmények és az ismertté vált bűnelkövetők száma Magyarországon

2.2. A vagyon elleni bűncselekmények

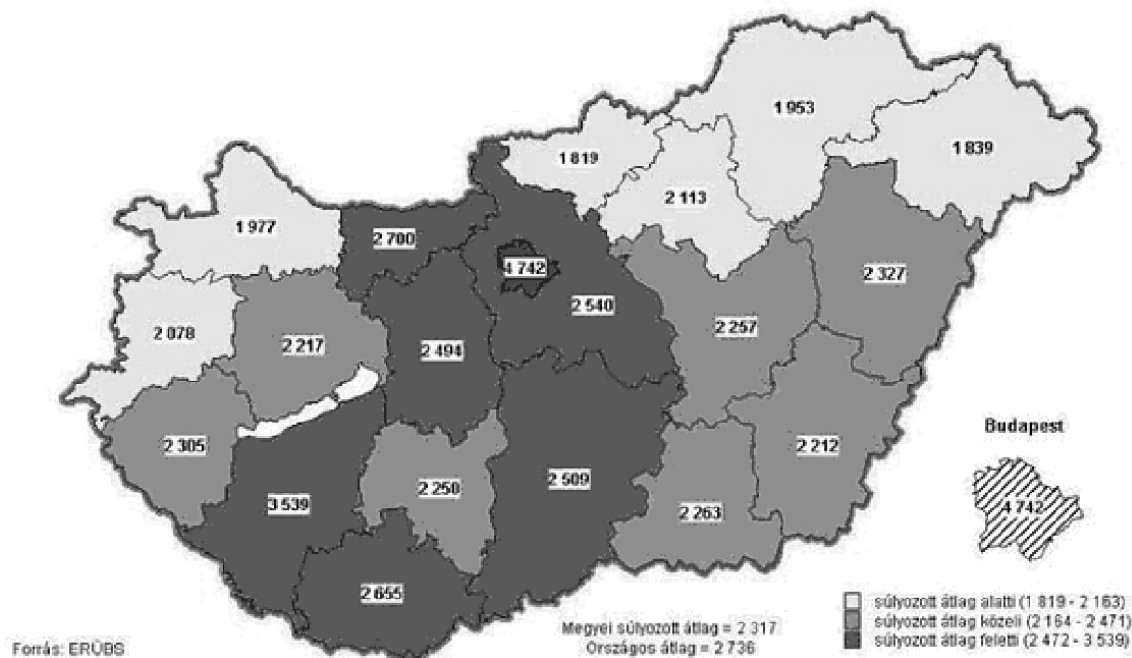
Dominál a vagyon elleni bűnözés

A bűnözés gyors növekedésével párhuzamosan a bűnözésen belül strukturális átalakulás is zajlott, amely a vagyon elleni bűncselekmények arányának jelentős emelkedését eredményezte. Napjaink hazai bűnözési szerkezetét — a fejlett államok bűnözéséhez hasonlóan — a vagyon elleni bűncselekmények kimagasló, 70–80 százalékos nagyságrendje jellemzi. A vagyon elleni bűncselekményeken belül meghatározó az üzleti és üzemi lopás, a zsebtolvajlás, a betöréses lopás, a gépkocsi- vagy a gépkocsiból történő lopás, valamint a rongálás. Ennek területi megoszlását, a „fertőzöttség” eloszlását tartalmazza a 4. számú ábra.

4. számú ábra

BM Statisztikai Osztály

**Az ismertté vált vagyon elleni (nem erőszakos) bűncselekmények
százezer lakosra jutó száma az egyes megyékben
2002. év**

Szaporodnak a gépjárművekkel kapcsolatos bűncselekmények

A motorizáció terjedésével együtt növekedett a gépjárművekkel kapcsolatos bűncselekmények száma. A gépkocsiból történő különféle lopások kezdetben a fiatalkorúak jellemző első bűncselekménye volt, később az ilyen típusú bűncselekmények — a krónikus alkatrészhány miatt — széles körben terjedni kezdtek. Ma már egyre gyakoribb a gépjármű végleges eltulajdonítása, részben alkatrészenként történő értékesítése, a hamisított rendszámablak és okmányok használata. Kialakult a lopott gépkocsik nemzetközi kereskedelme is.

Növekszik a csalások aránya

A vagyon elleni bűnözésen belül igen jelentős mértékben növekedett a csalások aránya. A korábbi években arányuk nem haladta meg a 3—4 százalékot, az ezredfordulón azonban 20 százalékos részesedéssel szerepelnek a vagyon elleni bűnözésben.⁶

Egyre több a lakásbetörés

1982-től az ezredfordulóig négyszeresére emelkedett a betöréses lopások száma. Bár az elmúlt években a regisztrált adatok — a különféle biztonsági eszközök elterjedésének is köszönhetően — csökkenést jeleznek (2000-ben 71 635, 2001-ben 68 499, 2002-ben 58 740), Budapesten azonban ismét emelkedett (2000-ben 15 207, 2001-ben 15 421, 2002-ben 13 226) az ilyen bűncselekmények száma. A betöréses lopások belső struktúrája is átalakulóban van. Jelentősen visszaesett az üzletbetörés, kisebb mértékű a lakásbetörések számának csökkenése. Úgy tűnik, hogy a technikai védekezésre fordított beruházásnak van értelme. Ezt azonban az üzleti szféra inkább megengedheti magának, mint a lakosság többsége. A betöréses lopások 14 százalékát a fiatalkorúak követik el. Ezzel az elkövetői körrel szemben a biztosítással nem rendelkező sértetteknek még akkor sincs túlságosan kedvező helyzete, ha az elkövetőt megtalálja a rendőrség. Egy hazai kutatás eredményei szerint a betöréses lopások áldozatainak csak háromnegyede rendelkezett biztosítással. A sértetté válást követően a biztosítással rendelkező áldozatok többsége kárigényét érvényesítette, de csupán 18 százalékuk nyilatkozott úgy, hogy káruk teljes egészében megtérült.⁷

A környezet- és természetkárosító bűnözés

A környezet- és természetkárosító bűncselekményekkel szemben kiszolgáltatott helyzetbe került a magyar lakosság. Az elmúlt néhány évben jelentősen növekedett a környezet- és természetkárosító bűncselekmények száma. Ezek egy része a

⁶ Kó J. (2000): A bűnözés húzóágazata a csalás. Kriminológiai Tanulmányok 37. k. Országos Kriminológiai Intézet. Budapest, 206. old.

⁷ Görgényi I. (2002): Habilitációs előadás. A Miskolci Egyetem Habilitációs Füzetei. Társadalomtudományi Habilitációs Bizottság. Miskolc. 8. old.

nemzetközi állam-, különösen madárkereskedelemmel kapcsolatos és egyre inkább szervezett formában jelennek meg. Másik részük a környezetre veszélyes üzemek működésével, az ilyen típusú hulladékokkal, illetve azok jogellenes elhelyezésével függenek össze. A természet védelmével, a környezet károsításával kapcsolatos társadalmi — ezen belül a hatósági — érzékenység igen hiányos. A hatályos jogszabályok szankciói erőtlenek és a jogalkalmazási gyakorlat sem következetes. A természet hatékonyabb védelme sürgető és hazánk Unió csatlakozása szempontjából kiemelkedő feladat.

2.3. Az erőszakos és a közterületi bűnözés

Terjed a félelmet keltő erőszak

Magyarországon az elmúlt két évtizedben az erőszakos bűncselekmények arányának emelkedése elmaradt ugyan a vagyon elleni bűnözés növekedésétől, de a százezer lakosra jutó erőszakos bűncselekmények száma 47 százalékkal emelkedett. 1989 és 1995 között az emberölések száma is növekedett. Az erőszakos bűncselekmények százezer lakosra számított 263-as hazai aránya a dániaival áll azonos szinten, ebből a szempontból az európai középmezőnybe tartozunk. A világ 28 nagyvárosa közül Budapest a százezer lakosra jutó emberölések száma szerint a 14-ik helyet foglalja el, azonos helyzetben van Prágával, Madriddal, Lisszabonnal és Helsinkivel.⁸ Az előre megtervezett, kegyetlen módszerekkel elkövetett és a leszámolás-jellegű gyilkosságok megjelenése azonban megrémítette a lakosságot. Egyes erőszakos bűncselekmények — különösen az önbíráskodás, a zsarolás, a garázdaság, a rablás — előfordulása manapság sokkal gyakoribb, mint a korábbi évtizedekben volt.

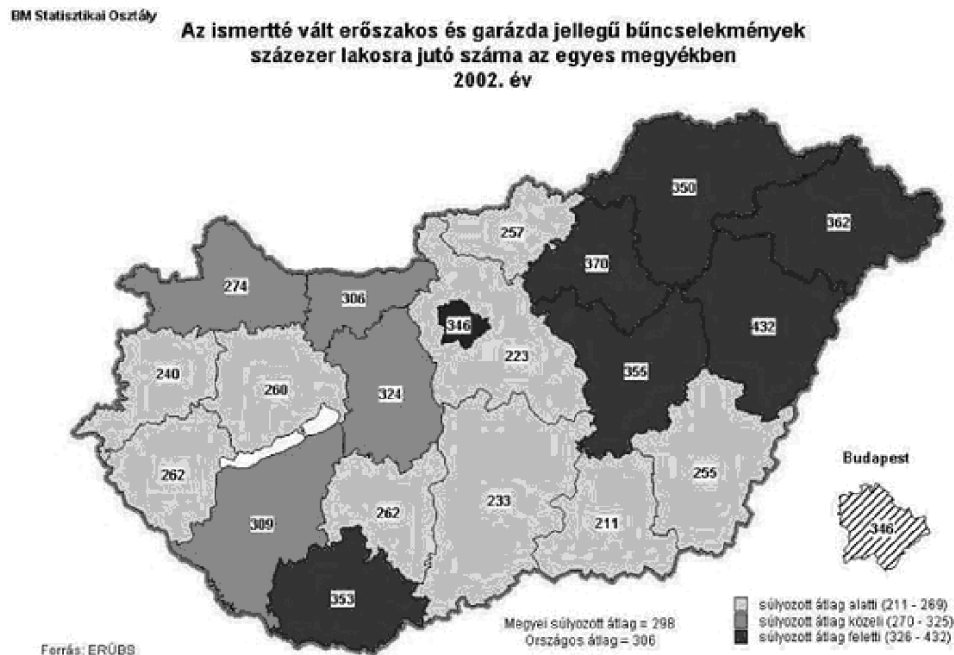
Terjednek a rablás mint tipikus közterületi bűnözés új, veszélyes formái

A rablások száma világszerte növekszik. Különösen gyors az emelkedés üteme a „fiatal demokráciákban”. 1990 és 1996 között a rablások aránya Bulgáriában 418 százalékkal, Litvániában 961 százalékkal, Romániában 119 százalékkal nőtt. Ugyanebben az időszakban az európai emelkedés átlaga 63 százalék volt. Nálunk a rendszerváltás kezdetétől az 1990-es évek végéig majdnem négyszeres volt az emelkedés. A rablások elkövetési módjai is erőszakosabbá, veszélyesebbé váltak. Magyarországon a fegyveres, valamint a pénzintézetekben vagy postán elkövetett rablások száma gyorsabban növekedett, mint az egyéb elkövetési módok esetében.⁹ Az évi átlag szerint előforduló 3 ezer rablás ugyan nem tekinthető nagyon soknak, az új elkövetési módok terjedése azonban aggasztja az embereket.

Az erőszakos és garázda bűncselekmények megoszlása

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények százezer lakosra jutó adataiban 3-4-szeres eltérések vannak az ország egyes megyéi, illetve rendőrkapitányságainak illetékességi területei között. E cselekmények gyakoribbak az ország északi, észak-keleti területein, mint máshol. (Lásd az 5. számú ábrát.) A statisztikai adatok a garázdaságok folyamatos emelkedését jelzik.

5. számú ábra

⁸ Kertész I. (2000): Befejezetlen háború. BM Kiadó, Budapest. 310. old.

⁹ Kertész I. (2000): Befejezetlen háború. BM Kiadó, Budapest. 310. old.

A nyugat-európai országokban érzékenyebben reagálnak a szexuális bűncselekményekre és a családon belüli erőszakra

A rendőrségi statisztika adataira alig lehet támaszkodni azoknak az erőszakos cselekményeknek az értékelésében, amelyek körében alacsony a „feljelentési hajlandóság”. Ilyenek nálunk a szexuális bűncselekmények és a családon belüli erőszak esetei. Az ENSZ statisztikája szerint 1986—1994 között az országok mintegy 40 százaléka jelezte az erőszakos nemi közöselések számának 10—50 százalékos emelkedését, és további 13 államban 50 százaléknál nagyobb növekedés következett be. Az európai országokban 1996-ban a százezer lakosra jutó átlagos előfordulás 7, Magyarországon pedig 4 volt.¹⁰

2001-ben növekedett, 2002-ben csökkent az erőszakos közöselés sértetteinek száma és a gyermek- és fiatalok sértettek aránya. Amíg azonban a korábbi években az ismertté vált szexuális bűncselekmények áldozatainak fele sem volt gyermek- és fiatalok, addig az elmúlt három évben ez az arány 60 százalék körülire emelkedett (2000-ben 60; 2001-ben 58,5; 2002-ben 57,7 százalék).¹¹ A cselekmények jelentős részénél a sértett és az elkövető családi, rokoni, ismerősi kapcsolatban volt.

2.4. Az alkohollal összefüggő és a kábítószerekkel kapcsolatos bűncselekmények

2.4.1. Az alkohol szerepe a bűnelkövetésekben

Minden negyedik ismertté vált bűncselekményt alkohol hatása alatt követnek el

Az alkohol tudat- és akaratmódosító hatása régóta ismert. Az alkohol jelentős szerepet játszik a bűncselekmények elkövetésében is. Az 1985—2001 közötti időszakban minden negyedik ismertté vált bűncselekményt alkohol hatása alatt követtek el.

Az alkohol szerepe jelentősen növekedett az erőszakos és garázda jellegű bűnözésben

Az erőszakos és garázda jellegű bűnözésben az alkohol szerepe jelentősen növekedett. Míg 1985—1990 között az ismertté vált bűnelkövetők 28 százaléka követett el erőszakos, garázda jellegű bűncselekményeket alkoholos befolyásoltság alatt, addig ez a szám az 1991-től 2001-ig terjedő időszakban 40 százalék volt.

Az iszákos életmóddal összefüggő ismertté vált bűnelkövetők aránya többszörösére növekedett

1985 és 2002 között az ismertté vált elkövetők aránya valamivel több, mint 42 százalékkal emelkedett. Ugyanebben az időszakban az iszákos életmóddal jellemezhető ismertté vált elkövetők aránya két és félszeresére nőtt. Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeket elkövetők körében 335 százalékos az emelkedés.

Az alkoholbetegek gyógyításának intézményrendszere az elmúlt tíz évben alacsonyabb hatékonysággal működött

Az elmúlt 10 évben a mértéktelen alkoholfogyasztás káros hatásaival kapcsolatban csökkent a szakmai és társadalmi érdeklődés. Az alkoholbetegek gyógyításának, az ezt szolgáló intézményrendszer működésének hatékonysága visszaesett. A nemzeti népegészségügyi programnak és a bűnmegelőzési stratégiának egymást erősítő hatást kell kifejteniük a közös célok megvalósítása érdekében.

2.4.2. A kábítószerekkel kapcsolatos bűncselekmények

Drogfogyasztás

1999-ben tizenkét európai országban lefolytatott nemzetközi kutatás eredményei szerint a drogfogyasztás a munkanélküliek körében a legjellemzőbb.¹² (Az ebből a felmérésből nem derül ki, hogy a munkanélküliek körében terjed-e gyakrabban a drog vagy a kábítószerrel kapcsolatos életmód miatt válnak munkanélkülivé az érintettek). A kábítószerekkel kapcsolatos bűncselekmények körében nálunk ma még nem az előfordulás gyakoriságára, hanem a növekedés ütemére és mértékére kell figyelni. A kábítószerrel való visszaélés ismertté vált eseteinek száma 1990—2001 között 34-ről 3930-ra, 2002-re 4779-re növekedett. 1994-ben 130 személy követett el kábítószer hatása alatt bűncselekményt, 2002-ben pedig már 1786. Magyarország ma már nemcsak fontos tranzitút vonal, hanem célország is. A fiatalok körében egyre nagyobb mértékben terjed a kannabisz-származékok (marihuána, hasis) és az amfetamin-származékok (Speed, Ecstasy) fogyasztása. Az eljárás alá vontak kilenczete nem töltötte be a harmincadik életévét. A kábítószerfogyasztással kapcsolatban nyilvántartott halálesetek száma 1997-ben 47, 1998-ban 31, 1999-ben 42, 2000-ben 37, 2001-ben 40 volt.¹³ (A 2002-ben előfordult halálesetek számáról nincs adat).

¹⁰ Kertész I. (2000): Befejezhetetlen háború. BM Kiadó, Budapest. 311. old.

¹¹ Tájékoztató az ismertté vált kiemelt bűncselekmények sértettjeiről, valamint a sértettek és elkövetők kapcsolatairól az 1997—2001. években. Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztálya. Budapest, 2002. 10. old.

¹² EC Committee on the Environment and Agriculture (2001, July): Security and crime prevention in cities: setting up a European observatory. Report, Doc. 9173.

¹³ Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről, 2002. Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium, Budapest 2002. 76. oldal.

Az első hazai kísérlet a drogfogyasztás visszaszorítására

A kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített nemzeti stratégiai programban [96/2000. (XII. 11.) OGY határozat és annak mellékletét képező Nemzeti Stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében] meghatározott és kívánt hatást a büntető anyagi jogszabály (1998. évi LXXXVII. törvény) szigorítása nem érte el. A felderített bűncselekmények növekedési üteme ugyan 1998 óta lassul, de úgy tűnik, hogy ez inkább a felderítési hatékonyság hiányosságaira vezethető vissza, mint a jelenség visszaszorulására. A drogfogyasztási szokások terjedése és a bűnelkövetés társadalmi okai hasonlóak. Ezt mindkét jelenség megelőzésénél figyelembe kell venni.

2.5. Az ismertté vált bűnelkövetők*Az ismertté vált bűnelkövetők többsége hátrányos szociális adottságokkal rendelkezik*

A közepesen fejlődő országok ismertté vált bűnözése — s ebből a szempontból Magyarország sem kivétel — elsősorban a szegénység által motivált jelenség. Bár a szervezett és a „fehérgalléros” bűnözés megjelenése a közép-kelet-európai régióban jelentős kihívás elé állította a büntető igazságszolgáltatást, az eljárás alá vont személyek túlnyomó többsége továbbra is az alacsony iskolai végzettségűek, a rossz szociális körülmények között élők, a szakképzetlenek, a tartós munkaviszonnyal nem rendelkezők vagy a munkanélküliek köréből kerülnek ki.

Az előítéletek és a hátrányos helyzet halmozódása

A rendszerváltás után nyíltabb formában jelentek meg az előítéletek. A romák többsége a rendszerváltás vesztesei közé tartozik. A korábbi évtizedekben a központilag vezérelt társadalmi felemelkedés a romák számára alacsony szinten ugyan, de megteremtette a létbiztonságot. A változás azonban nem volt eléggé tartós és mélyreható. A rendszerváltás idején ők voltak a legképzetlenebb munkavállalók.¹⁴ A romák alacsony és ma még folyamatosan romló társadalmi státusa, illetve a romákkal kapcsolatos előítéletek megnyilvánulásai a bűnözést gerjesztő tényezők. A regionális kutatások már a korábbi évtizedekben is kimutatták, hogy a roma bűnelkövetők száma az ország elmaradott régióiban a legmagasabb. Az áldozattá válás gyakoriságáról a romák körében nem rendelkezünk adatokkal.

Az ismertté vált bűnelkövetők többsége 18—39 éves férfi, akiknek közel fele vagyon elleni bűncselekményt követ el

1982—2002 között a bűncselekményt elkövetők száma 82 ezerről 129 ezerre nőtt. 1982—2002 között a tízezer lakosra jutó bűnelkövetők száma majdnem megduplázódott, 1982-ben 76, 2002-ben 127 volt. (Lásd ismét a 3. számú ábrát.) A bűncselekmények többségét Magyarországon is 18—39 éves férfiak követik el. Egyes bűncselekmények — például a rablás, az erőszakos közönség — elkövetői fiatalabbak. Az elkövetők kriminalitási aktivitása 34 éves kornál éri el a csúcspontot, ettől az életkortól folyamatosan csökken. Az ismertté vált bűnelkövetők 45 százaléka vagyon elleni bűncselekményt követett el. A vagyon elleni bűnözés körében igen magas a látencia. Más szóval az ismertté vált elkövetők nem feltétlenül reprezentálják a társadalom vagyon elleni bűnelkövetőit.

A súlyos bűncselekmények többségét olyanok követik el, akik már nem először kerülnek szembe a büntető igazságszolgáltatással

2002-ben a regisztrált tettesek 38,8 százaléka büntetett előéletű, 11,6 százaléka visszaeső volt. A súlyos bűncselekmények többségét — például a betöréses lopást vagy az erőszakos cselekményeket — a bűnismétlők¹⁵ követik el. (2002-ben a vagyon elleni bűncselekmények körében az összes ismertté vált bűnelkövető 46,9 százaléka volt bűnismétlő 17,7 százaléka pedig visszaeső,¹⁶ míg a betöréses lopások elkövetői között a bűnismétlők aránya 61,3, a visszaesőké pedig 29,4 százalék volt.)

¹⁴ Póczik Sz. (1999): Az etnikai tényező és a halmozottan hátrányos roma kisebbség kriminológiai nézőpontból. In: Gönczöl, K. (szerk.): Bűnözés és bűnmegelőzés a válságrégiókban. A III. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga (Miskolc, 1998. szeptember 25—26.) Magyar Kriminológiai Társaság, Budapest, 162—203. o.

¹⁵ Bűnismétlő az, aki a büntető felelősségre vonást követően olyan újabb bűncselekményt követ el, amelyet az igazságszolgálati hatóság súlyosbító körülményként értékelhet.

¹⁶ Visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtható szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el.

A visszaesők felelnek a súlyos bűncselekmények többségéért

A visszaeső bűnelkövetők döntő többsége férfi. Ez a csoport — a magyar férfinépesség fél százaléka — követi el a betörések, a gépkocsival kapcsolatos bűncselekmények, orgazdaságok, üzleti lopások és rablások többségét, felel az olyan erőszakos bűncselekmények jelentős részéért, amelyek a drog- és alkoholfogyasztással függenek össze. E csoport kriminalitása erősen kötődik lakóhelyéhez, aránytalanul nagyobb viktimizációs veszélynek téve ki a lakókörnyezetüket. Döntő többségük gyermekkorától szegregált és marginalizált környezetben élt.

37—40 ezer ismertté vált bűncselekményt ismerős és hozzátartozó sérelmére követtek el

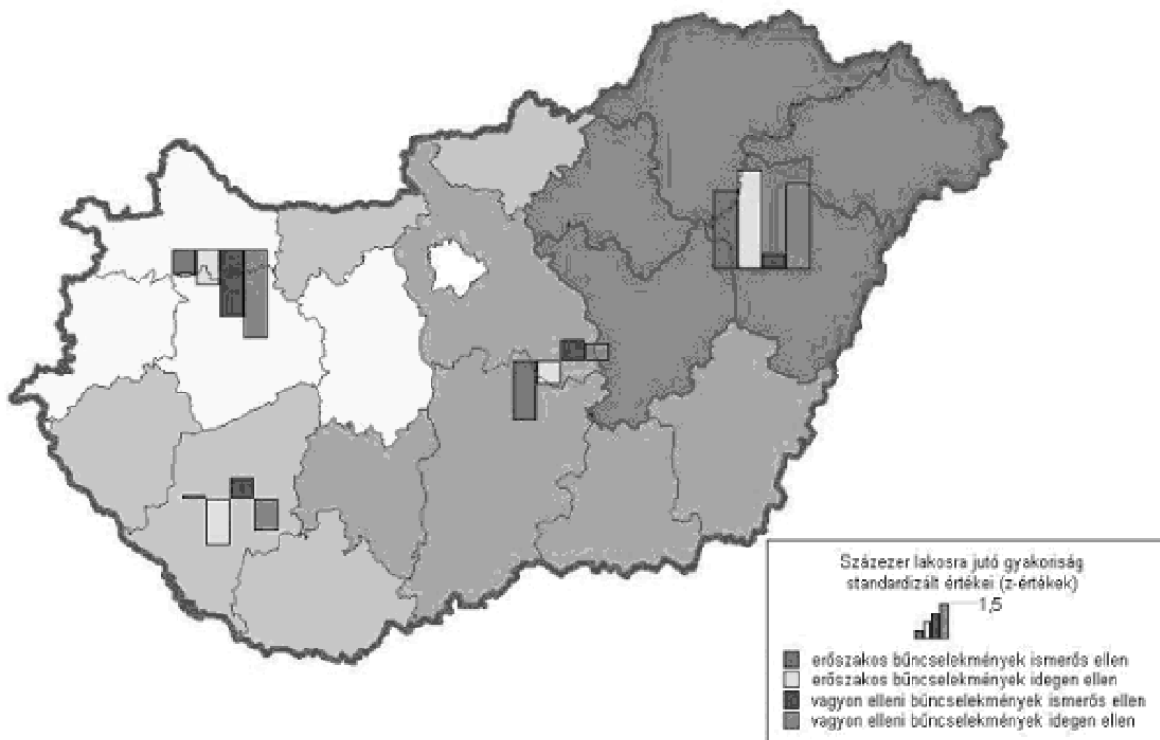
2001-ben 128 ezer, 2002-ben pedig 129 454 elkövető vált ismertté Magyarországon. 51,4 százalékuk (66 ezer elkövető) természetes személy sérelmére valósított meg bűncselekményt. Az ismertté vált elkövetők és a sértettek közötti kapcsolatokat vizsgálva különbséget tehetünk olyan elkövetők között, akik kapcsolati körön belüli (családtag, rokon, ismerős, barát, munkatárs stb.), illetve olyanok között, akik idegen személy sérelmére követtek el a cselekményt. 2001-ben az esetek több mint 40 százalékában olyan személy vált sértetté, aki személyes kapcsolatban volt az elkövetővel. Ez különösen jellemző az erőszakos elkövetések esetében.

Erőszakos és vagyon elleni bűncselekmények Magyarország megyéiben az elkövető és a sértett kapcsolata alapján

Annak érdekében, hogy a kapcsolati körön belüli (családtag, rokon, ismerős, barát, munkatárs stb.) vagy a kapcsolati körön kívüli (idegen) személyek — az elkövetők oldaláról történő — veszélyeztetettségének területi jellegzetessége megállapítható legyen, a szokásos statisztikai módszerrel feldolgozott adatokat térképen ábrázoltuk.

6. számú ábra

**Erőszakos, garázda jellegű és vagyon elleni bűncselekményt elkövetők
százezer lakosra jutó gyakorisága Magyarország megyéiben 2001-ben**

¹⁷ A térkép nem a bűncselekmények előfordulási gyakoriságát mutatja, csupán az ismertté vált elkövetők területi megoszlását szemlélteti, ami erősen függ a rendőri munka hatékonyságától. A térképet és az elkészítéséhez szükséges számításokat az Egységes Rendőrségi és Ügyészégi Statisztika (ERÜBS) adatainak felhasználásával Erdősi Sándor és Dankánics Mária készítették (BM Statisztikai Osztály).

A 6. számú ábrán¹⁷ jól látható, hogy Magyarországon négy olyan terület különíthető el, ahol eltér egymástól a csoporton belüliek (családtag, rokon, ismerős stb.) és a csoporton kívüliek (idegenek) veszélyeztetettsége az erőszakos és a vagyon elleni bűncselekmények körében:

1. Az észak-dunántúli (Fejér; Győr-Moson-Sopron; Vas; Veszprém megye) térségben — az országos átlaghoz képest — olyan alacsony az ismertté vált elkövetők aránya, hogy az elkövető és az áldozat viszonyára vonatkozóan nem vonható le megalapozott következtetés.
2. A dél-dunántúli térségben (Zala; Somogy; Baranya), Komárom-Esztergom és Nógrád megyében az országos átlagnál kisebb az idegeneket támadó bűnelkövetők aránya. Átlagos az ismerősök sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények előfordulása. Az átlagosnál viszont gyakrabban követtek el számukra ismert áldozat sérelmére vagyon elleni bűncselekményt.
3. A közép-magyarországi és dél-alföldi térségben (Pest; Tolna; Bács-Kiskun; Csongrád; Békés megye) a népességhez képest kevés erőszakos — különösen az ismerősökre veszélyes — elkövető vált ismertté. Tipikus viszont az ismerősök és az idegenek ellen elkövetett vagyon elleni cselekmény.
4. Az észak-kelet magyarországi térségben (Heves; Borsod-Abaúj-Zemplén; Szabolcs-Szatmár-Bereg; Hajdú-Bihar; Jász-Nagykun-Szolnok megye) — mind az erőszakos, mind a vagyon elleni bűncselekményeknél — kiemelkedő az idegen áldozatok sérelmére elkövetett bűncselekmények száma, de országosan itt a legmagasabb az ismert áldozat sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények előfordulása.

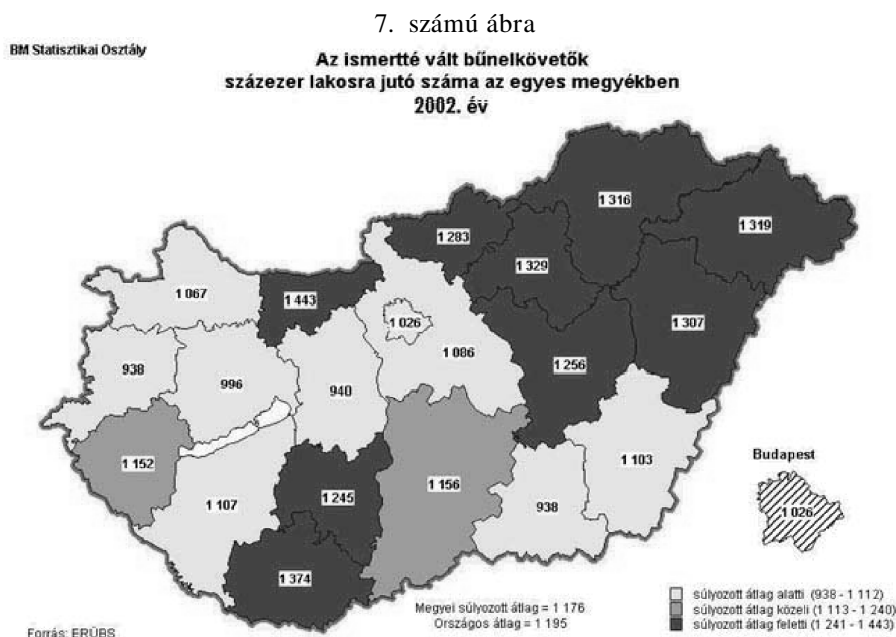
2.6. Az ismertté vált bűnözés területi jellemzői

Az ismertté vált bűnelkövetők megoszlásának területi egyenlőtlenségei

A társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségekben a kedvezőtlen gazdaság szerkezeti mutatók mellé tartós munkanélküliség is társul.¹⁸ Két meghatározó jelzőszám mutatja a területi hátrányok mélységét: az egy főre jutó GDP és a munkanélküliségi ráta alakulása. A jelentős területi és regionális különbségek a növekvő társadalmi polarizálódást jelzik. A területfejlesztésben létrejött regionális önkormányzati együttműködés eredményeként, az EU csatlakozás folyamán nagy valószínűséggel kialakulnak az előbb jelzett egyenlőtlenségek felszámolásához szükséges együttműködések. Ezt az EU regionális fejlesztési irányai is ösztönzik. A regionális együttműködési törekvések a közösség biztonságát meghatározó egyéb területeken teljesen hiányoznak, így például az egyes fejlesztési régiókba tartozó rendőrségek között is.

A jobb szociális adottságú területek a bűncselekmények elkövetésének kedveznek, a legrosszabbak pedig „bűnkibocsátókká” válnak

A bűncselekmények elkövetésének helyszíne és az egy főre jutó GDP összevetése után megállapítható, hogy ahol magasabb a GDP, ott az ismertté vált bűncselekmények száma is magas. Az ország társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségeiben viszont az ismertté vált elkövetők koncentrációja tapasztalható. (Lásd a 7. számú ábrát.)

¹⁸ 30/1997. (IV. 18) OGY határozat.

A kedvezőtlen társadalmi-gazdasági adottságok következtében az ország keleti régiói bűnkibocsátó területekké váltak, az országos átlagnál magasabb a gyermek- és fiatalkorú bűnelkövetők gyakorisága is.

A városok és nagyobb települések vonzzák a bűnt

A bűnözés elsősorban a városokhoz kötődő jelenség. 1988-ban a magyar lakosok 32—33 százaléka élt olyan településeken (ezek kivétel nélkül városok), ahol az ismertté vált bűncselekmények 45 százalékát követték el. A kisebb településeken a lakónépesség arányánál kevesebb, a nagyobb településeken pedig jóval több bűncselekmény vált ismertté. A biztonság hiányának is szerepe volt abban, hogy 2001-re éppen ezeknek a településeknek a lélekszáma csökkent 2—3 százalékkal. A városi bűnözés növekedése is okozója a városokból történő népességkiáramlásnak és a nagyvárosok belsővárosi területein — elsősorban a fővárosban — kialakuló szegregációnak. A tehetősebbek földrajzi és társadalmi értelemben egyre inkább elkülönülnek a kevésbé tehetősektől. Más településeken viszont még mindig a rendszerváltás előtti időkhöz közeli a bűnözési szint. Vannak olyan települések is, amelyekben egyáltalán nem regisztráltak bűncselekményt, bár ezek száma folyamatosan csökkent. 1988—1997 között 205-ről 40-re esett vissza azoknak a településeknek a száma, amelyekben a hivatalos statisztika szerint nem követtek el bűncselekményt. 1997 és 2001 között ez a szám 56-ra növekedett.¹⁹ Budapest az egyik legfertőzöttebb területe az országnak.²⁰

2.7. A bűnözés társadalmi ára

A bűncselekmények által okozott kár

A bűnözés, az erőszak és a biztonsághiány anyagi következményeit igen nehéz felbecsülni. A kanadai Országos Bűnmegelőzési Tanács által 1996-ban kiadott jelentés szerint a bűnözéssel kapcsolatos költségek évente 46 milliárd kanadai dollárt tettek ki.²¹ A bűncselekményekkel okozott kár a fejlett országokban a GDP mintegy 5 százalékát teszi ki, a fejlődő országokban az okozott kár aránya eléri a GDP 14 százalékát.²²

A bűnözés okozta kár, az elmaradt haszon, a jogalkalmazó szervek költségei

A bűnözés társadalmi árának számításánál a bűncselekmények által okozott tényleges kárt, az elmaradt hasznot és a közvetett kárt kell figyelembe venni. Emellett számításba kell venni a jogalkalmazó szervek működtetésével és fenntartásával kapcsolatos költségeket is.²³ Magyarországon a bűnözés következményeivel kapcsolatos költségek közül csak a bűncselekmények által közvetlenül okozott kárt tartják számon. Ez a vagyon elleni bűncselekmények körében 1988—1991 között 2,75 milliárd forintról 21 milliárd forintra nőtt. 1995-ben 62,3 milliárd forintot, 2001-ben már 113 milliárd forintot tartottak nyilván. A 2002-es adatok szerint a vagyon elleni bűncselekményekkel okozott kár 93 milliárd forintra csökkent, amely 18,6 százalékos mérséklődést jelent az előző évhez viszonyítva. Ugyanilyen mértékben csökkent viszont

¹⁹ Erdősi S. (2002): Feljegyzés a bűnözési térképről. Kriminálstatisztikai Értesítő, 36. sz. BM Inform. Főosztály.

²⁰ Budapesten bűnügyi fertőzöttségüket tekintve jelentősen különböző területek vannak. A fővárosiak egy része nagyon sok bűncselekménnyel kényszerül együtt élni, az ő helyzetük a bűnügyileg leginkább fertőzött európai országok polgáira is hasonlítható. Néhány külső kerületben ugyanakkor a nyolcvanas évekéhez hasonló a bűnügyi fertőzöttség.

A lakossághoz viszonyítva a legtöbb bűncselekményt az I., az V., és a VI., kerületben követik el, mind a három kerületben a tízezer lakosra jutó arányszám 2000-ben meghaladta a 1200-at. Ez a legmagasabb bűnözési rátájú országokéval azonos fertőzöttséget jelez. Ugyanakkor a legkedvezőbb mutatójú XVII. kerületben az arányszám messze alatta marad az országos átlagnak: 275.

A fővárosi bűnözés szerkezetét a vagyon elleni bűncselekmények kimagasló nagyságrendje jellemzi — hasonlóan az országos bűnözés jellegzetességeihez. A fővárosban az elmúlt öt évben 10 százalékkal növekedett az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények száma. A budapesti erőszakos bűncselekmények alakulását alapvetően három bűncselekménytípus határozza meg: a szándékos súlyos testi sértés, a rablás és a garázdaság, amelyek döntő többségét közterületen követik el. Az egyes kerületek között a 10 ezer lakosra jutó erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények számában több mint ötszörös eltérést is találunk. Az erőszakos bűncselekmények elkövetése a belsővárosi zónára (az I., az V., a VIII., a IX. és a X. kerületek) koncentrálódik.

²¹ A bűnözéssel kapcsolatos anyagi kiadások összetétele a következőképpen alakult:

A büntető igazságszolgáltatás működtetésével kapcsolatos költség	9,7 milliárd CAD
A magánbiztosítás rendszere	7,0 milliárd CAD
A sértettek terhelő anyagi következmény	18,0 milliárd CAD
A közösség leromlása	5,5 milliárd CAD
Az anyagi veszteség	5,0 milliárd CAD
Az orvosi ellátás költsége	0,5 milliárd CAD
Összesen:	45,7 milliárd CAD

In: Vézina, C.: Why Crime Prevention is Better than Cure. www.unchc.org/unchc/english/hdmar98/forum1.htm.

²² UN ECOSOC (2000): A/CONF.187/L.5. Report of Committee II.: Workshop on community involvement in crime prevention. Tenth UN Congress on Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, Bécs, 2000. április 10—17.

²³ Vavró I. (1996): A bűnözés ára. In: Kriminológiai Közlemények, 53. k. (Szerk.: Kerezi Klára) Magyar Kriminológiai Társaság, Budapest. 17. old.

a megtérült kár is: a 2001. évi 8,6 milliárdos megtérüléshez képest, 2002-ben csupán 6,8 milliárd forint térült meg a vagyon elleni bűncselekményekkel okozott kárból. A bűnözéshez kapcsolódó egyéb kiadásokról, továbbá a háztartások biztonságát szolgáló — valószínűleg tetemes — kiadásairól nem rendelkezünk adatokkal. 2000-ben a vagyon elleni bűncselekményekkel okozott kár megtérülési mutatója mindössze 13,7 százalék volt. Az elkövetett vagyon elleni bűncselekmények anyagi következményeinek túlnyomó részét az áldozatok, az áldozattá válás kockázatsökkentésének megelőzési költségeit pedig maguk az állampolgárok viselik. A kár megtérülésére vonatkozó esély igen alacsony szintje miatt csökken a feljelentési hajlandóság és a hatóságokkal való együttműködési készség. Mindez a büntető igazságszolgáltatás iránti bizalmat gyengíti.

3. SWOT-ELEMZÉS²⁴

	Erősségek	Gyengeségek
A bűnmegelőzés jelenlegi rendszerének rendelkezésére álló források, beleértve a költségvetési forrásokat	<ul style="list-style-type: none"> — Megkezdődött az erőszakos bűncselekmények áldozatainak kárenyhítése, kiépülően van a BM áldozatvédelmi irodák hálózata. — Nyolcadik éve működik az Országos Bűnmegelőzési Tanács és csak bűnmegelőzési programokat támogat. — Bűnmegelőzési célú szellemi és anyagi források állnak rendelkezésre a Biztonságos Magyarországért Közalapítványnál. — Az egységes pártfogói rendszer kiépülése új erőforrást hoz a rendszerbe. — A szituációs bűnmegelőzési eszközök elterjedtsége lakossági forrásokat vont be. — A polgárórság, a Fehérgyűri Közhasznú Egyesület és a Szomszédok Egymásért Mozgalom (SZEM) lakossági forrásokat vont be a rendszerbe. — Az üzleti szféra szituatív bűnmegelőzési eszközökkel már elkezdte védeni önmagát. 	<ul style="list-style-type: none"> — A büntető igazságszolgáltatási rendszer belső információáramlása nem hatékony. — Az áldozatok és az elkövetők számára nem állnak rendelkezésre speciális szolgáltatások. — A szükséges források hiányoznak, és a létező források nem a szükségleteknek megfelelően oszlanak el. — Nagyon korlátozott a közösségi szerepvállalás az igazságszolgáltatás feladatainak támogatásában.
A bűnmegelőzés jelenlegi rendszerének szerkezete	<ul style="list-style-type: none"> — A BM kialakította a megyékben a rendőri bűnmegelőzés hálózatát. — Létrejött a BM Bűnmegelőzési Központja. — A rendőrség és a vagyonvédelmi vállalkozások mellett egyes civil szervezetek (pl. polgárórság, vagyonvédelmi kamarák, biztonságvédelmi egyesületek, SZEM mozgalom stb.) felismerte a bűnmegelőzés fontosságát. — Az egységes pártfogói rendszer kiépülése egységesebbé teszi a büntetés-végrehajtás működését, kedvezően hat a büntető igazságszolgáltatásra. — Az erőszakos bűncselekmények sértetteinek kárenyhítésére már van jogi megoldás. 	<ul style="list-style-type: none"> — A büntető igazságszolgáltatás időszerepessége messze elmarad a kívánatostól. — A vagyon elleni bűncselekmények áldozatainak kártérítése nem hatékony. — A büntetés-végrehajtásban nem érvényesül megfelelően a bűnisméltés megelőzési szempontjainak érvényesülése. — Nem alakult ki a minisztériumok közötti folyamatos egyeztetés és együttműködés. — Az önkormányzatok még nem érznek kellő felelősséget a helyi biztonságért, indokolt mértékű eszközrendszerrel sem rendelkeznek — Hiányzik az együttműködés a szociális, az egészségügyi és az oktatási intézményekkel.

²⁴ SWOT-elemzés: az Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek angol nyelvű szavainak kezdőbetűiből származó rövidítés. Segítségével meghatározhatjuk a jelenlegi helyzet belső értékeit és hiányosságait (erősségek, gyengeségek) továbbá a rendszerhez képest külső tényezőkben rejlő esélyeket (lehetőségek, veszélyek).

	Erősségek	Gyengeségek
A bűnmegelőzés jelenlegi rendszerének értékei	<p>A jelenlegi rendszer garanciái biztosítják az emberi jogok érvényesülését.</p> <p>— A minimálbér adómentessé tétele, az egészségügyi hozzájárulás mérséklése visszaszorítja a megélhetési bűnözést.</p> <p>— A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására hozott országos rendőr-főkapitányi intézkedés.</p> <p>— Erősödött a bűnalkalmak csökkentését célzó rendőri, önkormányzati aktivitás.</p>	<p>— A tradicionális bűnözés felderítése alacsony hatékonyságú.</p> <p>— A bűnözéskezelés rendszere nincs tekintettel a kisebbségi problémákra.</p> <p>— Kevés figyelem jut a bűnözés lehetséges utánpótlását jelentő gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésére.</p> <p>— Erőtlenek a helyi biztonság problémáival kapcsolatos közösségi megoldások.</p> <p>— A jelenlegi társadalmi bűnmegelőzési akciókban túlsúlyos a bűnalkalmakra való reakció.</p>
A jelenlegi szereplők tudása és felkészültsége	<p>— A bűnözés elemzésével kapcsolatos kutatói szaktudás rendelkezésre áll.</p> <p>— A regisztrált bűnözéssel kapcsolatos ismeretek rendelkezésre állnak.</p>	<p>— Nincsenek átfogó ismereteink a latens bűnözésről, az áldozattá válás gyakoriságáról.</p> <p>— Alacsony az ismertté vált bűncselekmények felderítési hatékonysága.</p> <p>— Nincs ismeretünk a kisebbségek áldozattá válásának kockázatáról.</p> <p>— Hiányzik a helyreállító igazságszolgáltatási eszközök alkalmazása (jóvátétel, mediáció).</p> <p>— Nincs tapasztalat a büntetés hatékonyságának mérésében.</p> <p>— A bűnmegelőzés szakmai feladatainak ellátására nincs képzés, illetve továbbképzés.</p> <p>— A bűnmegelőzés szereplőinek hiányos a képzettsége.</p> <p>— Az egyedi bűnmegelőzési kezdeményezések nem kellően hasznosulnak.</p>

	Lehetőségek	Veszélyek
A jelenlegi bűnmegelőzési rendszer politikai környezete és a szakpolitikák	<p>— A Kormánybűnmegelőzés iránti elkötelezettsége biztosítékot jelent a megvalósíthatóságra.</p> <p>— A jóléti rendszerváltás programja kezelni próbálja a bűnözés oksági hátterében álló szociális, foglalkoztatási és oktatási problémák egy részét.</p> <p>— Megkezdődött a megélhetési bűnözés visszaszorítása a foglalkoztatás-, szociál-, adó- és járulékpolitikai intézkedésekkel.</p> <p>— A gyermekjóléti, gyermekvédelmi rendszer országosan kiépült.</p>	<p>— A bűnmegelőzésért viselt felelősség megosztása a kormányzati rendszerben konfliktusokat gerjeszthet.</p> <p>— A bűnmegelőzés szereplői eltérően értelmezik a bűnmegelőzés prioritásait.</p> <p>— Elmarad az együttműködési rendszer intézményesülése.</p> <p>— A társágzatok eltérő szervezeti kultúrája és sajátlagos érdekei felülírhatják a bűnmegelőzés céljait.</p> <p>— A politikai szándékoktól és elvárásoktól eltér a gyakorlati megvalósítás.</p>

	Lehetőségek	Veszélyek
	<ul style="list-style-type: none"> — Korszerű drogst stratégiánk van. — Határozott elképzelés van a népegészség fejlesztéséről. — Folyik a büntetőpolitika új elemeit is tartalmazó kodifikáció. — Készül a jogsegélyszolgálat országos hálózatának rendszere. — Készül az antidiszkriminációs törvény. 	<ul style="list-style-type: none"> — Egyes szervezetek elégtelen elköteleződése diszfunkcionális hatást gyakorolhat.
A jelenlegi bűnmegelőzési rendszer környezetét jellemző gazdasági tényezők	<ul style="list-style-type: none"> — Az EU-csatlakozással jelentős gazdasági források vonhatók be a bűnmegelőzési feladatok finanszírozásába. — Az üzleti szféra szereplőit is sikerül bevonni a bűnmegelőzési programok finanszírozásába. 	<ul style="list-style-type: none"> — A szükséges források továbbra is hiányzanak, illetve a létező források egyenlőtlenül oszlanak el. — Növekszik a régiók közötti egyenlőtlenség. — Továbbra is magas a gyermekek szegénység kockázata.
A jelenlegi bűnmegelőzési rendszer környezetét meghatározó társadalmi, szervezeti és közösségi kérdések	<ul style="list-style-type: none"> — A közvélemény aktivizálása a bűnmegelőzési stratégia céljai érdekében. — A média szövetségessé tehető: ismerje meg és közvetítse e program célkitűzéseit. — A nyilvánosság országos és helyi fórumai folyamatosan vegyenek részt a közösség mozgósításában és az eredmények bemutatásában. — Az Európai Bűnmegelőzési Hálózathoz kapcsolódás. 	<ul style="list-style-type: none"> — A elvárások nem igazodnak a realitásokhoz. — Továbbra sem esik egybe a bűnözéstől való félelem és a sértetté válás ténye. — Felnőtt egy olyan nemzedék, amelynek szocializációjából hiányzik a munkakultúra. — Továbbra is növekszik a marginális társadalmi csoportokhoz tartozó bűnelkövetők aránya. — A média egy része továbbra is csak a szenzációt tartja „piacképesnek”.
A jelenlegi rendszer környezetét meghatározó technikai tényezők	<ul style="list-style-type: none"> — A megfelelő szabványok kialakítása a közösség biztonságérzetének fokozása érdekében. 	<ul style="list-style-type: none"> — Az önkormányzatok feladatvállalása nem terjeszkedik túl a szituációs eszközök támogatásán.

4. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉS ELŐZMÉNYEI, A JELENLEGI HELYZET, ÉS A NEMZETKÖZI ELVÁRÁSOK

4.1. Hazai előzmények és a jelenlegi helyzet

Közbiztonsági és bűnmegelőzési eredmények a 90-es évek közepéig

Az 1990-es évek első felében a rendőrség specializált bűnmegelőzési szerveket hozott létre. Azóta számos törvény, rendelet, kormányhatározat és ORFK vezetői utasítás foglalkozott bűnmegelőzési részfeladatok szabályozásával, de a kormányzati, az önkormányzati és a lakossági önszerveződések között máig nem sikerült hatékony együttműködést kialakítani. Az önkormányzatok és a rendőrség közötti kapcsolatot a rendőrségi forráshiányok határozták meg. Bár az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXXV. törvény 8. §-ának (1) bekezdése szerint a helyi önkormányzatok a közbiztonsággal összefüggő feladataikat saját maguk határozzák meg, a legtöbb településen még a közbiztonsági és bűnmegelőzési bizottságok megalakítása is elmaradt. A helyi biztonság „megoldása” leegyszerűsödött a „több rendőrt az utcára” jelszó megfogalmazására. A 1990-es évek fordulóján civil kezdeményezésként számos településen polgárőr-szervezetek alakultak. A mára 600 egységet számláló szervezet egyharmada egyesületi formában működik, önkéntes országos érdekvédelmi szervezetük az Országos Polgárőr Szövetség. Az ezredfordulón a polgárőrök száma elérte az 53 ezret. Ugyanekkor elszórtan működött a Szomszédok Egymásért mozgalom is. A gazdasági élet számos területén jelentős értékek védelmét látják el a személy- és vagyonvédelmi vállalkozások, amelyek tevékenységét 1998-tól törvény szabályozza. Ezeknek a

vállalkozásoknak a hatósági ellenőrzését 1995 óta a rendőrség igazgatásrendészeti, bünyügyi és közrendvédelmi szolgálatai végzik.

Az Országos Bűnmegelőzési Tanács (OBmT) kialakítása és az Országos Bűnmegelőzési Program (OBP)

A bűnmegelőzés országos szervezete kialakításának első lépéseként a Kormány 1995-ben „érdekegyeztető, döntés-előkészítő és javaslattevő” szervként létrehozta az Országos Bűnmegelőzési Tanácsot (OBmT), hogy állásfoglalásaival és javaslataival segítse a Kormány bűnözés visszaszorítására irányuló törekvéseit.²⁵ Az OBmT-nek jelentős szerepe volt az Országos Bűnmegelőzési Program (OBP) létrejöttében. A Kormány átfogó bűnmegelőzési programját tartalmazó kormányhatározat fogalmazta meg először azt, hogy a hatékony bűnmegelőzés megvalósítása komplex társadalmi fellépést igényel, amely az állami és a társadalmi szervek, a polgárok és önszerveződések bűnmegelőzésben való összehangolt, tevékeny részvételével, illetve támogatásával valósítható meg.²⁶ A kormányhatározat hangsúlyozta a társadalompolitikai részterületeken kidolgozandó társadalomfejlesztési programok egymásra épülésének kívánalmát. Feladatul adta a belügyminiszternek, hogy a bűnmegelőzésből eredő kötelezettségek meghatározása érdekében vizsgálja meg a rendőrségi és az önkormányzati törvény módosításának szükségességét, valamint a kriminálstatisztikai adatgyűjtés rendszerét. A kormányhatározat az OBmT feladatává tette az OBP-ból adódó teendők végrehajtását és a bűnmegelőzéssel kapcsolatos módszertani segítségnyújtást.

A társadalmi bűnmegelőzés várat magára

A kormányhatározat egyértelmű fogalmazása ellenére az OBP-ban foglalt szakmai elvárások elenyésző része valósult csak meg. Kizárólag azokat támogatta a Kormány, amelyek büntetőjogi reakciók szigorítását célozták. Ezek a törekvések a korabeli jogszabályokban is tükröződnek.

Az Országos Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Közalapítvány (OKBK)

Ezt a folyamatot némileg megtörte az, hogy 1998-ban létrejött az Országos Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Közalapítvány (a továbbiakban: OKBK), azért hogy — az OBP megvalósításával összefüggésben — a rendelkezésére álló pénzeszközökből pályázati formában támogassa az önkormányzatok, a civil szervezetek és az állampolgárok bűnmegelőzési tevékenységét. 1999. július 7-én a Kormány meghatározta az áldozatvédelemmel kapcsolatos jogalkotási feladatokat, és az OKBK hatáskörébe utalta a személy elleni súlyos erőszakos bűncselekmények áldozatainak kárenyhítését, meghatározva a kárenyhítésre, illetve a bűnmegelőzési feladatok támogatására fordítható közalapítványi tőke nagyságrendjét.²⁷ 2001-ben megszűnt az OKBK. Az egyes erőszakos bűncselekmények következtében sérelmet szenvedettek állam általi kárenyhítésének szabályairól rendelkező 209/2001. (X. 31.) Korm. rendelet a jogutód szervezetként létrejött Biztonságos Magyarországért Közalapítvány (a továbbiakban: BMK) hatáskörébe utalta az állami kárenyhítési feladatok ellátását. A BMK-nak továbbra is feladata maradt a bűnmegelőzési programok támogatása, a katasztrófavédelmi és az áldozatvédelmi programok támogatása viszont ekkor került a hatáskörébe.

Az áldozatvédelem szervezetei

Az áldozatvédelem fontosságának felismerését jelzi az, hogy 1998-ban a BM Társadalmi Kapcsolatok és Kommunikációs Irodáján belül létrejött az Áldozatvédelmi Iroda. Az új szervezet feladata a Belügyminisztérium és a belügyminiszter irányítása alá tartozó önálló szerveknél az áldozatvédelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtása és koordinálása, valamint az érintett társadalmi szervezetekkel való együttműködés.²⁸ 1990 óta hatékonyan működik az áldozatok védelmét elősegítő Fehér Gyűri Közhasznú Egyesület.

A kormányzati szereplők hatáskörének tisztázatlansága

Az elmúlt évtizedben a hazai bűnmegelőzés irányítási rendszerének hibái jól nyomon követhetők az OBmT tevékenységének változásaiban is. Az OBmT működésében kezdetektől fogva nem volt világos az, hogy feladatait milyen szervezeti formában, milyen felügyeleti és milyen számonkérési rendszerben kell ellátnia. Nem volt egyértelmű az, hogy az OBmT működését a Kormány (mint alapító) vagy a BM (mint a működési feltételeket biztosító minisztérium) elvárásai határozzák-e meg. Időközben az OBmT tevékenységi köre megváltozott. Az 1075/1999. (VII. 7.) Korm. határozat három új feladatkörrel — a korrupció-megelőzése, a sértettekkel kapcsolatos megelőzési feladatok koordinálása és a kábítószer-fogyasztás megelőzése — bővítette az OBmT hatáskörét. Az új feladatok végrehajtásához azonban nem biztosítottak megfelelő feltételeket. Az említettek egyben új tárcafeladatok is voltak, de a hatáskörök pontos

²⁵ 1040/1995. (V. 17.) Korm. hat.

²⁶ 1136/1997. (XII. 22.) Korm. hat.

²⁷ 1074/1999. (VII. 7.) Korm. hat.

²⁸ 2002-ben 217 áldozatvédelmi referens dolgozott a rendészeti szerveknél.

rögzítése és az együttműködési formák meghatározása elmaradt. Az OBmT-nek a bűncselekmények áldozataival kapcsolatos koordinálási feladatai versenyeztek a BM Áldozatvédelmi Irodáival, a korrupció megelőzésének belügyi hatásköre pedig az IM tevékenységi körébe tartozó korrupció elleni küzdelemmel, továbbá a kábítószer-probléma belügyi megelőzése az ISM-hez tartozó drogmegelőzéssel. Az OBmT forrásoldali gyengesége a bűnmegelőzési célú közalapítvánnyal (OKBK, BMK) való kapcsolatában a viszonyok tisztázatlanságát és a keresztbe támogató pályázatok rendszerének kialakulását eredményezte. Ebben a helyzetben a századfordulóra a bűnmegelőzésért vállalt kormányzati felelősség érvényesítése lehetetlenné, a bűnmegelőzési tevékenység irányítása áttekinthetlenné vált.

A bűnmegelőzés kormányzati koordinációs feladat, amelyet törvényben rögzítenek

A közbiztonság védelme és a társadalmi bűnmegelőzés a nemzet közös ügye, s ebben a politikai konszenzus megeremthető. A bűnmegelőzéssel foglalkozó szakemberek és a közigazgatás szereplői is egyetértenek abban, hogy a társadalmi bűnmegelőzés komplex rendszerét és működési feltételeit törvényben kell rögzíteni. Ez az általános, törvényi szintű szabályozást igénylő rendelkezések mellett tartalmazza azokat az úgy nevezett tematikus törvényt módosításokat, melyek a bűnmegelőzéssel kapcsolatos új típusú komplex és ágazati jellegű feladatokat jelölik meg. A törvény elsődleges feladata az, hogy a bűnmegelőzés állami feladatainak sorában meghatározza azokat, amelyek kötelező közigazgatási hatósági felhatalmazással a helyi önkormányzatokhoz telepíthetőek, illetve megjelölje a bűnmegelőzés új típusú rendszerében a rendőrségnek a közösségi bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatait. A bűnmegelőzés mint kormányzati feladat szoros kapcsolatban van a rendészeti igazgatással és a büntetőpolitikával. A társadalmi bűnmegelőzés megvalósítása érdekében tehát elkerülhetetlen egy átfogó és hosszabb távra érvényes közbiztonsági stratégia kidolgozása is.

Az OBmT és az Országos Bűnmegelőzési Központ a társadalmi bűnmegelőzés szervezeti rendszere

A kormányprogram egyik fő célkitűzése a „létbiztonság, jogbiztonság, közbiztonság” megszilárdítása, illetve javítása. Ezért a Kormány számára sürgős volt az, hogy a bűnmegelőzés komplex rendszerét kialakító magas szintű jogszabály megszületéséig gondoskodjon az ehhez szükséges ágazati feladatok és a végrehajtási határidők számon kérhető meghatározásáról. A bűnmegelőzés területén a társadalom szélesebb körű bevonásának igényére figyelemmel átalakította az OBmT-t, amelynek elnöke a belügy-, társelnöke pedig az igazságügy-miniszter lett. Ezt foglalja magába az 1002/2003. (I. 8.) Korm. határozat. A határozat az OBmT igazgatási és adminisztratív feladatainak ellátását a BM hatáskörén belül létrehozott Országos Bűnmegelőzési Központra bízta. A központ létrehozásával a belügyminiszter biztosította a bűnmegelőzés tárcaszintű irányításának folyamatosságát. Az Országos Bűnmegelőzési Központ kezdeményezte a rendvédelmi szervek és az önkormányzatok új típusú együttműködési formáinak kialakítását. A belügyminiszter feladat- és hatáskörét meghatározó 150/2002. (VII. 2.) Korm. rendelet a közbiztonságért viselt felelősségre figyelemmel rögzítette a bűnmegelőzés koordinációs tennivalóit. Sürgető kormányzati feladat volt az is, hogy a társadalmi bűnmegelőzési stratégia megalkotásáig megvalósuljon a bűnözés alakulását nyomon követő és az EU követelményeknek megfelelő információs központ. Ez a Belügyminisztériumban működő szervezeti egység továbbra is a bűnmegelőzési stratégia végrehajtásának szolgálatába állítható.

4.2. Nemzetközi előzmények, nemzetközi kötelezettségek, elvárások

Az ENSZ a bűnmegelőzésről

A bűnözés megelőzésével és az elkövetők kezelésével foglalkozó ENSZ-kongresszusokon többször kinyilvánították, hogy a bűnözést és a bűnelkövető magatartást nem lehet kizárólag büntetőpolitikai problémaként értelmezni, mert a bűnözés szoros kapcsolatban van az országok gazdasági és társadalmi adottságaival. Különösen figyelemre méltónak tartották azt, hogy a kormányok eddig alig investáltak a bűnmegelőzésbe, a legfejlettebb országokban az erre fordított költségek a nemzeti jövedelem kevesebb, mint egy százalékát tették ki, míg a fejlődő országok többségében ez szinte nem is volt mérhető. Az ENSZ-Közgyűlés által 1990 decemberében elfogadott 45/121 számú illetve 45/166 számú ajánlások számos új irányelvet tartalmaznak a bűnmegelőzésben és a büntető igazságszolgáltatásban alkalmazni javasolt standardokról, szabályokról.²⁹

²⁹ International co-operation for crime prevention and criminal justice in the context of development; United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency; United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty; United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures; Basic Principles for the Treatment of Prisoners; Guidelines for the prevention and control of organized crime; Measures against international terrorism; Model Treaty on Extradition; Model Treaty on Mutual Assistance in Criminal Matters; Model Treaty on the Transfer of proceedings in Criminal Matters; Model Treaty on the Transfer of Supervision of Offenders Conditionally Sentenced or Conditionally Released; Basic principles on the Role of Lawyers; Guidelines on the Role of Prosecutors; Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials; and Model Treaty for the prevention of crimes that infringe on the cultural heritage of peoples in the form of movable property.

Prioritások az ENSZ-dokumentumokban

1991-ben az ENSZ Közgyűlés 46/152 sz. ajánlása meghatározta a bűnmegelőzési prioritásokat (városi bűnözés, fiataalkori bűnözés, erőszakos bűnözés) és felhívta a Bűnmegelőzési és Büntető Igazságszolgáltatási Bizottságot (Crime Prevention and Criminal Justice Commission) a részletes program kidolgozására. Az ENSZ Gazdasági és Szociális Bizottsága (ECOSOC) 1995/9 számú ajánlása fogalmazta meg a városi bűnözés megelőzésének irányelveit, az E/1997/30. határozata³⁰ pedig a bűnmegelőzési standardok előzetes tervezetének kidolgozásáról és vitára bocsátásáról döntött. Az ECOSOC az 1997/33 számú ajánlásban foglalta össze a bűnözés kezelésével és megelőzésével kapcsolatos korábbi ajánlásokat.

Közösségi bűnmegelőzés

1999-ben szakértők dolgozták ki az ENSZ közösségi bűnmegelőzéssel kapcsolatos irányelvnek első változatát³¹. Ezt az ECOSOC 2001/11 számú ajánlásával, illetve a bécsi deklarációval erősítette meg.³² 2002 januárjában az ENSZ Közgyűlés 56/261 számú ajánlása erősítette meg a nemi megkülönböztetéstől mentes, a kormányzati és a civil együttműködésre épülő, a diszkrimináció, a kirekesztés és az erőszak elleni küzdelemmel összekapcsolódó bűnmegelőzés fontosságát.³³ Ebben a stratégiában a fiatalok képezték az elsődleges célcsoportot. 2002-ben újabb szakértői tanácskozás munkálta ki a bűnmegelőzési irányelvek végleges változatát és javaslatot tett a nemzetközi együttműködés különböző formáira.³⁴ Az ECOSOC E/CN.15/2002/4. számú határozatával elfogadta a közösségi bűnmegelőzés irányelveit és felhívta a tagállamokat arra, hogy bűnmegelőzési és büntető igazságszolgáltatási politikáik fejlesztésében vegyék figyelembe az abban foglalt elveket. A közösségi bűnmegelőzés irányelveit — a főtitkár előterjesztésében — 2002 áprilisában fogadta el a bűnmegelőzéssel és a bűnelkövetők kezelésével foglalkozó 11. ENSZ Kongresszus.³⁵

Az Európa Tanács a bűnmegelőzésről

Az Európa Tanács egyik fontos feladata a bűnözéssel szembeni fellépés harmonizálása. Ennek jogforrásai azok az egyezmények, amelyek a részes államok számára kötelezőek. A Miniszteri Bizottság — a bűnözés problémáival foglalkozó európai bizottság (CDPC) keretében kidolgozott — ajánlásai, a hivatkozott bizottság kriminológiai kollokviumainak és tudományos konferenciáinak javaslatai, bűnmegelőzéssel kapcsolatos programok, valamint a kábítószer-problémával foglalkozó „Pompidou-Csoport” konferenciái és a konferenciákon elfogadott javaslatok az elvárásokat fogalmazzák meg és az egységes gyakorlat kialakítását segítik.

A felsoroltak közül az egyezmények a bűnözés különösen súlyos formái elleni fellépésre vonatkoznak. Ilyen például a Bűncselekményből származó javak lefoglalásáról és elkobzásáról szóló egyezmény.

A bűnmegelőzéssel összefüggő kérdésekkel általában az ajánlásaiban foglalkozik az Európa Tanács. Az ajánlások közül a nemzeti stratégia kialakításában különösen a következők az irányadók:

- 19. számú ajánlás a bűnmegelőzés szervezetéről (1987),
- 20. számú ajánlás a fiataalkori bűnözésre való társadalmi reakcióról (1987),
- 21. számú ajánlás a sértettek segítségéről és a sértetté válás megelőzéséről (1987),
- 2. számú ajánlás a családon belüli erőszak elleni társadalmi intézkedésekről (1990),
- 2. számú ajánlás a gyermekbántalmazás orvosi-társadalmi vonatkozásairól (1993),
- 20. számú ajánlás a korai pszichoszociális intervenció szerepéről a bűnözővé válás megelőzésében (2000).³⁶

³⁰ ECOSOC. Res. E/1997/30 on „Elements of Responsible Crime Prevention: standards and norms”.

³¹ Responsible Crime Prevention: Addressing Traditional and Emerging Crime Problems, Buenos Aires, 1999.

³² Lásd: Vienna Declaration on Crime and Justice: Meeting the Challenges of the Twenty-first Century; ECOSOC Res. 2001/11, „Action to promote effective community-based crime prevention”.

³³ General Assembly Resolution 56/261 of 31 January 2002, „Revised draft plans of action for the implementation of the Vienna Declaration on Crime and Justice: Meeting the Challenges of the Twenty-first Century”.

³⁴ Guidelines for the Prevention of Crime, Vancouver, 2002, January.

³⁵ E/CN.15/2002/4.

³⁶ Recommendation No. R(87)19 on organisation of crime prevention; Recommendation No. R(87)20 on social reactions to juvenile delinquency; Recommendation No. R(87)21 on assistance to victims and prevention of victimisation; Recommendation No. R(90)2 on social measures concerning violence within the family; Recommendation No. R(93)2 on medical-social aspects of child abuse; Recommendation No. R. (2000)20 on the role of early psychosocial intervention in the prevention of criminality.

Az Európa Tanács bűnmegelőzéssel kapcsolatos egyéb dokumentumai, illetve projektjei közül gyakorlati javaslatokat tartalmaz a Városi bűnmegelőzés — útmutató a helyi hatóságok számára³⁷ című kiadvány. Az előzőhöz hasonlóan hasznos anyag a Hétköznapi erőszakra való válaszok egy demokratikus társadalomban³⁸ című publikáció, ami egy projekt összefoglalója. A 2002-ben indult közös munkálkodás célja az volt, hogy ösztönözze a tagállamokat arra, hogy átfogó, a különböző intézmények együttműködésére épülő politikával lépjenek fel az erőszakos jelenségekkel szemben. E tevékenységük során tartásuk tiszteletben az emberi jogokat és a jogállami követelményeket. Az integrációs szervezet a bűnözés hagyományos formáit és az egyéb deviáns viselkedéseket nem individuális, hanem társadalmi, környezeti eredetű jelenségeknek tekinti. Megfékezésükben növekvő jelentőséget tulajdonít a büntető igazságszolgáltatáson kívüli intézményeknek, a helyi közösségeknek és a civil szerveződéseknek. Az Európa Tanács 1985-ben megalkotta a sporteseményeken, különösen a labdarúgó mérkőzéseken tanúsított nézőtéri erőszakra és rendsértő magatartásról szóló európai egyezményt (ETS 120), amely Magyarországra nézve is hatályba lépett.

Az Európai Unió a társadalmi bűnmegelőzésért — Az Amszterdami Szerződés

Az Amszterdami Szerződésben foglaltak szerint az Európai Unió büntetőügyekben való rendőrségi és igazságügyi együttműködési politikájának részévé vált a bűnmegelőzés.³⁹ Ebben a dokumentumban a bűnmegelőzés magában foglalja a szervezett bűnözés és a kriminalitás egyéb formái elleni fellépést. Az 1999. május 1-jén hatályba lépett Amszterdami Szerződés 29. cikke szerint „az Unió célkitűzése, hogy a büntetőügyekben való rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén a tagállamok közös fellépéseinek kialakításával, valamint a rasszizmus és az idegengyűlölet megelőzésével és az ellene való küzdelemmel a szabadság, a biztonság és az igazságosság területén az állampolgároknak magas szintű biztonságot nyújtson”.

Az EiT rendkívüli ülése Tamperében

Az Európai Tanács 1999. október 15—16 közötti, tamperei rendkívüli ülésén hozott döntésében azt hangsúlyozta, hogy a bűnmegelőzési szempontokat integrálni kell a bűnözés elleni küzdelembe. Szorgalmazta a nemzeti bűnmegelőzési programok továbbfejlesztését. Szükségesnek látta a legjobb gyakorlatok/programok cseréjét, a bűnmegelőzésért felelős illetékes nemzeti hatóságok hálózatának kialakítását, a nemzeti bűnmegelőzési szervezetek együttműködésének megerősítését, valamint az e célokat szolgáló közösségi finanszírozás lehetőségének feltárását.

Az EU-Bizottság bűnmegelőzési stratégiája

Az Európai Bizottság a bűnmegelőzési stratégia elemeinek számbavételénél két fő csoportra osztja a kriminális jelenségeket:

a) Az egyikbe tartoznak a hagyományos bűncselekmények (az emberölés, az erőszakos közöszlés), a kevésbé súlyos, de gyakran előforduló bűntettek és vétségek (a lopás, az orgazdaság, a csalás), a különböző közösségekben, helyszíneken előforduló erőszakos cselekmények (az iskolai, a családon belüli erőszak, a sporteseményeken előforduló erőszak), valamint a büntetőjogilag nem feltétlenül bűncselekménynek minősülő olyan antiszociális magatartások, amelyek feszültséget keltenek egy közösségben, csökkentik az emberek biztonságérzetét.

b) A másikba a szervezett bűnözés, ezen belül a nemzetközi szervezett bűnözés tartozik.

A bűnmegelőzés meghatározása az EU-ban

A bűnmegelőzés a Bizottság szerint olyan folyamatos és strukturált együttműködés vagy eseti kezdeményezés, amely hozzájárul a bűnözés mennyiségi és minőségi visszaszorításához. A társadalmi bűnmegelőzésben minden olyan személy és szervezet közreműködésére szükség van, amely hatással van a bűnalkalmak számának, a bűnokok hatásának, az áldozattá válás kockázatának csökkentésére. Így különösen számítani kell a helyi képviselők, a bűnüldöző és a büntető igazságszolgáltatás hatóságainak, a szociális intézmények, az oktatási rendszer, a széles értelemben vett egyesületek, az ipari, bank- és a magánszektor, a tudományos kutatók, valamint a közvélemény és a média szereplőinek közreműködésére. A bizottsági anyag szerint a bűnmegelőzési programok alapvetően három területre, illetve célra koncentrálnak: (1) a bűnalkalmak redukálására; (2) a bűnözés növekedését elősegítő társadalmi és gazdasági tényezők hatásának csökkentésére; (3) az áldozatok tájékoztatására és védelmére, az áldozattá válás megelőzésére.

³⁷ Urban crime prevention — a guide for local authorities (Council of Europe, July 2002).

³⁸ Responses to violence in everyday life in a democratic society.

³⁹ A felhasznált dokumentumok:

— Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: The prevention of crime in the European Union. Reflection on common guidelines and proposals for Community financial support. Proposal for a Council Decision establishing a programme of incentives and exchanges, training and cooperation for the prevention of crime (Hippocrates). Commission of the European Communities, Brussels, 29.11.2000. COM(2000) 786 final — 2000/0304(CNS)

— Proposal for a Council Decision establishing a programme of incentives and exchanges, training and cooperation for the prevention of crime (Hippocrates). Official Journal of the European Communities, 27/03/2001 p. 0244—0246.

— 2001/427/JHA: Council Decision of 28 May 2001 setting up a European crime prevention network. Official Journal L 153, 08/06/2001 p. 0001—0003.

— Az Európai Integráció Alapszerződésai. Szerk.: Fazekas Judit. KJK-Kerszöv Kft. Budapest, 2000.

A bűnmegelőzés európai modellje

A bűnmegelőzés európai modelljét a Bizottság a büntető jogalkalmazási politika kiegészítőjeként tartja számon. A prevenció stratégiák közös eleme a multidiszciplináris megközelítés.

Az EU-stratégia

Az Európai Bizottság álláspontja szerint a kialakítandó uniós bűnmegelőzési stratégiának a nemzeti prevenció politikák és az Európai Unió szintjén egyaránt működni kell. Ezek azonban nem helyettesítik a nemzeti, a regionális és a helyi prevenció politikákat.

Az EU célkitűzései

Az EU bűnmegelőzéssel kapcsolatos célkitűzései a következők:

— Csökkenteni kell a bűnalkalmakat, növelni kell a valószínűségét annak, hogy a bűnelkövetőt megbüntetik, valamint redukálni kell a bűncselekményekből származó haszonszerzés lehetőségeit.

— Csökkenteni kell azoknak a környezeti tényezőknek a hatását, amelyek következményeképpen valaki a bűnözés vagy bűnismétlés világába kerülhet.

— Csökkenteni kell az áldozattá válás kockázatát.

— Növelni kell az emberek biztonságérzetét.

— Elő kell mozdítani és terjeszteni kell a jogkövető magatartás kultúráját és a konfliktusok erőszakmentes elhárításának módszereit.

— Elő kell mozdítani a „jó kormányzást”, különös tekintettel a korrupció megelőzésére. Meg kell előzni a bűnözők beszivárgását a gazdasági, a társadalmi és a politikai struktúrába.

Prioritások az EU-ban

Az Európai Unió bűnmegelőzési politikájának prioritásai a kriminalitás hagyományos területein belül a városi, a gyermek- és fiatalkori bűnözés és a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények. A szervezett bűnözés megelőzésében a fejlett technológiákkal kapcsolatos bűnözés, az illegális kábítószer-kereskedelem, az emberkereskedelem, a nők kizsákmányolása, a gyermekek szexuális zaklatása, a pénzhamisítás és a pénzügyi bűncselekmények elleni fellépésre kell koncentrálni.

Európai Bűnmegelőzési Hálózat

A tagállamok közötti bűnmegelőzési célú együttműködést erősítendő, az EU Tanácsa 2001. május 28-án határozatot fogadott el az Európai Bűnmegelőzési Hálózat felállításáról (a továbbiakban: hálózat).⁴⁰ A hálózat létrehozásának célja a bűnmegelőzés különböző eszközeinek fejlesztése, és nemzeti, a helyi bűnmegelőzési tevékenység támogatása. Bár a hálózat tevékenysége a bűnözés minden formájára kiterjed, a határozat megerősíti a fiatalkori, a városi és a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények prioritását.⁴¹ A hálózatban minden tagország legfeljebb három kapcsolattartó pontot jelölhet ki, amelyek közül az egyik a nemzeti kapcsolattartó pont.⁴²

Az EU az áldozatok védelméről

Az Európai Unió Tanácsa — az Amszterdami Szerződés és a Tanács tamperei ülésének következtetései alapján — 2001. március 15-én kerethatározatot fogadott el az áldozatok büntetőeljárásbeli jogállásáról, melyben meghatározta az áldozat, az áldozatvédelem fogalmát. Előírta a tagországok számára azokat a normákat, amelyeket az áldozatok, a különösen veszélyeztetett áldozatok védelme, a másodlagos viktimizálódás⁴³ elkerülése érdekében biztosítani kell.⁴⁴

⁴⁰ 2001/427/JHA Council Decision of 28 May 2001 setting up a European crime prevention network.

(Az együttműködés területei egyre inkább elhatárolódnak egymástól, például Belgium kezdeményezésére döntés született a helyreállító igazságszolgáltatás európai együttműködési hálózatának kialakításáról és a kapcsolattartó pontok kijelöléséről.)

⁴¹ Az EUCPN elhatározott prioritásai 2001 júliusa és 2002 decembere között a fiatalkori bűnözés (a bűnözés rizikótényezői (pl. alkohol, drog, szociális depriváció), a magatartásváltoztató programok, a helyreállító igazságszolgáltatás eszközei, mint pl. a mediáció, és a rendőrség és a szociális szolgálatok közötti partneri kapcsolat kialakítása. A városi bűnözés területén a konfliktuskezelés, a mediáció, a lopásgátló eszközök a gépkocsikban, illetve a város- és épülettervezés a legfontosabb eszközök. A kábítószerrel kapcsolatos cselekmények elleni küzdelem a jobb és hatékonyabb jogalkalmazási eszközöket, illetve a szociális és egészségügyi politikák kialakítását jelenti. A dán elnökségi időszak alatt a három prioritás a számítógépes bűnözés elleni küzdelemmel egészült ki, és a soros görög elnökség alatt a migráció problémájának leküzdése fogalmazódik meg prioritásként.

⁴² Rules of Procedure for the European Crime Prevention Network of 25 June, 2001

⁴³ Másodlagos viktimizálódás: ugyanazon természetes vagy jogi személy ismételt sértetté válása.

⁴⁴ 2001/220/JHA Council Framework Decision of 15 March 2001 on the standing of victims in criminal proceedings.

Hippocrates-program

Az EU Bizottság előterjesztése alapján került sor a Hippocrates-program kialakítására.⁴⁵ A program célja a tagállamok köz- és magánintézményei közötti együttműködés előmozdítása, függetlenül attól, hogy szervezett bűnözésről vagy a bűnözés más formái elleni fellépésről van szó. Az együttműködés kialakítására irányuló projektekben a csatlakozó országok is részt vehetnek [2. cikk (1) bek.]. A tagállamok közötti együttműködés a képzésre, a tapasztalatcserére, a kutatásra, a szakmai találkozók megszervezésére és a tájékoztatásra irányulhat.

AGIS-program

2002. július 7-én a Bizottság a bűnözés elleni harc céljait szolgáló korábbi uniós programokat⁴⁶ egyesítette, és elfogadta az AGIS keretprogramot.⁴⁷ A keretprogram 2003—2007 között az alábbi általános célkitűzéseket kívánja megvalósítani⁴⁸:

- Az európai politikák kifejlesztése, végrehajtása és értékelése a rendőrség és az igazságügyi együttműködés területén.
- Hálózati és kétoldalú együttműködések erősítése, az információk és tapasztalatok cseréje, a helyi és regionális együttműködés erősítése, valamint a közös képzések és tudományos kutatások szervezése.
- Az uniós tagállamok, a tagjelölt és harmadik országok közötti, valamint a megfelelő regionális és nemzetközi szervezetek közötti együttműködés kialakítása.

A program felhívja a figyelmet az új társadalmi bűnmegelőzési módszerekre, továbbá a közösségi támogatás feltételeire.

A nemzetközi szervezetek bűnmegelőzési tevékenységének közös jellemzői

Az ENSZ, az Európa Tanács és az EU ajánlásai és egyéb dokumentumai azt jelzik, hogy a bűnmegelőzéssel kapcsolatos teendők két területre koncentrálnak: a szervezett, a határokon átlépő bűnözés elleni fellépésre és a bűnözés új formái elleni küzdelemre valamint a tradicionális bűnözés csökkentését célzó társadalmi-közösségi bűnmegelőzés területére. A szervezetek és módszerek különböznek egymástól, de találkozási pontjaik is vannak.

5. ALAPELVEK ÉS MŰKÖDÉSI ELVEK

5.1. A bűnmegelőzés alkotmányos követelményei

A „megbélyegzés” elkerülése

A bűnmegelőzés szabályozott keretek között zajló, felelősséggel járó olyan tevékenység, amelynek érvényesítése során tiszteletben kell tartani az emberi jogokat, követni kell az alkotmányos jogállam elveit. Tiszta felelősségi viszonyok és világos, jól körülhatárolt szerepek rögzítésével el kell érni a bűnözés és az áldozattá válás csökkenését. Az Alkotmány 35. §-ának (1) bekezdése szerint a Kormány alkotmányos kötelezettsége a közrend és a közbiztonság védelmét szolgáló intézkedések foganatosítása. A nemzetközi standardoknak megfelelően kialakított társadalmi bűnmegelőzési stratégiának és az ezt szolgáló, kiszámítható és számon kérhető szabályozásnak úgy kell illeszkednie a társadalompolitikába, hogy az megfeleljen az alkotmányos követelményeknek és kötelezettségeknek. Ezért bűnmegelőzés címen kényszerítő vagy megbélyegzést eredményező módon nem szabad beavatkozni. A bűnmegelőzési programok meghatározásánál tekintettel kell lenni arra, hogy a bűnözéssel kapcsolatos problémák eltérően érintik a nőket, a férfiakat, a fiatalokat és az időseket. Emellett figyelembe kell venni a kulturális különbségeket és a kisebbségek eltérő kultúráját, szokásait is.

Az arányosság elvének érvényesítése

A beavatkozás módjának megválasztásakor figyelemmel kell lenni az arányosság elvére, törekedni kell az egyéni autonómia és a közösségi kontroll egyensúlyára. Az ENSZ Gazdasági és Szociális Bizottságának a bűnmegelőzéssel kapcsolatos ajánlása az élet- és vagyónbiztonságot az egyik alapvető emberi jogként fogja fel.⁴⁹ Ugyanakkor azt is megállapítja, hogy a bűnmegelőzési intézkedéseket az emberi jogok, a potenciális áldozatok, az elkövetők és a harmadik személyek szabadságjogainak tiszteletben tartásával, az arányosság elvére figyelemmel kell végrehajtani. A közösség biztonságának megteremtésére irányuló törekvés érvényesítésében gyakran egymásnak feszülő érdekek között kell az egyensúlyt megteremteni.

⁴⁵ Proposal for a Council Decision establishing a programme of incentives and exchanges, training and cooperation for the prevention of crime (Hippocrates). Megjelent az Official Journal of the European Communities 2001. 03. 27-i számában: C 96 E/244—246.o.

⁴⁶ Grotius II Criminal, Oisin II, Stop II, Hippocrates, Falcone.

⁴⁷ Council Decision 2002/630/JHA (OJ L 203, 1.8.2002, p.5.).

⁴⁸ Programme AGIS, Commission Programme for Police and Judicial Cooperation in Criminal Matters, OJ C 2003, 10.1.2003, 5—18. old.

⁴⁹ Resolution 1997/33: Elements of responsible crime prevention: standards and norms. UN Economic and Social Council 36th plenary meeting.

A kirekesztés elkerülése

A bűnözés megfékezése társadalmilag elfogadott cél. Az ennek érdekében fogantatosított intézkedések, valamint a bűnözéstől való félelem bizonyos csoportok kirekesztésének erősödésével járhat. Növelheti a bűnelkövető fiatalokkal, a börtönviseltekkel, a drogfüggőkkel, a hajléktalanokkal, a szegényekkel, a cigányokkal szembeni előítéleteket. A társadalmi bűnmegelőzés rendszere a társadalmi igazságosság elvén alapul. Ennek érdekében egyaránt törekedni kell a társadalmi kirekesztés, az előítéletesség elkerülésére és a biztonsághoz fűződő érdekek érvényesítésére.

5.2. A bűnmegelőzés és a büntető igazságszolgáltatás

A büntető igazságszolgáltatás bűnmegelőzés jellegű feladatai

A büntető igazságszolgáltatás állami monopólium. A rendőrség, az ügyészség, a bíróság a már megtörtént bűncselekményekre reagál. Ezért a büntető igazságszolgáltatás működése csak kis mértékben hat a bűnözést eredményező, összetett társadalmi, gazdasági folyamatokra. Ez inkább a társadalmi bűnmegelőzés feladata. Minden olyan egyedi ügyben alkalmazott büntetés azonban, amely tekintettel van a bűnismétlés megelőzésére, javíthatja a közbiztonságot. Szintén kedvezően hat a bűnmegelőzésre a bűnüldöző szervezet reakció- képességének fokozása, a bűnelkövetés kockázatának növelése, a büntető igazságszolgáltatás időszerűségének javítása, a büntetés elkerülhetetlensége.

A bűnmegelőzés a büntetés-végrehajtásban

Minden olyan, a jogerős ítélet keretei között alkalmazott büntetés-végrehajtási jogintézmény, módszer, amely segíti a bűnelkövetők társadalmi integrációját, akadályozza a bűnismétlést és egyben a bűnmegelőzés célját is szolgálja. Ezért csökkenteni kell a börtönártalmakból származó, bűnismétlésre ösztönző veszélyeket. A büntetés tartama alatt növelni kell a foglalkoztatás, a szakképzés, a nevelés, a közoktatás, az egészségmegőrzés lehetőségeit. A bűnismétlés lehetősége csökken, ha az elítélt szembesül az általa elkövetett cselekmény következményeivel, alkalma van a sértett kártalanítására, a közösség kiengesztelésére. A büntetést követő utógondozás a társadalmi integrációs szándékot erősíti, és megteremti az azok realizálásához szükséges objektív feltételeket is (a lakhatás biztosítása, a családi kapcsolatok helyreállítása, a foglalkoztatás elősegítése).

A szignalizáció

A kontroll, a büntetés és a prevenció között kialakítandó egyensúly megteremtése érdekében a büntető igazságszolgáltatási szervek működésében meg kell erősíteni az elretentő és az önvédelmi képesség javítását szolgáló eszközöket. Ezek közé tartozott a most hatályon kívül helyezett büntetőeljárás törvény 117. §-a, amely az eljárásban észlelt bűnökkel kapcsolatosan előírta az eljáró hatóság szignalizációs kötelezettségét. A konkrét bűncselekményekből származó — a bűnökre és az elkövetés lehetőségét megkönnyítő feltételekre vonatkozó — információk hasznosításával megelőzhető az ismételt áldozattá válás.

A büntető igazságszolgáltatás nem rendelhető alá a bűnmegelőzés szempontjainak

A jogbiztonság követelménye és az állampolgári jogok védelme érdekében úgy kell megőrizni a büntető igazságszolgáltatás hagyományos, garanciákban gazdag rendszerét, hogy az ne rendelődjen alá a társadalmi bűnmegelőzés sajátos szempontjainak. A büntetőpolitika működésével kapcsolatos alkotmányos elvárások csak erre figyelemmel teljesülnek.

5.3. A társadalmi bűnmegelőzés a társadalompolitika integrált része

Nemzeti, kormánystratégiák és programok harmóniája

A társadalmi bűnmegelőzés stratégiája akkor járul hozzá az emberek életminőségének javulásához, a gazdaság fejlődéséhez, a bűnözés okozta erkölcsi és anyagi károk csökkentéséhez, ha az a közös célok megvalósítása érdekében összekapcsolódik a nemzeti drog és alkohol elleni stratégiával, a szegregációt fékező kormányprogrammal, a roma népesség integrációját szolgáló tárcaközi koordinációval, az antidiszkriminációs és a nemzeti népegészségügyi programokkal, a természetes és az épített környezet védelmére kialakított kormánypolitikával.

Közvetlen és közvetett bűnmegelőzési célú és hatású intézkedések

A társadalmi bűnmegelőzés rendszerében kell létrehozni, illetve számon tartani minden olyan intézkedést, beavatkozást, amely közvetlenül (célzottan), valamint közvetetten (hatásaiban) szolgálja a közösség biztonságának fenntartását. A közvetlen, célzott intézkedések körébe sorolható például az általános iskolai tanulmányok félbeszakítása, az ezt kísérő csavargás, koldulás elleni fellépés, vagy a futball-huliganizmus megelőzése érdekében tett intézkedés. Közvetett, azaz hatásában bűnözést csökkentő intézkedések között tartják számon például azokat az eredményes szociálpolitikai intézkedéseket, amelyek a tartós, a szakképzetlen, illetve az első munkavállalók munkanélküliségének felszámolására irányulnak. A biztonságra közvetlenül és közvetetten ható intézkedések megvalósulási feltételeit országosan és helyi szinten egyaránt biztosítani kell.

5.4. A társadalmi bűnmegelőzési rendszer működtetése kormányzati felelősség

A kormányzati irányítás komplex szakmai feladat

A társadalompolitika integrált részeként megvalósuló bűnmegelőzés alapvető működési — jogszabályi, szervezeti, szakmai — feltételeinek megteremtése kormányzati feladat. Ehhez létre kell hozni a tárcák közötti felelősségteljes, egyenrangú, a tudományos és szakmai érdekeket és értékeket érvényesítő együttműködés szervezeti feltételeit. Biztosítani kell az EU Bűnmegelőzési Hálózatban való részvételünket. A Kormány bűnmegelőzési cselekvési programjában rögzíteni kell az érintett minisztériumok, országos hatáskörű szervek, adatszolgáltatók feladatait és folyamatos együttműködését. Gondoskodni kell olyan hazai és külföldi tudományos kutatások hasznosításáról, amelyek a bűnokok hatásának, a bűnalkalmak számának csökkentésével, az áldozattá válás megelőzésével foglalkoznak. A Kormány bűnmegelőzési cselekvési programjának kialakításában különleges feladatai vannak az igazságügy- és a belügyminiszternek, a pénzügy-, az egészségügyi szociális és családügyi, a gazdasági és közlekedési, a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi, valamint az oktatási, a környezetvédelmi és vízügyi, a gyermek-, ifjúsági és sportminiszternek, a regionális politika irányítóinak, valamint a cigányság sorsáért felelős kormánypolitikuskoknak.

5.5. A helyi bűnmegelőzés helyi közügy

A helyi társadalmi bűnmegelőzés koordinátora az önkormányzat

A társadalmi bűnmegelőzési stratégia, az annak megvalósítását szolgáló kormányzati cselekvési program csak az önkormányzatok közreműködésével válhat a helyi társadalompolitika integrált részévé. Az önkormányzatoknak a helyi rendőrséggel együttműködve aktív és vezető szerepet kell játszaniuk a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében. Kezdeményező szerepük van a helyi jelzőrendszerek, a legkülönbözőbb együttműködési formák szervezésében, a helyi bűnmegelőzési programok koordinálásában, végrehajtásában, valamint folyamatos értékelésében. A helyi önkormányzat ösztönzi és motiválja a helyi közösség szakmai és civil önszerveződéseit. (Az önkormányzatoknak jelenleg is van törvényes lehetőségük arra, hogy a helyi közbiztonságot a helyi társadalompolitika részeként formálják. Az eddigi tapasztalatok szerint azonban a helyi bűnmegelőzési programok sikerességét jelentősen hátráltatta az, hogy nem voltak egyértelműek a helyi közösség biztonságával kapcsolatos önkormányzati feladatok — különösen az önkormányzat és a rendőrség kapcsolata — de elmaradt a kezdeményezések költségvetési finanszírozása is.)

A helyi bűnmegelőzési stratégia

A bűnözés területileg eltérő kihívásaira csak helyi közügyként megfogalmazott bűnmegelőzési stratégiával és taktikával lehet hatékonyan reagálni. Az önkormányzat mint a helyi szolgáltatások és szolgáltató intézmények többségének tulajdonosa, a helyi közigazgatás irányítója és mint testület, a helyi politika fóruma vezérli, motiválja és koordinálja a helyi bűnmegelőzést. Központi referenciaszereplőként meghatározó szerepe van az információk és a biztonsággal kapcsolatos adatok terjesztésében. Tanácsadó szerepet vállalhat a magasabb szintű biztonságot szolgáló eszközök és módszerek alkalmazásában és ehhez forrást biztosíthat. Jogalkotóként és településtervezőként érvényesítheti azokat a szempontokat, amelyek a helyi közbiztonságot szolgálják. A helyi önkormányzat közvetíteni is képes a helyben elérhető szolgáltatások és a helyi biztonsági szükségletek között.

5.6. A társadalom együttműködése a jobb közbiztonság érdekében

Az együttműködés garanciái

A bűnmegelőzés szempontját érvényesíteni kell minden, a bűnözés csökkentését és az áldozattá válás elkerülését befolyásoló társadalom- és gazdaságpolitikai intézkedésben. Az együttműködés a Kormány, a minisztériumok, a hatóságok, a tudomány képviselői, a közösségi és a civil szervezetek, az üzleti szektor, az egyházak és a magánemberek közötti folyamatos kapcsolatban valósul meg. Az államnak anyagilag is támogatnia kell azokat a civil szervezeteket, amelyek készek közreműködni a társadalom védelmi képességeinek javításában. A tapasztalatok szerint azok a bűnmegelőzési kezdeményezések hatékonyak, amelyeknél horizontálisan (szakmaközi együttműködésben) és vertikálisan (a központi és a helyi szerveződésekben) valósul meg az együttműködés. A partneri kapcsolatokban hasznosítani kell a folyamatosan aktualizált ismereteket, a hazai és a külföldi tapasztalatokat.

Az együttműködők

A partneri kapcsolatok egyik legfontosabb alapelve „az alulról történő építkezés”. Ez az elv a helyi politikában is feltételezi a saját érdekeit megjeleníteni képes társadalmi szereplőket. A helyi közbiztonság javításában kitüntetett szerepe van a rendőrségnek, amelynek a közbiztonságot fenyegető veszélyek azonosítása, elhárítása érdekében állandó kapcsolatban kell lennie a közösséggel. A már megvalósult konkrét bűncselekményekről szerzett tapasztalataikat el kell juttatni az érintettekhez (szignalizáció), de az adott veszélyeztetett közösséghez is. Ezek a tapasztalatok akkor hasznosulnak a bűnmegelőzésben, ha a bűnözésről szerzett ismereteiket megosztják a bűnokok hatását csökkenteni, a bűnalkalmakat megszüntetni, az áldozattá válást megelőzni képes állami, civil és szakmai szervezetekkel, intézményekkel, egyházakkal. A rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyondőrök, magánnyomozók, a kisebbségi önkormányzatok, természetvédelmi őrök, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben dolgozók, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben részt vevők az alulról építkező bűnmegelőzés legfontosabb szereplői.

A gazdasági élet szereplőinek ösztönzése és motiválása

A társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében jelentős feladataik vannak a gazdasági élet szereplőinek. A vállalkozók számára világossá kell tenni, hogy vagyonuk, alkalmazottaik és ügyfeleik biztonságának védelme anyagi és erkölcsi érdekük, de ezen túl a bűnmegelőzést is szolgálja. Anyagi ösztönzőkkel motiválni kell azokat a vállalkozásokat, amelyek a bűncselekmények vagy devianciák következtében a marginalizáció veszélyébe kerültek más emberek integrációjának elősegítésére képesek. (Ilyennek tekinthető a börtönfoglalkoztatás, pártfogó felügyelet alatt állók foglalkoztatása és más, a bűnismétlés megelőzése érdekében megvalósuló nonprofit vállalkozás.) Meg kell találni annak a módját, hogy a gazdasági élet szereplői anyagilag és erkölcsileg érdekelttek legyenek a környezetvédelmi szabályok betartásában.

5.7. A társadalmi bűnmegelőzés folyamatjellegű tevékenység

Források, felelős tervezés, értékelés

A hatékony bűnmegelőzés feltétele a megbízható, kiszámítható, előre tervezhető olyan anyagi forrás, amely tartalmazza a fejlesztést is. A központi és a helyi tervezés részeként pontosan meg kell határozni azt, hogy ki a felelős a források biztosításáért, a programok végrehajtásáért, értékeléséért és a tervezett eredmények eléréséért.

Ismeretalapú tervezés

A hatékony bűnmegelőzés a bűnözéssel, az áldozattá válással kapcsolatos információkra és a közbiztonsággal kapcsolatos lakossági attitűd ismeretére épül. A központi és helyi, valamint a speciális programok elkészítésének alapvető feltétele az, hogy rendelkezésre álljanak a bűnözéssel kapcsolatos hiteles információk és a megbízható statisztikai adatok. Ugyancsak fontos az, hogy a lakossági biztonságérzetet befolyásoló bűnügyi szabálysértésekkel kapcsolatos adatokat, ismereteket gyűjtsék és hasznosítsák. Az ismeretalapú tervezés integráns részét képezi a kutatás, az értékelés és a bevált gyakorlati modellek terjesztése.

A sokszínűség folyamatos biztosítása, a legjobb módszerek terjesztésének kötelezettsége

A nemzeti és a helyi társadalmi bűnmegelőzési stratégia végrehajtásának alapvető feltétele, hogy nyitott legyen a szakmai kezdeményezésekre. A fejlett államokban működő bűnmegelőzési rendszerek rugalmasak és kerülnek a bürokratikus elemek alkalmazását. Ezért általában pályázati vagy szerződéses formában működnek. A bűnmegelőzési

programokhoz folyamatos módszertani segítséget nyújtanak azzal is, hogy elemzik a hatékonyságot, és gondoskodnak a már bevált helyi vagy szakmai megoldások terjesztéséről, ennek érdekében intenzíven együttműködnek a média képviselőivel is.

Az akkreditáció és a szakmai felelősség

Az akkreditáció garanciális követelmény. Az akkreditációs eljárás mindenekelőtt az emberi jogok védelmét szolgáló, a jogszabályokban rögzített feltételrendszer ellenőrzése. Emellett az akkreditáció a résztvevő civil szervezetek, egyházak és más együttműködő személyek tevékenységével, programjaikkal szemben támasztott szakmai követelmény is. A társadalmi bűnmegelőzésben az akkreditáció kötelezettségvállalást is jelent. A különböző típusú állami támogatások (pályázati források, kedvezmények, költségtérítések, átvállalások) csak akkor vehetők igénybe, ha azokat — költség-haszon elemzésre alapozott — együttműködési megállapodásban rögzített kötelezettségek teljesítésével valósítják meg. Ez a közigazgatási szerződéses rendszer biztosítja a szakszerűségnek és a folyamatos részvételnek az ellenőrizhető, áttekinthető működését, egyben a közpénzek hatékony felhasználását.

Szakszerűség biztosítása a képzés és a továbbképzés

A nemzeti stratégia sikerének záloga az elméletileg megalapozott, folyamatosan, a követelményekhez igazodóan gyarapított alap- és speciális szakmai ismeretek elsajátítása. Ezt meg kell valósítani mind az alap- és középfokú oktatásban, mind a felsőfokú szakirányú képzésben. Gondoskodni kell a különböző továbbképzési programokról, így különösen az egyetemet, főiskolát végzettek szakmai posztgraduális képzésében. A civil közreműködők képzését a tanfolyam rendszerű oktatásokban kell megvalósítani. A tematikákba és tananyagba folyamatosan be kell építeni a társadalmi bűnmegelőzésben bevált hazai és nemzetközi tapasztalatokat, új ismereteket és módszereket. A szakmai követelményeket az előbbiekre tekintettel négyévente felül kell vizsgálni.

6. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉSI STRATÉGIA CÉLRENDSZERE

A célrendszer felépítése

A bűnözést eredményező folyamatok a társadalom egész szövetrendszerében keletkeznek, ezért az életminőséget javító közbiztonság megteremtése mint fő stratégiai célkitűzés csak átfogó célok megjelölésével szolgálhatja a közbiztonság javítását. Az átfogó célkitűzéseket specifikus célok elérésével lehet megvalósítani. Ezeknek azonban érvényesülniük kell minden programszerűen megvalósuló beavatkozási területen és az ehhez kapcsolódó feladatok meghatározásában. A társadalmi bűnmegelőzés prioritásai, a beavatkozási területek és a feladatok időről időre módosulhatnak vagy alapvetően változhatnak.

Stratégiai célkitűzés

A nemzeti stratégiának mindig tükröznie kell azt, hogy a társadalmi bűnmegelőzés komplex, össztársadalmi feladat, amely a teljes lakónépesség biztonságának megteremtésével, a bűnözés csökkentésével az életminőség javítását célozza. Ezért a jogalkotó stratégiai célkitűzésként az életminőséget javító közbiztonság megteremtését, a bűnözés csökkentését jelöli ki.

Átfogó célkitűzések

A stratégiában megfogalmazott alapelvek és működési elvek az alábbi átfogó célkitűzésekre bonthatók:

- A társadalom biztonságának javítása.
- A bűnmegelőzés az államilag irányított társadalompolitika integrált részévé váljon.
- Partnerség megteremtése a társadalmi bűnmegelőzés szereplői között.

Vertikális megközelítés

E három átfogó célkitűzést a stratégiai célrendszer fő irányainak is tekinthetjük, amelyek a társadalmi bűnmegelőzési stratégia vertikális megközelítését teszik lehetővé három nagy célterületen:

- a lakosság, a polgárok mindennapi életében,
- a bűnmegelőzéssel foglalkozó társadalompolitika színterén,
- a bűnmegelőzésben aktív szerepet vállaló helyi és ágazati szereplők körében.

Ez a hármas felosztás lehetővé teszi, hogy mind a közbiztonság „alanyai”, az állampolgárok, mind az irányításban és cselekvésben meghatározó jelentőségű állami szervek, a közigazgatás, mind pedig a közösségi bűnmegelőzésben érdekelt helyi szereplők számára világosak legyenek az elérendő célok.

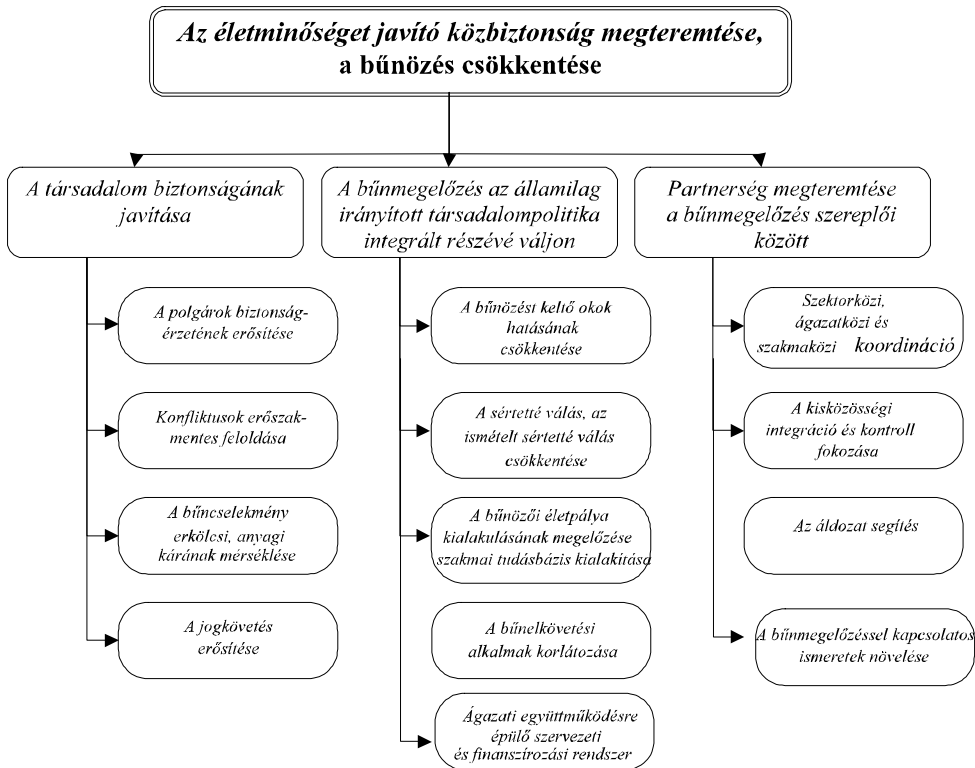
Az alábbi ábra a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájának célrendszerét mutatja be összefoglalóan:

6.1. A bűnmegelőzés célrendszere

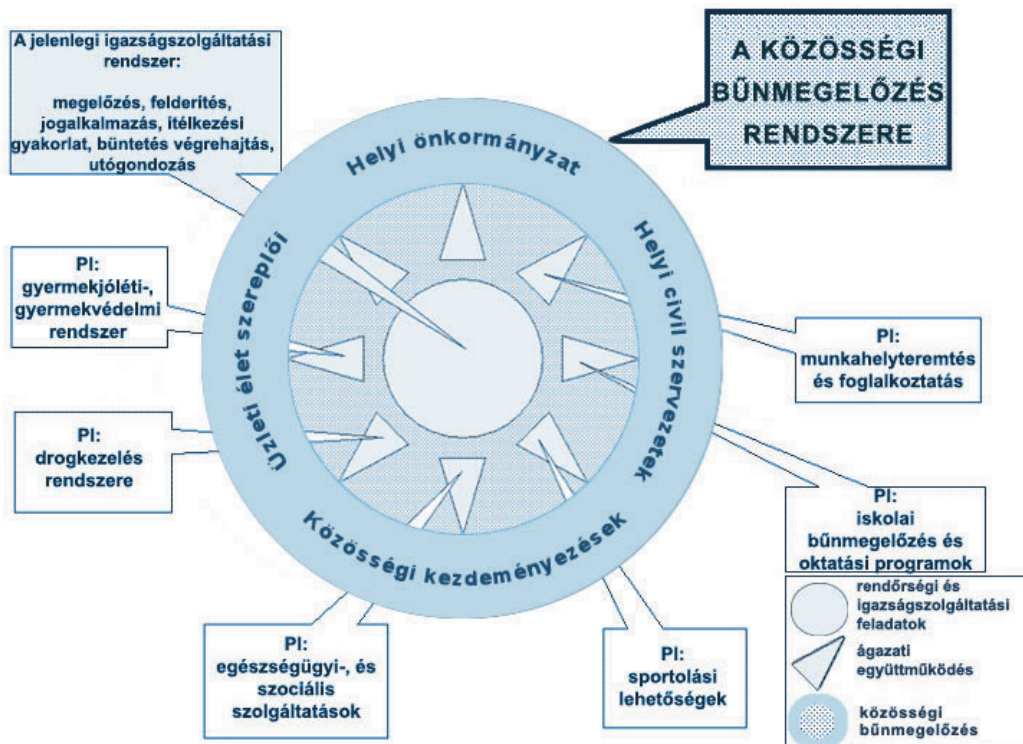
Stratégiai célkitűzések szintje

Átfogó célkitűzések szintje

Specifikus célkitűzések szintje

6.2. A bűnmegelőzés alrendszerei

Az előző ábra összefoglalóan ábrázolja a bűnmegelőzés alrendszerét. A társadalmi bűnmegelőzés komplex rendszerében három fő területet különböztetünk meg:

a) A bűnmegelőzéssel jelenleg is hivatalból foglalkozó alrendszer területét, amely magába foglalja a tradicionális bűnözés csökkentését célzó rendőrségi és a büntető igazságszolgáltatási feladatok ellátását.

b) Az állami szervek, hatóságok szoros ágazati együttműködését a bűnokok hatásának, a bűnalkalmak számának, az áldozattá válás kockázatának csökkentése érdekében. Ideértünk minden olyan feladatot, amely ágazati, illetve tárcaközi együttműködésben valósítható meg.

c) A társadalmi bűnmegelőzés rendszere akkor teljes, ha a helyi és a tágabb közösség is részt vállal benne, ha a célok elérése érdekében számítani lehet minden olyan személy és szervezet közreműködésére, amelyek a társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében cselekedni tudnak és akarnak. Így különösen fontos az önkormányzatok, a civil szervezetek, az egyházak, a gazdasági élet szereplői, a közösségek és a magánszemélyek, aktív közreműködése.

A társadalmi bűnmegelőzés három fő területét alkotó alrendszerek tevékenysége összehangoltan, egymásra épülve és egymást kiegészítve valósul meg.

7. PRIORITÁSOK ÉS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

EU bűnmegelőzési prioritások

Az Európai Unió a bűnmegelőzési hálózat létrehozásával egyidejűleg az együttműködésben részt vevő tagállamok számára három kiemelt bűnmegelőzési feladatot fogalmazott meg. Ezek a fiatalkori bűnözéssel, a városi bűnözéssel és a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekkel függenek össze.

Horizontális megközelítés

A társadalmi bűnmegelőzés prioritásai a célrendszer vertikális megközelítésével szemben a beavatkozások horizontális metszetét jelentik meg. Ez azt jelenti, hogy egy adott prioritás, illetve beavatkozási terület egyidejűleg több, egymással párhuzamos célkitűzés megvalósulását is elősegíti. A prioritások a társadalom szövetének vagy település szerinti eloszlásának egy-egy jól megragadható szektorára vonatkoznak. Így például prioritásként fogalmazódik meg a gyermek- és fiatalkori bűnözés visszaszorítása vagy a családon belüli erőszak megfékezése. Más metszetben ugyan, de ugyancsak alapvető feladat a városi bűnözés visszaszorítása.

Prioritások és a célrendszer

Közismert, hogy a bűnözés és annak erkölcsi, anyagi következményei a társadalom különböző rétegeit, régióit eltérő módon érintik. Ezért a társadalmi bűnmegelőzési stratégiában a közbiztonságot, a közbiztonsági közérzetet veszélyeztető minden jelenségre országosan és helyi szinten ki kell alakítani a hatékony és intézményesíthető reakciókat. Ezen belül a bűnözés sajátosságaira, a lakosság aggodalmaira figyelemmel, a nemzetközi követelményeknek megfelelően prioritásokat kell megjelölni. A prioritások a társadalmi bűnmegelőzési stratégia nem kizárólagos, de kétségtelenül a leghangsúlyosabb pontjai, a leghatékonyabbnak ígérkező komplex beavatkozási célcsoportok és területek megjelölése. Az Országgyűlés ezeket most a következőkben határozza meg:

- A gyermek- és fiatalkori bűnözés csökkentése.
- A városok biztonságának fokozása.
- A családon belüli erőszak megelőzése.
- Az áldozattá válás megelőzése, az áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja.
- A bűnismétlés megelőzése.

Az alábbiakban összefoglaló módon ismertetjük az egyes prioritásoknak és beavatkozási területeknek az egyes ágazatokra, illetve a bűnmegelőzés legfontosabb szereplőire vonatkozó feladatait:

Prioritások és beavatkozási területek ágazatok szerint:

Bűnmegelőzés szereplői	A bűnüldöző és a büntető igazságszolgáltatási rendszer szereplőinek feladatai					Ágazati együttműködésben megvalósítandó feladatok										A közösségi bűnmegelőzés szintjeinek feladatai				
	Rendőrség és más nyomozó hatóságok	Ügyészség	Bíróságok	Büntetés- végrehajtás intézményei	Pártfogó Felügyelői Szolgálat	Egészségpolitika	Szociálpolitika és családpolitika	Ifjúság- és sportpolitika	Oktatáspolitikai	Kulturális politika	Gyermekvédelem	Foglalkoztatáspolitikai	Terrénpolitika	Környezet- és természetvédelmi politika	Roma politika	Önkormányzatok	Gazdasági élet szereplői	Civil szféra, egyházak	Szomszédság, lakóközösség	Magánszemélyek
Prioritások																				
Gyermek- és fiatalkori bűnözés csökkentése																				
A városok biztonságának fokozása																				
A családon belüli erőszak megelőzése																				
Az áldozattá válás megelőzése																				
A bűnisméltés megelőzése																				

A beavatkozási területeket a szürke zónák jelölik.

7.1. A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, csökkentése

Helyzetkép

Gyakoribb a fiatalkori bűnözés

Magyarországon az összes ismertté vált bűnelkövető 12 százaléka fiatalkorú. Az elmúlt évtizedben a fiatalok korosztályát érintő demográfiai változások miatt mérséklődött az ismertté vált fiatalkorú bűnelkövetők (1995-ben 14321-ről 2002-ben 11689-re) és a büntetőjogilag felelősségre nem vonható 14 év alatti gyermekkorú elkövetők száma (1995-ben 4159-ről 2002-ben 3959-re).

A vagyon ellen támadnak

A fiatal- és gyermekkorúak túlnyomó többsége vagyon elleni bűncselekményt követ el. A 14 év alatti elkövetőknél ez az arány 83—88 százalék, míg a 14—18 éveseknél 70—80 százalék. Az elmúlt tíz évben minden harmadik rablás elkövetője fiatalkorú volt.

Kábítószer-tapasztalat

A fiatalok növekvő részének szocializációjává vált a passzív vagy aktív kábítószer-tapasztalat. Egy 2002 tavaszán készített felmérés eredményei szerint a budapesti másodikos középiskolások 30 százaléka már kipróbált valamilyen kábítószer.

Korábban kezdődik a bűnöző pályafutás

A kutatási tapasztalatok szerint minél fiatalabb életkorban fordul elő a bűnelkövető magatartás, annál nagyobb az esély a bűnisméltásra vagy a bűnözői életmód kialakulására. A hivatalos adatok szerint amíg 1997-ben a fiatalok — 14—18 éves — bűnelkövetőknek csupán 38 százaléka követette el az első bűncselekményét 14—15 éves korában, addig 2001-ben már 41 százaléka. Évente átlagosan 16 ezer fiatal ellen indul szabálysértési eljárás. A bűnelkövető fiatalok döntő többségénél csak a jogellenes cselekmény elkövetése jelzi a gyermekvédelmi hatóságnak, hogy valami baj van a fiatalokkal. Az ismertté vált fiatalok bűnelkövetőknek mindössze 8—10 százaléka szerepel a veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásában.

A veszélyeztetők és a veszélyeztetettek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 2002. évi IX. törvénnyel módosított 1997. évi XXXI. törvény 7. §-ának (1) bekezdése szerint a gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani. A nyilvántartásokban 1997-et követően a veszélyeztetett gyermekek száma összességében (1997-ben 420 ezer, 2002-ben 235 ezer) és különösen az anyagi okból veszélyeztetettség kategóriájában jelentősen csökkent (1997-ben 340 ezer, 2002-ben 153 ezer). Átmeneti csökkenés után tovább növekedett a környezeti okból veszélyeztetettek köre (1997-ben 26 ezer, 1998-ban 21 ezer, 2001-ben 25 ezer, 2002-ben 46 ezer fő). A magatartási okból a gyámhatósági nyilvántartásba kerülők száma viszont hektikusan változik. (1997-ben 48 ezer, 1998-ban 38 ezer, 2001-ben 50 ezer, 2002-ben 27 ezer fő). Nem tudni, hogy ez a gyermek- és fiatalok népesség csökkenésének, a nyilvántartás szempontjai változásának vagy a tényleges szociális helyzet javulásának az eredménye. A közhiedelemmel ellentétben a gyermek- és fiatalok bűnelkövetők többsége teljes családban nevelkedik. 2002-ben a gyermekkorú elkövetők háromnegyed részét, a fiatalok bűnelkövetők több mint a felét (55,8 százalék) a szülők közösen nevelték. Az elkövetőknek 9—10 százaléka élt a bűncselekmény elkövetésekor gyermekotthonban. Ezzel szemben a 0—17 évesek körében a gyermekvédelmi gondoskodás alatt állók aránya 0,88 százalék volt. Az ismertté vált fiatalok bűnelkövetők döntő többsége olyan hátrányos helyzetű, marginális családi környezetből származik, ahol a szegénység, a munkanélküliség és a napi szociális problémák meghatározó élményt jelentenek. Szüleik többsége segéd-, kisegítő vagy betanított munkás, foglalkozás vagy munkanélküli. Már kora gyermekkorukban szegregált és marginalizált környezetben élnek. A kedvezőtlen társadalmi-gazdasági adottságok miatt az ország keleti régiói olyan bűnkibocsátó területekké váltak, ahol az országos átlagnál magasabb a gyermek- és fiatalok bűnelkövetők gyakorisága. (Például Borsod-Abaúj-Zemplén megye 740 ezer lakosából közel annyi fiatal kerül szembe a büntetőtörvénnyel, mint Budapesten az 1,8 millióból).

A szegregáció

A fiatalok bűnelkövetők jelentős rétege nem dolgozik, nem is tanul, és ez a helyzet nem javul. 1982-ben még csak 11,7 százalékuk volt foglalkozás nélküli, 1997-ben már 45 százalékuk, 2001-ben némi javulás volt tapasztalható, de még ekkor is 34,7 százalékuk a bűncselekmény elkövetésekor nem tanult vagy nem dolgozott.⁵⁰

A fiatal áldozatok

A fiatalok nemcsak elkövetői, de áldozatként elszenvedői is a bűnözésnek. Évente több mint tízezer kiskorú személy válik bűncselekmény áldozatává, 2002-ben a számuk 12 141 volt. A kiskorú sértetteknek az erőszakos és garázda bűncselekmények körében jelentős az azonos korosztály elkövetői általi fenyegetettség. A fiatalok közül a 17 éveseknek van a legnagyobb esélyük arra, hogy erőszakos bűncselekmények áldozatává váljanak. Egyébként 2002-ben a 18 év alatti fiatalok tették ki az összes erőszakos bűncselekmény sértettjeinek 13,6 százalékát, a szexuális erőszakot elszenvedettek 57,7 százalékát és minden ötödik rablás áldozata fiatalok voltak.

Az intézményes reakciók hiányosságai

A gyermek- és fiatalok bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató- és nevelő intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek. A hazai tapasztalatok szerint nem működik a jelzőrendszer és az érdemi együttműködés a gyermekvédelmi, a szociális, az egészségügyi, az oktatási és az igazságszolgáltatási intézmények, valamint a rendőrség között. A veszélyhelyzet felismerését elősegítő, sok forrásból merítő jelzőrendszer a gyermekvédelmen belül sem működik. A gyermekvédelem rendszere nem integrálta az iskolai gyermekvédelmi felelősök hálózatát, és nem használja ki az iskolai szabadidő-szervezésben rejlő lehetőségeket. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény ugyan előírja az intézményközi esetmegbeszélést, a gyakorlatban azonban ez csak az együttműködésre amúgy is „hajlandó” szervezetek közt alakult ki. A büntető igazságszolgáltatás — miután ennek még nincsen törvényes lehetősége — nem épít a helyreállító igazságszolgáltatási eszközökben rejlő lehetőségekre, a más országokban hatékonyan működő jóvátétel, mediáció alkalmazására.

⁵⁰ A 2002. évre vonatkozó adat még nem áll rendelkezésre.

A nemzetközi kötelezettségek

A korai pszichoszociális intervenció jelentőségét hangsúlyozza az Európa Tanács 20/2000. számú ajánlása. A tagállamoknak a pszichoszociális stratégiák kialakítása során a minimális intervenció és az arányosság elvét kell követniük, és az eljárásokban biztosítani kell a stigmatizáció és a diszkrimináció elkerülését. Az ajánlás a bűnözővé válás megelőzése érdekében olyan intézkedések foganatosítására ösztönöz, amelyek kifejezetten a jövőbeni, ismétlődő bűnözői magatartás kialakulásának valószínűségét csökkentik. A Polgári és politikai jogok egyezségokmánya (1966) kiemeli, hogy a fiatalok személy esetében a bírósági eljárásnak tekintetbe kell vennie a személy életkorát és a rehabilitációt. Az ENSZ „pekingi szabályai” (1985) alakították ki a fiatalok hatékony igazságszolgáltatási rendszerének elvi kereteit. Ebben rögzítették, hogy a fiatalok esetében a tisztán büntető jellegű intézkedéseket el kell kerülni. Az ENSZ gyermekjogi konvenciója (1989) a gyermek mindenek felett álló érdekét, a „rijadi elvek” (1990) pedig a „gyermekközpontú megközelítés” szükségességét hangsúlyozzák. Ezek a dokumentumok a fiatalok bűnözés megelőzésében fontos szerepet szánnak a családnak, a családi felelősség erősítésének, az iskolának, a helyi közösségnek és a médiának.

Abűnözőésbüntetőigazságszolgáltatásirendszer szereplőinek feladatai

Rendőrség, Vám- és Pénzügyőrség és más nyomozó hatóságok

A fiatalok bűnelkövetőkkel, valamint a gyermek- és fiatalok bűnözés megelőzésével foglalkozó speciális szervezeti egységek kialakítása városi, megyei (fővárosi) és országos szinten.

Közreműködés az alkohol és kábítószer ártalmait a fiataloknak bemutató felvilágosító munkában.

Szignalizáció — szülőknek, gyermekvédelmi gondoskodás alatt állók esetében a gyámhatóságnak.

Fiatalok tanúk védelme a nyomozati eljárásban. A gyermek- és fiatalok korcsoportjai sajátosságait tartalmazó, a bűnmegelőzést és más devianciák visszaszorítását szolgáló információk hasznosítása a bűnmegelőzés központi és helyi rendszereiben.

Ügyészség

A fiatalok ügyészévé történő kinevezés szakmai követelményeinek pontos meghatározása.

Elősegíti a kiskorúak által és sérelmükre elkövetett bűncselekmények üldözését, a speciális rendelkezések megtartását, kezdeményezi a szükséges gyermekvédelmi intézkedéseket.

Ügyvédek

A fiatal terhelt bizalmát elnyerő védőnek szerepe van a bűnisméltés megelőzésében.

Országos Igazságszolgáltatási Tanács

A fiatalok bírónak speciális szakmai továbbképzése, a továbbképzési programok folyamatos megújítása.

A büntetés-végrehajtás intézményei

A bűnisméltés megelőzését szolgáló, elkövetői és bűncselekménytípusokhoz igazodó tanulmányi, képzési, gyógykezelési és más prevenció programok kidolgozása és bevezetése. A programok rendszeres értékelő vizsgálata.

Az alkoholfüggő és a kábítószer-használó fiatalok elítéltek számára kezelési programok és speciális részlegek biztosítása a büntetés-végrehajtási-, javító-nevelő intézetekben, valamint a szabad élet körülményei között.

A fiatalok büntetés-végrehajtási intézményhálózatának további differenciálása, úgynevezett félig nyitott intézetek létrehozása.

Pártfogó Felügyelői Szolgálat

A fiatalokkal foglalkozó pártfogók körében a speciális, korszpecifikus szakmai követelmények érvényesítése, az erre tekintettel megállapított magatartási szabályok végrehajtási feltételeinek megteremtése.

Az adott településen tájékoztató fórumok megszervezése a rendőrség, az önkormányzatok, a gyermekvédelmi hatóságok és intézmények, a munkáltatók, az iskolák, a szakképző intézmények között.

A fiatalok pártfogó felügyelete és utógondozása során fokozott együttműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi rendszerrel. A pályakezdemény támogatása.

A pártfogók munkáját segítő önkéntesek toborzása, velük együttműködési megállapodások megkötése.

A fiatalok elkövetők ügyében a kötelező pártfogó felügyelői vélemény és javaslat szakmai követelményeinek folyamatos fejlesztése, a leghatékonyabbnak ígérkező magatartási szabályok körének bővítése.

A szabadságvesztésből, javítóintézeti nevelésből szabadult fiatalokkal foglalkozó társadalmi utógondozók hálózatának kialakítása, szerződéses együttműködés a pártfogókkal.

A pártfogói tapasztalatok alapján évenkénti értékelő jelentés készítése az adott terület gyermek- és fiatalkori bűnözéséről, különös tekintettel a bűnelkövetővé válást és a bűncselekményeket előidéző okokra és tényezőkre.

Ágazati együttműködésben megvalósítandó feladatok

Egészségpolitika

A gyermek- és fiatalkori alkohol- és kábítószer-fogyasztás helyi jellemzőinek feltárása, az érintett szervek együttműködésével, helyi megelőzést szolgáló cselekvési program kidolgozása.

Lelkisegély-szolgálat (telefonvonal, ügyelet a drogambulanciákon és ifjúsági ideggondozókban) továbbfejlesztése gyermek- és fiatalkorúak számára a már működő „Kék Vonal” mintájára.

Szociálpolitika és családpolitika

A pártfogói szolgálatok, rendőrség, ügyészség és a családsegítő, családtámogató szolgálatok közötti együttműködés kialakítása, különös tekintettel a devianciák kockázati tényezőinek jelzésére és a korai pszichoszociális beavatkozásra.

Az anyagi, szociális okból veszélyeztetett gyermekek és fiatalok számára segélyprogramok kidolgozása, szegregációjuk megelőzése.

A hajléktalanná vált családok átmeneti elhelyezésére létrejött Családok átmeneti otthona hálózat bővítése.

A hajléktalanná vált családok gyermekei számára szociális segítséget és az iskolai tanulmányok folytatását biztosító programok és intézmények kialakítása. (Gyermek a családból szociális okból nem emelhető ki.)

Az iskolából kimaradt és a munkanélküli fiatalok számára szabadidő eltöltési, képzési, átképzési programok létesítése.

Gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő, gyermekotthonban élő fiatalok családi életre nevelése. Ennek érdekében speciális módszerek, modellprogramok kialakítása külső közreműködők bevonásával.

Ifjúság- és sportpolitika

Az ifjúsági pszichiátriai gondozók számának növelése, újabb ifjúsági pszichiátriai osztályok létrehozása, az addiktológiai és a TÁMASZ (Területi Általános Megelőző Addiktológiai Szakszolgálat) ambulanciák felkészítése az ifjúsági alkoholprobléma hatékonyabb kezelésére.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok működtetése és továbbfejlesztése. Ezek és a bűnmegelőzés helyi koordinálásáért felelős testületek, valamint a pártfogói szolgálatok közötti együttműködés kialakítása.

A kábítószer-politika ártalomcsökkentő módszereinek, eszközeinek (például a tűcsereprogram, az „alacsony küszöbű” szolgáltatások) biztosítása.

A kábítószer-problémára vonatkozó folyamatos kvalitatív és kvantitatív, epidemiológiai vizsgálatok elterjesztése. Tehetségkutató programok szervezése a kulturális, az informatikai és a sporttevékenységben.

Az ifjúság által látogatott szórakozóhelyekről való biztonságos hazatérés (közlekedés) feltételeinek megteremtése.

A sportlétesítmények, oktatási intézmények sportolást szolgáló helyiségeinek megnyitása a gyermekek és a fiatalok szabadidős sportolására.

Kisközösségi, lakóhelyi sportversenyek, bajnokságok szervezése, támogatása.

Helyi közösségi programok és a biztonságos szórakozóhely mozgalom fejlesztése.

Nevelés-oktatáspolitikai

A tanulási kudarcokkal kapcsolatos jelzőrendszer kialakítása; felzárkóztató programok kidolgozása és rendszeres értékelése.

Az iskolai ifjúság- és gyermekvédelemmel foglalkozó pedagógusok és a helyi bűnmegelőzésben, alkohol- és drogpreevencióban érintett szakemberek közötti együttműködés biztosítása. Megyei, fővárosi szinten az iskolai ifjúság- és gyermekvédelmi felelősök fórumának létrehozása.

Az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák integrálása az oktatási, nevelési programba.

A döntéshozatal, a problémamegoldás, a kommunikációs készség, az önértékelés, a stresszkezelés, az érdekérvényesítés készségeinek fejlesztése.

Az iskolakerülésre és más deviáns cselekményekre reagáló programok kidolgozása.

A szabadidő eltöltést, közösségteremtést szolgáló iskolai klubok létesítése, működtetése.

A környezeti és természeti értékek megbecsülésének fokozása az oktatási-nevelési intézmények nevelési programjaiban (például erdei óvoda, iskola programok).

Gyermekvédelem

A megyei (fővárosi) pártfogó felügyelői szolgálat, a rendőrség, az ügyészség és a megyei (fővárosi) gyámhivatalok gyermek- és ifjúság-védelmi koordinátorai, valamint az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök fóruma közötti intézményes együttműködés kialakítása. A gyermek- és fiatalok marginalizálódásának megelőzését szolgáló jelzőrendszer, korai pszichoszociális beavatkozási programok megszervezése.

Az életmódjukban deviáns jellegzetességeket mutató (például alkohol és drogfogyasztás, csavargás, iskolakerülés, szabálysértés elkövetése, stb.) gyermek- és fiatalokat a súlyosabb deviáns magatartásformák tanúsításától vagy a bűncselekmények elkövetésétől visszatartó segítő intézményrendszer kialakítása és fejlesztése.

Kulturális politika

Az információk szabad hozzáférhetőségét és a szabadidő hasznos eltöltését széles körűen biztosító gyermek- és más közkönyvtárak, közgyűjtemények, kulturális intézmények programjainak gazdagítása, a programok támogatása.

Romapolitika

A helyi romaügyi referensek és kisebbségi önkormányzatok, a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésében, az alkohol- és drogprevencióban érintett bűnüldözési, büntető igazságszolgáltatási, egészségügyi, család- és gyermekvédelmi, oktatási intézmények közötti együttműködés kialakítása.

Iskolai felkészítő és felzárkóztató programok szervezése roma gyermekek és fiatalok számára, e programok rendszeres értékelése.

A roma származásúak szociális munkássá, pártfogó felügyelővé, család- és gyermekvédelmi szakemberré válását támogató programok kidolgozása.

Környezet- és természetvédelmi politika

A környezeti és természeti értékek megbecsülésének érdekében ifjúsági programok, kiállítások szervezése, pályázatok kiírása, környezet- és természetvédelmi céllal létrejött ifjúsági szervezetek támogatása.

Aközösségibűnmegelőzésszíntereinekfeladata

Önkormányzatok

A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésében, az alkohol- és drogprevencióban érintett valamennyi szervezet és intézmény közötti együttműködésre lehetőséget teremtő koordinációs fórum létesítése és működtetése.

Anyagi forrás megteremtése a bűnmegelőzést is szolgáló helyi szabadidős, kulturális és sportprogramokhoz, különös figyelemmel a szegregált fiatalok képességeinek feltárására.

A helyi bűnmegelőzési programokkal kapcsolatos pályázatok koordinálása.

Civil programok akkreditálása.

Civil szféra, egyházak

Közreműködés a bűnmegelőzési, alkohol- és drogprevenciós programokban.

A gyermek- és fiatalkori devianciák megelőzését szolgáló programok létesítése, működtetése.

Társadalmi (civil, egyházi) pártfogói és utógondozói hálózat kialakítása, akkreditálása.

Üzleti szféra

A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzését, az alkohol- és drogprevenciót szolgáló programok szervezése, a programok anyagi támogatása.

Támogatási program kidolgozása az első munkavállalók és a fiatal munkanélküliek szakképzési lehetőségeinek bővítése érdekében.

Média, nyilvánosság

Széles körű, rendszeres tájékoztatás a stratégia céljairól, az együttműködő partnerekről, a programokról és az eredményekről.

Családi és korosztályi programok készítése a gyermek- és fiatalkorúak által előnyben részesített média (televízió, újságok és internet) közvetítésével.

Fiatalok, gyermekek tehetségfeltárását célzó országos és helyi televíziós nyilvánosság előtt lebonyolított akciók (versenyek, vetélkedők).

Várhatóeredmény

A kisközösségi — családi, iskolai — kontroll erősítésével csökkenthető a kallódó fiatalok csoportja.

A társadalmi integráció feltételeinek, főleg a gyermekek szocializációs esélyeinek javítása, valamint a marginalizáció és a kirekesztés elleni programok hozzájárulnak a generációk közötti szolidaritás erősödéséhez.

Az iskolának az erkölcsi nevelésben betöltött szerepe, a gyermekvédelmi rendszer szakmai hatékonyságának megerősítése lehetővé teszi azt, hogy a fiatal generáció megtanulja a társadalmi konfliktuskezelés erőszakmentes technikáit. A büntetendő, ezen belül különösen az erőszakos viselkedést tanúsító fiatalok szembesítése tettük következményeivel, a mediációs programok alkalmazása fejleszti az erkölcsi felelősséget.

A környezeti és természeti értékek megbecsülése érdekében végzett felvilágosító, oktató, nevelő munka eredményeként csökkenthető az épített és természeti környezetet károsító gyermek és fiatalkori bűncselekmények száma.

Az egészségügyi, a szociális szolgáltatások, a szociál- és foglalkoztatáspolitikai képviselői, az iskolák, a rendőrség, a pártfogók, és az igazságszolgáltatási szereplők közötti jelzőrendszer és együttműködés kialakítása, valamint az önkormányzati ügyosztályok közötti folyamatos munkakapcsolatok megelőzik a veszélyeztetetté és a veszélyeztetővé válást. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a bűnelkövetés felé sodródó és az áldozattá váló fiatalok számát csökkenti.

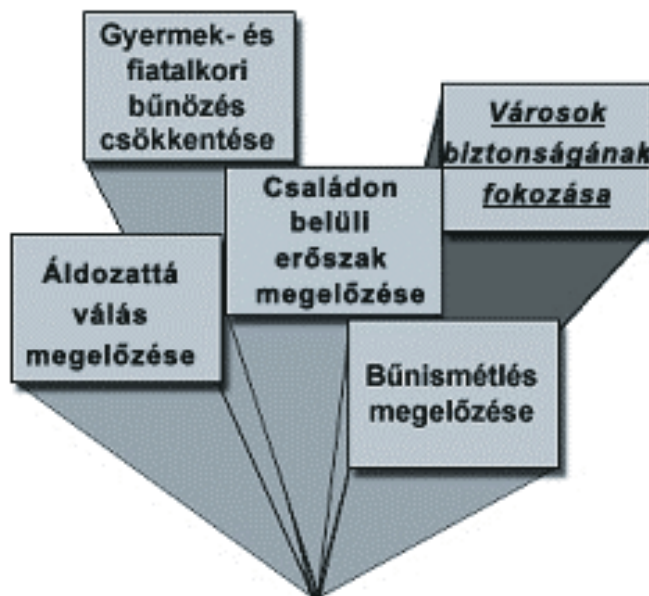
A családok erkölcsi, szükség esetén anyagi támogatása megerősíti a kisközösséget, annak erkölcsi alapjait. A gyermekek iránti felelősség érvényesítése, a családi felelősség növelése csökkenti a fiatalok körében a deviáns viselkedésformák terjedésének esélyeit. Az önhibájából nem megfelelő szülői nevelést és gondozást biztosító szülők magatartását szankcionáló eszközök alkalmazása mérsékeli a bűnözői életmód kialakulását.

A fenti tevékenységek eredményeként a korosztályokon belül növekednie kell az elesett, a kirekesztett csoportok iránti toleranciának.

A szocializáció egyéb körülményeinek kedvező irányú befolyásolása, különösen az első munkavállalók szakképzésének erősítése elősegíti a fiatalok társadalmi integrációját, az esélyegyenlőség érvényesülését.

A helyreállító igazságszolgáltatási eszközök alkalmazása a pártfogó felügyelet közreműködésével növeli az erkölcsi felelősségérzet kialakulásának esélyét, így a társadalmi integráció szubjektív feltételeit szolgálja.

7.2. A városok biztonságának fokozása

Helyzetkép

A bűnözés terheinek nagy részét a városok viselik

A bűnözés elsősorban a városokhoz kötődő jelenség. Mint a nyugat-európai országok többségében, nálunk is a fővárosban a legmagasabb a bűnözés. Itt él a magyar lakosság 18 százaléka, de itt regisztrálják az összes ismertté vált bűncselekmény 27—30 százalékát. Tízezer magyar lakosra évente 450—500 bűncselekmény jut, míg tízezer budapesti lakosra átlagosan évente 650—680. Budapest és a vidéki települések bűnözés gyakorisági adatai között legkevesebb másfélszeres a különbség, de a főváros egyes kerületei közötti eltérések még ennél is jelentősebbek.

A tipikus városi bűncselekmények

Az utcán parkoló gépjárművek száma a hetvenes évekhez képest hozzávetőleg másfél millióval növekedett, és ez a bűncselekmények terjedését is elősegítette, különösen a legnépesebb városokban. Nálunk a gépjárművekre vonatkozó bűnözés kifejezetten a fővárosra jellemző, a bűncselekmények 50—60 százalékát itt követik el. A kilencvenes évektől kezdve nyolcszor annyi gépkocsi tűnt el nyomtalanul, mint a hetvenes években. A cselekmények háromnegyed részében a tettes személye ismeretlen maradt. A városokban különösen szoros a kapcsolat a kábítószer-függőség és a vagyoni elleni bűncselekmények elkövetése között. A közterületen elkövetett személy elleni támadások és rablások jelentik az erőszakos bűnözés látható részét, az „utcai bűnözést”. 2000-ben a lakosok 4—12 százaléka volt utcai támadás, nyilvános helyen történő lopás, betöréses lopás, illetve gépkocsifeltörés vagy lopás áldozata. A rablás az ezredfordulóra városi jelenséggé vált, és ez az elkövetési mód erőszakosabb, durvább, veszélyesebb lett. A statisztikai adatok a városi garázdaságok folyamatos emelkedését jelzik. Az ipari-szolgáltató tevékenység növekedése miatt emelkedett a környezetre veszélyes hulladékok mennyisége. A környezetvédelem iránti érzékenység tradicionálisan alacsony, ezért jelentős mértékben növekszenek a környezet-egészségügyi kockázattal járó tevékenységek és mulasztások.

A városlakót zavaró tényezők

A városi emberek életminőségét nem csak a bűncselekmények alakulása, hanem egyéb olyan, a közterületeken tapasztalható jogsértések, zavaró körülmények is befolyásolják, mint a falfirka, a tiltott vagy engedély nélküli kereskedés, a köztisztasággal kapcsolatos szabálysértés, a koldulás, a hajléktalanok utcai megjelenése, a közlekedés rendjének fellazulása. 2002 februárjában a megkérdezett budapesti lakosok 26,9 százaléka a szemetes környezetet, 18,8 százaléka a közutak rossz minőségét, 16,0 százaléka pedig a közbiztonság alacsony szintjét tartotta a városi élet leginkább zavaró tényezőinek. A városi lét biztonságát például a tartós városi munkanélküliség, a városi gyermekek szegénysége, a társadalmi kirekesztés, a fogyasztás állandó kényszere is károsan befolyásolja. Az a folyamatos migráció, amely fékezi a kisközösségek kialakulását, gátolja a „bevándorlók” városi integrációját. A modern városok, különösen a nagyvárosok biztonsága tehát nem egyszerűsíthető le a bűnözés okozta veszélyekre. A biztonság hiánya, a szorongás komplex pszichológiai probléma. A magány, az egészség iránti aggodalom, a létbizonytalanságból fakadó feszültség és a bűnözéstől való félelem egymást erősítő lelki folyamatok.

A városi közbiztonság, a hatósági reakció

A bűnüldözés érzékelhetően alig tud megfelelni a városlakók biztonsággal kapcsolatos elvárásainak. A rendszer-váltást követően a helyi biztonság erősítéséhez szükséges szakmai fejlődés — főleg a közösségi szolgáltatás típusú bűnüldözés, bűnmegelőzés terén elmaradt a kívánatostól. Ezért a városi rendőrök még gyakran szembenálló félnek tekintik az állampolgárokat, és az állampolgárok is idegenkednek a rendőröktől. (Egy hazai elemzés szerint a vizsgálatba bevont rendőrök több mint egyharmada úgy vélte, hogy a „rendőrnek az állampolgárokkal való kapcsolatokban mindig fölényben kell lennie”). A városokban különösen alacsony az ismertté vált bűncselekmények felderítési hatékonysága. A fővárosban 2001-ben a lopás felderítési mutatója 5,6 százalék, a betöréses lopásé 9,4 százalék, a rablásé 21,4 százalék volt. A rendőrség közösségi kapcsolatainak erőtlensége miatt számos településen csak a polgárőr szervezet működése a helyi közbiztonsági közérzet javításának biztosítója.

Kiáramlás a nagyvárosokból

A városi bűnözés megnövekedése, a városi közbiztonság fokozatos romlása egyik oka annak, hogy megkezdődött a népességkiáramlás. Budapest lakossága az elmúlt hat évben 120 ezerrel csökkent. A társadalmilag kedvezőbb helyzetben lévő személyek és családok távozása felgyorsította a közösségek gyengülését, lazította a közösségi kontrollt. Ennek tovaryűrő hatása is van a városszerkezetre. A rossz közbiztonság, a leromlott állagú épületek, a gettósodás csökkenti egyes városi területek, illetve az ott található lakások értékét.

A városi szegregáció

Az utóbbi évtizedekben a társadalmi leszakadás tömegméretűvé vált és erősebben koncentrálódik meghatározott városokra, illetve városrészekre. A cigányság alacsony és ma még folyamatosan romló társadalmi státusza, a társadalmi kötelek lazulása, a cigányokkal kapcsolatos előítéletek megnyilvánulásai a bűnözést gerjesztő tényezővé váltak. A cigány bűnelkövetők száma az ország elmaradott régióiban, a városok szegregált övezeteiben a legmagasabb. A létező bűnmegelőzésből, a büntető igazságszolgáltatás és a büntetés-végrehajtás szakmai kultúrájából, attitűdjéből hiányoznak a kisebbségi kultúrára, problémáira vonatkozó — a kommunikációt segítő — alapvető ismeretek.

A városi önkormányzatok felelőssége

A városi önkormányzatok többsége nem érzi saját felelősségét a helyi biztonságért, e probléma megoldását a rendőrségre hárítja. Nem érzékelik azt, hogy a közbiztonság egyfelől közérzetet javító közösségi, másfelől a gazdasági

fejlődést, a piac biztonságát közvetlenül szolgáló materiális érték. A közösségi és személyes biztonság szempontjai nem érvényesülnek az önkormányzat hosszú távú fejlesztési elképzeléseiben, nem jelennek meg a helyi társadalompolitikában. A bűnmegelőzésben számításba jöhető ügyosztályok, intézmények közötti munkakapcsolatok hiányosak, ezért az egyes szakterületeken felhalmozódó információk a hosszú távú önkormányzati tervezésben nem hasznosulnak. A városi, különösen a nagyvárosi önkormányzati szerepvállalás erőtlensége gátolja a helyi biztonság problémáival kapcsolatos közösségi megoldások kialakulását.

Az Európai Unió a bűnmegelőzési hálózat létrehozásával egyidejűleg az együttműködésben részt vevő tagállamok számára — a három kiemelt bűnmegelőzési feladat egyikeként — a városi bűnözés csökkentését kötelező feladatként fogalmazta meg.

Abűnüldözésbűntetőigazságszolgáltatásirendszer szereplőinek feladatai

A rendőrség és más nyomozó hatóságok

A terület-felügyeleti eszközök hatékonyságával kapcsolatos felmérés elkészítése, értékelése és az eredmények beépítése az engedélyezési és a szignalizációs gyakorlatba.

A rendőrségre érkező bejelentések területi elemzése, a „fertőzött” városi területek azonosítása, a problémák folyamatos elemzése. A bűnözési térkép eszközének alkalmazása a rendőrség munkájának megszervezésénél.

A rendőrségi és önkormányzati hatáskörben elbírált szabálysértések jogalkalmazási gyakorlatának áttekintése és értékelése.

A lopott dolgok értékesítési lehetőségeinek korlátozása, az értékesítési piac természetének, kiterjedtségének elemzésével és a lopott holmi sikeres értékesítési módszereinek értékelésével.

Jellegzetesen a városokban előforduló (például a lakással, a bankkártyával, a hitelezéssel kapcsolatos) csalási formák elemzése és a speciális megelőzési lehetőségek kidolgozása.

A rendőrségi jelenlét fokozása azokon a területeken, ahol gyakran fordul elő a közterületi erőszak, a rablás, a garázdaság és a vagyon elleni bűncselekmény.

A rendőrség szolgáltató funkciójának erősítése. Kapcsolattartás az állampolgárokkal és azok közösségeivel (gyors reakció, szignalizáció).

A rendőrség szakmai felkészültségének, fegyelmének erősítése, lakossági kapcsolatainak, eljárási kultúrájának javítása.

A rendőrség lakossági kapcsolatainak erősítése az etnikai diszkriminációra, a településen belül előforduló konfliktusokra visszavezethető cselekmények megelőzése érdekében.

Az önkormányzatok és a rendőrség együttműködésének erősítése, közbiztonsági, bűnmegelőzési bizottságok alakításának ösztönzése.

Az önkormányzatokkal együttműködésben a hatékony szituációs bűnmegelőzési eszközök elterjesztése az olyan — jellemzően városokban előforduló — vagyon elleni bűncselekmények visszaszorítása érdekében, mint a betöréses lopás, a benzinkút elleni támadás, az üzleti lopás, a gépkocsilopás, a közterületeken előforduló erőszakos bűncselekmények.

Rendőrségi és önkormányzati közös bűnmegelőzési centrumok kialakítására irányuló kezdeményezések támogatása, a helyi lakosok és a rendőrség kapcsolatának erősítése.

Az üzleti szféra szereplőinek rendszeres tájékoztatása az ellenük irányuló vagyon elleni bűncselekmények új formáiról.

Ügyészség

A nyomozás felügyeletében a felelőségnek a jelenleginél következetesebb érvényesítése az eljárási határidők betartásáért, és a büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának növeléséért.

Bíróságok

A büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának javítása, az eljárási idő csökkentése.

Pártfogó Felügyelői Szolgálat

Az utógondozás és a társadalmi integráció objektív feltételeinek erősítése együttműködési megállapodásokkal (szerződés önkormányzatokkal, vállalkozókkal, civil szervezetekkel).

A magatartási szabályok hatékony kikényszerítése érdekében foglalkoztatási programok kidolgozása a városi sajátosságokra figyelemmel.

Olyan speciális programok szervezése a közérdekű munkára ítélték számára, amelyek a városi környezet szépítését, helyreállítását, így a közösség és/vagy a sértett kiengesztelését szolgálják.

A jóvátétel objektív és szubjektív, városi feltételeinek megteremtése.

A mediáció alkalmazása.

Ágazati együttműködésben megvalósítandó feladatok

Egészségpolitika

A városi erőszakos bűnözés elkövetői, illetve sértettjei számára a kezelés és a rehabilitáció korszerű intézményeinek kialakítása, az igénybevételekre való ösztönzés, az ezzel kapcsolatos büntetések és intézkedések intézményi hátterének megteremtése és akkreditálása.

Kiemelt figyelem a városi fiatalok alkohol- és drogmentes, valamint dohányfüst nélküli szórakozási lehetőségeinek bővítésére.

A kábítószer-függőség és a vagyon elleni bűncselekmények elkövetése közötti kapcsolatra tekintettel a Nemzeti Drogstratégia végrehajtásának erősítése a városi feltételek között. Ennek kiterjesztése a környező településekre is.

A kábítószer egyeztető fórumok (KEF) tevékenysége legyen összhangban a városi bűnmegelőzési stratégiákkal.

A fiatalkori drogfogyasztás kialakulásának megelőzése érdekében az iskolai prevenció hatékonyságának növelése, a rendőrséggel együtt célzott programok kialakítása.

Szociálpolitika és családpolitika

A városokban lakó időskorúaknál, az egyedülálló nőknél, valamint fogyatékkal élő személyeknél az izoláció és a személyes biztonsággal kapcsolatos aggodalmak csökkentése az áldozattá válás reális kockázatának ismertetésével, a bűncselekményekkel kapcsolatos önvédelmi képesség fokozásával.

A városi hajléktalanság csökkentése, a hajléktalan-ellátás bűnmegelőzési szempontú fejlesztése, a hajléktalanok által elkövetett bűncselekmények, illetve a körükben tapasztalható áldozattá válás csökkentése.

Ifjúság- és sportpolitika

A rekreációs programok a városokban lakó, s a bűnelkövetés és/vagy a sértetté válás szempontjából veszélyeztetett gyermekek, fiatalok és családjaik számára is váljanak elérhetővé. Számukra szabadidős és sportfoglalkozások kiemelt támogatására van szükség.

Célzott források biztosításával kell a városi sportegyesületeket ösztönözni arra, hogy a veszélyeztetett és a kisebbségi csoportokhoz tartozó fiatalokat vonják be a rendszeres sporttevékenységbe, körükben végezzenek képesség és tehetség feltáró tevékenységet.

Nevelés- és oktatáspolitikai

A jogkövetés és a kötelezettség-teljesítés kultúrájának terjesztése a városi fiatalok körében.

A városi gyermekek oktatása a közlekedési szabályokra, a tömegközlekedési eszközök hasznosságára, rongálásuk tilalmára, igénybevételek szabályaira.

A városi oktatási intézményekben, különösen a városok szegregált övezeteiben az iskolai szociális munkás, gyermekvédelmi-felelősi hálózat megerősítése, valamint az iskolai szabadidő-szervezők tevékenységének, és az iskola-kluboknak a támogatása.

Gyermekvédelem

A városi gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, hatóságok, szolgáltatások, az iskolák, a rendőrség, a pártfogók és a fiatalkorúak ügyeiben eljáró igazságszolgáltatási szereplők között hatékony szignalizációs és érdemi együttműködés kialakítása.

Speciális továbbképzési program szervezése a gyermekjóléti szolgálatok munkatársai számára a szabálysértést elkövető és más deviáns magatartást tanúsító gyermek- és fiatalkorúak szakszerű kezeléséről.

A nehezen kezelhető, már deviáns, de még nem bűnelkövető fiatalok, gyermekek, gyermekvédelmi gondoskodásban részesülők, gyermekotthonban nevelkedők speciális nevelési, foglalkoztatási városspecifikus programjának kidolgozása, megvalósítása.

Kulturális politika

Az információk szabad hozzáférhetőségét, a távoktatásba való bekapcsolódást lehetővé tevő, iskolán kívüli művelődést elősegítő közkönyvtárak, gyűjtemények és kulturális intézmények programjainak gazdagítása és támogatása.

Foglalkoztatáspolitikai

A társadalmi kirekesztést erősítő folyamatok hatásának mérséklése (például a tartós városi munkanélküliség, a városi fiatalok első munkavállalók munkanélküliségének megelőzése).

Munkanélküliek egész és részmunkaidős foglalkoztatása a bűnmegelőzésben (például kalauz, házi gondnok, kerületi őr, bűnmegelőzési koordinátor, utcai szociálmunkás, kórházi biztonsági őr).

Az olyan foglalkoztatási és képzési lehetőségek kínálatának szélesítése, amelyek a hosszú távú foglalkoztatás feltételeit teremtik meg a szakképzettség nélküliek, az alulképzettek, a tovább- és átképzésre életkoruknál, réteghelyzetükönél vagy sajátos élethelyzetükönél fogva hátrányos helyzetben lévők számára.

Az illegális munkavégzés visszaszorítása, valamint a megélhetési bűnözés megelőzése.

A kiskorú gyermeket nevelő munkanélküli családfenntartók számára hosszú távú foglalkoztatást elősegítő képzési programok és munkaalkalmak szervezése és támogatása.

Speciális foglalkoztatási módok és lehetőségek kialakítása hajléktalanok, kiemelten a csökkent munkaképességűek számára.

Területpolitika

A biztonságos környezeti tervezés,⁵¹ építkezés elveinek érvényesítése a várostervezésben, a lakásépítésekénél és az üzleti, bevásárló központi, banki, ipari, szociális, egészségügyi, kulturális, oktatási intézmények létesítésénél és működtetésénél, építési engedélyezési eljárásban.

A bűnmegelőzés szempontjainak a településfejlesztési politikában is meg kell jelenniük. Városépítés, városrekonstrukció során törekedni kell a lakóhelyi szegregáció megelőzésére.

A deprivált/szegregált városi övezetekkel kapcsolatos fejlesztési stratégiába a biztonságot és a bűnmegelőzést szolgáló elemek beépítése. A városi területi és szociális egyenlőtlenségek, a szegregált övezetek kialakulási folyamatának mérséklése, a tömbrehabilitáció, a lakótelepprogram támogatásával, a saját tulajdonért való felelősség érvényesítésével, és a városi rozsdáövezetek funkcióváltásának ösztönzésével.

Át kell tekinteni a közvilágítással kapcsolatos szabványokat, és a területfelügyeleti eszközök elterjesztésének lehetőségeit.

A tömegközlekedés biztonságának fokozása az utasok számára.

A gépjármű forgalom tervezése, a sebességszabályozó zónák kijelölésének előírása az oktatási, egészségügyi, szociális intézmények környezetében.

Környezetvédelmi politika

A Nemzeti Környezetvédelmi Program és a támogatási rendszer kidolgozásában figyelembe kell venni a környezetkárosító tevékenységek megelőzésének szempontjait, erősíteni kell a jogkövető magatartásra ösztönző módszereket.

Segíteni kell a környezettudatos magatartást tanúsító magánszemélyek, közösségek, civil-, és gazdálkodó szervezetek társadalmi megbecsülésének fokozását.

A hatósági ellenőrzés hatékonyságának erősítése a természetes környezet védelme érdekében.

Aközösségbűnmegelőzési intézkedések feladata

Önkormányzatok

Közbiztonsági, bűnmegelőzési bizottságok megalakítása.

A bűnmegelőzési önkormányzati társulások ösztönző módszerek kialakítása, támogatása. A város és vonzáskörzete együttműködési kapcsolatainak ösztönzése úgy, hogy az együttműködési rendszer terjedjen ki a helyi biztonságérzetet csökkentő környezeti tényezők jelzésének fogadására (drogfogyasztás, zajos szórakozóhelyek, egyéb aszociális magatartások), a megoldásra alkalmas mechanizmus kialakítására, valamint a problémák kezelésével kapcsolatos lakossági visszajelző rendszer működtetésére.

⁵¹ A Környezeti tervezés (Crime Prevention Through Environmental Design — CPTED) olyan megoldások és eljárások gyűjteménye, amely a közterületek (parkok, járókelők mozgástereit, tömegközlekedési megállóhelyek stb.) tervezésének vagy a meglévő struktúrák átalakításának a bűnelkövetés lehetőségét csökkentő módját tartalmazza.

A helyi lakosok közbiztonsággal kapcsolatos véleményének rendszeres felmérése (kutatással, közmeghallgatás és lakossági fórum szervezésével, célzott kérdőíves vizsgálatokkal). A városi lakóközösség biztonságát befolyásoló kérdésekben folyamatos felvilágosítás biztosítása.

A rendelkezésre álló ismeretek körének folyamatos bővítése a közterületen elkövetett bűncselekmények és szabálysértések körülményeiről, kiváltó okairól és következményeiről.

A bűnmegelőzésben szerepet játszó helyi hatóságok és ügyosztályok közötti munkakapcsolatok megerősítése annak érdekében, hogy az egyes szakterületeken felhalmozódó információk az önkormányzati tervezésben, és a bűnmegelőzésben is hasznosíthatóvá váljanak.

Átfogó rövid és középtávú helyi biztonsági terv készítése.

Az — elsősorban a roma népességet érintő — társadalmi kirekesztettség csökkentése érdekében a szociális hátrányok mérséklésére irányuló programok szervezése. A segítségnyújtás erősítése a sértetté válás szempontjából veszélyeztetett vagy kisebbségi csoportok számára.

A belsővárosi területekre történő visszaköltözés ösztönzése, és a szegregált városi övezetek kialakulását akadályozó település-fejlesztési politika kialakítása.

Az informális társadalmi kontroll erősítése a lakó- és vásárlóövezeti funkciók vegyítésével, a megfelelő szolgáltatási lehetőségek kialakításával a lakótelepeken, az „alvóvárosok”-ban.

Területfigyelő videórendszerek telepítése, elsősorban a belvárosokban, tájékoztatás az eszközök telepítéséről.

A természetes környezetnek a lakosság biztonságérzetét is erősítő megteremtése.

A közterületek biztonságának megteremtése. A városi bűnmegelőzési stratégia végrehajtásának megszervezése érdekében városi bűnmegelőzési referens alkalmazása.

A helyi munkáltatók és az üzleti szféra érdekeltségének megteremtése a városi helyreállítási és foglalkoztatási programokban való aktív részvételre.

Olyan jogalkalmazói gyakorlat kialakítása, amely a helyi vállalkozási engedélyek különböző fajtáinak kiadásánál, a különböző rendezvények megtartásának feltételeinél figyelembe veszi a bűnmegelőzés szempontjait is.

A szórakozóhelyek nyitvatartási rendjének szabályozásával a helyi közösség biztonságát és nyugalomát szolgáló szabályozás érvényesítése.

A városi lakosok sokszínűségét pozitív módon bemutató események támogatása.

Az önkormányzatok tegyenek lépéseket arra, hogy a média, különösen annak helyi eszközei vegyenek részt a bűnözés csökkenésére irányuló kezdeményezésekben. Biztosítani kell, hogy a bűnmegelőzési programokról a helyi közösség tudomást szerezzen.

A biztonsággal kapcsolatos információk terjesztése (újság, szórólap, helyi képviselőkkel szervezett találkozók, tematikus szomszédsági fórumok stb.).

A helyi gazdasági élet szereplői

A biztosítók, a helyi biztonság vállalkozói, a helyi vállalkozók, az üzletek, szolgáltatók és a vendéglátó-ipari egységek tulajdonosainak ösztönzése saját vagyonuk, dolgozóik, illetve üzleti partnereik védelmére.

Civil szféra, egyházak

A gyakorlati szakemberek, a civil és egyházi szervezetek együttműködési hálózatának működtetése a városi biztonsággal kapcsolatos problémák feltárására, az alkalmazható eszközök és módszerek megismertetésére és értékelésére. Az együttműködés tartós fenntartásához szükség van az együttműködők kiválasztására, az információk átadásának, az együttműködés tartalmának, valamint forrásainak meghatározására, továbbá az eredmények értékelési módszereiben történő megegyezésre.

A bűnmegelőzés integratív szemléletére tekintettel, a bűnmegelőzési programok innovációs erejének erősítése érdekében oldani kell a bűnmegelőzési programok végrehajtási struktúrájának „ágazati” jellegét, és széles alapú együttműködési rendszer kialakítására kell törekedni.

A közterületek biztonságának fokozása érdekében világos feladatmegosztásra épülő és az ellátandó feladatok finanszírozását is biztosító együttműködések kialakítása a polgárőr szervezetekkel.

A sértett-segítésben szerepet vállaló civil és egyházi szervezetekkel történő — a szükséges képzést is biztosító — együttműködések kialakítása, ezek együttműködési megállapodásban való rögzítése.

A bűnmegelőzés olyan városi közösségi formáinak támogatása, amelyekkel a helyi lakosok maguk erősítik szomszédsági környezetükben az ellenőrzést, a környezet védelmét (például Szomszédok Egymásért Mozgalom, polgárőrség).

Olyan bűnmegelőzési kommunikációs, médiastatégia kialakítása, amely befolyásolja a lakosság és a civil szervezetek bűnmegelőzéssel kapcsolatos attitűdjét, fokozza az együttműködési hajlandóságot az önkormányzattal és/vagy a rendőrséggel.

Szomszédság és a lakóközösség feladatai

A városi/kerületi őrség munkájában részvétel vagy annak támogatása (a Budapest IX. kerületi modell).

A helyi biztonsággal kapcsolatos közösségi problémamegoldások, konfliktuskezelés erősítése és támogatása.

Különböző kisközösségi mozgalmak szervezése, támogatása (SZEM, polgárőrség, szülők egymásért mozgalom, környezetvédelmi akciók).

Média, nyilvánosság

A városok biztonságának javításában nélkülözhetetlen a helyi írott és elektronikus sajtó szerepvállalása. A helyi nyilvánosságban ösztönözni kell az önkormányzat, a hatóságok, az intézmények és a civil szféra együttműködését.

Országos nyilvánosságot kell biztosítani a lakóhelyi közösségek sikeres kezdeményezéseinek.

Várhatóeredmény

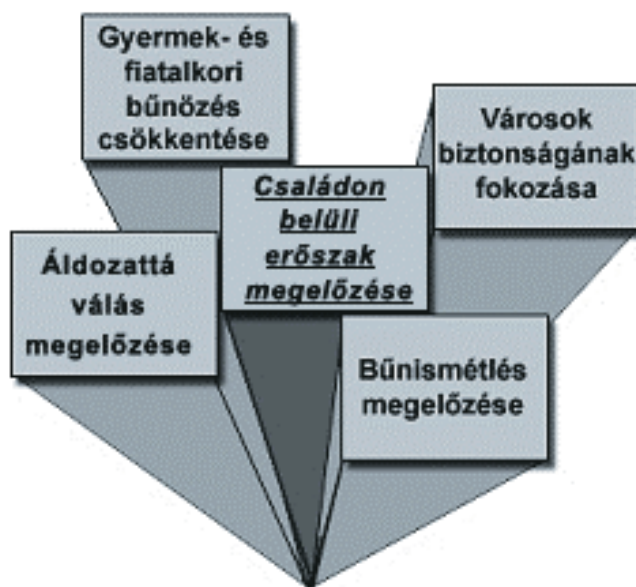
A bűnmegelőzés szempontjait érvényesíteni kell a városi társadalom-, és gazdaságpolitikában, a foglalkoztatás-, az oktatás-, az egészségügy- és a lakáspolitikában, a várostervezésben. A városi szegénység, a társadalmi marginalizáció és kirekesztés csökkentése a város közbiztonságának javulásához, a városlakók biztonságérzetének, toleráns szemléletének erősödéséhez vezet.

A bűnelkövetési lehetőségek szisztematikus felmérése és az adott városi körülményekhez illeszkedő kontrolleszközök alkalmazása jelentős mértékben csökkenti az alkalmi bűnelkövetéseket, amely fokozza az üzleti szféra nyereségességét, bizalmát, beruházási kedvét, növeli a városi ingatlanok értékét.

A lakosság biztonságérzetének javítása a várospolitikai meghatározó eleme, ez a rendvédelmi és az önkormányzati feladatok harmonizálásával valósulhat meg. A bűnözési helyzet átfogó felmérésére épülő, városi/kerületi szinten kidolgozott, többféle — állami, civil, egyházi, kisközösségi — szervezet együttműködésére alapozott cselekvés közösségformáló tényezővé válik.

A városok közbiztonságának növekedése mellett számítani kell a bűnözés áthelyeződésének lehetőségére. Ez a városkörnyéki településeken a bűnözés növekedésével járhat. Ezért a bűnmegelőzés regionális szempontjai a területfejlesztési politikának és tervezésnek, a városokat érintő kistérségi programoknak a részévé válnak. A városok vonzáskörzetében hangsúlyozottan érvényesíteni kell tehát a stratégia alapelvei közül az úgynevezett három pillér harmóniáját, nevezetesen a bűnokok hatását csökkentő, az áldozattá válás okait befolyásoló és a bűnalkalmak számát redukáló intézkedéseket.

7.3. Családon belüli erőszak megelőzése

Helyzetkép

A családon belül rejtőzködő erőszak

A családon belüli erőszakról nem rendelkezünk reális ismeretekkel, azt azonban tudjuk, hogy nem ritka és elszigetelt jelenség a magyar társadalomban. A gyermekek, a nők, az öregek, a gyengébbek bántalmazása sok családban az életmód része, a kisközösségi kommunikáció „elfogadott” formája. A családon belüli erőszak különösen sok gyermek és nő számára jelent folyamatos bántalmazást. A kutatások szerint azok a gyermekek, akiket gyakran bántalmaztak, maguk is hajlamosabbak arra, hogy erőszakot alkalmazzanak.

Amiről tudunk

A személy elleni bűncselekmények körében jelentős a családtagok sérelmére elkövetett bűncselekmények aránya. 1996—2001 között 179-ről 181-re nőtt a vérszerinti hozzátartozók és a házastársak sérelmére elkövetett emberölések száma. A 2001-ben elkövetett 377 emberölés 47,8 százalékában családtag volt az áldozat. 2001-ben minden harmadik súlyos testi sértés elkövetője hozzátartozóját vagy házastársát támadta.⁵² A szexuális bűncselekmények 60 százalékát ugyancsak olyan elkövető valósította meg, akivel a sértett rokonsági, ismeretségi kapcsolatban volt.

A családktatók szerint a konfliktusok megoldásának elfogadott eszköze számos családban az erőszak alkalmazása. Az alkohol, az alkoholista életvezetés a tartós családi konfliktusok „természetes” kísérő jelensége. Tolna megyében például a gyermekkorú áldozatok túlnyomó többsége hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, illetve olyan körülmények között élő gyermekkorú, akinek családjára az alkoholfogyasztás, a durvaság és az agresszivitás, sokszor társadalmi elszigeteltség volt a jellemző. Hazánkban az egészségügyi szolgálat tudomására jutott gyermekbántalmazási esetek száma évente 15 ezerre tehető. 1994-ben Borsod-Abaúj-Zemplén megyében készült felmérés szerint a 14 éves kor alatti megyei népesség 5,7 százaléka a családjában súlyosan veszélyeztetett volt, és a 982 bántalmazott gyermek egyegyede ellen szexuális erőszakot követtek el.

Hiányoznak az intézményes reakciók

A hazai tapasztalatok szerint a családon belüli erőszak áldozatává vált személyek kérnek ugyan segítséget, de gyakran még az érdemi intézkedés előtt meggondolják magukat és elzárkóznak a további együttműködéstől. A visszahúzóds okai között szerepel a családon belüli állandó fenyegetettség és az anyagi, esetleg érzelmi kiszolgáltatottság. A kezelő intézményrendszer hiányos működése miatt a gyermekek veszélyeztetése esetén jelenleg egyetlen intézkedést alkalmaznak: a gyermeket emelik ki a családból. Ez a gyakorlat különösen a gyermek sérelmére a családi környezetben történt szexuális erőszak, zaklatás körében terjedt el. A gyermekbántalmazás megelőzése nem hatékony. A gyermekbántalmazást a magyar társadalom — kevés kivétellel — „normális” nevelési eszköznek fogadja el. A legsúlyosabb következményekkel járó eseteket kivéve a gyermekjóléti szolgálatok jelzőrendszere nem működik. A családon belüli erőszak megelőzésére hiányoznak az intézményes megoldások. Az ennek érdekében együttműködésre kötelezett hatóságok, szolgáltatók nem vagy csak nehézkesen látják el a feladataikat.

A nemzetközi elvárások

A nemzetközi dokumentumok a családon belüli erőszakot az emberi jogok durva megsértésének tekintik. Az ENSZ közgyűlésének a nők elleni erőszak megszüntetéséről szóló 1993-ban hozott határozata elvárja az államoktól azt, hogy büntető, polgári és igazgatási eszközökkel is segítsék a nők elleni erőszak áldozatait, illetve az elkövetők megbüntetését. Az Európa Tanácsnak a családon belüli erőszakkal kapcsolatos R(90)2 számú ajánlása felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai szociális karta 16. és 17. szakaszai szerint a családnak joga van a szociális, jogi és gazdasági oltalomra, éppúgy, mint az anyáknak és a gyermekeknek a megfelelő szociális és gazdasági védelemre. Az Európa Tanács R(94)14 számú ajánlása egységes és integrált családpolitika kialakítására hívja fel a tagállamokat. Eszerint a szociális rendszernek különös figyelmet kell fordítania a legszegényebb családok támogatására annak érdekében, hogy azok eleget tudjanak tenni kötelezettségeiknek. A támogatások nem sérthetik a családtagok emberi méltóságát. Az egységes és integrált családpolitika kialakítása érdekében az állami szervezetek olyan feltételek megteremtésére kötelesek, amelyek között a családban élők biztonságban vannak és méltósággal élnek. Az Európa Tanács R(93)2 számú ajánlása értelmében a gyermekek elleni erőszak és az elhanyagolásuk hatékony megelőzése érdekében olyan rendszert kell kialakítani, amely képes a problémák észlelésére, azonosítására, értékelésre és a megfelelő, lehetőleg korai beavatkozásra, valamint az utógondozásra. Az ajánlás szerint a rendszer csak akkor lehet működőképes, ha több szakma tudását egyesíti és világosan meghatározza az érintett szervezetek, hatóságok szerepét és felelősségét. Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 1582 (2002) számú ajánlásában kifejtette, hogy a családon belüli erőszak fizikai bántalmazásként, nemi erőszakként, fenyegetésként és megfélemlítésként egyaránt megnyilvánulhat. Felszólította a tagállamokat, hogy gondoskodjanak a családon belüli erőszak áldozatainak ingyenes jogi tanácsadásról, az áldozatoknak nyújtandó pszichológiai és pénzügyi segítségéről, az áldozatok hatékony védelméről a sérelem elkövetése után és a jogi eljárás alatt, az áldozatokkal foglalkozó nem kormányzati szervezetek támogatásáról és megfelelő szakemberek képzéséről.

Törvényalkotásfeladat

Az ideiglenes (72 órás) és hosszabb tartamú „távoltató” magatartási szabály alkalmazási feltételeinek megteremtése.

A jogerős ítéletben foglaltak hatékony végrehajtási feltételeinek megteremtése a családjogi bírásokban, különös tekintettel a gyermek elhelyezésre és a vagyonközösség megszüntetésére.

⁵² Az adatok ilyen bontása 2002. évről még nem áll rendelkezésre.

Abúniüldözésbüntetőigazságszolgáltatásirendszer szereplőinek feladatai

Rendőrség és más nyomozó hatóságok

Gyors, hatékony beavatkozás az egyes segélykérésekre.

A gyermekveszélyeztetés miatt indult nyomozásról haladéktalan szignalizáció a gyermekvédelemnek.

A családon belüli erőszak miatt foganatosított rendőri, hatósági eljárás keretében indokolt esetben haladéktalanul kezdeményezni kell az államigazgatási eljárásban megteremtendő a „távolságtartásra” vonatkozó eljárás megindítását.

Pártfogó Felügyelő Szolgálat

Kötelező pártfogó felügyelői vélemény és javaslat készítése a büntető eljárás keretében a családon belüli erőszak körülményeinek feltárására.

Ennek alapján olyan magatartási szabályra vonatkozó javaslat készítése, amely a sértettek védelmét szolgálja, köztük a „távolságtartásra” vonatkozó magatartási szabályt.

Indokolt esetben javaslatot kell tenni a tanúvédelemre, valamint az áldozat fokozott védelmére.

Ágazati együttműködésben megvalósítandó feladatok

Egészségpolitika

Az alkohol okozta pszichoszociális problémák jelentős mértékű csökkentése.

Alkoholista életmód által veszélyeztetett gyermekek preventív védelme, a korai beavatkozás, jelzés a védelmi és a szakellátást biztosító szolgálatoknak.

A kórosan agresszív személyek kezelése, gyógyítása, jelzés a környezetben élők védelmére, számunkra védő-óvó intézkedések foganatosítása.

A védőnői hálózat, az egészségügyi alap- és szakellátás szereplőinek felkészítése a probléma észlelésére és más intézményekkel együttműködésben történő kezelésére.

Szociálpolitika és családpolitika

A helyi sajátosságokhoz igazodóan, például a falugondnoki hálózat megerősítésével 24 órás ügyeleti segélyvonal biztosítása a teljes lakosság számára.

Szociális, egészségügyi, bírósági, családsegítő, gyermekvédelmi, oktatási, rendőrségi, pártfogó felügyelői jelzőrendszer kialakítása, védő, óvó, krízisintervenciós intézmények működtetése a szociális igazgatásban.

A jogerősen elítéltek és az önként jelentkezők számára rehabilitációs programok és tréningek szervezése.

A családon belüli erőszak áldozatainak orvosi, jogi és pszichológiai segítése.

Családterápia, tanácsadás szolgáltatásként való megszervezése, különös tekintettel a fiatal szülőkre.

A családi erőszak kezelésével foglalkozó segítő szakemberek ismereteinek növelése, a problémával kapcsolatos célzott képzésének megszervezése.

Ifjúság- és sportpolitika

A családi erőszakkal veszélyeztetett környezetben nevelkedő gyermekek és fiatalok számára sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, az erőszak kultuszának csökkentése és a konfliktusok erőszakmentes feloldása eszköztárának bővítése.

A drog- és alkoholmentes, valamint dohányfüst nélküli alternatív szabadidős programok, vakációk szervezése.

Nevelés- és oktatáspolitikai

Részvétel a jelzőrendszerben.

Azonnali reakció az iskolában és kollégiumban előforduló erőszakos megnyilvánulásokra.

Az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák és a családi életre nevelés integrálása a közoktatási programba.

A döntéshozatal, a problémamegoldás, a kommunikációs készség, az önértékelés, a stressz-kezelés, az érdekérvényesítés készségeinek fejlesztése.

Az iskolaszék és más szülői közösségek mobilizálása a családon belüli erőszak elleni fellépés kultúrájának módszereinek érdekében.

Gyermekvédelem

A családon belüli erőszak által érintett kiskorú áldozatok számára annak biztosítása, hogy a még megfelelően működő szülői támaszt ne veszítsék el.

A gyermekvédelmi gondoskodásban lévők számára erőszakmentes konfliktusfeloldó technikák integrálása az erkölcsi nevelésbe.

A gyermekvédelmi gondoskodásban lévők számára alkohol- és drogmentes környezet és szabadidős programok biztosítása.

Azonnali reakció a gyermekotthonokban, kollégiumokban előforduló erőszakos viselkedésre.

Az erőszakmentes családi életre nevelés legyen hangsúlyos része a gyermekvédelmi gondoskodásnak.

Aközösségbűnmegelőzésszintereinekfeladata

Önkormányzatok

A családon belüli erőszak felmérése a településen.

A települési jelzőrendszer, ágazati, szakmaközi, civil és egyházi koordináció szervezése.

Gondoskodás a krízisintervenciós szállás, az anya- és gyermekvédő központok működtetéséről.

Szakismeret biztosítása, számonkérése a helyi szintű koordinációhoz.

A helyi pályázati feltételek koordinálása.

A civil szervezetek akkreditációjának támogatása.

Civil szféra, egyházak

Az ESZTER alapítvány típusú nonprofit vállalkozások támogatása.

Volt alkoholisták klubmozgalmának támogatása (Névtelen Alkoholisták).

A válás és más családi krízishelyzetek feloldására (mediációs, problémamegoldó) nonprofit vállalkozások, civil szerveződések támogatása.

A szülővé nevelés, a családi életre való felkészítés az egyszülős családokban, a gyermekotthonokban, a kollégiumokban nevelkedő vagy nevelkedett fiatalok számára.

A családi konfliktusokkal terhes, alkoholisták környezetében nevelkedő fiatalok és a számukra támaszt jelentő szülők számára alternatív szabadidős tevékenység szervezése.

Média, nyilvánosság

Az erőszak jogszerű, elfogadott alkalmazását sugalló médiaközleményeket a demokratikus társadalom keretein belül minden lehetséges eszközzel korlátozni kell.

Médiakampányt kell folytatni a családon belüli erőszak ellen. Ebben tájékoztatni kell a krízisintervenciós központok működéséről, a segélykérés lehetőségéről, a szülői felelősségről és azokról a fórumokról, ahová az érintettek, különösen a gyermekek fordulhatnak. (Ez eredményesen akkor valósítható meg, ha már rendelkezésre állnak a bántalmazottak szakszerű fogadására és ellátására átalakított intézmények, a speciális ismeretekkel rendelkező szakemberek.)

Várhatóeredmény

Az elmúlt húsz esztendő nemzetközi tapasztalatai azt mutatták, hogy minél szélesebb körben és minél érthetőbben, ugyanakkor szakszerűen esik szó a nők és a gyermekek bántalmazásáról, annál több jelzés, segélykérés érkezik a hatóságokhoz vagy a segítő szervezetekhez. A fokozottabb társadalmi figyelem azt eredményezi, hogy a látenciában lévő esetekből egyre többről lesznek hasznosítható ismeretek. Ez az intézményrendszer fejlesztését eredményezi. Az ellátásokhoz, a hatékony segítséghez való hozzájutás jelentősen csökkenti a családtagok kiszolgáltatottságát, ehhez biztosítani kell a „sürgősségi ellátás” intézményeit is, egyúttal erősíteni kell a mások iránt érzett felelősség és megértés fontosságát is.

A családon belüli erőszak megelőzéséhez szükséges társadalmi figyelem felkeltésében alapvető szerepe van a médiának. Problémaorientált műsorok a megfelelő társadalmi célcsoportokhoz juttathatják el a konfliktusos élethelyzetekkel kapcsolatos tudnivalókat, a segítségnyújtás lehetőségéről szóló információkat. Tudatosítani kell azt, hogy a családon belüli erőszak nem elfogadott, hanem tiltott módja a családi konfliktusok megoldásának.

A családon belüli erőszak megelőzésének három hatékony eszköze van: a bántalmazás és elhanyagolás korai felismerése a jelzőrendszer hatékony működésének segítségével, az együttműködő szakemberek speciális felkészítése és az intézményes védelmi rendszer kiépítése. A szociális és egészségügyi ellátásban, az oktatásban és az igazságszolgáltatásban dolgozó szakemberek célzott továbbképzésével és a jelzőrendszer megszervezésével elérhető a családon belüli erőszak korai felismerése. A családon belüli erőszak kezelésére vonatkozó szakmai eljárások és a szervezetek közötti együttműködések megszakíthatják az erőszak generációs „körforgását”, átörökítését. Az erőszak áldozatává vált nők, gyermekek, idősek, betegek fizikai és lelki biztonságának védelme érdekében szervezett szolgáltatások, a „távolságtartó” intézkedés, krízisintervenciós szállások működtetése, illetve az elkövetők számára biztosított rehabilitációs programok az ismételt áldozattá válás esélyét csökkentik.

A családon belüli erőszakos bűncselekmények körülményeinek feltárása, az ebből származó információk hasznosítása a bántalmazások számának csökkenéséhez vezethet. A megreformált Pártfogó Felügyelői Szolgálat közreműködésével felderíthetőek azok a tényezők, amelyek a családon belül az erőszakos konfliktusmegoldás szokását, tradícióját fenntartják. E tényezők ismerete segítheti a megfelelőbb magatartási szabályok előírását és csökkentheti a bántalmazás ismételt elkövetésének esélyét. Az e körben végzett tudományos kutatások a hazai családvédelmi programok megformálásához biztosítják a tényeken alapuló ismereteket. A kutatásoknak ki kell terjedni arra, hogy milyen adottságokkal rendelkező családtagok válnak leggyakrabban a családon belüli erőszak áldozatává. E vizsgálatok eredményei alapján dönthető el, hogy az idős, tartós betegségben szenvedő, a fogyatékkal élő családtagok, az örökbefogadott, az előző házastársi kapcsolatból származó gyermekek, a tartós munkanélküliek és a folyamatos bántalmazásnak kitett asszonyok számára szükség van-e speciális megelőző, védő-óvó programokra, intézkedésekre.

7.4. Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja

Helyzetkép

Az áldozattá válás esélye

A hivatalos statisztikai adatok szerint nálunk évente átlagosan 300 ezer személy válik bűncselekmény áldozatává⁵³. 90 százalékuk ellen vagyon elleni bűncselekményt követnek el. Felmérések szerint a tényleges viktimizáció előfordulása ennél jóval magasabb. Egy 1999-ben készült budapesti felmérésből az derül ki, hogy az áldozatok 54 százaléka kétszer vagy annál többször vált bűncselekmény áldozatává a felmérést megelőző öt évben, 26 százalékuk a vizsgálat évében többször is. Az áldozattá válás veszélye eltérő az egyes életkori csoportokban. 2000-ben a 0—14 évesek korcsoportjában minden 10 ezer lakosból 41, a 15—18 éves korúak közül 145, a 19—59 éves korosztályban, pedig 353 személy vált bűncselekmény áldozatává. A 60 éven felüliek korcsoportjából 185 személy vált áldozattá az említett évben. Az áldozattá válástól a 60 éven felüliek félnek a legjobban, de az előbbi adatok azt bizonyítják, hogy ez a korosztály kevésbé veszélyeztetett, mint a 19—59 év közöttiek.

A vagyoni kár megtérülésének esélye

2002-ben a vagyon elleni bűncselekményekkel okozott kár megtérülési mutatója országosan mindössze 7,4 százalék volt (Budapesten 5,3 százalék). Különösen kedvezőtlen a kármegtérülési mutató a lopásnál (országosan 5,4, Budapesten 2,2 százalék) és a betöréses lopásnál (országosan 3,6, Budapesten 1,3 százalék). A büntető igazságszolgáltatás szereplői nem ösztönzik az elkövetőket a kártérítésre. A vagyon elleni bűncselekmények körében az önkéntes kármegtérülés csak 7,6 százalék. Az esetek többségében a büntetőbíróságok — noha a polgári jogi igény elbírálására az úgy nevezett adhéziós eljárás keretében lehetőségük lenne — a sértett kárigényének érvényesítését polgári bíróság elé utasítják. Ezért az áldozat csak jelentős késsedelemmel jut — ha egyáltalán hozzájut — a kártérítéshez. A vagyon elleni bűncselekmények anyagi következményeinek túlnyomó részét tehát az áldozatok, megelőzési költségeket pedig maguk az állampolgárok viselik. A kár megtérülésére vonatkozó esély igen alacsony szintje miatt csökken a feljelentési hajlandóság és a hatóságokkal való együttműködési szándék. Mindez a büntető igazságszolgáltatásba vetett bizalmat is gyengíti.

⁵³ Az Európai Unió Tanácsa 2001/220/JHA számú kerethatározata 1. cikk a) pontja szerint áldozat az a természetes személy, aki valamely tagállam büntetőjogának megsértésével végrehajtott cselekmények vagy mulasztások közvetlen következményeként kárt szenvedett, különös tekintettel a testi vagy szellemi épségére, lelki bántalmakra vagy gazdasági veszteségre.

Az erőszak, félelem az erőszaktól

Az erőszakos bűncselekmények áldozatainak tízezer lakosra számított átlagos gyakorisága 2000-ben 25,6 volt. Az átlagosnál magasabb a fiatalok veszélyeztetettsége: a 15—18 évesek korosztályából minden tízezer személyből 39, a 25—29 évesek korosztályából 41 személy vált erőszakos bűncselekmény áldozatává. Az ismertté vált erőszakos cselekmények sértettjei közül a 60 éven felüliek az átlagosnál kevésbé veszélyeztetettek, körükben minden tízezer személyből 12 vált ilyen bűncselekmény áldozatává. A kutatások szerint az emberek általában az idegenek által elkövetett erőszaktól és támadástól félnek leginkább. Ezzel szemben háromszor-négyszer gyakrabban fordul elő erőszakos támadás az elkövető számára ismert személy ellen. Az ismertté vált emberölések 80 százalékát, a súlyos testi sértések 70 százalékát az elkövetők velük valamilyen közeli kapcsolatban álló személy sérelmére követték el. A szexuális bűncselekmények 60 százalékát olyan elkövető valósítja meg, akivel a sértett rokonsági, ismeretségi kapcsolatban van.

A gyermek- és fiatalkorú sértettek

Évente 10 ezer kiskorú személy válik bűncselekmény áldozatává. Az ismertté vált rablások majdnem negyedét (21,2 százalékát) gyermekek és fiatalkorúak sérelmére követik el. Minden egyes napon két kiskorú válik rablás áldozatává. A személy elleni erőszakos bűncselekmények 10 százalékának gyermek- és fiatalkorú a sértettje. Az élet elleni cselekmények 8,5 százalékának áldozata kiskorú. Amíg 1997—1999 között az ismertté vált szexuális bűncselekmények áldozatainak csak majdnem a fele volt gyermek- és fiatalkorú, addig 2000—2001-ben ez az arány 60 százalék körülire emelkedett. A kiskorúakat támadó erőszak jelentős részét a szülők vagy gondozók követik el.

A sérülékeny csoportok

A megyék többségében különösen veszélyeztetettek a hajléktalanok. Szociális kiszolgáltatottságuk potenciális áldozattá teszi őket. Az alkohol és a drog hatása alatt álló személyek ellen elkövetett bűncselekmények ugyancsak az átlagnál nagyobb gyakorisággal következnek be. Bizonyos foglalkozásokkal, szakmákkal együtt jár a nagyobb kockázat. Ilyenek például a szociális, az egészségügyi, a közoktatási, a bank és bizonyos szolgáltatási szektorban dolgozók jól meghatározható csoportjai. A külföldi kutatási tapasztalatok a kisebbségi csoportokhoz tartozók nagyobb viktimizációs veszélyeztetettségét jelzik. Erről jelenleg nincsenek adataink. Ha ez nálunk is beigazolódná, akkor ezt stratégiai jelentőségű információnak kell tekinteni a cselekvési program kidolgozásakor.

A szorongás

A közvéleményt ma az áldozattá válás kockázatáról a média tájékoztatja. Ez elsősorban a „szenzációs”, tehát a súlyos, erőszakos bűncselekményekről számol be. A bűnözéstől való szorongás ebből is táplálkozik. A kutatások szerint az áldozattá válással kapcsolatos félelem szoros összefüggésben van a nemmel, az életkorral, a jövedelemmel és a településtípussal. A társadalom kiszolgáltatottabb csoportjai, az idősek, az egyedül élők, a gyermeküket egyedül nevelő nők, az alacsonyabb iskolai végzettségűek, a városi lakosok félelme gyakran irracionális szorongás formájában jelenik meg. Az is igaz, hogy a rosszabb anyagi helyzetű társadalmi csoportok számára kevésbé elérhetőek a biztonságtechnikai eszközök.

Az áldozatok segítése, az állami kárenyhítés

Az áldozatok — lelki és fizikai — kárának enyhítését ma még nem szabályozza törvény. A hatályos eljárási szabályok is csak korlátozottan védik, szolgálják a sértettek érdekeit. A Biztonságos Magyarországért Közalapítvány a létrehozásáról szóló 1070/2001. (VII. 10.) Korm. határozatban a súlyos, erőszakos bűncselekmények áldozatainak kárenyhítésére kapott felhatalmazást. A közalapítvány azonban az állami kárenyhítési feladatok mellett bűnmegelőzési, katasztrófavédelmi és áldozatvédelmi programokat is támogat. A BM Áldozatvédelmi Irodák a belügyminiszter irányítása alá tartozó önálló szerveknél koordinálják az áldozatvédelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtását. Az Országos Bűnmegelőzési Tanács (OBmT) feladata volt az áldozatokkal kapcsolatos megelőzési feladatok koordinálása. A feladat ellátásához azonban 2002-ig a szükséges szervezeti és anyagi feltételeket nem teremtették meg. Magyarországon ma még csak elvétve találunk a rendőrségtől valóban függetlenül működő áldozatsegítő szolgálatot. Hiányzik az áldozattá vált gyermekek, idősek és nők támogatása. A civil és az egyházi kezdeményezésekre ma még alig lehet számítani. Hiányoznak a bűncselekmények mentális, fizikai és anyagi következményeit helyreállítani képes intézményközi együttműködések. Példaértékű viszont a Fehérgyűrű Közhasznú Társaság komplex szemléletet tükröző áldozatsegítő szolgáltatása.

Nemzetközi elvárások

Az Európai Unió Tanácsának 2001. március 15-én elfogadott, az áldozatok büntetőeljárásbeli jogállásáról szóló kötelező kerethatározata szerint a tagországokban tovább kell fejleszteni a lakossági jogsegély-szolgáltatást. Fejleszteni kell a bűncselekmények áldozatainak védelmét, ehhez meg kell teremteni az államigazgatási, az egyéb szervezeti és jogi feltételeket. A büntetőeljárás előtt, alatt és után rendelkezésre kell bocsátani az áldozatvédő szervezetek és szakinté-

mények szolgáltatásait. Fokozott figyelmet kell fordítani az áldozatok tájékoztatására. Mindent el kell követni az ismételt áldozattá válás megelőzése érdekében. Az Európa Tanács 77(27) számú ajánlása a bűncselekmények áldozatainak, eltartásra szoruló hozzátartozóiknak érdekében született. Ennek módosításával és kiegészítésével 1983-ban megalkották az erőszakos bűncselekmények áldozatainak állami kártalanításáról szóló európai konvenciót.⁵⁴ Emiatt is szükség van az áldozatvédelmi törvény mielőbbi megalkotására. Az áldozatok segítéséről és az áldozattá válás megelőzéséről szóló R(87)21 számú ajánlás megállapítja az állam kártalanítási kötelezettségét. Az Európa Tanács R(85)11 számú, az áldozatnak a büntetőjogban és a büntető-eljárásjogban elfoglalt helyzetéről szóló ajánlása előírja, hogy a büntetőeljárás során tájékoztassák az áldozatot az elkövető, illetve az állam általi kompenzáció lehetőségéről. Az Európa Tanács R(96)8 számú, A büntetőpolitikáról az átalakulóban lévő Európában című ajánlása ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy a büntető igazságszolgáltatási rendszeren belül kiemelt figyelem illeti az áldozatot, respektálni kell az általa elszenvedett fizikai, lelki, anyagi és szociális sérüléseket. Az Európa Tanács 6 (2002) számú a sportban megnyilvánuló fajgyűlöletről, idegengyűlöletről és faji alapú intoleranciáról szóló ajánlása felhívja a figyelmet arra, hogy a sporttal kapcsolatos huliganizmus és erőszak, valamint a rasszista szélsőjobboldali mozgalmak között összefüggés állhat fenn. Az ajánlás ösztönzi a tagállamokat arra, hogy a rasszista, xenofób, diszkriminatív és intoleráns viselkedés megelőzésére és leküzdésére irányuló hatékony intézkedésekkel előzzék meg e káros tevékenységeket.

Törvényalkotásfeladat

Áldozatvédelmi törvény megalkotása.

A jogi segítségnyújtásról szóló törvény megalkotása.

Abűnüldözőésbüntetőigazságszolgáltatásirendszerszereplőinekfeladatai

Rendőrség és más nyomozó hatóságok

A rendőrség feladatainak egyértelművé tétele, szolgáltató funkciójának, és az állampolgárokkal való kapcsolatának erősítése.

A közösségi (polgárbarát) rendőrség modell nemzetközi tapasztalatainak a helyi rendőrségi tevékenységbe integrálása.

Az egyes segélykérésekre gyors, hatékony rendőrségi beavatkozás.

Az áldozat a bűnüldöző hatóságokkal való első kapcsolattól kezdve — az általánosan ismert nyelveken — férjen hozzá az érdekei védelmében minden fontos információhoz, beleértve azoknak az ügyfélszolgálatoknak és szervezeteknek megnevezését, amelyekhez segítségért fordulhat.

A tanúvédelem gyakorlatának erősítése.

Az áldozattá válás konkrét kockázatának jelzése a közösségi típusú rendőri szolgáltatás keretében az érintett intézményeknek (idősek otthona, állami nevelőintézet, iskolák), a civil szervezeteknek, a lakosság érintett, veszélyeztetett csoportjainak.

A már felderített bűncselekmények áldozatai számára szignalizáció a bűncselekményt lehetővé tevő okokról és feltételekről az újabb bűncselekmény megelőzése, az önvédelmi képesség javítása érdekében.

Ügyészség

A vádemelés elhalasztása során az áldozatvédelmi feladatok pontos meghatározása. Az új büntetőeljárás törvény alapján a vádhalasztás gyakorlatának megteremtése és alkalmazása.

Bíróságok

A helyreállító igazságszolgáltatási eszközök alkalmazásának elterjesztése (jóvátétel, mediáció, közösség kiengesztelése).

A büntetőeljárásban biztosítani kell azt, hogy az áldozatokat meghallgassák és a bizonyítékaikat előadhassák.

Az áldozatnak a tényállás felderítése érdekében a büntetőeljáráshoz szükséges mértékben tehető fel kérdések.

Gondoskodni kell az „áldozatbarát” eljárásjogi garanciák, speciális jogok rögzítéséről és alkalmazásáról, a sértett eljárásjogi helyzetének erősítéséről, a kárának belátható határidőn belüli megítéléséről.

Gondoskodni kell a bűnelkövető szembesítéséről az általa okozott sérelemmel, kárral. Biztosítani kell a bűncselekmények erkölcsi és anyagi kárának enyhítését, a természetbeni jóvátételt, a közösség kiengesztelése szempontjainak széles körű alkalmazását.

⁵⁴ European Convention on the Compensation of Victims of Violent Crimes (ETS No. 116), Strasbourg, 24. 11. 1983.

Pártfogó Felügyelői Szolgálat

Gondoskodni kell az elkövető kárenyhítési szándékának és a sértett „fogadókézségének” felderítéséről a szankciót alkalmazó igazságügyi hatóság számára (mediáció).

Elő kell segíteni az elkövető számára előírt kárenyhítési kötelezettség végrehajtását a közösségben végrehajtott büntetések körében.

A büntetés-végrehajtás intézményei

Az elítéltek egymás ellen elkövetett bűncselekményeinek megelőzése.

Az olvasást, a tanulást, a művelődést segítő könyvtárak működtetése, jelenlegi anyagaiknak bővítése az intézményekben.

Ágazati együttműködésben megvalósítandó feladatok

Egészségpolitika

A büntető igazságszolgáltatás és az egészségügyi szolgálatok együttműködésének megteremtése az áldozatvédelem érdekében.

A gyermekölés (infanticidium), a gyermek kitétel bűncselekményének csökkentése érdekében a nem kívánt terhesség megelőzéséről szóló felvilágosítás az egészségügyön belül, szolgáltatásként az iskolákban, a kollégiumokban, a gyermekotthonokban.

Az alkohol és a drog hatása alatt állók áldozattá válása nagyobb kockázatának tudatosítása.

Az egészségügyi dolgozók védelme és felkészítése a munkájukkal kapcsolatban esetleg bekövetkező áldozattá válás elkerülhetősége érdekében.

Szociálpolitika és családpolitika

A büntető igazságszolgáltatás és a szociális és gyermekvédelmi szolgálatok együttműködésének megteremtése.

A falugondnoki hálózat bővítése, a kiépülőben lévő tanyagondnoki szolgálat bővítése és fejlesztése minden régióban, kistérségben, településen. A 24 órás segélyvonal elérhetősége mindenki számára (Tanyaprogram).

A hajléktalanok és más hasonló marginalizált helyzetben lévők áldozattá válása kockázatának tudatosítása, a megelőzés (hajléktalan szállókban, utcai szociális munkások által) megszervezése.

A szegregált rétegek, családok számára áldozat-megelőzési programok bevezetése, működtetése.

Az életkoruk, családi helyzetük, egészségi állapotuk miatt védelemre szorulóknak számára áldozat-megelőzési programok kidolgozása.

A szociális szakmákban az önvédelmi képesség, készség fokozása, a védelmük megszervezése.

A lakásmaffia miatt kiszolgáltatott helyzetbe kerültek áldozattá válásának megelőzése érdekében olyan intézkedések és programok kidolgozása szükséges, amelyekkel csökkenthető a kiszolgáltatottság és megelőzhető az áldozattá válás.

Az áldozat segítése keretében különös figyelmet kell fordítani a lakásmaffia áldozataira.

Kiemelt figyelmet kell fordítani — csökkent fizikai védekezőképességük és fokozott félelemérzetük miatt — az időskorúak áldozattá válásának megelőzésére.

Ifjúság- és sportpolitika

A szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos programok széles körű bevezetése, különös tekintettel a nevelési, oktatási intézményekre, valamint a fokozottan veszélyeztetett társadalmi csoportokra.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a fokozottan veszélyeztetett fiatalok rendszeres sportolásba történő bevonására.

A sportszerű viselkedés kultúrájának erősítése a fizikailag gyengébbek védelme érdekében.

Önvédelmi sportok népszerűsítése.

Sportrendezvények biztonságának szervezése.

Nevelés- és oktatáspolitikai

A bűnüldözés, a büntető igazságszolgáltatás és az oktatási intézmények együttműködésének megteremtése az áldozatvédelem érdekében.

Az önvédelmi készségek fejlesztésének integrálása a közoktatásban, a reális kockázatok tudatosítása.

Konfliktuskezelő programok integrálása az iskolai oktatásba.

Erőszakmentes problémamegoldó technikák tanítása. A „többet ésszel, mint erővel” kultúrájának erősítése a kortárs csoportokban.

Az iskolán belüli kirekesztés felderítése, az ellenük való hatékony fellépés.

Az iskolai, kollégiumi erőszak, zsarolás áldozatainak hatékony védelme.

A gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülő fiatalok felkészítése az áldozattá válásuk nagyobb kockázatának tudatosítására.

A pedagógusok védelme a foglalkozásukkal kapcsolatos konfliktusokban.

Gyermekvédelem

A családon belüli erőszak által érintett kiskorú áldozatok esetében annak biztosítása, hogy a még megfelelően működő szülői támaszt ne veszítsék el, különös tekintettel arra, hogy a gyermek a családból csak szociális okból nem emelhető ki.

A gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedők fizikai, szexuális, anyagi kiszolgáltatottságának csökkentése érdekében a szakmai, intézményi, fenntartói felelősség erősítése.

A gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülő fiatalok utógondozásában az áldozattá válás megelőzése érdekében az önvédelmi képesség javítása, a fokozott hatósági felelősség érvényesítése.

Kulturális politika

Közkönyvtárakban az áldozattá válás megelőzéséről szóló kiadványok biztosítása, ismeretterjesztő rendezvények szervezése.

Roma politika

A diszkrimináció csökkentése; a cigányság kultúrájának, szokásainak, hagyományokon alapuló viselkedési módjainak megismertetése a velük kapcsolatba kerülő hatóságokkal, intézményekkel, szolgáltatókkal.

Sürgősen szükség van a cigány népesség áldozattá válási gyakoriságának felmérésére és a megelőzés szakmai és szervezeti feltételeinek megteremtésére.

Környezet és településrendezési politika

Az épített környezet normatívrendszerének harmonizálása, tekintettel az áldozattá válás megelőzésének szempontjaira.

A középület-tervezés bűnmegelőzési szempontból történő szabványosítása.

A biztonságos, tiszta, épített környezetért való mozgósítás, a lakosság anyagi ösztönzése a rendezett, a zöld, a virágos környezet megteremtésére és védelmére.

A természetes környezet piaci „kiszolgáltatottságának” megszüntetése és védelme érdekében hatékony szankció rendszer kidolgozása.

Aközösségibűnmegelőzésszíntereinekfeladata

Önkormányzatok

A települési jelzőrendszer, ágazati, szakmaközi, civil és egyházi koordináció szervezése.

Áldozattá válást megelőző, áldozatvédelmi, valamint közbiztonság-, ifjúság-, sport-, oktatás- és környezetvédelmi politikák, a gyermekvédelem koordinálása, integrálása a helyi közszolgáltatások körébe.

A településeken — különösen az előítéletek körében — keletkezett konfliktusok feloldására mediációs technikák alkalmazása.

A hátrányos helyzetben lévők egyenlőbb esélyének megteremtése a fizikai védettségre, a biztonságra.

Polgárórság, SZEM mozgalmak folyamatos anyagi és erkölcsi támogatása.

Parkolóház építési program.

Vagyontárgyak tulajdonosi jelölésének népszerűsítése.

A falugondnoki szolgálat, a közterület-felügyelők az áldozatok védelme érdekében is tevékenykedjenek.

A közparkok felszereltségének a sértetté válás megelőzését szolgáló javítása.

A házgondnoki rendszer kialakítása, illetve megerősítése.

Konkrét segítség a vagyontárgyak megfelelőbb védelmében.

Üzleti szféra

A biztosítók érdekeltségének erősítése a bűncselekménnyel okozott károk helyreállításáért.

A biztonsági piac fogyasztói oldalon történő támogatása rászorultsági alapon (egyenlőbb esély a biztonságra).

Az üzleti élet és a szolgáltatók érdekeltségének fokozása az áldozattá válásuk megelőzésében. Vagyonbiztonságuk, az általuk foglalkoztatottak és klienseik biztonságának javítása.

A szolgáltatók (például: taxisok, mentősök, postások, benzinkutasok, vendéglősök és a civil biztonságvédelemben dolgozók) információinak felhasználása a bűnmegelőzési stratégiák és taktikák kialakításában, az említettek önvédelmi készségének javítása.

Civil szféra, egyházak

Nonprofit vállalkozások anyagi támogatása, az áldozatok segítése, az ismételt áldozattá válás megelőzése, a kárigény jogi úton való megtérítésének elősegítése érdekében.

A polgárórság folyamatos és biztonságos működtetése.

Az áldozatok önszervező csoportjainak, valamint a civil szervezetek támogatása az egyes áldozati csoportok megsegítésében.

Egyházak szerveződéseinek segítése az áldozat védelemben.

Szomszédság és lakóközösség

SZEM mozgalmak támogatása.

Szülők a gyermekekért, szülők egymásért mozgalmak támogatása.

Média, nyilvánosság

El kell érni, hogy a társadalom hiteles tájékoztatás alapján ismerje meg a valódi veszélyeket és a védekezés lehetőségeit.

A média gyakoroljon önmérsékletet a szenzációk közlésében, vállaljon szerepet a bűnözéstől való indokolatlan félelem csökkentésében és a hatóságok iránti bizalom növelésében.

Várhatóeredmény

A környezeti tényezők és a bűnözés közötti összefüggésekkel kapcsolatos információk terjesztése, valamint a lakossági jogsegély-szolgáltatás kialakítása segíti a lakosok önvédelmi képességének javítását.

A potenciális áldozatok felvilágosítása és a megelőzés lehetőségeiről szóló konkrét tájékoztatások, valamint az áldozatsegítő szolgáltatások elterjesztése csökkenti az áldozattá válás esélyét, illetve az ismételt áldozattá válás bekövetkezését.

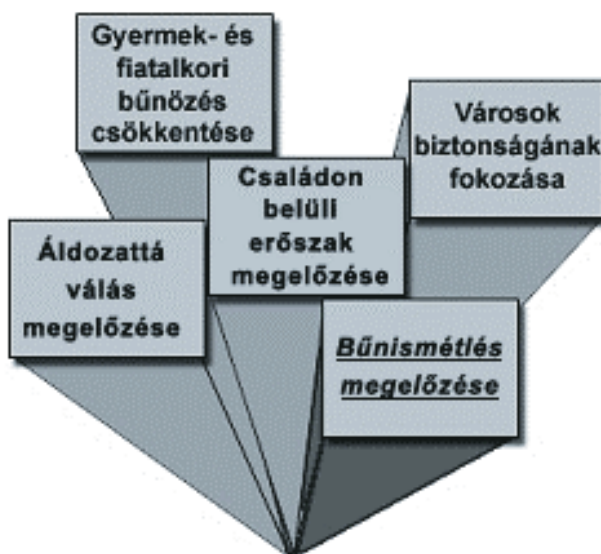
Az önkormányzatok és az üzleti szféra együttműködése, a „fogyasztók” támogatása biztosítja, hogy a lakosság kevésbé tehetős rétegei is hozzájussanak az alapvetően szükséges és a megvásárolható technikai védekezés eszközeihez. Ez egyenlőbb esélyt teremt a biztonságra.

Az áldozattá válás reális lehetőségeiről, a megelőzés módjairól, az önvédelmi képesség, készség fokozásáról adott korrekt tömeg- tájékoztatás mérsékelni fogja az áldozattá válással kapcsolatos szorongásokat. A legveszélyeztetettebb szakmák képzési programjaiba beépített önvédelmi ismeretek az áldozattá válás elkerülését eredményezik.

A „áldozatbarát” eljárásjogi (garanciák, jogosítványok, speciális jogok) reform eredményeként növekszik az esély a sértetti jogok érvényesítésére, a bűncselekmény miatt elszenvedett sérelem reparálására. Ez csökkenti a bűnözéstől való félelmet, növeli a hatóságok iránti bizalmat.

A helyreállító igazságszolgáltatás, ezen belül a kompenzáció, a kisközösségi konfliktuskezelés és a mediáció elterjesztése elősegíti a sértettek erkölcsi és anyagi kárának enyhítését, a bűncselekménnyel megsértett közösségek kiengesztelését. Az áldozatok érdekeinek hatékony szolgálata a büntetőeljárásban csak a pártfogó felügyelők, az áldozatvédelmi ügyfélszolgálatok és irodák közreműködésével valósulhat meg.

7.5. A bűnismétlés megelőzése

Helyzetkép

A bűnismétlés megelőzése

A büntetőpolitikával szembeni elvárások több ponton találkoznak a társadalmi bűnmegelőzési stratégia célkitűzéseivel. Minden olyan egyedi ügyben alkalmazott büntetés, amely tekintettel van a bűnismétlés veszélyének csökken-

tésére, bűnmegelőző hatású. Minden olyan büntetés-végrehajtásban alkalmazott módszer (az elítéltek és az utógondozottak munkáltatása, iskolai tanulmányaik folytatása, káros szenvedélyeik kezelése, szakképzésük, a családi kapcsolataik megőrzésére irányuló törekvések), amely a bűnelkövetők társadalmi integrációja érdekében valósul meg, csökkenti a bűnismétlés esélyét, tehát a bűnmegelőzés célját szolgálja.

A börtön ultima ratio

Magyarországon az elmúlt tíz évben folyamatosan növekedett a börtönépesség. Ez összefüggésben van az átlagos fogvatartási időtartam emelkedésével is. 2002. márciusában 10 800 férőhelyen 17 844 személyt tartottak fogva, ami 165 százalékos „telítettség” jelentett. Az elítéltek közül első bűntényes volt 43 százalék, visszaeső 24 százalék és többszörös visszaeső 33 százalék. A fogvatartottak 40 százaléka Magyarország észak-keleti régiójából származott. Az elítéltek egy része (2003. január 1-jén 363 személy) a meg nem fizetett pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatása következtében vált börtönlakóvá. Közülük legtöbben azért, mert nincs miből teljesíteni a fizetési kötelezettséget. A büntetés-végrehajtási intézetek zsúfoltsága növeli az intézeteken belül a feszültséget, az erőszakot és a szabályszegések valószínűségét, valamint az elítéltek egymásra gyakorolt káros hatását. A fogvatartottak szociális jellemzői, iskolai végzettsége, szakképzettségi adottságai kedvezőtlenek. (A 8 osztályos végzettséggel nem rendelkezők aránya a jogerősen elítélt felnőttek körében 13,8 százalék, a jogerősen elítélt fiatalok körében 50,6 százalék.)

A fogvatartottak körében a népességarányukat messze meghaladó mértékben vannak roma elítéltek, közöttük sokan hátrányos szociális adottságúak. A büntetés-végrehajtás intézményeiben azonban alig találunk roma szakembereket. Ennek hiányában a népcsoport tagjainak kulturális és tradíciókon alapuló szükségleteire nem tudnak megfelelő figyelmet fordítani.

A nemzetközi kutatások adatai szerint legalább 25 százalékkal kell megnövelni a börtönépességet ahhoz, hogy a bűnözési ráta 1—2 százalékkal csökkenjen. Egy új börtönférőhely létesítése Magyarországon 11,7 millió forintba kerül. A szabadságvesztés költsége 2002-ben naponta és fogvatartottanként 4000 forint volt. A tényleges szabadságvesztésnek vannak nehezen „forintosítható” következményei is. Csökkenti az elítélt önellátási képességét, de nem kell a családjáról sem gondoskodnia. A szabadság teljes elvonása ugyanakkor kimagaslóan a legdrágább büntetés. Arra kell tehát használni, amire való: a legsúlyosabb bűnök büntetésére. Ma nálunk ennél lényegesen tágabb körben — sok esetben szociális ellátó intézményként — alkalmazzák. Szervezeti hiányosságok miatt nem hatékony a társadalmi integrációt szolgáló utógondozási rendszer. A jelenleginél lényegesen jobb eredményekre a pártfogó felügyelői szolgálat reformjának megvalósulása után számíthatunk.

A jóvátétel is szolgálja a bűnismétlés megelőzését

A bűnismétlés megelőzése érdekében a külföldi tapasztalatok szerint széles körben használhatók olyan eszközök, mint a jóvátétel, az áldozat és az elkövető közötti kiegyezés, a megszegyenítő és a közösségekben végrehajtott reparáló jellegű büntetések. Az áldozatok számára a jóvátétel a büntetés egyik fontos célja. A hazai rendszer ennek az elvárásnak még nem felel meg.

A nemzetközi elvárások és a hazai reform

Az ENSZ „tokiói szabályai” (45/110 közgyűlési ajánlás, 1990) a szabadságelvonással nem járó szankciók szélesebb körű alkalmazása és végrehajtása mellett érvelnek. Ehhez szükség van a büntető igazságszolgáltatás és a bűncselekménnyel érintett közösség intenzívebb együttműködésére, különösen az elítéltek kezelésében, az elkövetők felelősségérzetének felkeltésében, integrációjuk elősegítésében. A magyar büntető igazságszolgáltatás az enyhébb megítélésű bűncselekmények körében alkalmazni kívánja a tényleges szabadságvesztéssel nem járó szankciókat és a büntetőeljárás rendes menetétől való elterelést. Ehhez teremtette meg 2002-ben a szankciók hatékonyságát biztosító szervezeti rendszerét. A pártfogó felügyelői szolgálat működtetésének célja az, hogy az elkövető személyiségében, életkörülményeiben rejlő, a bűnismétlésre vezető kockázatokat feltárja és ezek hatását csökkentse, ezzel segítse elő a társadalmi integrációt és a bűnismétlés megelőzését.

A nemzetközi tapasztalatok alapján a pártfogó felügyelet által megvalósított büntetőpolitikai megoldások a szabadságvesztéssel járó büntetés költségeinek alig 15—20 százalékát teszik ki. (A hazai felnőtt korú elítéltek pártfogó felügyelőinek száma azonban 2001-ben országosan mindössze 65 fő, miközben az ügyek száma 2002. január 1-jén 10 821 volt, tehát egy pártfogóra átlagosan 166 ügy jutott.) A reform előtti létszámhiány és a nagy munkateher miatt a pártfogónak nem volt lehetősége arra, hogy gyakran találkozzon pártfogoltjával és így arra sem, hogy valóban figyelemmel kísérje a pártfogolt magatartását, még kevésbé, hogy abban változást érjen el. Az elítéltek utógondozásában a szükségesnél kisebb mértékben vesznek részt a civil és az egyházi szervezetek. A tapasztalatok szerint a bűnismétlés kockázata csökkenti a munkalehetőséget, a biztos hajlékot, a tartós emberi kapcsolatokat találó szabadulók között.

A 2002-es reform előtt a próbára bocsátásnál, a felfüggesztett szabadságvesztésnél, vagy a feltételes szabadságra bocsátásnál a hatóságok azért nem írtak elő külön magatartási szabályokat, mert tisztában voltak azzal, hogy a pártfogó szolgálat képtelen volt ezek végrehajtására. A pártfogó szolgálat viszont azért nem volt eléggé innovatív és nem kínált

külön magatartási szabályok végrehajtására alkalmas programokat, mert hiányoztak a feltételek a végrehajtásra kötelezett intézményekkel való együttműködés kialakításához. A fiatalkorúak vádhalasztásánál most még nem gyakorlat az okozott kár megtérítését magatartási szabállyal is szorgalmazni.

A felnőtt korúak és a fiatalkorúak pártfogása a folyamatban lévő reform keretében 2003-tól egységes szakmai irányítással az igazságügy-miniszter felügyelete alá került. A továbbiakban szükség van a területi szervek kialakítására, a megfelelő létszám biztosítására, a technikai feltételek megteremtésére, és a munkamódszerek egységesítésére. A jogalkotó feladata a pártfogó felügyelet végrehajtásának szabályozása, a szakma pedig felelős azért, hogy egységes szakmai elvárásokat és ennek megfelelő képzési rendszert alakítson ki, különös figyelemmel a fiatalkorúak és fiatal felnőttek életkori sajátosságaira és a fokozott figyelmet igénylő csoportokra. A 2003-ban befejeződő reform eredményeképpen remélhető, hogy egy egységes szakmai színvonalat képviselő, hatékonyan működő szervezet szolgálja majd a bűnisméltés megelőzését.

A bűnisméltés megelőzését is szolgáló büntetőpolitika kidolgozásának előfeltétele a teljes kriminálstatistika egységesítése és ennek megfelelő reformja, a bűnözéssel, a közbiztonsággal kapcsolatos lakossági attitűdök rendszeres felmérése és közzététele.

Törvénymódosításfeladat

A 2003. július 1-jétől hatályos büntetőeljárás törvény módosítása.

Abűnüldözőésbüntetőigazságszolgáltatásirendszerszereplőinekfeladatai

Rendőrség és más nyomozó hatóságok

A feltételes szabadság hatálya alatt állóknak és a magatartási szabályok megszegőinek ellenőrzése a pártfogó felügyelők kezdeményezésére.

Bíróságok, ügyészségek

A helyreállító igazságszolgáltatási eszközök elterjesztése (jóvátétel, mediáció, közösség kiengesztelése).

A bűncselekményekben megnyilvánuló az elkövető személyiségére és életviszonyaira tekintettel lévő magatartási szabályok előírása.

A büntetés-végrehajtás intézményei

A közösségben végrehajtott büntetőjogi szankciók hatékonyságának erősítése.

A kisebbségi kultúrák sajátosságainak figyelembevétele a büntetés-végrehajtás integrációs törekvéseiben.

Drog- és alkoholelvonó kezelés mint szolgáltatás biztosítása.

A szabadságvesztés tartama alatti álláskereső tréning mint szolgáltatás biztosítása.

Önismereti csoport, konfliktus-kezelő tréning mint szolgáltatás felajánlása.

Szakmai képzési és foglalkoztatási programok együttműködési megállapodáson alapuló megszervezése.

Az elítéltek reszocializációjának erősítése érdekében az enyhébb végrehajtási szabályokkal kapcsolatos gyakorlat áttekintése és értékelése.

Pártfogó Felügyelői Szolgálat

A kötelező pártfogó felügyelői vélemény és javaslat mint a helyreállító és a bűnisméltést megelőző igazságszolgáltatás eszközének széles körű alkalmazása.

A bűnelkövetők közösségben történő kezelése végrehajtási feltételeinek kialakítása a Pártfogó Felügyelői Szolgálat megerősítésével.

Az igazságszolgáltatási és a szociális szféra folyamatos együttműködésének megteremtése a pártfogó szolgálat közvetítésével.

Pártfogó felügyeleti programokon történő részvétel mint magatartási szabály hatékonyságának biztosítása.

A büntetés-végrehajtási intézményekből feltételesen szabadulók társadalmi integrációjában a szubjektív feltételek és az objektív lehetőségek erősítése.

Fokozott pártfogó felügyelettel kombinált kijelölt szálláson történő elhelyezés intézményének kombinált magatartási szabályként való alkalmazása.

Ágazati együttműködésben megvalósítandó feladatok

Egészségpolitika

Az igazságszolgáltatás folyamatos együttműködése az egészségügyi szolgáltatókkal.

A börtönegészségügy hatékonyságának fokozása, folyamatos szakmai ellenőrzés biztosítása.

Drog- és alkoholkezelés, mint magatartási szabály és mint diverziós eszköz mint börtönszolgáltatás biztosítása.

Szociálpolitika és családpolitika

A bűnüldözés és az igazságszolgáltatás folyamatos együttműködése a szociális és gyermekvédelmi intézményekkel.

A büntetés-végrehajtási intézményekből szabadulók társadalmi integrációjának elősegítése. A börtönben lévők rászoruló családtagjainak támogatása.

A bűnelkövetők számára integrációs programok és tréningek biztosítása.

A jogkövető magatartás kialakítása a bűnelkövető viselkedés megváltoztatását segítő programokkal a családpolitikában. A családi felelősség erősítése.

Ifjúság- és sportpolitika

Drog- és alkoholmentes, valamint dohányfüst nélküli alternatív szabadidős programok, vakációk szervezése büntetés hatálya alatt állók és az utógondozottak számára.

Oktatáspolitiká

A bűnüldözők, az igazságszolgáltatók, a büntetés-végrehajtás és a pártfogó felügyelői szolgálat együttműködése az oktatási intézményekkel.

A közoktatásban való részvétel mint magatartási szabály alkalmazása azoknak a 30 év alatti jogerősen elítélteknek a körében, akik a 8. osztályt nem fejezték be.

Szakképzésben való részvétel mint magatartási szabály alkalmazása.

A döntéshozatal, a problémamegoldás, a kommunikációs készség, az önértékelés, a stresszkezelés, az érdekérvényesítés készségeinek fejlesztése a büntetés hatálya alatt állók és az utógondozottak számára.

A jogkövető magatartás kialakítása a bűnelkövető viselkedés megváltoztatását segítő programokkal, a jogerősen elítéltek szembesítése az elkövetett bűncselekményeik következményével.

Gyermekvédelem

Iskola utáni és szünidei elfoglaltságok szervezése a büntetés vagy utógondozás hatálya alatt álló fiatalok számára és fiatal felnőttek számára.

A gyermekvédelmi gondoskodásban lévők számára erőszakmentes konfliktusfeloldó technikák integrálása az erkölcsi nevelésbe.

A gyermekvédelmi gondoskodásban lévők számára alkohol- és drogmentes környezet és szabadidős programok biztosítása.

A börtönben lévők rászoruló kiskorú családtagjainak védelme, integrációs esélyeinek erősítése.

Foglalkoztatáspolitiká

A büntetés és utógondozás hatálya alatt állók nonprofit vállalkozásokban való foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.

A börtönben lévők családtagjai közül a felnőtt személyek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.

Aközösségibűnmegelőzészintereinek feladata

Önkormányzatok

Önkormányzati feladatvállalás a területükön élő bűnelkövetők reintegrációjának megvalósításában, együttműködés a pártfogó felügyelettel és a területükön lévő büntetés-végrehajtási intézetekkel.

Erős bűnözési fertőzöttségű szórakozóhelyek bezárása, a nyitva tartás korlátozása.

Üzleti szféra

Jelentős támogatások és kedvezmények biztosítása, ha a vállalkozó büntetés- végrehajtás vagy utógondozás hatálya alatt állót foglalkoztat.

Az ismételt áldozattá válás megelőzése érdekében a szignalizáció hatékonyságának fokozása.

Civil szféra, egyházak

A kortárs csoportok negatív befolyásának csökkentése.

Az alkohol és drog hatása alatt bűncselekményt elkövetőket segítő, valamint az önszegítő intézmények, csoportok támogatása.

A helyi közösségi programokba, szerveződésekbe be kell vonni a büntetés és utógondozás hatálya alatt állókat.

Az egyházi pasztoráció feltételeinek biztosítása, erősítése a büntetés-végrehajtás és az utógondozás hatálya alatt állók körében.

A bűnözéssel kapcsolatos irreális félelmek, előítéletek csökkentése érdekében a lakosság tájékoztatása. (Folyamatos együttműködés az erre vállalkozó médiumok képviselőivel.)

Önkéntesek és civil szervezetek bevonása a bűnelkövetők szociális és mentális problémáinak orvoslásába.

A bűnelkövetőket támogató civil kezdeményezések felkarolása.

Szomszédság és lakóközösség

A helyreállító igazságszolgáltatási eszközök elterjesztése (pl. mediáció).

„Fogadd vissza őt!” kampány keretében a bűnelkövetők reintegrációs közösségi feltételeinek erősítése.

Magánszemélyek

A tolerancia növelése a kisebbségek, a migránsok, a büntetés hatálya alatt állók és a bűncselekmények áldozatai iránt.

Média, nyilvánosság

A tömegtájékoztatás vegyen részt a helyreállító igazságszolgáltatás eszközeinek megismertetésében.

A média segítse a bűnelkövetők társadalmi integrációját.

Várhatóeredmény

A megreformált pártfogó felügyelői szolgálat hatékonyabban segíti elő az ügyészi döntést és a bírói mérlegelést azzal, hogy a magatartási szabályok megállapításához az elkövető személyiségében és környezetében mélyebben tárja fel a számításba vehető adottságokat, körülményeket. A pártfogó felügyelői munka színvonalának növekedésével együtt nőhet az alternatív szankciók alkalmazásának gyakorisága és eredményessége. Mindez együtt jár a büntetés-végrehajtás költségeinek és a szabadságelvonással járó káros következmények hatásainak mérséklésével, eredménye pedig a bűnisméltés kockázatának csökkenése.

A bűnisméltés megelőzését eredményezi a büntetőjogi szankciók végrehajtásában a konstruktív intézkedések kombinációja, a képzés, az oktatás, az alkohol- és a drogprobléma kezelésének együttes alkalmazása. Azoknak a magatartási szabályoknak az alkalmazása, amelyek a feltételes szabadságra bocsátás idejére elrendelt pártfogó felügyelet tartama alatt speciális figyelmet fordítanak a súlyos, az erőszakos és a szexuális bűncselekmények miatt elítélt szabadulók ellenőrzésére, a közösség biztonságát közvetlenül szolgálja.

A bűnelkövetőkkel szemben megnyilvánuló kirekesztő előítéleteket csökkenti a sértettek eredményes kártalanítása, ugyanakkor ezek az előítéletek nagyban nehezítik a bűnelkövetők társadalmi integrációját. A büntető igazságszolgáltatás iránti bizalmat növeli, a közbiztonságot erősíti a most folyó, a sértett kártalanítására, a közösség kiengesztelésére irányuló büntetőpolitikai reformtörekvések sikeres megvalósítása.

8. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉS NEMZETI STRATÉGIÁJÁNAK SZERVEZETE, FINANSZÍROZÁSA

8.1. A Kormány feladatai

Az ágazati miniszterek folyamatos együttműködésének biztosítékai

A társadalmi bűnmegelőzés kormányzati szakma-politikai célkitűzéseinek megvalósítása az érintett ágazati minisztereken múlik. Közöttük meg kell teremteni a folyamatos koordinációt, a szakmai párbeszéd fórumait. Olyan szervezeti, együttműködési formát kell kialakítani, amelyben képesek figyelemmel kísérni és értékelni a stratégiai célokkal, prioritásokkal kapcsolatos társadalmi folyamatok alakulását. Irányítaniuk kell a regulációs és deregulációs tevékenységet. A közigazgatás működését biztosító alkotmányos és politikai felelőssége keretében a Kormánynak gondoskodnia kell az ehhez szükséges szervezeti, szakmai és személyi feltételekről.

A bizottsággá alakult OBmT

A Kormány döntött az OBmT bizottsággá történő átalakításáról. Az új szervezet az Országos Bűnmegelőzési Bizottság (a továbbiakban: OBmB) a Kormány nevében irányítja a társadalmi bűnmegelőzés koordinációját. Az OBmB tevékenyen közreműködik a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájának megvalósításában. Az OBmB-t a miniszterelnök által felkért szakértő elnökként vezeti, társelnökei a belügyminiszter és az igazságügy-miniszter.

Az OBmB-t vezető elnök feladatai

Az OBmB-t vezető elnök szervezi a társadalmi bűnmegelőzés tárca közötti folyamatos koordinációját, gondoskodik a hatékony társadalmi, szakmai együttműködési kapcsolatokról, biztosítja a rendszeres tájékoztatást, szakmailag irányítja az OBmB igazgatási és adminisztratív feladatait ellátó titkárságot.

A belügyminiszter feladatai

A belügyminiszternek ágazati felelőssége van a közrendért és a közbiztonságért. Irányító jogköre van a rendészeti szervezet felett. Kormányzati feladatai vannak a helyi önkormányzatokkal kapcsolatosan. Hangsúlyozott szerepe van továbbá a hazai és nemzetközi bűnözés alakulását nyomon követő információs rendszerek, kapcsolatok működtetésében, a bűncselekmények áldozatainak védelmében, káruk enyhítésében. Mindezekre tekintettel a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájának végrehajtásában, az előbbieken említett feladatokra, a jövőben is fenn kell tartani a Kormány által delegált hatáskörét. A belügyminiszter a társadalmi bűnmegelőzési rendszer részeként gondoskodik a Biztonságos Magyarországért Közalapítvánnyal kapcsolatos kormányzati feladatokról, működteti és fejleszti a Belügyminisztériumon belül létrehozott Országos Bűnmegelőzési Központot.

Az igazságügy-miniszter feladatai

Az igazságügy-miniszter feladat- és hatáskörét tartalmazó 157/1998. (IX. 30.) Korm. rendelet szerint az igazságügy-miniszter felel a jogrendszer alkotmányosságának egységéért. Folyamatosan vizsgálnia kell azt, hogy a jogszabálytervezetek megfelelnek-e hazánk nemzetközi jogi kötelezettségeinek, kiemelten az emberi jogi követelményeknek. Az igazságügy-miniszternek kormányzati felelőssége van a deregulációs szempontok kidolgozásáért és érvényesítéséért is. Koordinálnia kell továbbá a jogszabálytervezetek átfogó, társadalmi, gazdasági hatásvizsgálatát. Mint szakminiszter ellátja az igazságszolgáltatás szervezeti működési rendjével kapcsolatos feladatokat, a büntetés-végrehajtás szervezetének irányítását, kodifikálja a büntető anyagi, eljárási és végrehajtási jogot, valamint gyakorolja a közttestületekkel (kamarákkal) kapcsolatos felügyeletet. Mindezekhez harmonikusan kapcsolhatók a társadalmi bűnmegelőzés célkitűzéseit szolgáló új feladatok. Az igazságügy-miniszter előkészíti, kezdeményezi, és harmonizálja azokat a jogszabályokat, amelyek a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájának megvalósításához szükségesek. Az Országos Bűnmegelőzési Bizottság titkársága az Igazságügyi Minisztériumon belül működik, működésének költségeit az Igazságügyi Minisztérium költségvetésében kell biztosítani. Ez a szervezeti egység koordinálja a tárca bűnmegelőzési célú, illetve ilyen hatású ágazati feladatait is.

8.2. *Finanszírozás*

A források tervezése és felhasználásai

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája céljainak és feladatainak végrehajtásához szükséges forrást elsődlegesen az Igazságügyi Minisztérium fejezet költségvetése tartalmazza, évente maximum 500 millió forint összegben.

A Belügyminisztérium fejezetében kell tervezni a Biztonságos Magyarországért Közalapítvány rendelkezésére bocsátandó összeget, mely a működési költségek és támogatások fedezetét képezi.

A fejezet felügyeletét ellátó szervezeteknek a költségvetésük tervezésekor és felhasználásakor figyelembe kell venniük a stratégia fejezetre háruló feladatainak megvalósítását, a szakmai pályázatok kiírásakor, odaítélésekor a bűnmegelőzési célokat szolgáló szempontokat is érvényesíteni kell.

A személyi jövedelemadó és a társasági adó rendszerében jelenleg meglévő közcélú tevékenységgel összefüggő kedvezmények széles körben történő ismertetésével el kell érni, hogy egyre több közcélú adomány, tartós adomány szolgálja a társadalmi bűnmegelőzés céljait. A közhasznú szervezetekről szóló törvényben bővíteni kell a közhasznú tevékenységek körét a társadalmi bűnmegelőzéssel.

A pályázati rendszerek folyamatos finanszírozása

A pályázati rendszereknek olyan feltételeket kell meghatározniuk, amelyek az állami és nem állami szférában kiszámítható hatásfokkal érdekeltté teszik és ily módon ösztönzik a szervezeteket és a polgárokat, hogy saját erőforrásaik felhasználásával vegyenek részt a bűnmegelőzési programokban. A pályázati rendszereket úgy kell kialakítani, hogy abban az állam saját erőforrásként elismeri és honorálja azokat, amelyek a bűnmegelőzés területén szellemi tőkével, tapasztalattal, jártassággal már rendelkeznek, így például a polgárőrség szervezeteit. A lakosság és a civil társadalom aktív, önként vállalt, személyes meggyőződésen alapuló részvétele a társadalmi nemzeti bűnmegelőzési stratégia meghatározó eleme. Az állami finanszírozás tehát nem jelenti a bűnmegelőzés társadalmi költségeinek „kifizetését”. Ugyanakkor annak tudatában kell a pénzügyi rendszert működtetni, hogy a civil szerveződések és egyének részvétele nélkül az állami célkitűzések nem valósíthatók meg. Másfelől kizárólagosan állami eszközökkel semmilyen társadalompolitikai cél, így a bűnmegelőzés sem valósítható meg.

**Az Országgyűlés
116/2003. (X. 28.) OGY
határozata**

**a nemzeti lovas programot előkészítő eseti bizottság
tisztviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló
104/2003. (X. 10.) OGY határozat módosításáról***

A nemzeti lovas programot előkészítő eseti bizottság tisztviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 104/2003. (X. 10.) OGY határozat a következők szerint módosul:

Az Országgyűlés

dr. Kis Zoltán helyett

dr. Világosi Gábort

a bizottság tagjává

megválasztja.

*Mandur László s. k.,
az Országgyűlés alelnöke*

*Nagy Nóra s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Vincze László s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

A Kormány határozatai

**A Kormány
1105/2003. (X. 28.) Korm.
határozata**

**a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi
XXIII. törvény hatálya alá tartozó szervek jegyzékéről
szóló 1034/1992. (VII. 1.) Korm. határozat módosításáról**

A Kormány a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 73. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következő határozatot hozza:

1. A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény hatálya alá tartozó szervek jegyzékéről szóló 1034/1992. (VII. 1.) Korm. határozat melléklete a következőkkel egészül ki:

„Honvédelmi Minisztérium Költségvetési Ellenőrzési Hivatal,

Honvédelmi Minisztérium Munkabiztonsági és Építéshivatal”.

* A határozatot az Országgyűlés a 2003. október 20-i ülésnapján fogadta el.

2. Ez a határozat a közzétételét követő hónap első napján lép hatályba.

*Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök*

**V. rész KÖZLEMÉNYEK,
HIRDETMÉNYEK**

**A pénzügyminiszter
közleménye
a belső ellenőrzési társulások
2003. évi II. ütemű támogatásáról**

A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény 5. számú mellékletének 13. pontja alapján a belső ellenőrzési feladataik társulásban történő ellátásához a *melléklet* szerinti helyi önkormányzatok együttesen 5548 ezer forint támogatásban részesülnek.

*Dr. László Csaba s. k.,
pénzügyminiszter*

Melléklet

**A belső ellenőrzési társulások
2003. évi II. ütemű támogatása**

(a támogatásban részesülő, a társulás székhelye szerinti helyi önkormányzatok)

Sor- szám	Önkormányzat megnevezése	Támogatás (ezer Ft)
--------------	--------------------------	------------------------

BÁCS-KISKUN MEGYE

1.	Csengőd	80
2.	Harta	640
	<i>Bács-Kiskun megye összesen</i>	<i>720</i>

BÉKÉS MEGYE

3.	Sarkad	800
	<i>Békés megye összesen</i>	<i>800</i>

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

4.	Sátoraljaújhely	240
5.	Szerencs	960
	<i>Borsod-Abaúj-Zemplén megye összesen</i>	<i>1200</i>

Sor- szám	Önkormányzat megnevezése	Támogatás (ezer Ft)
CSONGRÁD MEGYE		
6.	Ambrózfalva	320
	<i>Csongrád megye összesen</i>	320
HEVES MEGYE		
7.	Pétervására	282
	<i>Heves megye összesen</i>	282
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE		
8.	Tatabánya	400
	<i>Komárom-Esztergom megye összesen</i>	400
SOMOGY MEGYE		
9.	Marcali	960
	<i>Somogy megye összesen</i>	960
TOLNA MEGYE		
10.	Bátaszék	80
	<i>Tolna megye összesen</i>	80
VAS MEGYE		
11.	Cellödömök	480
	<i>Vas megye összesen</i>	480
ZALA MEGYE		
12.	Újudvar	306
	<i>Zala megye összesen</i>	306
	Országösszesen	5548

**A Külügyminisztérium
p á l y á z a t i f e l h í v á s a**
**„Felkészülten az Unióba — EU-integrációval összefüggő
információs és kommunikációs kezdeményezések
támogatása” címmel**

Pályázat kódszáma: KüM-2003-keretpályázat

1. A támogatás célja

Az európai uniós csatlakozás társadalmi kommunikációjáról szóló 1198/2002. (XII. 6.) Korm. határozattal össz-

hangban a Külügyminisztérium továbbra is kiemelt feladatának tekinti, hogy hozzájáruljon az állampolgárok felkészítéséhez a közelgő európai uniós csatlakozásra. Ennek keretében bővíteni kívánjuk a lakosság uniós ismereteit, és tudatosítani az Európai Közösség értékeit, hogy elősegítsük az egyesült Európa gondolatával való szellemi és érzelmi azonosulást.

A pályázat célja, hogy teret adjon azoknak a kezdeményezéseknek, melyek a hazai lakosság EU-s tájékoztatását és a tagságra való sikeres felkészülést szolgálják. A szakmai háttér biztosítása mellett a Külügyminisztérium ösztönözni kíván minden olyan ötletet, amely újszerűen, közvetlenül mutatja be az európai uniós csatlakozással kapcsolatos kérdéseket, hozzájárulva a sikeres EU-tagsághoz elengedhetetlen széles körű társadalmi párbeszéd megteremtéséhez.

2. A támogatott tevékenység célcsoportjai

Az EU-kommunikáció a lakosság egészének szól, ezen belül egyes kiemelt célcsoportok tájékoztatását különösen fontosnak tartjuk. Ezek a fiatalok, a vidéken élők, a nők és a nyugdíjasok.

3. A pályázók köre (a megpályázott kategóriát kérjük a pályázati űrlap 2. pontjában feltüntetni):

a) Nonprofit szektor:

Magyarországon bejegyzett, legalább két naptári éve működő társadalmi szervezetek (1989. évi II. tv. alapján) és alapítványok (1959. évi IV. tv. alapján), illetve ezek szövetségei.

b) Profitorientált szervezetek:

b1) Magyarországon bejegyzett, az elmúlt két évben nem veszteségesen működő jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok, melyek a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 1999. évi XCV. törvény alapján mikro- és kisvállalkozásnak minősülnek.

b2) Egyéb, a pályázást megelőző két évben nem veszteségesen működő jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok.

Nem nyújtható támogatás politikai pártoknak, közalapítványoknak, közhasznú társaságoknak, köztisztviselőknek és biztosító egyesületeknek.

4. Támogatott tevékenységi körök

Az érdeklődők előadások, lakossági fórumok, konferenciák, oktatás, kiállítások szervezése, időszaki kiadványok megjelentetése, médiaprojektek, illetve bármilyen, a bevezetőben említett célok megvalósítását szolgáló ötlet megvalósítására pályázhatnak.

5. A pályázattal elnyerhető támogatás

A rendelkezésre álló keret 90 millió forint.

A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás.

Az egy pályázó által elnyerhető támogatás maximális összege a civil szervezetek, valamint a mikro- és kisvállalkozások [lásd 3/a), 3/b1) pont] számára nettó 2 millió forint, a nem mikro- és kisvállalkozásnak minősülő profitorientált szervezetek [lásd 3/b2) pont] számára nettó 6 millió forint.

A Külügyminisztérium 2 millió forintot meghaladó támogatás esetén, indokolt esetben — a pályázó kérésére — a támogatási összeg 25%-át előlegként tudja folyósítani utólagos elszámolás mellett.

A pályázónak rendelkeznie kell az igényelt támogatási összeg minimum 15%-ának megfelelő önerővel, kivéve, ha az igényelt támogatás összege a 300 000 forintot nem haladja meg.

A támogatás összege kizárólag akkor használható fel az egyes költségek után járó ÁFA kifizetésére, ha a támogatással fedezett tevékenységgel kapcsolatban a Kedvezményezett ÁFA levonására vagy visszaigénylésre nem jogosult. A támogatás összege nem használható fel más jellegű adó, illetve a megbízási díjakkal vagy honoráriumokkal kapcsolatban felmerülő adók vagy járulékok megfizetésére.

Már megvalósult projekt visszamenőleges támogatására nincs lehetőség.

6. Elbíráláskor előnyt élveznek azok a pályázók, akik

a) programjuk témaválasztásakor szem előtt tartják a lakosságot az EU-csatlakozás időpontjáig és az azt közvetlenül követő időszakban leginkább érintő, foglalkoztató kérdéseket;

b) interaktív kezdeményezéssel pályáznak;

c) a pályázat megvalósításánál együttműködnek különböző partnerekkel (pl. már működő EU-információs hálózatokkal, a civil szervezetek esetében hasonló témával foglalkozó külföldi szervezetekkel, hazai nonprofit vagy profitorientált szakmai szervezetekkel, helyi önkormányzatokkal);

d) a megvalósítandó program következtében multiplikátorként továbbadják az uniós ismereteket;

e) a szakmai szervezetek közül azok, melyek egyes ágazatok szakmai felkészüléséhez nyújtanak ismereteket, a tagságunkból fakadó új helyzetben egy-egy szakterület követelményrendszerét mutatják be;

f) azok a pályázók, akik a támogatás témájában referenciával rendelkeznek.

7. Döntés-előkészítés, döntési mechanizmus

A benyújtott pályázatokat a Külügyminisztérium illetékes munkabizottsága bírálja el folyamatosan, a pályázatok beadását követő ülésén. A Külügyminisztérium az ered-

ménnyel a döntést követő 10 napon belül írásban tájékoztatja a pályázót. A pályázat elutasítása, illetve a pályázat eredménye miatt jogorvoslatnak helye nincs.

A munkabizottság a pályázat nyertesének a nevét, a nyertes projekt megnevezését és a támogatás összegét a Külügyminisztérium honlapján (www.kulugyminiszterium.hu) közzéteszi.

8. Az értékelés szempontjai

a) a pályázat kitűzött céloknak és támogatható tevékenységeknek történő általános megfelelése;

b) a pályázat szakmai megalapozottsága, megvalósíthatósága;

c) pénzügyi értékelés.

9. Egyéb rendelkezések

a) A nyertes pályázóval a Külügyminisztérium az elszámolás részletes tartalmi és pénzügyi szabályait tartalmazó támogatási szerződést köt.

b) Az egyéb, a pályázatban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv, valamint a Külügyminisztérium fejezetnél az egyes fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának szabályairól szóló 17/2003. (VII. 22.) KÜM rendelet előírásait kell alkalmazni.

10. A pályázat benyújtásának módja, helye és határideje

Regisztrációs díj nincs!

A pályázatot magyar nyelven, az űrlap és az egyéb előírt dokumentumok csatolásával lehet benyújtani. A borítékon fel kell tüntetni a pályázat kódszámát: KÜM-2003-keret-pályázat

A pályázati űrlap a Külügyminisztérium honlapjáról (<http://www.kulugyminiszterium.hu>) letölthető, továbbá térítésmentesen beszerezhető munkanapokon 9—16 óra között a Külügyminisztérium EU Kommunikációs és Társadalmi Kapcsolatok Főosztályának Titkárságán (1027 Budapest, Bem rkp. 47., 414. szoba).

A pályázattal kapcsolatban kiegészítő információkért, kérdésekre válaszokért, kizárólag írásban forduljanak a Külügyminisztérium EU Kommunikációs és Társadalmi Kapcsolatok Főosztályának Titkárságához (fax: 202-4640, e-mail: titkarsag.euktk@kum.hu).

A pályázatok beérkezése folyamatos, végső határidő 2004. február 1. 16:00.

A projektek megvalósítását legkésőbb 2004. május 31-ig kell befejezni.

A pályázat beadásának módja: A pályázati űrlapot és a csatolt dokumentumokat egy eredeti példányban, a pályá-

zó által minden lapon szignáltan vagy aláírtan és egy másolati példányban, zárt borítékban, valamint az eredetiben csatolandó dokumentumok kivételével egy példányban, elektronikus formában (floppyn vagy CD-n) kell beküldeni. (Javasoljuk, hogy egy-egy másolati példányt mindenképp a pályázó őrizzen meg!)

Postacím: Külügyminisztérium

EU Kommunikációs és Társadalmi Kapcsolatok Főosztálya

1027 Budapest, Bem rkp. 47.

Kérjük, hogy a borítékra írják rá:
Pályázat kódszáma: KÜM-2003-keretpályázat,
valamint, hogy a pályázók melyik körébe tartozik: 3/a),
3/b1), 3/b2).

Kérjük, hogy a pályázat benyújtása előtt olvassa el „a Külügyminisztérium fejezetnél az egyes fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának szabályairól” szóló 17/2003. (VII. 22.) KüM rendeletet, mely tartalmazza a pályázat egyes technikai részleteit!

KüM-2003-keretpályázat

Pályázati Űrlap

(A pályázati űrlap eredeti szövegében történő bármilyen változtatás a pályázat automatikus kizárását vonja maga után!)

A) Pályázati adatok

1. A pályázó szervezet

Teljes név:.....
Rövid név (betűszo stb.):.....
Székhely, telephely címe:.....
Cégjegyzékszám, nyilvántartásba vétel száma:.....
Adószám:
Telefonszám: Fax:
E-mail cím:

2. Melyik kategóriához tartozik a pályázó szervezet (csak egyet jelöljön be)

Nonprofit szervezet

Profitorientált
mikro- és kisvállalkozás

Profitorientált egyéb gazdasági
társaság

Összes foglalkoztatott: fő

3. A pályázó szervezet banki adatai

Számlavezető bank megnevezése:.....
A bank címe:
A pályázó bankszámlaszáma:.....

4. A pályázó szervezet képviselőjére jogosult személy adatai

Neve:	
Tel./Faxszáma: aláírás
E-mail:	

5. A pályázónak a program levezetésére kijelölt megbízottja

Neve:	
Tel./Faxszáma: aláírás
E-mail:	

6. A pályázó szervezet tevékenységének, általános célkitűzéseinek rövid leírása

--

7. Tervezett program jellege

Rendezvény szervezése	Kiadvány, információs anyag, elektronikus ismeretterjesztés	Oktatás	Médiaprojekt	Egyéb
☐	☐	☐	☐	☐

8. A tervezett program rövid leírása [megnevezése, célja, célcsoport(ok), várható eredmények]

--

9. A program költségvetésének összefoglalása

	HUF (nettó + ÁFA)	Az egész költségvetés %-ában
Kért támogatási összeg		
Pályázó egyéb hozzájárulása: Önerő (saját forrás) és a társfinanszírozás tétéles megbontása		
<i>Mindösszesen</i>		

Előleg:

	HUF (nettó + ÁFA)	A pályázott támogatási összeg %-ában
Kért előleg		

Az előlegre vonatkozó igény indokolása:

10. Részesült-e korábban a Külügyminisztérium támogatásában?

Igen

Nem

Ha igen, akkor a Külügyminisztérium melyik szervezeti egységétől, mikor, milyen programra, mekkora összegre pályáztak, mekkora összeget nyertek?

KüM szervezeti egység (előirányzat megnevezése)	Év	Program megnevezése	Pályázott összeg HUF (nettó + ÁFA)	Elnyert támogatási összeg HUF (nettó + ÁFA)

B) A javasolt program leírása:

Kérjük, mutassák be a tervezett programot, melyhez a támogatást kérik, az alábbi fejezeti beosztásban:

1. A program háttere
2. A program célcsoportja(i)
3. A célcsoport(ok) igényei
4. A programot követő várható eredmények
5. A tervezett tevékenység részletezése, ütemezése
6. Szakértők, előadók, szerzők stb. felsorolása
7. Referenciák, ajánlások
8. A pályázóval együttműködő, hasonló témával foglalkozó (EU-s) szervezetek felsorolása
9. A program megvalósításába bevonni kívánt szponzorok felsorolása, illetve annak meghatározása, milyen minőségben kívánják őket bevonni

Részletes költségvetés

Felhasználás megnevezése	Részletezve	Teljes összeg HUF Nettó + ÁFA	Forrás HUF Nettó + ÁFA		
			Igényelt támogatási összeg	Pályázó saját hozzájárulása (önerő)	Egyéb forrás
Személyi kiadások: belső munkatársak*					
Személyi kiadások: külső munkatársak*					
Közvetlen költségek (számlával igazolt)*					
Közvetett (működési) költségek					
<i>Mindösszesen:</i>					

A Külügyminisztériumtól támogatás kizárólag a *-gal jelölt költségek finanszírozására igényelhető az alábbiak figyelembevételével:

- személyi kifizetések (kizárólag az adott programban dolgozó munkatársak, egyéb kisegítő személyzet nettó bérköltsége külső szakértők, előadók nettó díjazása),
- közvetlen számlával tételesen igazolt költségek (szervezéssel, lebonyolítással, valamint a kommunikációs tevékenységek szervezésével, megvalósításával kapcsolatban felmerülő különböző költségek).

.....
(dátum)

.....
(cégszerű aláírás)

A pályázathoz az alábbi dokumentumokat kell csatolni:

- Eredetiben vagy közjegyző által hitelesített másolatban:
 - a pályázó 30 napnál nem régebbi cégkivonata vagy igazolás a bírósági nyilvántartásba vételről, és arról, hogy bejegyzett, működő szervezet,
 - a pályázó számlavezető pénztárája 30 napnál nem régebbi igazolása — pontos számlaszám megjelölésével — a pályázó bankszámlájának vezetéséről, fizetőképességéről,
 - az adóhatóság igazolása arról, hogy a pályázó nem rendelkezik 60 napot meghaladó lejárt esedékességű adó- vagy adók módjára behajtható köztartozással, illetve az esetleges köztartozás megfizetésére vonatkozó fizetési halasztás vagy részletfizetés engedélyezéséről,
 - igazolás a 3.2. pontban megjelölt saját forrás rendelkezésre állásáról (kivéve azon pályázók, akik 300 000 Ft-ot meg nem haladó összegű támogatásra nyújtanak be pályázatot),
 - a pályázati felhíváshoz tartozó űrlap és a mellékleteként csatolt nyilatkozatok.
- Közjegyző által hitelesítve:
 - a pályázó képviselőjére jogosult személy aláírási címpéldánya.
- Egyszerű másolatban:
 - a pályázó létesítő okirata,
 - 2001-es és 2002-es évi beszámolója, illetve előző évi mérlege (egyszerűsített mérleg, beszámoló vagy konszolidált mérleg).

**Pályázói nyilatkozat
(profitorientált pályázók részére)**

1. Kijelentem, hogy a pályázatban foglalt adatok, információk és dokumentumok teljes körűek, valódiak és hitelesek.
2. Tudomásul veszem, hogy 60 napon túli köztartozás esetén annak megfizetéséig az általam képviselt szervezetet támogatás nem illeti meg.
3. Tudomásul veszem, hogy támogatás esetén a támogatás kedvezményezettjének neve, a támogatás tárgya, a támogatás összege, a támogatott program megvalósítási helye nyilvánosságra hozható.
4. Kijelentem, hogy az általam képviselt szervezetnek az államháztartás alrendszeréből folyósított támogatásból eredő lejárt és ki nem egyenlített tartozása nincs.
5. Kijelentem, hogy az általam képviselt szervezet nem áll végelszámolás alatt, illetve ellene csőd- és felszámolási eljárás nincs folyamatban.
6. Tudomásul veszem, hogy bejelentési kötelezettségem van a pályázat elbírálásáig, illetve a támogatási szerződés lejártáig, ha az általam képviselt szervezet ellen felszámolási vagy csődeljárás indul.
7. Hozzájárulok a pályázat szabályszerűségének és a támogatás rendeltetésszerű felhasználásának jogszabályban és a Külügyminisztérium által írásban meghatalmazott személyek, szervek által történő ellenőrzéséhez.
8. Kijelentem, hogy a nyertes pályázat megvalósítása során a Külügyminisztériumot mint támogatót megnevezem.
9. Hozzájárulok, hogy a köztartozások figyelemmel kísérése céljából az általam képviselt szervezet adószámát, társadalombiztosítási folyószámlaszámát az ÁHH, illetve a támogatást nyújtó szerv és a Kincstár felhasználja a lejárt köztartozások teljesítése, illetőleg az adósság bekövetkezése tényének és összegének megismeréséhez.
10. Hozzájárulok azonnali beszedési megbízás megadásához, arra az esetre, ha a Külügyminisztérium a szerződéstől eláll és a már kifizetett támogatási összeget visszaköveteli.

.....
(dátum)

.....
(cégszerű aláírás)

Pályázói nyilatkozat (nonprofit pályázók részére)

1. Kijelentem, hogy a pályázatban foglalt adatok, információk és dokumentumok teljes körűek, valódiak és hitelesek.
2. Tudomásul veszem, hogy 60 napon túli köztartozás esetén annak megfizetéséig az általam képviselt szervezetet támogatás nem illeti meg.
3. Tudomásul veszem, hogy támogatás esetén a támogatás kedvezményezettjének neve, a támogatás tárgya, a támogatás összege, a támogatott program megvalósítási helye nyilvánosságra hozható.
4. Kijelentem, hogy az általam képviselt szervezetnek az államháztartás alrendszeréből folyósított támogatásból eredő lejárt és ki nem egyenlített tartozása nincs.
5. Hozzájárulok a pályázat szabályszerűségének és a támogatás rendeltetésszerű felhasználásának jogszabályban és a Külügyminisztérium által írásban meghatalmazott személyek, szervek által történő ellenőrzéséhez.
6. Kijelentem, hogy a nyertes pályázat megvalósítása során a Külügyminisztériumot mint támogatót megnevezem.
7. Hozzájárulok, hogy a köztartozások figyelemmel kísérése céljából az általam képviselt szervezet adószámát, társadalombiztosítási folyószámlaszámát az ÁHH, illetve a támogatást nyújtó szerv és a Kincstár felhasználja a lejárt köztartozások teljesítése, illetőleg az adósság bekövetkezése tényének és összegének megismeréséhez.
8. Hozzájárulok azonnali beszedési megbízás megadásához, arra az esetre, ha a Külügyminisztérium a szerződéstől eláll és a már kifizetett támogatási összeget visszaköveteli.

.....
(dátum)

.....
(cégszerű aláírás)

Nyilatkozat ÁFA levonásának, visszaigénylésének lehetőségéről

Alulírott, mint a pályázatot benyújtó szervezet képviselőre jogosult képviselője kijelentem, hogy a szervezet a támogatással fedezett tevékenysége (termék beszerzése, szolgáltatás igénybevétele) során

jogosult

nem jogosult

(a megfelelő válasz aláhúzendó)

az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény alapján általános forgalmi adó levonására, illetve visszaigénylésére.

.....
(dátum)

.....
(cégszerű aláírás)

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség közleményei

Az 1. sz. Vámhivatal (1107 Budapest, Száva u. 7.) értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Dagobert' 95 Kft. (1108 Budapest, Újhegyi u. 14.) által Kínából importált

a Safety Toys elnevezésű különböző színű — kis madár (vonalkód: 8 013350 280239), nyuszi (vonalkód: 8 013350 280659), hal (vonalkód: 8 013350 280086), kutya és maci (vonalkód: 8 013350 280727) formájú — PVC csipogó játékok

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A PVC csipogó játékok a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaznak nem engedélyezett enyhén toxikus ftálsav-észter lágýtót, amely a szervezetbe kerülve egészségkárosító hatású.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkezelhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hozható.

Az 1. sz. Vámhivatal (1107 Budapest, Száva u. 7.) értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Dagobert' 95 Kft. (1108 Budapest, Újhegyi u. 14.) által Kínából importált

a Safety Toys elnevezésű különböző színű béka, hal formájú csipogó játék úszógumival és játékmédencével (vonalkód: 8 013350 280178) és a kutya formájú PVC csipogó játék úszógumival (vonalkód: 8 013350 280222)

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A PVC játékok a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaznak nem engedélyezett enyhén toxikus ftálsav-észter lágýtót, amely a szervezetbe kerülve egészségkárosító hatású.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkezelhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hozható.

Az 1. sz. Vámhivatal (1107 Budapest, Száva u. 7.) értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

tóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Dagobert' 95 Kft. (1108 Budapest, Újhegyi u. 14.) által Kínából importált

a Safety Toys elnevezésű különböző színű — hal (vonalkód: 8 013350 280369), kutya (vonalkód: 8 013350 280352) teknősbéka, kacska és hattyú (vonalkód: 8 013350 280611) formájú — PVC csipogó játék

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A PVC csipogó játékok a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaznak nem engedélyezett enyhén toxikus ftálsav-észter lágyítót, amely a szervezetbe kerülve egészségkárosító hatású.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámelvezhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hozható.

Az 1. sz. Vámhivatal (1107 Budapest, Száva u. 7.) értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Dagobert' 95 Kft. (1108 Budapest, Újhegyi u. 14.) által Kínából importált

a Safety Toys elnevezésű különböző színű — kutya, nyuszi, zsiráf és elefánt formájú — PVC csipogó játék (vonalkód: 8 013350 280093, 8 013350 280604)

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A PVC csipogó játékok a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaznak nem engedélyezett enyhén toxikus ftálsav-észter lágyítót, amely a szervezetbe kerülve egészségkárosító hatású.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámelvezhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hozható.

Az 1. sz. Vámhivatal (1107 Budapest, Száva u. 7.) értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Dagobert' 95 Kft. (1108 Budapest, Újhegyi u. 14.) által Kínából importált

a Safety Toys elnevezésű különböző színű — kacska, nyuszi (vonalkód: 8 013350 280109), nyuszi, maci, kutya (vonalkód: 8 013350 280338), kutya, elefánt és zsiráf (vonalkód: 8 013350 280598) formájú — PVC csipogó játék

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A PVC csipogó játékok a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaznak nem engedélyezett enyhén toxikus ftálsav-észter lágyítót, amely a szervezetbe kerülve egészségkárosító hatású.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámelvezhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hozható.

Az 1. sz. Vámhivatal (1107 Budapest, Száva u. 7.) értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Dagobert' 95 Kft. (1108 Budapest, Újhegyi u. 14.) által Kínából importált

a Funny Toys elnevezésű színes kacska formájú PVC csipogó játék (vonalkód: 8 013350 280840)

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A PVC csipogó játékok a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaznak nem engedélyezett enyhén toxikus ftálsav-észter lágyítót, amely a szervezetbe kerülve egészségkárosító hatású.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkezelhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hoztatható.

Az 1. sz. Vámhivatal értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatala Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint az L-Robog Kft. (1083 Budapest, Práter u. 54.) által Kínából importált

TONGRUI ELECTRIC akkumulátortöltő elektromos meghajtású robogóhoz (E-SCOOTER)

nem felel meg a hazai termékbiztonsági előírásoknak,

áramütés-veszélyes.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkezelhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hoztatható.

Az 1. sz. Vámhivatal értesítése alapján a Budapest Főváros Közigazgatási Hivatala Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint az L-Robog Kft. (1083 Budapest, Práter u. 54.) által Kínából importált

INTELLECT CHARGER akkumulátortöltő elektromos meghajtású kerékpárhoz

nem felel meg a hazai termékbiztonsági előírásoknak,

áramütés-veszélyes.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkezelhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hoztatható.

Az 1. sz. Vámhivatal értesítése alapján a Budapest Főváros Közigazgatási Hivatala Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint az L-Robog Kft. (1083 Budapest, Práter u. 54.) által Kínából importált

TONGRUI ELECTRIC akkumulátortöltő elektromos meghajtású robogóhoz (SPEEDY GO)

nem felel meg a hazai termékbiztonsági előírásoknak,

áramütés-veszélyes.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkezelhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hoztatható.

Az 1. sz. Vámhivatal értesítése alapján a Budapest Főváros Közigazgatási Hivatala Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint az L-Robog Kft. (1083 Budapest, Práter u. 54.) által Kínából importált

RGD35—24010 modellszámú akkumulátortöltő, elektromos meghajtású rollerhez

nem felel meg a hazai termékbiztonsági előírásoknak,

balesetveszélyes.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkezelhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hoztatható.

Az 1. sz. Vámhivatal (1107 Budapest, Száva u. 7.) értesítése alapján a Budapest Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Dagobert' 95 Kft. (1108 Budapest, Újhegyi u. 14.) által Kínából importált

*Baby Rattle elnevezésű színes csörgő PVC dudával
(vonalkód: 8 013350 114305)*

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A játék a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaz nem engedélyezett enyhén toxikus ftálsav-észter lágyítót, amely a szervezetbe kerülve egészségkárosító hatású.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkelvezhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hoztatható.

A Fejér Megyei Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett az ALISZA-K Kkt. (8600 Siófok, Cholnoky u. 23.) alkalmi értékesítőhelyén (8154 Polgárdi, Batthyány u. 28.).

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint az ismeretlen importálójú és származási helyű

EUROTEC 4867 típusú állványos ventilátor

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A termék rendeltetésszerű használatra alkalmatlan,

áramütés-veszélyes.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 6. § d) pontja alapján megtiltotta.

Tájékoztatjuk a kereskedőket, hogy a termék további forgalmazása a fenti jogszabályba ütközik. A fogyasztók a már megvásárolt terméket a vásárlás helyére vihetik vissza, kártalanítást kérve.

A Fejér Megyei Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett az ALISZA-K Kkt. (8600 Siófok, Cholnoky u. 23.) alkalmi értékesítőhelyén (8154 Polgárdi, Batthyány u. 28.).

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint az ismeretlen importálójú és származási helyű

EUROTEC EU-5789 típusú órás rádió

nem felel meg az élet- és vagyonbiztonsági követelményeknek.

A termék rendeltetésszerű használatra alkalmatlan,

tűzveszélyes.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 6. § d) pontja alapján megtiltotta.

Tájékoztatjuk a kereskedőket, hogy a termék további forgalmazása a fenti jogszabályba ütközik. A fogyasztók a már megvásárolt terméket a vásárlás helyére vihetik vissza, kártalanítást kérve.

A Szegedi Vámhivatal (6725 Szeged, Állomás u. 2.) értesítése alapján a Csongrád Megyei Közigazgatási Hivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mintavétellel egybekötött ellenőrzést végzett a Vámhivatal telephelyén.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség laboratóriumában elvégzett vizsgálatok szerint a Puskásker (6728 Szeged, Dorozsmai út 33.) által Kínából importált

My Home Fun elnevezésű telepes játékporszívó (vonalkód: 8 711295 401169)

nem felel meg a hazai termékbiztonsági előírásoknak, mert a telepek rövidre zárhatók, a felmelegedés mértéke nagyobb a megengedettnél. A játék égési sérülést okozhat.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség a fenti termék forgalmazását az áruk és szolgáltatások biztonságosságáról és az ezzel kapcsolatos piacfelügyeleti eljárásról szóló 79/1998. (IV. 29.) Korm. rendelet 11/B. § (7) bekezdése alapján azonnali végrehajtás elrendelése mellett megtiltotta.

Tájékoztatjuk az érintetteket, hogy a termék nem vámkelvezhető a belföldi forgalom számára, és forgalomba nem hoztatható.

Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Győr-Moson-Sopron Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(9021 Győr, Jókai út 12. Pf. 234.)**

h i r d e t m é n y e

Az FVM Győr-Moson-Sopron Megyei Földművelésügyi Hivatala a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. §-ának (5) bekezdése alapján

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a harkai Alpesi Mezőgazdasági Szövetkezet használatában lévő, az 1993. évi II. törvény 13. §-ának (5) bekezdése alapján módosított AK kiadására.

A sorsolás helye: Harka, Nyéki u. 34., Tanácskozóterem.

A sorsolás ideje: 2003. december 3., 10 óra.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Harka

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
016/15	szántó	0,3096	3,87	Vezetékjog BM határőrség
0103/96	szőlő	2,0110	122,27	
0127/52	gyep	0,1674	2,33	

A sorsolás nyilvános, mely a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül, ahol a részarány-tulajdonosok címlistája és aranykorona jogosultsága a Polgármesteri Hivatalban megtekinthető.

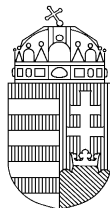
A sorsolást megelőzően a részarány-tulajdonosok által benyújtott közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt megállapodást lehetőség esetén a Földművelésügyi Hivatal a megállapodásnak megfelelően teljesíti.

A szabálytalan sorsolás ellen az, akinek a sorsolás jogos érdekeit sérti, 48 órán belül az FVM Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalához címzett, az FVM Győr-Moson-Sopron Megyei Földművelésügyi Hivatalnál (9012 Győr, Jókai u. 12.) benyújtott kifogással élhet.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ez okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

*Nagy Endre s. k.,
hivatalvezető*

A MAGYAR HIVATALOS KÖZLÖNYKIADÓ megjelentette a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 2002

című hétkötetes jogszabálygyűjteményt.

A kiadványt az Igazságügyi Minisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan név- és tárgymutatóval, kiegészítő jegyzetekkel, valamint változásmutatóval látta el.

A jogszabálygyűjtemény I., II., III., IV., V., VI. és VII. kötetének ára: **189 840 Ft áfával.**

A kötetekre szóló megrendelést a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) kérjük eljuttatni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 2002

című hétkötetes kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házsám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzszámára.

Keltezés:.....

.....
cégszerű aláírás

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3. Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodela László elnök-vezérigazgató. Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567. Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönypoltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2003. évi éves előfizetési díj: 62 496 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 140 Ft. A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

03.2208 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.